

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA



2023

12

Prigodna
darivanja

Plan
nabave za
2024.

Obračun
plaća

Kriptovalute



Dragi čitatelji,

**pretplate za nadolazeću 2024.
godinu su u tijeku!**

Odaberite jednu od ponuđenih opcija:

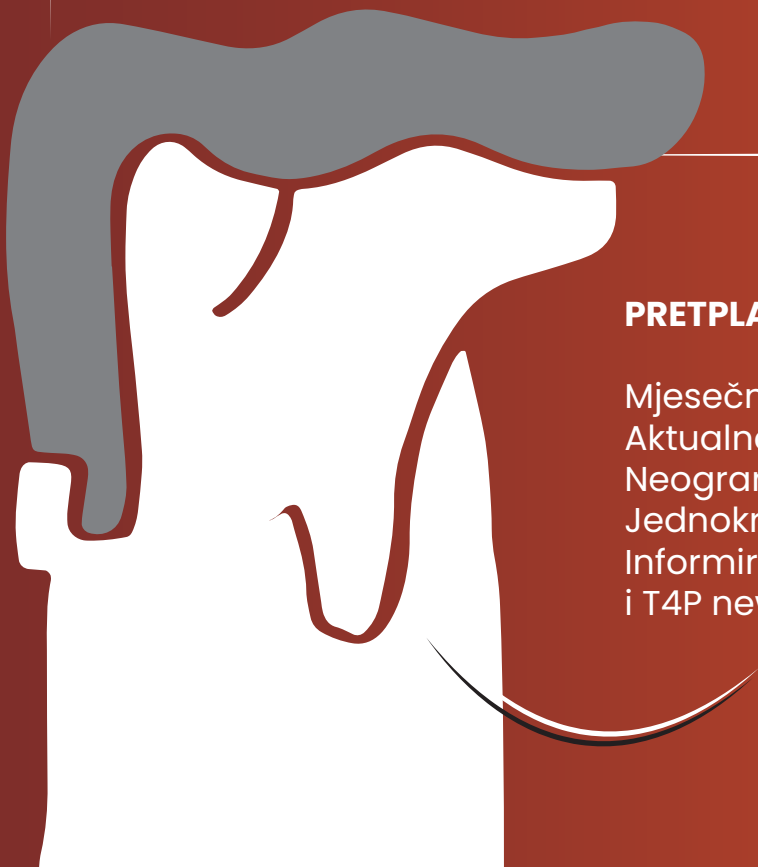
ONLINE IZDANJE	150 €
TISKANO IZDANJE.....	190 €
ONLINE + TISKANO IZDANJE.....	240 €

* u cijenu je uključen PDV

Zatražite pretplatu putem naše web-stranice tim4pin.hr ili nam se obratite mailom na centar@tim4pin.hr !

PRETPLATA UKLJUČUJE:

Mjesečno tiskano i/ili on-line izdanje
Aktualne poslovne informacija TIM4PIN INFO
Neograničen broj pisanih savjeta
Jednokratni popust za webinar/seminar 20%
Informiranje o novinama putem web stranice
i T4P newsletter-a





Riječ glavnog urednika

Poštovani čitatelji!

Posljednjim ovogodišnjim brojem koji je upravo pred vama, završava još jedna, jedanaesta, godina njegova izlaženja. Mnogi od vas od samih su početaka sa nama i na tome im se posebno zahvaljujemo. Čitavo vrijeme, sadržajem časopisa smo nastojali obuhvatiti prvenstveno teme koje su trenutno najaktualnije i važne za praktičnu primjenu. Tako i u ovom broju, uz ostale informativne teme, obrađujemo složenu primjenu novih poreznih propisa i novina u obračunu plaća, prigodna darivanja, planiranje i novosti u sustavu javne nabave, priprema za godišnji popis...

Vjerujemo da će vam objavljeni prilozi biti korisni i olakšati vam uspješno ispunjavanje, uvijek zahtjevnih i opsežnih, obveza na prijelazu u novu poslovnu godinu.

Završetkom ove godine i formalno se „opraštamo“ sa kunom kao našom novčanom jedinicom. Obveza dvojnog iskazivanja cijena i niza drugih vrijednosnih iskaza prestaje. Ipak, u našim će glavama još uvijek biti prisutno „preračunavanje“ kako bismo si ponekad osvijestili vrijednosti izražene u eurima.

Pred nama je i izborna godina. Već se duže vrijeme osjećaju neizravne pripreme političkih aktera, a uskoro će se i otvorena neslužbena predizborna kampanja intenzivirati kako to uvijek pred izbore i biva.

I mi smo evo, kao i svake godine, ovih dana pokrenuli našu „pretplatničku kampanju“. Pretplate na naš časopis za 2024. godinu su u tijeku. Unatoč inflaciji uvjeti pretplate nisu promijenjeni. U nadolazećoj godini nastavljam, uz tiskano, objavljivati i elektroničko izdanje časopisa uz našu unaprijeđenu Internet stranicu koja će pretplatnicima omogućavati korištenje niza raspoloživih sadržaja.

Naši poslovni planovi i nadalje su usmjereni na daljnje podizanje razine usluga i kvalitete naših izdanja. Njihova će realizacija biti uspješna isključivo na temelju vaše suradnje i povjerenja. Vjerujemo da ono neće izostati i da ćete nas preporučiti vašim suradnicima.

Na kraju, koristim priliku iskreno se zahvaliti svim našim suradnicima, autorima, djelatnicima i nadasve vama čitateljima što smo i u ovim zahtjevnim okolnostima uspješno priveli kraju još jednu poslovnu godinu.

U ime uredništva i svoje osobno, želim vam dobro zdravlje, poslovnu sigurnost te blagoslovljene nadolazeće blagdane.

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN
Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:
TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
Zagreb, Gajeva ulica 51/1
tel: 01/5531 755
E-pošta: centar@tim4pin.hr
OIB 83718300522; MBS 2929236;
www.tim4pin.hr
Adresa uredništva:
Ulica kneza Trpimira 7, Zagreb

Glavni urednik:
prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:
Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:
Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne;
doc.dr.sc. Ivan Čevizović; doc.dr.sc. Josip Čičak;
prof.dr.sc. Saša Drezgic; dr.sc. Damir Juričić;
mr.sc. Mirjana Mahović-Komljenović; Ivana
Pajković, mag.oec.; Ante Loboja, mag.iur.;
doc.dr.sc. Brankica Remenarić; mr.sc. Nediljka
Rogošić; mr.sc. Gorana Roje; dr.sc. Desanka
Sarvan; doc.dr.sc. Ana Marija Sikirić; Danijela
Stepić, mag.oec.; Ivana Vargašević Čonka,
dipl.oec.; prof.dr.sc. Vesna Vašiček;
Hana Zoričić, dipl.oec.

Lektura i korektura:
TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Grafička priprema:
Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak: Sveučilišna tiskara d.o.o.,
Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Sadržaj

POREZI I DOPRINOSI

Utvrđivanje godišnjeg poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 2023. godinu

3 Mirjana Mahović Komljenović

Obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada od 1. siječnja 2024. godine

12 Mirjana Mahović Komljenović

PLAĆE I NAKNADE

18 Božićnica i druga prigodna darivanja

RAČUNOVODSTVO

Posebности godišnjeg popisa u sustavu proračuna

22 Martina Štefković

Pripreme za provođenje godišnjeg popisa kod proračunskih i neprofitnih organizacija

25 Davor Vašiček

FINANCIJE I FINANIJSKO POSLOVANJE

Kretanja Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. - 2026. godinu

30 Ivana Kunić Matković

Osvrt na Zakon o izvršavanju Državnog proračuna za 2024. godinu

34 Andrea Kocelj

Je li kriptovaluta zakonsko sredstvo plaćanja?

41 Željko Dominis

JAVNA NABAVA

Planiranje javne nabave za 2024. godinu

47 Ivica Pranjić

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

62

Pregled ključnih novina u „novom“ EOJN Republike Hrvatske

64 Željko Miličić

PRAVO

Radni uvjeti sindikalnog povjerenika / predstavnika

71 Gordana Muraja

PAMETNI GRADOVI

Nabava usluge raspoloživosti postrojenja, uređaja i opreme

76 Damir Juričić
Damir Medved

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Izrada programa rada i financijskog plana neprofitnih organizacija za 2024. godinu

85

TIM4PIN INFO

88 Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

90 Naknade korisnika državnog proračuna

92 Plaće

95 Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

96 Drugi dohodak

98 Primici izuzeti od ovrhe

99 Financijske obavijesti

99 Ostale informacije



Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Utvrđivanje godišnjeg poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 2023. godinu

Mirjana Mahović Komljenović*

Poslodavci odnosno isplatitelji primitaka obvezni su za svoje radnike te druge fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada, sastaviti godišnji obračun poreza na dohodak i prireza, ako je porezno opterećenje u kalendarskoj godini kao poreznom razdoblju bilo različito, radi čega je porez na dohodak uplaćen u većem iznosu. Godišnji obračun poreza iz plaća poslodavac obavlja sa zadnjom isplatom plaće u prosincu a najkasnije do 31. prosinca 2023. godine, kako bi radnicima mogao vratiti više uplaćeni porez ili tražiti od radnika da uplati manje plaćeni iznos poreza. Međutim, utvrđivanje godišnjeg poreza na dohodak iz plaće za 2023. godinu, poslodavci mogu obaviti samo za one radnike koji su kod njega ostvarivali plaću u cijelom poreznom razdoblju, a nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između gradova i općina koje su propisale plaćanje prireza porezu na dohodak.

1. Uvod

Utvrđivanje godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada za poslodavce i isplatitelje mirovine, propisan je odredbama čl. 47. st. 1. i 2. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. do 114/23. – dalje Zakon) te čl. 25. st. 5. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov. br. 10/17. do 56/23. – dalje – Pravilnik.

Prema navedenim zakonskim odredbama, poslodavci i isplatitelji primitaka (plaće) i mirovine, obvezni za svoje radnike i druge fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada, obaviti godišnji obračun poreza na dohodak u mjesecu prosincu tekuće godine a najkasnije do 31. prosinca, ako tijekom godine dohodak od nesamostalnog rada (plaća odnosno mirovina) nije redovito mjesечно isplaćivana ili je porezno opterećenje u pojedinim mjesecima bilo različito radi čega je porez uplaćen u većem iznosu.

To znači da godišnji obračun poreza iz plaće za 2023. godinu treba obaviti u prosincu, a najkasnije do 31. prosinca 2023., i to u pravilu sa zadnjom isplatom dohotka od nesamostalnog rada, ako su zadovoljeni propisani uvjeti za obvezno sastavljanje godišnjeg obračuna.

Budući prema čl. 92.st.4. Zakona o radu (Nar. nov., br. 93/14. do 64/23.), poslodavac može isplatiti radniku plaću u mjesecu u kojem je obavljen rad (na zadnji radni dan u tom mjesecu) ili do 15-og dana u tekućem mjesecu za obavljeni rad u prethodnom mjesecu, to proizlazi da poslodavac obavlja godišnji obračun plaće za prosinac u prosincu 2023. godine ili sa isplatom plaće u prosincu a koja se odnosi na studeni 2023. godine.

Prema čl. 91. st. 1. t. 7. i st 4. Zakona, za poslodavca kao isplatitelja primitka od nesamostalnog rada odnosno mirovine, pravnu osobu propisana je visoka novčana kazna od 1.320,00 € do 6.630,00 € ako za svoje radnike i fizičke osobe ne sastavi godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada, dok kazna za odgovornu osobu u pravnoj osobi iznosi 260,00 € do 1.320,00 €.

Jednako tako, novčanom kaznom od 660,00 € do 3.980,00 € kaznit će se fizička osoba obrtnik i osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost za prekršaj ako za svoje radnike ne izvrši godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada.

Posebno se napominje da iako su u Narodnim novinama br. 114/23. objavljene izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak koje stupaju na snagu 1. siječnja 2024. godine, navedene izmjene nemaju utjecaja na utvrđivanje godišnjeg poreza na dohodak od nesamostalnog rada kojeg poslodavac obavlja za svoje radnike. To znači da za 2023. godinu, godišnji obračun poreza i prireza pri zadnjoj isplati plaće, poslodavac obavlja prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 151/22.) i Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 56/23.), a prema kojim su zakonskim odredbama propisane stope poreza na dohodak od 20% i 30%, pri čemu se utvrđeni iznos poreza na dohodak treba uvećati za propisanu stopu prireza prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu radnika.

2. Razlozi za obvezni godišnji obračun poreza pri zadnjoj isplati plaće

Prema čl. 47. Zakona, poslodavac i isplatitelj primitaka i mirovina, obvezno sastavlja godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada, u slijedećim slučajevima:

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija – Porezna uprava, PU Novi Zagreb

- ako tijekom godine dohodak od nesamostalnog rada nije redovito mjesečno isplaćivan, radi čega radnici nisu mogli iskoristiti pravo na osobne odbitke na godišnjoj razini ili je po toj osnovi porezno opterećenje u pojedinim mjesecima bilo različito, te je porez uplaćen u većem iznosu (primjerice u jednom mjesecu su isplaćene dvije plaće radi čega je porez na dohodak uplaćen u većem iznosu zbog primjene više stope od 30%),
- ako su radnici tijekom poreznog razdoblja koristili pravo na roditeljni, roditeljski ili posvojiteljski dopust, bolovanje iznad 42 dana ili drugi dopust za koji se prema posebnim propisima isplaćuje naknada plaće na teret sredstava obveznih osiguranja, uz uvjet da su navedeno pravo koristili manje od 12 mjeseci poreznog razdoblja, te
- u svim drugim slučajevima kada je porezno opterećenje u poreznom razdoblju bilo različito, te bi na temelju godišnjeg obračuna radnik ostvario razliku za povrat preplaćenog poreza ili razliku za uplatu manje uplaćenog poreza, a radi ravnomyernog godišnjeg oporezivanja odnosno izravnjanja porezne osnovice.

Godišnjim obračunom poreza na dohodak iz plaće, poslodavci omogućavaju radnicima korištenje poreznih prava koja nisu iskoristili tijekom godine, te im se na godišnjoj razini izravnava porezna osnovica.

Stoga je svrha sastavljanja godišnjeg obračuna da se radnicima odmah po učinjenom obračunu i to sa zadnjom isplatom plaće u prosincu, vrati preplaćeni porez ako je isti u vidu predujma više plaćen tijekom godine, odnosno da se uplati razlika poreza i prireza ako je isti nedovoljno uplaćen tijekom godine.

Radi navedenog, radnici više ne moraju čekati godišnji obračun za 2023. godinu kojeg provodi Porezna uprava u posebnom postupku po službenoj dužnosti, te dostavljaju rješenje poreznom obvezniku do 30. lipnja 2024. godine.

3. Utvrđivanje godišnje obveze poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 2023. godinu

Kako bi za radnike utvrdio godišnji porez na dohodak i prirez, poslodavac koristi podatke iz obračunske platne liste te podatke koji su iskazani u JOPPD obrascu. Godišnji obračun porez na dohodak od nesamostalnog rada obavlja se za svakog radnika posebno, a utvrđuje se od porezne osnovice – godišnjeg primitka od nesamostalnog rada umanjenog za uplaćene doprinose za MO osiguranje I. i II. stupa te za osobni odbitak na godišnjoj razini na temelju podataka iz Obrasca PK.

Naime, prema čl. 47. st. 4. Zakona, propisano je da poslodavac i isplatiatelj primitka, u godišnjem obračunu treba koristiti isključivo podatke o ukupnom iznosu godišnjeg osobnog odbitka, na temelju podataka koji su iskazani na poreznoj kartici radnika odnosno obrascu PK, uzimajući u obzir od kada vrijede iskazani podaci.

Na utvrđenu poreznu osnovicu, primjenjuju se dvije porezne stope i to 20% i 30%, a kako je to prikazano u tablici:

Stope porez na dohodak u eurima

Porezne stope	mjesečna porezna osnovica	godišnja porezna osnovica
20%	do 3.981,69	do 47.780,28
30%	iznad 3.981,69	iznad 47.780,28

Svotu godišnjeg poreza na dohodak potrebno je uvećati i za propisanu stopu prireza ako radnik ima prebivalište ili uobičajeno boravište u gradu ili općini koja je propisala obvezu plaćanja prireza porezu na dohodak.¹

Slika 1. Godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 2023. godinu

Red. br.	OPIS
1.	Ukupni bruto primici po osnovi nesamostalnog rada (plaće) utvrđeni čl. 21. Zakona
2.	Doprinosi iz plaće za mirovinsko osiguranje po stopi od 20% – Doprinosi za MO I. stup – 15% – Doprinosi za Mo II. stup – 5%
3.	Ostvaren godišnji dohodak (red.br.1. – red.br.2)
4.	Godišnji osobni odbici (prema podacima iz Obrasca PK)
5.	Godišnja porezna osnovica (red.br. 3. – red.br. 4.)
6.	Utvrđivanje poreza na dohodak – Porez po stopi od 20% – na poreznu osnovicu do 47.780,28 € – Porez po stopi od 30% – na poreznu osnovicu iznad 47.780,28 €
7.	Prirez porezu na dohodak – prema stopama grada ili općine (red.br.6. x propisana stopa prireza)
8.	Ukupno godišnji porez i prirez (red. br. 6 + red.br.7.)
9.	Uplaćeno poreza i prireza za 2023. godinu
10.	Razlika poreza za povrat ili za uplatu

3.1. Povrat više plaćenog poreza i prireza koji je utvrđen godišnjim obračunom

Pri godišnjem obračunu poreza na dohodak iz plaće, uspoređuje se iznos utvrđene godišnje porezne obveze i uplaćenog predujma poreza i prireza tijekom godine, te utvrđuje razlika najčešće za povrat više plaćenog poreza na dohodak i prireza, kojeg je poslodavac obvezan vratiti radniku.

U slučaju povrata više plaćenog poreza utvrđenog godišnjim obračunom, poslodavac može:

- odmah vratiti radniku preplaćeni iznos poreza na dohodak i prireza, a koji se može prebiti sa njegovom obvezom poreza na dohodak i prireza kod zadnje isplate plaće,
- umanjiti tekuće porezne obveze ostalih radnika s područja iste općine ili grada, ili
- podnijeti zahtjev za povrat ili preknjiženje poreza i prireza elektroničkim putem nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svom sjedištu ili prebivalištu, ako je iznos povrata veći od obveze poreza na dohodak i prireza kod

¹ Prema izmjenama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov. br. 114/23) te Zakona o lokalnim porezima (Nar. nov., br. 114/23), od 1. siječnja 2024. godine ukida se prirez porezu na dohodak, koji se obračunava na sve vrste ostvarenog dohotka fizičkih osoba. Međutim, ukidanjem prireza porezu na dohodak istovremeno se dopušta da ovisno o broju stanovnika, općine i gradovi sami propišu nižu i višu stopu poreza na dohodak za godišnje poreze (nesamostalni rad, samostalnu djelatnost i drugi dohodak) u granicama propisanim Zakonom o porezu na dohodak.

zadnje isplate plaće, putem aplikacije SNU – Specifikacije nepovezanih uplata a prema čl. 25. st. 4. Pravilnika. U tom slučaju poslodavac može radnicima obaviti povrat tek kada primi više plaćeni porez i prirez ili može radnicima obaviti povrat poreza i prireza na teret vlastitih sredstava.

Međutim, zahtjev za povrat ili preknjiženje više plaćenog poreza na dohodak i prireza, poslodavac može podnijeti Poreznoj upravi samo ako su podneseni svi JOPPD obrasci, ako su zaduženja i naplaćene kamate po JOPPD obrascima povezane s uplatama te ako nisu iskazana dugovanja na knjigovodstvenim karticama o kojima Porezna uprava vodi analitičku knjigovodstvenu evidenciju.

3.2. Uvjeti za sastavljanje godišnjeg obračuna poreza na dohodak

Odredbama čl. 25. st. 5. Pravilnika, propisana su dva uvjeta prema kojima je poslodavac i isplatitelj primitaka i mirovina, obvezan sastaviti godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada, i to za:

- ▶ radnike i fizičke osobe koji su kod njega bili zaposleni i ostvarivali plaću ili mirovinu u cijelom poreznom razdoblju (od 1.1. do 31.12. 2023. godine), te
- ▶ radnike koji nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između gradova i općina koje su propisale plaćanje prireza porezu na dohodak.

Prema navedenom, poslodavac ima obvezu sastavljanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak za radnike kojima je u pojedinom mjesecu isplaćena veća plaća, otpremnina, jubilarna nagrada ili neka druga naknada u iznosu većem od Zakonom i Pravilnikom propisanog neoporezivog iznosa, zbog čega je obračun poreza obavljen primjenom veće porezne stope nego na godišnjoj razini te zbog isplate naknade plaće na teret sredstava obveznih osiguranja, osim ako to pravo nije korišteno svih 12 mjeseci poreznog razdoblja.

Međutim, **poslodavac ne može sastaviti godišnji obračun za radnike koji kod njega nisu bili zaposleni cijelu godinu te za radnike koji su mijenjali mjesto prebivališta između gradova i općina koji su propisali obvezu plaćanja prireza porezu na dohodak.**

Tako primjerice poslodavac ne sastavlja godišnji obračun poreza za radnika koji je u tijeku 2023. godine iz grada Samobora gdje nije propisana stopa prireza, promijenio prebivalište u Grad Zagreb, s propisanim prirezom od 18%. No, takvi radnici svoje pravo na povrat poreza za 2023. godinu mogu ostvariti u posebnom postupku kojeg Porezna uprava obavlja po službenoj dužnosti ili podnošenjem Obrasca ZPP-DOH.

Međutim, obveza sastavljanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada odnosi se na radnike koji su tijekom cijele godine radili kod istog poslodavca i nisu mijenjali prebivalište odnosno uobičajeno boravište, ali je grad ili općina tijekom godine promijenio stopu prireza. U tom slučaju poslodavac ima obvezu izračunavanja **prosječne godišnje stope prireza.**

Primjerice, stopa prireza za općinu Brckovljani (šifra 0337) do 30. lipnja 2023. godine iznosila je 3 %, a od 1. srpnja 2023. godine je prirez ukinut (Nar. nov., br. 66/23.). Prosječna stopa prireza koja se koristi pri sastavljanju godišnjeg obračuna poreza na dohodak od plaće iznosi **1,5 %**, a izračunana je na sljedeći način:

$6 \text{ mjeseci} \times 3 \% = 18; 6 \text{ mjeseci} \times 0 \% = 0;$

Ukupno: $18 + 0 = 18 / 12 \text{ mjeseci} = 1,5 \%$.

4. Godišnji obračun i neredovita isplata plaća tijekom godine

Razlog za sastavljanje godišnjeg obračuna je i neredovita isplata plaće tijekom godine. Međutim, u slučaju neredovityh isplata plaća, treba uvažavati odredbe čl. 25.st.5. Zakona, prema kojim se odredbama godišnji obračun plaće ipak ne obavlja.

Naime, ako poslodavac ili isplatitelj primitka na dan dospjelosti ne isplati plaću, a istodobno je prema zakonu kojim se uređuju radni odnosi, obvezan dostaviti radniku **obračun iznosa koji je bio dužan isplatiti (a koji obračun je i ovršna isprava)**, tada i predujam poreza od nesamostalnog rada obračunava i dopijeva na naplatu istodobno s nastankom obveze dostave obračuna radniku o dospjelim, a neisplaćenom primitku.

Primjerice, ako plaća za rujna 2023. godine nije isplaćena tijekom listopada, poslodavac je bio dužan do 31. listopada 2023. godine uručiti radniku obračun dospjele a neisplaćene plaće i uplatiti doprinose te predujam porez na dohodak i prirez.

Prema tome, radi odredbe propisane čl. 25.st.5. Zakona, (koja je u primjeni od 1. siječnja 2017. godine), poslodavac u slučaju neredovite isplate plaće tijekom godine, više nema obvezu sastavljanja godišnjeg obračuna plaće, jer je radniku priznao pravo na mjesečni osobni odbitak bez obzira što u tom mjesecu nije radniku isplatio plaću.

Stoga se ne utvrđuje razlika poreza i prireza za povrat radniku, jer poslodavac je priznao osobni odbitak i za one mjesece u godini u kojima radnicima nije isplatio ugovorenu plaću, budući istodobno s nastankom obveze dostave radniku obračunane svote koju je bio dužan isplatiti, dopijeva na naplatu i obračunani predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada. Kada naknadno isplati plaću za neki od proteklih mjeseci, poslodavac više ne obračunava porez na dohodak i prirez, jer ih je već obračunao.

5. Godišnji obračun poreza iz plaće radi isplate naknade na teret sredstava HZZO -a ili državnog proračuna

Poslodavac je obvezan sastaviti godišnji obračun poreza na dohodak i za svoje radnike ako su u dijelu godine koristili neko pravo, primjerice radi nesposobnosti na rad zbog bolovanja, korištenja prava na roditeljni, roditeljski ili posvojiteljski dopust, dopust radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju za koji se prema posebnim

propisima isplaćuje naknada plaće na teret sredstava HZZO ili proračuna RH. Zbog isplate neoporezivih naknada na teret sredstava HZZO ili proračuna RH, radnici tijekom godine nisu bili u mogućnosti iskoristiti svoje pravo na 12 mjesečnih osobnih odbitaka. Radi navedenog **u godišnjem obračunu poreza na dohodak, navedeni radnici ostvarit će pravo na ukupan godišnji iznos osobnog odbitka i na izravnanje porezne osnovice, te na povrat tijekom godine preplaćenog poreza i prireza.**

Međutim, poslodavac nema obvezu sastavljanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak iz plaće za one radnike kojima nije isplaćivana plaća, već su isti ostvarili pravo na naknadu plaće na teret HZZO i državnog proračuna tijekom svih 12 mjeseci u godini, budući su navedene naknade neoporezive, te nije ni bilo uplate poreza i prireza po toj osnovi.

Primjer 1. Korištenje prava na roditeljni dopust

Fizička osoba Nina Horvat s prebivalištem u Zagrebu (prirez 18 %) prestala je koristiti pravo na roditeljni dopust s 31. 8. 2023. godine te se vratila na posao i od 1.9. 2023. godine, prema sklopljenom ugovoru o radu s poslodavcem, prima mjesečnu bruto plaću u iznosu od 1.600,00 €. Prema dostavljenoj PK kartici, radnica ostvaruje pravo samo na **osnovni osobni odbitak u iznosu od 530,90 € mjesečno** (dijete uzdržava suprug.) Poslodavac redovito isplaćuje plaću koja je za mjesec rujan radnici isplaćena 10. listopada 2023. godine. Poslodavac je obavezan napraviti godišnji obračun plaće u kojem radnici priznaje 12 mjesečnih osobnih odbitaka, a kako porezne osnovice nema (osobni odbici su veći od ostvarenog dohotka), radnica će ostvariti povrat u iznosu od 530,37 €, a koliko iznosi uplaćeni porez i prirez za 2023. godinu.

Godišnji obračun plaće za 2023. za radnicu Ninu Horvat iz Zagreba

mjesec isplate	iznos plaće	doprinosi iz plaće	dohodak	osobni odbitak	porezna osnovica	porez	prirez	porez i prirez	neto plaća za isplatu
listopad	1.600,00	320,00	1.280,00	530,90	749,10	149,82	26,97	176,79	1.103,21
studeni	1.600,00	320,00	1.280,00	530,90	749,10	149,82	26,97	176,79	1.103,21
prosinao	1.600,00	320,00	1.280,00	530,90	749,10	149,82	26,97	176,79	1.103,21
I-XII	4.800,00	960,00	3.840,00	1.592,70	2.247,30	449,46	80,91	530,37	3.309,63
godišnji obračun	4.800,00	960,00	3.840,00	6.370,80	-	-	-	-	-
Razlika						-449,46	-80,91	-530,37	1.103,21 +530,37

Godišnji obračun poreza za 2023. godinu, poslodavac sastavlja na slijedeći način:

Red. br.	OPIS	Godišnji obračun za 2023.
1.	Godišnji iznos bruto plaće	4.800,00
2.	Doprinosi iz plaće za MO I i II stup 20%	960,00
3.	Dohodak	3.840,00
4.	Godišnji osobni odbitak (12 x 530,90)	6.370,80
5.	Godišnja porezna osnovica	-
6.	porez po stopi 20% (do 47.280,28 €)	-
7.	godišnji prirez za grad Zagreb 18 %	-
8.	ukupno godišnji porez i prirez	-
9.	uplaćeni porez i prirez I-XII	530,37
10.	više uplaćeno poreza i prireza	530,37

Na temelju godišnjeg obračuna, poslodavac će radnici zajedno sa isplatom plaće u prosincu 2023. godine vratiti na tekući račun preplaćeni porez i prirez za 2023. godinu u iznosu od 530,37 €, što uvećano za plaću iznosi 1.633,58 € (1.103,21 + 530,37).

6. Godišnji obračun poreza iz plaće zbog neravnomjernog poreznog opterećenja

Obveza godišnjeg obračuna poreza iz plaća propisana je i za one poslodavce koji su tijekom godine svojim radnicima redovito isplaćivali plaću, ali s različitim poreznim opterećenjem u pojedinim mjesecima, radi čega je došlo

do oporezivanja primjenom veće porezne stope nego na godišnjoj razini. Tada se godišnjim obračunom poreza na dohodak od nesamostalnog rada, utvrđuje pravo radnika na povrat preplaćenog poreza na dohodak i prireza tijekom godine.

To mogu biti slučajevi kada tijekom poreznog razdoblja poslodavac isplaćuje radnicima osim plaće veći iznos bonusa ili trinaestu plaću kao nagradu za uspješno obavljen posao, jubilarnu nagradu, otpremninu, isplatu oporezive otpremnine u mjesecu zajedno sa isplatom plaće za taj mjesec, naknade, potpore ili ostale nagrade u iznosu većem od neoporezivog iznosa koji je propisan Pravilnikom.

Primjerice, zbog isplate većeg iznosa bonusa u mjesecu studenom 2023. godine zajedno sa isplatom plaće za mjesec listopad 2023. godine, poslodavac je radniku obračunao i obustavio porez po stopi od 20% na mjesečnu poreznu osnovicu do 3.981,68 € i po stopi od 30% na mjesečnu poreznu osnovicu iznad 3.981,68 €. Međutim, na temelju godišnjeg obračuna poreza na dohodak iz plaće proizlazi da radnik treba platiti porez na dohodak samo po stopi od 20%. Stoga se sastavljanjem godišnjeg obračuna poreza iz plaće za radnika, izravnava porezna osnovica i utvrđuje pravo na povrat tijekom godine više plaćenog poreza i prireza, a zbog ravnomjernog oporezivanja na godišnjoj razini.

Napominje se da će godišnji obračun poreza iz plaće zbog neravnomjernog poreznog opterećenja poslodavci

sastavljati samo za radnike s velikom plaćom, budući se stopa poreza na dohodak od 30% primjenjuje na godišnju poreznu osnovicu veću od 47.780,28 €.

7. Godišnji obračun poreza zbog promjene osobnog odbitka tijekom godine

Pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada, radnicima se priznaje osobni odbitak kao neoporezivi dio dohotka isključivo na temelju podataka iz porezne kartice – Obrasca PK, kojom raspolažu poslodavci i isplatelji primitaka.

Od 1. siječnja 2018. godine, na zahtjev i uz suglasnost radnika odnosno fizičke osobe koja ostvaruje primitke od nesamostalnog rada, poreznu karticu poslodavcu dostavlja Porezna uprava elektroničkim putem, dok za umirovljenika – korisnika mirovine, poreznu karticu Hrvatskom zavodu za mirovinskog osiguranje, elektroničkim putem Porezna uprava dostavlja po službenoj dužnosti. Međutim, iznimno ako poslodavac nije korisnik sustava ePorezna ili ako nije ishodio suglasnost radnika ili umirovljenika, poreznu karticu može Porezna uprava izdati i u papirnatom obliku. Radnik koji ostvaruje plaću može imati samo jedan Obrazac PK.

Prema članku 28. Pravilnika, kod utvrđivanja dohotka od nesamostalnog rada, osobni odbitak može se koristiti samo kod onog poslodavca odnosno isplatelja plaće i mirovine kod kojega se nalazi porezna kartica radnika. Ako radnik ostvaruje primitke i kod drugih poslodavaca odnosno isplatelja plaće, ne smije istodobno koristiti osobni odbitak, već su ti poslodavci dužni obračunati porez na dohodak od nesamostalnog rada ne uzimajući u obzir osobni odbitak.

Iznimno, ako radnik ostvaruje dohodak od nesamostalnog rada kod dva ili više poslodavaca u nepunom radnom vremenu ili ako ostvaruje plaću kod dva ili više isplatelja, može koristiti osobni odbitak kod više isplatelja, ali uz uvjet da je zatražio raspodjelu osobnog odbitka prema isplateljima. U tom slučaju će Porezna uprava na Obrascu PK evidentirati omjer (postotak) raspodjele osobnog odbitka prema poslodavcima, pri čemu svaki poslodavac može koristiti osobni odbitak samo do utvrđenog postotka, bez obzira što u pojedinim mjesecima ostvareni dohodak može prelaziti taj iznos.

7.1. Raskid radnog odnosa i uvid u poreznu karticu bivšeg radnika

Prema odredbama čl. 26. st. 6. te čl. 83. st. 5. Zakona sa primjenom od 1. siječnja 2020. godine, radi raskida radnog odnosa odnosno prestanku rada, poslodavac i isplatelj plaće pri isplati plaće bivšim radnicima za posljednji mjesec rada kod tog poslodavca, **ima uvid u poreznu karticu bivšeg radnika te neiskorišteni odnosno iskorišteni iznos osobnog odbitka**, a najkasnije do dana dospelosti plaće za posljednji mjesec rada, te isti može koristiti podatke o osobnim odbicima.

Prema tome, korištenjem elektroničke usluge ePorezna poslodavcu je omogućen uvid u poreznu karticu radnika

koji više nije kod njega u radnom odnosu, te može pri isplati plaće bivšem radniku za posljednji mjesec rada a najkasnije do isplate plaće ili do dana dospelosti plaće za posljednji mjesec rada kod tog poslodavca, uzeti u obzir neiskorišteni iznos osobnog odbitka radnika. Radi navedenog, radnik više ne mora čekati provođenje posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak kojeg Porezna uprava provodi po službenoj dužnosti, kako bi iskoristio pravo na osobni odbitak na koji ima pravo za taj mjesec.

7.2. Evidentiranje promjena osobnog odbitka tijekom godine

Prema čl. 26.st.4. Zakona, svaku promjenu podataka koja utječe na neoporezivi dio dohotka (promjene u vezi s uzdržanim članovima, promjene prebivališta ili uobičajenog boravišta), radnik, umirovljenik i fizička osoba koja ostvaruje primitke iz čl. 21. Zakona, obvezna je prijaviti Poreznoj upravi u roku od 30 dana od dana nastanka promjene:

- putem svog poslodavca uz suglasnost radnika,
- izravno putem sustava egrađani, ili
- iznimno, putem nadležne ispostave Porezne uprave,

te dostaviti odgovarajuće isprave, kako bi poslodavac temeljem upisane promjene u Obrascu PK mogao ispravno obračunati i obustaviti porez i preiz iz plaće. **Prihvaćene i evidentirane promjene poslodavac primjenjuje pri slijedećim isplatama plaća i mirovina.**

To može biti slučaj kada je kod radnika tijekom godine došlo do povećanja osobnog odbitka zbog rođenja djeteta, nastupa vlastite invalidnosti ili invalidnosti za uzdržavane članove uže obitelji, a koje povećanje faktora osobnog odbitka nije bilo upisano u poreznu karticu – Obrazac PK u roku kojim bi se osiguralo da se nastala promjena uzme u obzir prije prve slijedeće isplate plaće.

Ako promjenu podataka na Obrascu PK, radnik nije obavio na vrijeme, poslodavcu nije bila poznata promjena faktora osobnog odbitka u trenutku isplate plaće, radi čega se u pojedinim mjesecima porez na dohodak obračunava i plaća po višim stopama nego što bi to trebalo na godišnjoj razini.

Tako je primjerice radnik kojem se rodilo dijete 15. travnja 2023. godine, promjenu porezne kartice i povećanje osobnog odbitka za uzdržavano dijete na temelju izvoda iz matice rođenih, trebao prijaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu te dostaviti poslodavcu do 15. svibnja 2023. godine. Prema čl. 17.st.4. Zakona, kada se podaci koji utječu na iznos osobnog odbitka promijene u poreznoj kartici u tijeku mjeseca, pravo na osobni odbitak uvijek se zaokružuje na pune mjesece i to u korist poreznog obveznika. Prema navedenom, radnik ostvaruje pravo na uvećani osobni odbitak za rođeno dijete već od travnja 2023. godine, a kako je obrazac PK ispravljen u svibnju kada je već obračunan i obustavljen porez iz plaće za travanj 2023. godine (koja se isplaćuje do 10-tog u mjesecu po proteku mjeseca), to se uvećani osobni odbitak može iskoristiti **dobrovoljnim sastavljanjem godišnjeg obračuna poreza na dohodak** od strane poslodavca u prosincu 2023.godine.

Dobrovoljno sastavljanje godišnjeg obračuna poreza i prireza iz plaće, poslodavac obavlja na isti način kao i u slučajevima kada je to obavezan učiniti, što znači samo za radnike koji su kod njega radili tijekom cijele godine te nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između gradova i općina koji su propisali obvezu plaćanja prireza porezu na dohodak.

Međutim, ako poslodavac nije odlučio dobrovoljno sastaviti godišnji obračun poreza, pravo na godišnje osobne odbitke radnici mogu ostvariti putem zahtjeva za priznavanjem prava u posebnom postupku podnošenjem Obrascu ZPP-DOH, koji se za 2023. godinu može podnijeti do kraja veljače 2024. godine. Ako su građani korisnici elektroničke usluge e-gradani, obrazac ZPP-DOH za 2023. godinu podnose elektroničkim putem korištenjem usluga koje se nude putem jedinstvenog portala Porezne uprave.

Više plaćeni porez vraća se poreznom obvezniku prema rješenju kojeg je Porezna uprava dužna dostaviti do 30. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu.

7.3. Mobilna aplikacija porezne uprave – mPorezna

Korištenjem mobilne aplikacije mPorezna, povećana je dostupnost elektroničkih usluga Porezne uprave, a korištenjem iste poreznim obveznicima je omogućeno da podnose **zahtjev za izmjenom podataka na poreznoj kartici** u vezi s uzdržanim članovima uže obitelji i djecom, promjenom prebivališta ili uobičajenog boravišta kao i druge promjene koje imaju utjecaja na neoporezivi dio dohotka.

Naime, mobilna aplikacija mPorezna je usluga koja je izrađena u sklopu projekta „Povezivanje i unaprjeđenje aplikativnih rješenja unutar Informacijskog sustava Porezne uprave i razvoj mPorezne“, sufinancirane od Europske unije iz Europskog socijalnog fonda.

Za korištenje aplikacije mPorezna potrebno je imati mobilni uređaj na kojem je aplikacija podržana, a to mogu biti slijedeći uređaji:

DOSTUPNOST APLIKACIJE	MOGUĆNOST PREUZIMANJA
Android uređaji s Android operativnim sustavom inačice 8 i višim	Google Play Store
iPhone uređaje s IOS operativnim sustavom inačice 13 i više	App Store platforma
Huawei mobilni uređaji novije generacije	AppGallery platforma

Osima podnošenja zahtjeva za izmjenom podataka na poreznoj kartici Obrascu PK, porezni obveznici koji su korisnici mobilnih uređaja (građani i poslovni subjekti), mogu kroz mobilnu aplikaciju ostvariti uvid u svoje podatke, zaprimljene poruke i porezne akte, zatražiti izdavanje potvrde o stanju duga te zatražiti izmjenu podataka u Registru poreznih obveznika, dobiti važne informacije o svojim poreznim obvezama u vezi stanja na porezno knjigovodstvenoj kartici te preuzeti 2D barkod za provođenje plaćanja.

Nadalje, korištenjem mPorezna, može se napraviti i uvid u podatke iz JOPPD obrasca za korisnika usluge, uvid u podatke o plaći, mirovini, doprinosima, porezu i prirezu koji ulaze u godišnji obračun (obračunati i isplaćeni primici

– IP1/IP2) te uvid u IP3 – podatke o plaći, mirovini, doprinosima, porezu i prirezu koji ne ulaze u godišnji obračun.

Jednako tako, mobilna aplikacija omogućava građanima i podnošenje Zahtjeva za priznavanjem prava na porezne olakšice u godišnjem obračunu – povratu poreza putem Obrascu ZPP-DOH, te provjeru izdanog računa u sustavu fiskalizacije očitavanjem QR koda te prijavu neispravnog računa Poreznoj upravi.

8. Primjeri utvrđivanja godišnjeg iznosa poreza na dohodak

U primjerima u nastavku prikazuje se utvrđivanje godišnjeg iznosa poreza na dohodak i prireza za 2023. godinu a koju poslodavac obavlja sa zadnjom isplate plaće u prosincu 2023. godine.

Primjer 2. Povećanje osobnog odbitka u tijeku mjeseca

Radniku Stjepanu Kralj s prebivalištem u Puli (stopa prireza 12 %), poslodavac isplaćuje plaću do 10. u mjesecu za prethodni mjesec, u iznosu od 2.100,00 €. Prema podacima iz obrasca PK radnik ostvaruje pravo na osnovni osobni odbitak u iznosu od **530,90 €**.

Međutim, radi rođenja djeteta (D1) dana 22. svibnja 2023. godine, radnik ima pravo na uvećani osobni odbitak od svibnja 2023. u iznosu od **763,17 €** za uzdržavano prvo dijete (Osnovni osobni odbitak – 530,90 + D1= 232,27; (0,7 x 331,81), za što je poslodavcu dostavio poreznu karticu s izmijenjenim podacima 22. lipnja 2023. godine.

Budući je poslodavac u mjesecu lipnju već isplatio radniku plaću za svibanj i priznao osobni odbitak od 530,90 € (prije nego što mu je radnik dostavio poreznu karticu s izmijenjenim podacima), pravo na uvećanje osobnog odbitka može se ostvariti tek pri slijedećim isplata plaće za lipanj u srpnju 2023. godine.

Mjesečni obračun plaće obavljen je na slijedeći način:

Red. br.	OPIS	Mjesečni obračun plaće u razdoblju 1 – 5 mj (osobni odbitak 530,90 €)	Mjesečni obračun plaće u razdoblju 6-12 mj (osobni odbitak 763,17 €)
1.	Bruto plaća	2.100,00	2.100,00
2.	Doprinosi iz plaće 20%	420,00	420,00
3.	Dohodak	1.680,00	1.680,00
4.	Osnovni osobni odbitak	530,90	763,17
5.	Porezna osnovica	1.149,10	916,83
6.	porez po stopi 20% (do 3.981,69 €)	229,82	183,37
7.	prirez za grad Pula 12%	27,58	22,00
8.	ukupno porez i prirez	257,40	205,37
9.	Neto plaća radnika	1.422,60	1.474,63
10.	Doprinosi za ZO 16,5%	2.446,50	2446,50

U prosincu 2023. godine poslodavac će sastaviti godišnji obračun poreza na dohodak u kojem će radniku priznati za 4 mjeseca osobni odbitak u iznosu od 530,90 € (umjesto za obračunanih 5 mjeseci) te za 8 mjeseci u iznosu od 763,17 € (umjesto za obračunanih 7 mjeseci).

Godišnji obračun poreza za 2023. godinu, poslodavac sastavlja na slijedeći način:

Red. br.	OPIS	Obračun plaće tijekom 2023.	Utvrđivanje godišnjeg obračuna za 2023.
1.	Godišnji iznos bruto plaće	25.200,00	25.200,00
2.	Doprinosi iz plaće za MO I i II stup 20%	5.040,00	5.040,00
3.	Dohodak	20.160,00	20.160,00
4.	Godišnji osobni odbitak	7.996,69 (5 x 530,90 = 2.654,50 7 x 763,17 = 5.342,19)	8.228,96 (4 x 530,90 = 2.123,60 8 x 763,17 = 6.105,36)
5.	Godišnja porezna osnovica	12.163,31	11.931,04
6.	porez po stopi 20% (do 47.780,28 €)	2.432,66	2.386,21
7.	godišnji prirrez za grad Pula 12%	291,92	286,34
8.	ukupno godišnji porez i prirrez	2.724,58	2.672,55
9.	više uplaćeno poreza i prirreza (2.724,58 – 2.672,55)		52,03

Iznos više obračunanog poreza i prirreza koji je utvrđen u godišnjem obračunu u iznosu od **52,03 €**, poslodavac vraća radniku pri isplati plaće za mjesec studeni koja se isplaćuje 10. prosinca 2023. godine.

Primjer 3. Isplata bonusa zajedno s plaćom

Pravna osoba Oblak d.o.o. sa sjedištem u Samoboru, ima cijelu godinu zaposlenog jednog radnika, Luku Stipić s prebivalištem u Stupniku (prirrez 6%) koji prema sklopljenom ugovoru o radu prima mjesečnu bruto plaću u iznosu od 2.000,00 €. Prema dostavljenoj PK kartici ostvaruje pravo osobni odbitak u iznosu od 530,90 € mjesečno jer nema uzdržanih članova. Poslodavac je radniku u listopadu isplatio nagradu za radne rezultate u iznosu od 6.995,43 € (od čega neoporezivi iznos iznosi 995,43 €, dok oporezivi iznos nagrade koji je u poreznom smislu izjednačen s plaćom iznosi 6.000,00 €), radi čega je došlo do oporezivanja jednog dijela porezne osnovice, primjenom veće stope poreza od 30%. Radi navedenog je potrebno izravnati poreznu osnovicu na godišnjoj razini.

Red. br.	OPIS	OBRAČUN PLAĆE
1.	Iznos bruto plaće za listopad 2023.	6.000,00
2.	Doprinosi iz plaće za MO I i II stup 20%	1.200,00
3.	Dohodak	4.800,00
4.	Osobni odbitak	530,90
5.	Porezna osnovica	4.269,10
6.	Porez po stopi 20% (do 3.981,68 €) = 796,34 Porez po stopi od 30% (287,42 €) = 86,23	882,57
7.	Godišnji prirrez 6%	52,95
8.	Ukupno porez i prirrez	935,52
9.	Neto isplata	3.864,48
10.	Doprinosi za ZO 16,5%	990,00
11.	Ukupni trošak plaće	6.990,00

Godišnji obračun plaće za 2023. za radnika Luku Stipić

mjesec isplate	iznos plaće	doprinosi iz plaće	dohodak	osobni odbitak	porezna osnovica	porez	prirrez	Ukupno porez i prirrez	neto plaća za isplatu
siječanj	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
veljača	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
ožujak	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
travanj	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
svibanj	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
lipanj	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
srpanj	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
kolovoz	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
rujan	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
listopad	6.000,00	1.200,00	4.800,00	530,90	4.269,10	882,57	52,95	935,52	3.864,48
studeni	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
I-IX	26.000,00	5.200,00	20.800,00	5.839,90	14.960,10	3.020,77	181,25	3.202,02	17.597,98
prosinac	2.000,00	400,00	1.600,00	530,90	1.069,10	213,82	12,83	226,65	1.373,35
I-XII	28.000,00	5.600,00	22.400,00	6.370,80	16.029,20	3.234,59	194,08	3.428,67	18.971,33
godišnji obračun	28.000,00	5.600,00	22.400,00	6.370,80	16.029,20	3.205,84	192,35	3.398,19	19.001,81
Razlika						-28,75	-1,73	-30,48	30,48

Poslodavac sastavlja godišnji obračun poreza 22. prosinca 2023. godine prema obračunskoj ispravi odnosno platnoj listi radnika, a koji se utvrđuje na slijedeći način:

Red. br.	OPIS	Godišnji obračun 2023.
1.	Godišnji iznos bruto plaće (11mj x 2.000,00 € + 6.000,00 € za 1 mj)	28.000,00
2.	Doprinosi iz plaće za MO I i II stup 20%	5.600,00
3.	Dohodak	22.400,00
4.	Godišnji osobni odbitak (12 mj x 530,90)	6.370,80
5.	Godišnja porezna osnovica	16.029,20
6.	Porez po stopi 20% (do 47.780,28 €) Porez po stopi od 30%	3.205,84 -
7.	Godišnji prirez općina Stupnik 6%	192,35
8.	Ukupno godišnji porez i prirez	3.398,19
9.	Uplaćeno poreza i prireza I-XII	3.428,67
10.	Više uplaćeno poreza i prireza	30,48

Na temelju godišnjeg obračuna i ravnomjerno raspoređene porezne obveze po mjesecima, poslodavac će radniku zajedno sa isplatom plaće u prosincu 2023. godine vratiti preplaćeni porez i prirez za 2023. godinu u iznosu od 30,48 €, što uvećano za neto plaću iznosi 1.403,83 €. (1.373,35 + 30,48)

8.1. Iskazivanje podataka u obrascu JOOPD

U **Obrazac JOPPD** – izvješću o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja, upisuju se podaci o isplati plaće u zadnjem mjesecu kalendarske godine, te podaci iz godišnjeg obračuna poreza na dohodak i prireza, koji je obavljen dana 15. prosinca 2023. godine (oznaka izvješća 23349).

Podaci se iskazuju na Obrascu JOPPD na str B u zasebnim recima:

- ▶ posebno iznos plaće za 11 mjesec koja je isplaćena u prosincu,
- ▶ posebno iznos godišnjeg obračuna poreza za 2023. godinu

U JOPPD obrascu na str A pod V.1. ukupan iznos predjuma poreza na dohodak i prireza po osnovi nesamostalnog rada (1.1. + 1.2.), iskazuje se više plaćeni porez u iznosu od 30,48 € s negativnim predznakom „-“, a koji iznos predstavlja razliku preplaćenog poreza i prireza iskazanog na str B JOPPD (zbroj stupca 14.1. i 14.2.). Prema podacima iz primjera godišnjeg obračuna poreza na dohodak za radnika Luku Stipić, na str. B JOPPD obrasca upisuje se sijedeći podaci:

oznaka stupca	naziv stupca	šifra
6.2.	oznaka primitka / obveze doprinosa	0406 – obveze po konačnom godišnjem obračunu poreza na dohodak i prireza po osnovi dohotka od nesamostalnog rada (iz priloga 3)
10.1. i 10.2.	razdoblje obračuna od; razdoblje obračuna do	cijela godina od 1.1. 2023. do 31.12.2023.
14.1. i 14.2.	iznos obračunanog poreza na dohodak i prireza	može biti negativan s predznakom minus „-“, porez = 28,75 € i prirez = 1,73 €
16.2.	iznos za isplatu	iznos preplaćenog poreza i prireza koji se vraća radniku (30,48 €)

Obrazac JOPPD dostavlja se Poreznoj upravi na dan isplate plaće ili najkasnije slijedeći dan, a vraćeni porez na dohodak i prirez uvećava neto plaću radnika.

U nastavku se daje prikaz popunjene B strane Obrasca JOPPD.

I. OIB podnositelja izvješća _____ II. Oznaka izvješća _____ III. Vrsta izvješća _____ IV. Redni broj stranice _____/_____

1. Redni broj	2. Šifra općine/ grada prebivališta / boravišta	4. OIB stjecatelja/osiguranika	6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž s povećanim trajanjem	8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	10. Ukupni sati rada prema kojima se radi obračun	10.0. Od toga neodrađeni sati (10.-odrađeni sati rada)	11. Iznos primitka (oporezivi)	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	12.9. Poseban doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom	13.2. Izdatak - uplaćeni doprinos za mirovinsko osiguranje	13.4. Osobni odbitak	14.1. Iznos obračunanog poreza na dohodak	15.1. Oznaka neoporezivog primitka	16.1. Oznaka načina isplate	17. Obračunani primitak od nesam. rada (plaća)
	3. Šifra općine/ grada rada	5. Ime i prezime stjecatelja/osiguranika	6.2. Oznaka primitka/ obveze doprinosa	7.2. Obveza posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	9. Oznaka punog/nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	10.1. Razdoblje obračuna od	10.2. Razdoblje obračuna do	12. Osnovica za obračun doprinosa	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje koji se računa s povećanim trajanjem	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	13.1. Izdatak	13.3. Dohodak	13.5. Porezna osnovica	14.2. Iznos obračunanog prireza porezu na dohodak	15.2. Iznos neoporezivog primitka	16.2. Iznos za isplatu	
1.	05517	5555555556	0001	0	3	176	8	2.000,00	300,00	330,00	0,00	0,00	0,00	400,00	530,90	213,82	0	1	2.000,00
	05517	Luka Stipić plaća	0001	0	1	1.11.2023.	30.11.2023.	2.000,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.600,00	1.069,10	12,83	0	1.373,35	
	05517	5555555556	0001	0	3	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-28,75	0	1	0,00
1.	05517	Luka Stipić godišnji obračun	0406	0	1	1.1.2023.	31.12.2023.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,73	0,00	30,84	

9. Ispravak pogreške u obrascu JOPPD

Poslodavac može nakon provedenog godišnjeg obračuna plaće, naknadno uočiti pogreške u obračunu. Prema čl. 83. st. 11. i 12. Pravilnika, propisano je da se ispravak JOPPD obrasca obavlja kada se naknadno utvrdi manji ili viši iznos poreza i prireza za povrat od iznosa iskazanog u već predanom obrascu JOPPD.

- ▶ Ako je za poreznog obveznika na izvornom Obrascu JOPPD iskazan povrat po godišnjem obračunu poreza na dohodak od nesamostalnog rada, a za kojega se naknadno utvrdi da je pogrešan, odnosno da treba iskazati manji iznos za povrat, ispravak iskazanog iznosa nije dozvoljen, već se ispravak iskazuje putem dopune izvornog Obrasca JOPPD s oznakom vrste izvješća 3 u kojem će se iskazati iznos za koji se treba umanjiti iznos povrata iskazan u izvornom Obrascu JOPPD, ali s pozitivnim predznakom.

(primjer: poslodavac pri godišnjem obračunu nije uočio da je radnik promijenio podatke na poreznoj kartici – primjerice raspodjela osobnog odbitka za dijete između supružnika. Poslodavac treba sastaviti novi godišnji obračun u kojem će za povrat poreza utvrditi manji iznos poreza na dohodak).

- ▶ Ako je za nekog stjecatelja primitka/osiguranika na izvornom Obrascu JOPPD iskazan povrat po godišnjem obračunu poreza na dohodak od nesamostalnog rada, a za kojega se naknadno utvrdi da je pogrešan, odnosno da treba iskazati veći iznos za povrat, ispravak iskazanog iznosa nije dozvoljen, već se ispravak iskazanog iznosa za povrat iskazuje putem dopune izvornog Obrasca JOPPD s oznakom vrste izvješća 3 u kojem će se iskazati razlika za povrat s negativnim predznakom.

(primjer: nakon što je sastavljen godišnji obračun, poslodavac je utvrdio da se radniku rodilo dijete u 12 mj koje je upisano na PK, i radnik ima pravo na uvećani osobni odbitak za dijete, budući se promjena osobnog odbitka tijekom mjeseca zaokružuje u korist poreznog obveznika. Poslodavac sastavlja novi obračun uzimajući u obzir i olakšicu za novorođeno dijete i utvrđuje veći iznos za povrat).

9.1. Reobračun godišnjeg obračuna

Odredbom čl. 83. st.13. Pravilnika propisano je da ako je za nekog poreznog obveznika na izvornom obrascu iskazan povrat po godišnjem obračunu poreza na dohodak od nesamostalnog rada, a nakon toga uslijedi nova isplata primitka od kojega se utvrđuje dohodak od nesamostalnog rada, a za koju isplatelj u trenutku godišnjeg obračuna nije znao ili nije mogao znati, novi godišnji obračun (reobračun godišnjeg obračuna) iskazuje se u novom Obrascu JOPPD s oznakom vrste izvješća 1 na dan nove isplate, a u kojemu se iskazuje razlika između iznosa povrata/uplate po godišnjem obračunu iskazanog u prethodnom Obrascu JOPPD i iznosa koji je izračunan u novom godišnjem obračunu u kojemu je uzet u obzir i naknadno isplaćeni primitak.

O isplati oporezivog primitka nakon izvršenog godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada,

MF je izdalo mišljenje Klasa: 410-01/15-01/3256, Urbroj: 513-07-21-01/15-2 od 14. prosinca 2015. koje se može pronaći na mrežnim stranicama Porezne uprave, iz kojeg se izdvaja dio:

U konkretnom slučaju, mišljenja smo da se godišnji obračun poreza na dohodak trebao sastaviti s drugom (zadnjom) isplatom oporezivog materijalnog prava prema ukupno ostvarenom godišnjem dohotku od nesamostalnog rada. Kako poslodavac nije postupio u skladu s navedenim, obvezan je kod predmetne isplate oporezivog materijalnog prava iz Kolektivnog ugovora izvršiti novi godišnji obračun uzimajući u obzir iznos za uplatu/povrat iz prethodnog godišnjeg obračuna, te sukladno članku 68. stavku 1. Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 – ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13 i 157/14 – dalje u tekstu Pravilnik) vratiti razliku više obustavljenog i uplaćenog poreza ili obustaviti razliku manje plaćenog poreza na dohodak.

10. Zaključak

Svrha godišnjeg obračuna poreza na dohodak iz plaće je izravnanje porezne osnovice i ravnomjerno godišnje oporezivanje, ako je porezno opterećenje u pojedinim mjesecima bilo različito. Poslodavac u godišnjem obračunu isključivo koristi podatke kako su iskazani na poreznoj kartici uzimajući u obzir od kada vrijede iskazani podaci. Svaki porezni obveznik može koristiti osobni odbitak u mjesečnom iznosu od 530,90 € koji se može uvećati za uzdržavanu djecu i uzdržavane članove uže obitelji. Godišnji obračun poreza na dohodak i prireza obavlja se sa zadnjom isplatom plaće u 2023. godini (obično sa isplatom plaće u prosincu za mjesec studeni), za svakog pojedinog radnika posebno. Poslodavac je obvezan je izvršiti godišnji obračun plaće za radnike koji su kod njega ostvarivali plaću u cijelom poreznom razdoblju, a nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između gradova i općina koje su propisale plaćanje prireza porezu na dohodak. Ako je tijekom godine uvedena nova stopa prireza, poslodavac je pri godišnjem obračunu plaće dužan izračunati prosječnu godišnju stopu prireza.

Godišnja obveza poreza na dohodak za 2023. godinu utvrđuje se primjenom dviju poreznih stopa od 20% i 30%, a obračunani godišnji porez iz plaće uvećava se za propisanu stopu prireza. Pri godišnjem obračunu poreza na dohodak iz plaće, uspoređuje se iznos utvrđene godišnje porezne obveze i tijekom godine uplaćenog predjuma poreza i prireza, te utvrđuje razlika najčešće za povrat više plaćenog poreza na dohodak i prireza, kojeg je poslodavac obvezan vratiti radniku. Godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada iskazuje se samo u obrascu JOPPD. Poslodavci su dužni napraviti reobračun godišnjeg obračuna ako se naknadno utvrdi manji ili viši iznos poreza i prireza za povrat od iznosa koji je iskazan u već predanom obrascu JOPPD. Za radnike za koje poslodavac ne sastavlja godišnji obračun poreza, svoje pravo na povrat poreza mogu ostvariti u posebnom postupku kojeg Porezna uprava obavlja po službenoj dužnosti ili podnošenjem obrasca ZPP-DOH.

Obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada od 1. siječnja 2024. godine

Mirjana Mahović Komljenović*

U Narodnim novinama br. 114/2023. od 4. listopada 2023. godine objavljen je porezni paket kojim se u šestom krugu porezne reforme od 1. siječnja 2024. godine, mijenja 9 zakonskih propisa. U poreznom paketu nalaze se i izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak, izmjene i dopune Zakona o lokalnim porezima te izmjene i dopune Zakona o doprinosima, prema kojim će se odredbama obavljati obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada odnosno plaće u 2024. godini. Međutim, neke odredbe Zakona o doprinosima stupaju na snagu 1. prosinca 2023. godine, kako bi se već pri obračunu plaće za prosinac 2023. godine moglo provesti umanjenje osnovice pri obračunu doprinosa za MO I. stupa, a koja se obično isplaćuje do 15. siječnja 2024. godine.

Jednako tako pri isplati plaće za prosinac 2023. godine koja se isplaćuje u siječnju 2024. godine, osim umanjenja osnovice za obračun doprinosa za MO I. stupa, obračun plaće se obavlja uz primjenu višeg osobnog odbitka te primjenu novih propisanih stopa poreza na dohodak prema odlukama gradova ili općina, a bez obračuna prireza porezu na dohodak.

Na kraju članka dan je i prikaz povećanja porezne stope na konačne dohotke od 1. siječnja 2024. godine.

1. Uvod

Izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br 115/16. – 114/23. dalje Zakon) s primjenom od 1. siječnja 2024. godine, odnose se na novi način utvrđivanja poreznih stopa, povećanje neoporezivog dijela dohotka ili osnovnog osobnog odbitka na 560,00 eura, izmjenu koeficijenta koji se koriste pri izračunu uvećanog osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji te invalidnost kao i povećanje poreznih stopa za ostvarene konačne dohotke¹ fizičkih osoba.

Kako bi se pojednostavnio sustav i utvrdilo oporezivanje primjenom samo jedne porezne stope na sve vrste dohodaka, na način da se dva javna davanja koja se ubiru zajedno, ujedine u jedno davanje, ukida se prirez koji se plaćao na utvrđeni iznos poreza na dohodak. No, istovremeno se jedinicama lokalne samouprave omogućuje određivanje poreznih stopa na način da zadrže željenu razinu prihoda od poreza na dohodak u skladu s njihovim potrebama.

Prema navedenom, ukidanjem prireza porezu na dohodak, pojednostavljuje se cjelokupni sustav u oporezivanju dohotka u RH. To doprinosi povećanju fiskalne autonomije jedinica lokalne samouprave, kojima se daje mogućnost da u svojim Odlukama određuju visinu stopa poreza

na dohodak u granicama utvrđenim zakonom, te na taj način prikupe visinu prihoda koja im je potrebna za ostvarivanje planiranih zadaća. Zbog ukidanja prireza, raspoloživo polje u Obrascu JOPPD će se popunjavati s 0,00.

Radi zakonskih izmjena te ukidanja prireza porezu na dohodak, gradovi i općine imaju obvezu tijekom četvrtog kvartala ove godine, donijeti odluku o visini stopa poreza na dohodak zbog objave u Narodnim novinama do kraja godine, a po kojim stopama će se plaćati porez na dohodak od 1. siječnja 2024. godine. Donesena Odluka stupa na snagu od 1. siječnja slijedeće godine, a primjenjivati će se do donošenja nove odluke, pri čemu nije moguće mijenjanje visinu porezne stope u tijeku godine.

Stoga je Porezna uprava na svojem mrežnim stranicama 27. studenog 2023. godine ponovo objavila Obavijest jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave s uputama i rokovima donošenja Odluke kojom se stavlja van snage odluka o prirezu, te uputi kojom se propisuju lokalni porezi ako lokalne poreze predstavničko tijelo ima potrebu mijenjati. Odluku treba donijeti najkasnije do 15. prosinca 2023. godine.

Pri oporezivanju dohotka kojeg ostvaruju fizičke osobe, izmijenjene odredbe o novim osobnim odbicima, stopama poreza na dohodak i poreznoj osnovici, primjenjuje se od 1. siječnja 2024. godine. To znači da pri obračunu i isplati plaće za prosinac 2023. godine, koji se obavlja do 15. siječnja 2024. godine, radnik ima pravo na viši osobni odbitak te primjenu novih stopa poreza na dohodak, a bez obračuna prireza porezu na dohodak.

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija – Porezna uprava, PU Novi Zagreb

¹ Prema Zakonu o porezu na dohodak, konačnim se dohotkom smatra dohodak koje je ostvarila fizička osoba od imovine i imovinskih prava, kapitala i drugog dohotka koji se smatra konačnim.

2. Povećanje osnovnog osobnog odbitka u 2024. godini

Prema čl. 14.st.2. Zakona, od 1. siječnja 2024. godine iznos osnovnog osobnog odbitka se povećava s 530,90 € na **iznos od 560,00 €**. Istovremeno se briše pojam *osnovica osobnog odbitka*, koja je utvrđena u iznosu od 331,81 € /2.500,00 kn, što znači da se neoporezivi primici utvrđuju primjenom izmijenjenih koeficijenata i osnovnog osobnog odbitka, a ne više promjenom na osnovicu osobnog odbitka.

Sukladno navedenom, pri isplati plaće od 1. siječnja 2024. godine, poreznom se obvezniku ostvareni dohodak umanjuje za osnovni osobni odbitak u visini od 560,00 € i to za svaki mjesec poreznog razdoblja za koji se utvrđuje i plaća porez na dohodak. Navedeni iznos osnovnog osobnog odbitka koristi se i pri izračunu uvećanog osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji te invalidnost ako ona postoji.

2.1. Izmjena koeficijenata za uzdržavane članove i invalidnost/tjelesno oštećenje

Prema izmjenama Zakona, promijenjeni su i koeficijenti koji se koriste pri izračunu uvećanog osobnog odbitka po osnovi uzdržavanih članova uže obitelji i invalidnosti/tjelesnog oštećenja poreznog obveznika, te zaokruživanjem tih iznosa na način koji je jednostavniji za primjenu. Iako je koeficijent za prvo dijete smanjen s 0,7 na 0,5, pri zaokruživanju iznosa za uzdržavane članove, porezni obveznici neće biti u financijski nepovoljnijem položaju u odnosu na položaj u kojem su bili prije zaokruživanja tih iznosa, budući se koeficijenti za uzdržavane članove i invalidnost, primjenjuju na uvećani osobni odbitak.

Prema navedenom, od 1. siječnja 2024. godine, promijenjeni iznosi osobnog odbitka za uzdržavane članove i invalidnost/tjelesno oštećenje poreznog obveznika, izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata i osnovnog osobnog odbitka kako je prikazano u sljedećoj tablici.

Tablica 1. Osobni odbici za uzdržavane članove i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

	PRIMJENA DO 31.12.2023.		PRIMJENA OD 1.1.2024.	
	- koeficijenti prema osnovici osobnog odbitka od 331,81 eura		- koeficijenti prema osnovnom osobnom odbitku od 560 eura	
Osnovni osobni odbitak		530,90		560,00
Uzdržavani član	0,7	232,27	0,5	280,00
1. dijete	0,7	232,27	0,5	280,00
2. dijete	1,0	331,81	0,7	392,00
3. dijete	1,4	464,53	1,0	560,00
4. dijete	1,9	630,44	1,4	784,00
5. dijete	2,5	829,53	1,9	1.064,00
6. dijete	3,2	1.061,79	2,5	1.400,00
7. dijete	4,0	1.327,24	3,2	1.792,00
8. dijete	4,9	1.625,87	4,0	2.240,00
9. dijete	5,9	1.957,68	4,9	2.744,00
Invalidnost	0,4	132,72	0,3	168,00
Invalidnost 100%	1,5	497,72	1,0	560,00

Prema čl. 17. st. 1. Zakona, propisano je da se **uzdržanim članovima uže obitelji** i uzdržavanom djecom, mogu smatrati fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koji se u smislu Zakona ne smatraju dohotkom, na godišnjoj razini ne prelaze šesterostruki iznos osnovnog osobnog odbitka. To od 1. siječnja 2024. godine iznosi **3.360,00 €** (560,00 x 6). Za 2023. godinu propisani prag za uzdržavane članove iznosi 3.185,40 €. Vrste primitaka koji se ne uračunavaju u taj iznos nisu se mijenjale (obiteljske mirovine djece nakon smrti roditelja, doplatka za djecu, primici prema posebnim propisima po osnovi socijalnih potpora...). Naime, iznimno se pri utvrđivanju prava na osobni odbitak za uzdržavane članove uže obitelji i djecu, u **iznos od 3.360,00 € ne uzimaju u obzir primici** prikazani u nastavku.

Tablica 2. Primici koji se ne uključuju u prag za uzdržavanje

Red. br.	Naziv primitka (čl. 17. st 2. Zakona)
1.	- primici prema posebnim propisima po osnovi socijalnih potpora
2.	- doplatka za djecu
3.	- novčane potpore utvrđene u svoti koja je zakonom kojim se uređuju roditeljske i roditeljske potpore propisan kao svota ispod kojeg se ne može isplatiti novčana potpora
4.	- potpore za novorođenče, odnosno primitak za opremu novorođenog djeteta
5.	- obiteljske mirovine djece nakon smrti roditelja
6.	- primici koji po svojoj prirodi predstavljaju samo uzdržavanje od roditelja ili članova uže obitelji
7.	- darovanja od pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe do visine stvarno nastalih izdataka za tu namjenu, prema članku 8. stavku 1. točki 4. Zakona
8.	- naknada troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim prijevozom i naknada troškova službenog putovanja do propisanih iznosa na koje se sukladno odredbama Zakona o porezu na dohodak ne plaća porez na dohodak.
9.	- odštete od osiguranja isplaćene zbog teške ozljede i priznate invalidnosti
10.	- stipendije , nagrade za izvrsnost učenika i studenata isplaćene iz proračuna i bespovratna sredstva koja se isplaćuju iz proračuna, fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova i programa uređenih posebnim propisima i međunarodnim sporazumima, u svrhu obrazovanja i stručnog usavršavanja
11.	- potpore djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja, koje poslodavac isplaćuje djetetu umrlog radnika ili djetetu bivšeg radnika kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, uz uvjet da bivši radnik ne ostvaruje primitke iz članka 21. Zakona.
12.	- nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja.
13.	- nacionalna naknada za starije osobe (primjena od 1.1.2021.)

Ako će u 2024. godini uzdržavani član za kojeg je porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristio dio osobnog odbitka, ostvariti primitke veće od 3.360,0, € godišnje, tada treba uzdržavanog člana odjaviti sa svoje porezne kartice. Time bi, temeljem podnesene godišnje porezne prijave ili u posebnom postupku, bila utvrđena što manja razlika za uplatu poreza radi smanjenja faktora osobnog odbitka.

3. Povećanje iznosa godišnje i mjesečne porezne osnovice

Prema izmjenama čl. 19. Zakona, godišnji porez na dohodak plaća se po nižoj poreznoj stopi, ali na povećanu **godišnju poreznu osnovicu do visine 50.400,00 €** umjesto dosadašnjih 47.780,28 €. Po višoj poreznoj stopi plaćat će se na dio porezne osnovice koja prelazi iznos od 50.400,00 €.

Prema izmjenama čl. 24. Zakona, povećava se i **mjesečni iznos porezne osnovice** na koju se obračunava predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada. Primjenom niže porezne stope plaćat će se na mjesečnu poreznu osnovicu **do visine 4.200,00 €** (umjesto dosadašnjih 3.981,68 €), te više porezne stope primijenit će se na mjesečnu poreznu osnovicu koji prelazi iznos od 4.200,00 €.

Tablica 3. Godišnja i mjesečna porezna osnovica od 1. siječnja 2024. godine

Porezne stope	Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ne donese odluku	Godišnja porezna osnovica	Mjesečna porezna osnovica
niža	20%	do 50.400,00	do 4.200,00
viša	30%	iznad 50.400,00	iznad 4.200,00

Prema navedenom, pri obračunu plaće primjenjuje se mjesečna porezna osnovica te viša i niža porezna stopu koju donošenjem vlastite Odluke određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave u granicama propisanim Zakonom o porezu na dohodak.

4. Porezne stope

Prema novom čl. 19.a Zakona, predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati visine poreznih stopa u granicama propisanim Zakonom, koje su u odnosu na važeće stope poreza na dohodak, uvećane za maksimalni mogući prirez. Na taj način se gradovima i općinama omogućuje da zadrže željenu razinu prihoda, a da pri tom porezni obveznici ne budu u financijski nepovoljnijem položaju.

Više i niže stope poreza na dohodak čiju visinu mogu odrediti gradovi i općine prikazani u nastavku.

Tablica 4. Niža i viša stopa poreza na dohodak

BROJ STANOVNIKA OPĆINE / GRADA	NIŽA STOPA POREZA NA DOHODAK U GRANICAMA OD	VIŠA STOPA POREZA NA DOHODAK U GRANICAMA OD
Općina	15% do 22%	25% do 33%
grad s manje od 30.000 stanovnika	15% do 22,40%	25% do 33,60%
grad s više od 30.000 stanovnika	15% do 23%	25% do 34,50%
Grad Zagreb	15% do 23,60%	25% do 34,50%

Općine koje su do sada mogle propisati prirez porezu na dohodak do 10%, moći će odrediti stopu poreza na dohodak od 15% do 22% za nižu i 25% do 33% posto za višu stopu.

Za gradove do 30 tisuća stanovnika, koji su mogli propisati prirez porezu na dohodak do 12%, novi raspon određi-

vanja poreza na dohodak je između 15% i 22,4 % za nižu i 25% i 33,6 % za višu stopu.

Za gradove s više od 30 tisuća stanovnika koji su do sada mogli imati prirez do 15%, raspon poreznih stopa je od 15% do 23,0% za nižu stopu te 25% i 34,5% za višu stopu.

Za Grad Zagreb u kojem propisana stopa prireza iznosi 18%, raspon u kojem može odrediti nižu stopu poreza na dohodak je od 15% do 23,6 %, a višu od 25% do 35,40%.

Prema navedenim izmjenama proizlazi da raspon više i niže stope poreza na dohodak, ovisi o veličini jedinice lokalne samouprave. Broj stanovnika općine / grada prema kojima se određuje raspon više i niže stope poreza na dohodak nije utvrđen poreznim propisima već je uređen Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Nižu i višu stopu poreza na dohodak, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave utvrđuje donošenjem Odluke koja se objavljuje u Narodnim novinama, najkasnije do kraja studenog tekuće godine, sa stupanjem na snagu 1. siječnja iduće godine, a primjenjuje se do donošenja nove odluke. Jedinice lokalne samouprave Odluku svog predstavničkog tijela, dužne su dostaviti Ministarstvu financija, Poreznoj upravi u roku od osam dana od dana njezina donošenja radi objave na mrežnim stranicama Porezne uprave.

Navedeno znači da je za **primjenu od 1. siječnja 2024. godine, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave potrebno donijeti Odluku kojom se određuje visina poreznih stopa, te istu objaviti u Narodnim novinama do kraja 2023. godine.**

Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ne donese odluku kojom će propisati visinu poreznih stopa u propisanom roku, tada se određuje stopa poreza na dohodak od 20% na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 € i 30% na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 €.

Posebno se napominje da će PU omogućiti isplatteljima plaća **preuzimanje informacije o poreznim stopama** koje će se primjenjivati pri obračunu plaće od 1. siječnja 2024. godine na temelju zaprimljenih Odluka gradova i općina.

4.1. Primjer obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada od 1. siječnja 2024. godine

U primjeru, ugovorena bruto plaća radnika s prebivalištem u Zagrebu iznosi 2.000,00 €. Radnik je osiguranik I i II mirovinskog stupa, uzdržava jedno dijete, a prema Odluci grada Zagreba, od 1. siječnja 2024. godine primjenjuje se niža stopa poreza na dohodak od 23,30%.

Primjenom novog osobnog odbitka i nove porezne osnovice pri isplati plaće u siječnju 2024. godine, radnik će ostvariti povećanje neto plaće za 18,14 € u odnosu na obračun u 2023. godini.

Usporedni prikaz obračuna plaće do 31. prosinca 2023. i prema novim odredbama u 2024. godini prikazan je u nastavku.

Tablica 5. Obračun plaće za radnika s prebivalište u Gradu Zagrebu

RED. BR.	OPIS	OBRACUN PLAĆE DO 13.12.2023.	OBRACUN PLAĆE OD 1.1.2024.
	Ugovorena bruto plaća	2.000,00	2.000,00
2.	Doprinosi za MO I stup 15%	300,00	300,00
	Doprinosi za Mo II stup 5%	100,00	100,00
3.	DOHODAK (1-2)	1.600,00	1.600,00
4.	Osobni odbitak	763,16 (530,89+232,17)	840,00 (560,00+280,00)
5.	Porezna osnovica (3-4)	836,84	760,00
6.	Porez po stopi od	20% 167,37 Prerez 18% 30,13	23,60 179,36
7.	Ukupan porez i prerez	197,50	179,36
8.	Neto plaća za isplatu (3-7)	1.402,50	1.420,64
9.	Iznos doprinosa za ZO na plaću 16,5%	330,00	330,00
10.	Ukupan trošak plaće za isplatitelja	2.330,00	2.330,00
11.	Razlika povećanja plaće od 1.1.2024		18,14

5. Izmjene zakona o doprinosima

Prema čl. 21.a. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. – 114/23.) propisano je da se mjesečna osnovica za obračun doprinosa za MO I. stupa za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća do 700,00 € uključujući i iznos od 700,00 € umanjuje za 300,00 €.

Međutim, ako je osiguraniku ukupan iznos mjesečnih bruto plaća od 700,01 € do 1.300,00 €, tada se mjesečna osnovica za obračun doprinosa za MO I stupa umanjuje za iznos dobiven izračunom: $0,5 \times (1300,00 - \text{ukupan iznos bruto plaća za određeni mjesec})$.

Tablica 6. Propisano umanjeno osnovice za obračuna doprinosa za MO I. stup

IZNOS MJESEČNE BRUTO PLAĆE	IZNOS UMANJENJA OSNOVICE ZA OBRACUN DOPRINOSA ZA MO I. STUP
Do 700,00 €	300,00 €
Od 700,01 do 1.300,00 €	$0,5 \times (1.300,00 - \text{ukupan iznos bruto plaće za određeni mjesec})$

Prema tome, umanjeno osnovice za obračun doprinosa za MO I. stup u fiksnom iznosu od 300,00 €, može se primijeniti ako je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća radnika do 700,00 € (uključujući i iznos od 700,00 €). To primjerice može biti slučaj radnika koji je zaposlen u nepunom radnom vremenu na 4 sata dnevno s ugovorenim mjesečnom bruto plaćom do 700,00 € samo kod jednog poslodavca. Naime, bez obzira na ugovoreno nepuno radno vrijeme, a s obzirom na visinu ukupno isplaćene bruto plaće u tom mjesecu, poslodavac treba koristiti ukupni iznos umanjeno mjesečne osnovice za obračun doprinosa u iznosu od 300,00 €.

Jednako tako, propisano umanjeno izračunato primjenom navedene formule, je primjenjivo na iznos od 700,01

do 1.300,00 € ukupne bruto plaće za određeni mjesec. Međutim, ako bruto plaća prelazi iznos od 1.300,00 € te primjerice iznosi 1.300,01 €, tada se umanjeno za obračun doprinosa ne primjenjuje.

Osim na radnike koji ostvaruju mjesečnu bruto plaću u ukupnom iznosu do 1.300,00 €, umanjeno mjesečne osnovice primjenjuje se primjerice i na umirovljenike koji su zaposleni na nepuno radno vrijeme (4 sata), kao i pri isplati plaće u naravi koja je kao dio plaće posebno ugovorena prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili u posebnom propisu.

Umanjenje osnovice za obračun doprinosa poslodavci koriste pri obračunu plaće za svoje radnike, bez obzira na broj dana provedenih u osiguranju određenog mjeseca te bez obzira na to radi li se o radu u punom ili nepunom radnom vremenu.

Izmijenjene odredbe Zakon o doprinosima, stupaju na snagu 1. prosinca 2023. godine, stoga se i smanjenje doprinosa za uplatu MO I. stupa primjenjuje **za razdoblje u osiguranju od 1. prosinca 2023. godine.**

To znači da se navedeno umanjeno primjenjuje **pri isplati plaće za razdoblje od 1. prosinca 2023. godine** i nadalje (plaća za prosinac koja se isplaćuje u siječnju 2024.) pri čemu se ostali obvezni doprinosi pri obračunu plaće utvrđuju na propisanu osnovicu (bez umanjeno). Nadalje, umanjeno osnovice za obračun doprinosa za MO I. stupa odnosi se i na plaće radnika koje se isplaćuju u prosincu 2023. za prosinac 2023. godine, ako poslodavac plaću isplaćuje u mjesecu za mjesec. **Međutim, umanjeno nije moguće primijeniti primjerice na isplatu plaće za studeni koja se isplaćuje u prosincu 2023. godine.**

Posebno se ističe da je primjena navedene zakonske odredbe o umanjeno osnovice za obračun doprinosa za MO I. stupa **obvezna**, budući se svakom radniku s najnižim primanjima mora omogućiti pravo na povećanje njegove neto plaće.

Prema navedenim zakonskim obvezama proizlazi da se pri isplati plaće za prosinac 2023. godine, a koja se isplaćuje u siječnju 2024. godine, treba primijeniti umanjeno osnovice za obračun doprinosa za MO I. stupa ako je mjesečni iznos bruto plaće radnika do 1.300,00 €, viši osobni odbitak te nove stope poreza na dohodak prema donesenim Odlukama grada ili općine, a bez obračuna prireza.

UMANJENJE OSNOVICE SE NE MOŽE PRIMIJENITI NA:

- doprinos za MO za individualnu kapitaliziranu štednju iz bruto plaće – po stopi od 5%
- doprinos za obvezno ZO koji se obračunava kao doprinos na plaću – po stopi od 16,5%
- dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje koji se plaća za osiguranike s pravom na staž osiguranja s povećanim trajanjem

Jednako tako, umanjeno osnovice za obračun doprinosa za MO I. stup, ne odnosi se na isplatu poduzetničke plaće.

5.1. Što se smatra bruto plaćom

Prema čl. 21. Zakona o doprinosima, mjesečnom osnovicom za obračuna doprinosa smatra se plaća odnosno primitak od nesamostalnog rada, oporeziv porezom na dohodak, što ga poslodavac ili druga osoba umjesto poslodavca isplaćuje ili daje u naravi ili je bila dužna isplatiti osiguraniku za rad u određenom mjesecu prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu.

Prema tome, bruto plaćom smatra se **plaća sa rad obavljena u jednom mjesecu, zajedno sa svim dodacima na koje radnik ima pravo**, neovisno o broju odrađenih radnih sati u tom mjesecu (prekovremeni sati, plaća u naravi ako su dio plaće u mjesecu) prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu), kao i naknada plaće za razdoblja opravdanog izostanka s posla, koju na svoj teret isplaćuje poslodavac i koja se prema posebnim propisima smatra plaćom.

5.2. Umanjenje osnovice za obračun doprinosa ako radnik radi kod dva i više poslodavaca

Odredbama čl. 21.a. st. 4. i 5. Zakona o doprinosima, propisano je da, ako se plaća za određeni mjesec isplaćuje u više navrata, umanjenje se primjenjuje pri prvoj isplati. Ali, ako je umanjenje veće od iznosa mjesečne osnovice pri prvoj isplati, preostali dio umanjenja koristi se pri sljedećim isplatama za određeni mjesec.

U slučaju kada osiguranik radi kod dva ili više poslodavaca, poslodavac će pri obračunu koristiti umanjenje mjesečne osnovice razmjerno **udjelu pojedine bruto plaće po poslodavcu** u odnosu na ukupan iznos bruto plaća kod svih poslodavaca na temelju:

1. izjave radnika o broju poslodavaca i iznosu bruto plaće kod svakog poslodavca u tom mjesecu ili
2. prema podacima Porezne uprave o ukupnom pravu na umanjenje prema podacima za prethodni mjesec, ako radnik ne dostavi izjavu.

U slučaju kada nema promjene poslodavca u toku mjeseca, svaki poslodavac će moći primijeniti umanjenje za radnika **uvidom u sustav ePorezna** u kojem će PU iskazati iznos umanjenja utvrđen na temelju zaprimljenih podataka o isplaćenim plaćama radnika prema Obrascu JOPPD u prethodnom mjesecu.

Nadalje, ako se za osiguranika tijekom mjeseca uspostavi novo osiguranje po osnovi radnog odnosa, radi korištenja umanjenja za obračun doprinosa za MO I. stupa, osiguranik mora dostaviti izjavu svim poslodavcima. Dostavljena izjava osiguranika treba sadržavati samo iznos bruto plaće koju isti ostvaruje kod drugih poslodavaca.

Ako osiguranik ne dostavi izjave svim poslodavcima, tada se ne može koristiti umanjenje za obračun doprinosa za MO I. stupa.

Posebno se napominje da se za utvrđivanje prava osiguranika iz mirovinskog osiguranja, koristi osnovica bez propisanih umanjenja. To znači da umanjenje osnovice za

obračun i plaćanje doprinosa neće utjecati na smanjenje prava osiguranika iz mirovinskog osiguranja nakon njegova odlaska u mirovinu.

5.3. Primjer umanjenja osnovice za obračun doprinosa za MO I. stup za bruto plaće do 1.300,00 €

U primjeru u nastavku dan je prikaz umanjenja osnovice za obračun doprinosa za MO I. stupa ako ugovorena mjesečna bruto plaća radnika iznosi:

- 700,00 € kada se osnovica umanjuje u **fiksnom iznosu od 300,00 €**,
 - 1.000,00 € kada se osnovica umanjuje za 150,00 €, te
 - 1.200,00 € kada se osnovica umanjuje za 50,00 €.
- Izračun umanjenja osnovice za plaću od 1.000,00 € primjenom propisane formule
 $0,5 \times (1.300,00 - 1.000,00) = 150,00 \text{ €}$
 $0,5 \times 300,00$
- Izračun umanjenja osnovice za plaću od 1.200,00 € primjenom propisane formule:
 $0,5 \times (1.300,00 - 1.200,00) = 50,00 \text{ €}$
 $0,5 \times 100,00$

Tablica 7. Primjeri umanjenja osnovice za obračun doprinosa u fiksnom iznosu i prema formuli

RED. BR.	OPIS	FIKSNI IZNOS	UMANJENJE PREMA FORMULI	UMANJENJE PREMA FORMULI
1.	Mjesečna bruto plaća	700,00	1.000,00	1.200,00
2.	Iznos umanjenja mjesečne osnovice	300,00	150,00	50,00
3.	Mjesečna osnovica za MO I. stup (1-2)	400,00	850,00	1.150,00
4.	Doprinosi za MO I (3. x 15%)	60,00	127,50	172,50
5.	Doprinosi za MO II (1. x 5%)	35,00	50,00	60,00
6.	Ukupno doprinosi (4. + 5.)	95,00	177,50	232,50
7.	Dohodak (1. – 6.)	605,00	822,50	967,50
8.	Osnovica za doprinose za ZO	700,00	1.000,00	1.200,00
9.	Iznos doprinosa za ZO – 16,5%	115,50	165,00	198,00
10.	Ukupan trošak plaće za isplatiitelja	815,50	1.165,00	1.398,00

Prema čl. 23. s. 13. prijedloga Pravilnika o porezu na dohodak, u Obrascu JOPPD se pod **oznakom 7.2.** iskazuju nove oznake načina umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti, i to:

- 0 – ako stjecatelj nema pravo na umanjenje
- 1 – ako stjecatelj ima ukupan iznos mjesečnih bruto plaća do 700,00 eura
- 2 – ako stjecatelj ima ukupan iznos mjesečnih bruto plaća od 700,01 do 1.300,00 eura
- 3 – ako stjecatelj ima više poslodavaca i dostavlja izjavu o iznosima mjesečnih bruto plaća
- 4 – ako se za stjecatelja koriste podaci Porezne uprave o iznosu umanjenja mjesečne osnovice, dok se **pod**

oznakom 12.9. upisuje iznos umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti, u fiksnom iznosu ili izračunan po propisanoj formuli.

Posebno se napominje da je PU na portalu za javno savjetovanje obavila prijedloge Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o doprinosima te Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak, kojim se propisuje način izvješćivanja u Obrascu JOPPD. Jednako tako prikazani su i primjeri načina obračuna umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje i iskazivanja u Obrascu JOPPD za slučajeve kada radnik:

- radi za više poslodavaca (PDF verzija)
- radi za jednog poslodavca (PDF verzija)

6. Predujam poreza na dohodak od drugog dohotka

Prema izmijenjenim odredbama čl. 40.st.1. Zakona, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, plaća se po odbitku, primjenom niže porezne stope utvrđene prema čl. 19.a Zakona, odnosno prema nižoj poreznoj stopi koju će odrediti u svojoj odluci grad ili općina.

Prema tome, na obračun drugog dohotka će se primjenjivati samo niža stopa poreza na dohodak koju odredi grad ili općina.

Prema važećim odredbama Zakona koji se primjenjuje do 31. prosinca 2023. godine, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka plaća se po odbitku, po nižoj poreznoj stopi od 20% bez obzira na visinu porezne osnovice te uvećava za propisanu stopu prireza.

7. Povećanje poreznih stopa na konačne dohotke fizičkih osoba

Kako bi radi ukidanja prireza, jedinicama lokalne samouprave bilo omogućeno zadržavanje željene razine prihoda, izmjenama Zakona povećale su se porezne stope koje se primjenjuju na konačne dohotke, osim konačnog drugog dohotka po osnovi privremenih odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi, čija stopa ostaje nepromijenjena i iznosi 10%.

Povećane porezne stope koje se primjenjuju na konačne dohotke od 1. siječnja 2024. godine, prikazane su u nastavku.

Tabela 8. Povećane porezne stope na konačne dohotke od 1. siječnja 2024. godine

RED. BR.	VRSTE KONAČNIH DOHODAKA FIZIČKIH OSOBA	POREZNE STOPE DO 31.12.2023.	POREZNE STOPE OD 1.1.2024.
1.	Dohodak od najma/zakupa	10	12
2.	Dohodak od imovinskih prava	20	24
3.	Dohodak od otuđenja nekretnina i imovinskih prava	20	24
4.	Dohodak od otuđenja posebne vrste imovine	10	12
5.	Dohodak od kamata	10	12
6.	Dohodak od izuzimanja imovine i korištenja usluga	30	36
7.	Dohodak po osnovi dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica	20	24
8.	Dohodak po osnovi dividende ili udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu	10	12
9.	Dohodak po osnovi kapitalnih dobitaka od otuđenja financijske imovine te od otuđenja udjela u kapitalu	10	12
10.	Dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena	30% uvećano za 100%	36% uvećano za 100%
11.	Dohodak po osnovi povrata doprinosa	30	36
12.	Dohodak od samostalne djelatnosti koji se oporezuje paušalno	10	12

Primjer obračuna poreza na dohodak od 1. siječnja 2024. godine s osnove dohotka od imovine za najam poslovnog prostora, za fizičku osobu s prebivalištem u Gradu Zagreb, ako mjesečna najamnina iznosi 1.100,00 eura, prikazan je u nastavku.

OPIS	do 31.12.2023. u eurima	od 1.1.2024. u eurima
ugovorena najamnina	1.100,00	1.100,00
paušalni izdatak 30%	330,00	330,00
ostvareni dohodak	770,00	770,00
porez na dohodak – stope 10%/12%	77,00	92,40
prirez 18%	13,86	-
ukupna porezna obveza	90,86	92,40
neto iznos za isplatu	1.009,14	1.007,60
razlika neto iznosa		1,54

Radi povećanja stope poreza na dohodak od 10% na 12%, u prikazanom primjeru je vidljivo i povećanje ukupne porezne obveze za fizičku osobu od 1. siječnja 2024. godine u iznosu od 1,54 €, a pri obračunu poreza na dohodak od imovine po osnovi najma poslovnog prostora.

PRETPLATA ZA 2024.GODINU JE U TIJEKU
<https://tim4pin.hr/pretplata>

Božićnica i druga prigodna darivanja

Pravo isplate božićnica i prigodnih darova zaposlenici u javnom i neprofitnom sektoru ostvaruju na temelju radnoga odnosa sukladno izvorima radnog prava. Porezni aspekt pri realizaciji ovih prava uređen je u poreznim propisima. U članku se podsjeća na ostvarivanje prava na prigodne božićne nagrade u državnom, javnom i neprofitnom sektoru.

1. Uvod

Pravo na isplatu božićnice i prigodnih darova **zaposlenici ostvaruju na temelju radnog odnosa**, u skladu s izvorima radnog prava koji obvezuju poslodavca, tj. u skladu s odredbama kolektivnog ugovora, pravilnika o radu odnosno ugovora o radu.

Pravo na neoporezivu isplatu božićnice i prigodnih nagrada utvrđeno je poreznim propisima. **Zakonom o porezu na dohodak** (Nar. nov., br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22. i 114/23.) i **Pravilnikom o porezu na dohodak** (Nar. nov., br. 10/17., 128/17., 106/18., 1/19., 80/19., 1/20., 74/20., 1/21., 102/22., 112/22., 156/22., 1/23., 3/23. – ispravak i 56/23.) propisani su, tako, **neoporezivi iznosi prigodnih nagrada (božićnice, regresa, i sl.) i ostalih materijalnih prava zaposlenika**. Zaposleniku je moguće isplatiti prigodne nagrade i u **višim iznosima od propisanih neoporezivih iznosa, ali se u tom slučaju iznosi koji premašuju neoporezivu svotu, u poreznom smislu, smatraju plaćom zaposlenika**.

Prema odredbama Pravilnika o porezu na dohodak, do 31. 12. 2023. godine¹ utvrđeni su sljedeći neoporezivi iznosi prigodne godišnje nagrade (božićnice, regresa i sl.), darova djeci do 15 godina starosti, novčanih nagrada za radne rezultate i drugih oblika dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) te darova u naravi:

Opis	Odredbe Pravilnika o porezu na dohodak	Neoporeziv godišnji iznos u eurima
Prigodne nagrade (božićnica, regres i sl.)	članak 7. stavak 2. točka 5.	do 663,62
Dar djetetu do 15 godina starosti	članak 7. stavak 2. točka 18.	do 132,73
Novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika	članak 7. stavak 2. točka 32.	do 995,43
Dar u naravi	članak 22. stavak 3. točka 7.	do 132,72

Budući da su neoporezivi iznosi nagrada i darova utvrđeni na **godišnjoj razini, prije isplate nužno je provjeriti koliki je iznos prigodnih nagrada i darova prethodno isplaćen**

¹ Prema predloženim izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak, od 1. siječnja 2024. godine neoporezivi iznosi se povećavaju i iznose: prigodne nagrade (božićnica, regres i sl.) - do 700,00 eura; dar djetetu do 15 godina - do 140,00 eura; novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika - do 1.120,00 eura; dar u naravi - do 133,00 eura.

odnosno darovan zaposleniku tijekom godine (je li zaposleniku isplaćen regres za godišnji odmor i u kojem iznosu, je li već primio dar u naravi i sl.) kako bi se utvrdilo može li mu se do kraja godine još isplatiti neoporeziva razlika (usporedbom propisanih godišnjih neoporezivih iznosa i iznosa isplaćenih tijekom godine).

Pravo na isplatu navedenih neoporezivih prigodnih nagrada i darova na kraju godine odnosi se isključivo na osobe u radnom odnosu kod poslodavca. Osobe kojima se naknada za obavljeni rad odnosno za pružene usluge isplaćuje na temelju zaključenog ugovora o djelu, ne ostvaruju pravo na neoporezivu isplatu prigodnih nagrada ili darova.

Prema odredbama članka 172. Ovršnog zakona (Nar. nov., br. 112/12., 25/13., 93/14., 55/16., 73/17., 131/20. i 114/22.) **neoporezivi iznosi božićnice, darova djeci do 15 godina starosti (koja su do dana 31. prosinca tekuće godine navršila 15 godina) te novčanih nagrada za radne rezultate i drugih oblika dodatnog nagrađivanja radnika izuzeti su od ovrhe i isplaćuju se na zaštićene račune zaposlenika**.

2. Ostvarivanje prava na božićnicu i prigodne darove

2.1. Izvori prava

U praksi su česte dvojbe o izvoru prava na božićnicu i prigodne darove zaposlenika. Nerijetko se, naime, smatra da odredbe Pravilnika o porezu na dohodak utvrđuju ostvaruje li zaposlenik pravo na isplatu određenog materijalnog prava. Međutim, Pravilnik o porezu na dohodak propisuje **neoporezive iznose** pojedinih primitaka zaposlenika, između ostaloga božićnice, prigodnog dara za dan Sv. Nikole koji ostvaruje dijete zaposlenika, novčane nagrade za radne rezultate, dara u naravi i sl., a samo pravo na njihovu isplatu i načine korištenja utvrđuju izvori radnog prava - kolektivni ugovori, pravilnici o radu, ugovori o radu, sporazumi, i sl.

U slučaju da je pravo na božićnicu i druge prigodne darove uređeno u više izvora radnog prava koji obvezuju poslodavca, u različitim iznosima i/ili uz različite uvjete, sukladno članku 9. stavku 3. Zakon o radu (Nar. nov., br. 93/14., 127/17., 98/19., 151/22. i 64/23. - Odluka Ustavnog suda; dalje u tekstu ZOR) **primjenjuje se za radnika najpovoljnije utvrđeno pravo**.

2.2. Prava zaposlenih u nepunom radnom vremenu

Nerijetko se u praksi postavljaju pitanja o načinu ostvarivanja prava iz radnog odnosa zaposlenika koji rade u nepunom radnom vremenu. Općenito je pravilo da se zapo-

slenicima koji rade u nepunom radnom vremenu moraju osigurati ista prava kao i onima koji rade u punom radnom vremenu. Poslodavac je **dužan osigurati iste uvjete rada zaposlenicima koji su zaposleni na temelju ugovora o radu u nepunom radnom vremenu, kao i zaposlenicima s ugovorom o radu u punom radnom vremenu** (čl. 63. st. 1. ZOR-a). To praktično znači da ako poslodavac isplaćuje božićnicu i ostale prigodne darove, isplaćuje ih i zaposlenicima zaposlenim u punom i zaposlenicima zaposlenim u nepunom radnom vremenu.

Međutim, važno je napomenuti da je člankom 62. stavkom 5. ZOR-a određeno da se plaća i druga materijalna prava zaposlenika (**jubilara nagrada, regres, nagrada za božićne blagdane i slično**) utvrđuju i isplaćuju **razmjerno ugovorenom radnom vremenu, osim ako kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drukčije uređeno**.

Navedene odredbe ZOR-a propisuju, dakle, da zaposlenik koji radi, na primjer, polovinu punog radnog vremena, ostvaruje pravo na polovinu ugovorene božićnice odnosno ostvaruje pravo na iznos božićnice utvrđen razmjerno ugovorenom radnom vremenu. Pravo na ukupan iznos božićnice ostvaruje samo ako je takvo pravo utvrđeno u nekom od izvora radnog prava koji obvezuje poslodavca, tj. ako je tako utvrđeno kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu.

2.3. Prava osoba koje rade kod više poslodavaca

Ako je zaposlenik zasnovao radni odnos s nepunim radnim vremenom istovremeno kod više poslodavaca, tj. u više ustanova, često se sklapaju sporazumi između tih ustanova radi usklađivanja pojedinih prava. Moguće je, tada, da zaposlenik, sukladno zaključenom sporazumu, **ima pravo na jedan puni iznos nagrade ili dara koji isplaćuje jedna od ustanova**. Međutim, ako je sporazumom ili kolektivnim ugovorom drugačije definirano, **moguće je da zaposlenik dobije razmjerni dio nagrade odnosno dara od svakog pojedinog poslodavca** ili je moguće utvrditi da se svim zaposlenicima (i onima koji imaju ugovor o radu s punim i onima s nepunim radnim vremenom) **prigodna nagrada odnosno dar isplaćuje u punom iznosu**.

Kada se božićnica ili novčana nagrada za radne rezultate i drugi oblik dodatnog nagrađivanja zaposlenika isplaćuje **zaposleniku koji radi istovremeno kod dva ili više poslodavaca i/ili je tijekom poreznog razdoblja imao zasnovan radni odnos kod dva ili više poslodavaca, ali ne istodobno**, zaposlenik je obavezan, **za porezne svrhe**, prije isplate navedenih primitaka svakom poslodavcu podnijeti pisanu izjavu u kojoj treba navesti je li mu je drugi i/ili bivši poslodavac u tom poreznom razdoblju isplatio prigodnu nagradu (božićnicu, regres i sl.) ili novčanu nagradu za radne rezultate i u kojem iznosu te je li po toj osnovi obračunan i uplaćen predujam poreza na dohodak. Izjava nije potrebna ako poslodavac putem ePorezna zatraži uvid u podatke koji se odnose na isplatu navedenih neoporezivih primitaka tom zaposleniku. Izjava zaposlenika odnosno potreba uvida u podatke Porezne uprave neophodna je zbog utvrđivanja prava na neoporezivu isplatu prigodne nagrade odnosno

novčane nagrade za radne rezultate jer je neoporeziv iznos navedenih primitaka utvrđen sa stajališta primatelja (zaposlenika), a ne isplatitelja primitka (poslodavca).

Navedeno pojašnjavaju sljedeći primjeri:

- ako je jedan poslodavac tijekom godine zaposleniku već isplatio prigodnu nagradu (regres, božićnica i sl.) u iznosu od 300,00 eura, drugi poslodavac mu može neoporezivo isplatiti samo razliku do propisanog neoporezivog godišnjeg iznosa, tj. može neoporezivo isplatiti još 363,62 eura (663,62 eura – 300,00 eura = 363,62 eura), ili
- ako je jedan poslodavac tijekom godine zaposleniku isplatio novčanu nagradu za radne rezultate u iznosu od 500,00 eura, drugi mu može neoporezivo isplatiti razliku između toga iznosa i ukupnog godišnjeg neoporezivog iznosa od 995,43 eura, tj. može mu neoporezivo isplatiti 495,43 eura (995,43 eura – 500,00 eura = 495,43 eura).

Izjava zaposlenika odnosno uvid u podatke Porezne uprave nisu potrebni u slučaju kada se daruje dijete zaposlenika do 15 godina starosti odnosno kada se zaposleniku daje dar u naravi. Neoporezivi iznosi navedenih primitaka zaposlenika utvrđeni su, naime, sa stajališta poslodavca, a ne zaposlenika, pa svaki poslodavac može zaposleniku neoporezivo isplatiti darove po navedenim osnovama, i to:

- dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) – do 132,73 eura godišnje
- dar u naravi – do 132,72 eura godišnje.

3. Porezna obilježja isplata prigodnih nagrada

3.1. Porezno obilježje božićnice

Sukladno odredbama Pravilnika o porezu na dohodak (članak 7. stavak 2. točka 5.), **poslodavac može zaposleniku tijekom godine neoporezivo isplatiti prigodne nagrade do 663,62 eura godišnje** (božićnica, regres i sl.). Ako je, na primjer, zaposleniku tijekom godine isplaćen regres za godišnji odmor u iznosu od 300,00 eura, poslodavac mu za tu godinu može neoporezivo isplatiti božićnicu u iznosu od 363,62 eura, a iznosi isplaćeni iznad toga iznosa podliježu obvezi plaćanja doprinosa i poreza, odnosno pribrajaju se plaći koja se isplaćuje u istom mjesecu.

Prema članku 92. Pravilnika o porezu na dohodak, **neoporeziv iznos božićnice može se isplatiti u gotovini ili na račun za plaćanje** koji zaposlenik ima kod banke. **Oporeziv iznos božićnice isplaćuje se na račun za plaćanje** jer gotovinska isplata oporezivog dijela božićnice nije dopuštena.

Poslodavac je dužan izvijestiti Poreznu upravu o iznosima isplaćene božićnice predajom obrasca JOPPD na dan isplate božićnice, a najkasnije sljedeći radni dan. Na B stranici obrasca JOPPD, za neoporeziv iznos božićnice unosi se (u polje 15.1) **oznaka 22** - Prigodne nagrade, do propisanog iznosa (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.) za tekuće porezno razdoblje.

Neoporezivi iznosi darova i nagrada koji su utvrđeni na godišnjoj razini, primjenjuju se na sve isplate **u tekućoj godini**, neovisno za koje razdoblje odnosno za koju godinu se

isplaćuju, osim iznimno isplata koje se odnose na prigodne godišnje nagrade (regres, božićnica i sl.). Iako takva iznimka izrijeком nije propisana u člancima Pravilnika o porezu na dohodak, posredno je uređena u prilogu 4. obrasca JOPPD kojim su utvrđene oznake za neoporezive isplate. Tako se oznaka 22 upisuje za neoporezive prigodne nagrade za tekuće porezno razdoblje, a **oznaka 61** za neoporezive prigodne nagrade koje se odnose na prethodna porezna razdoblja. Ako poslodavac prigodnu nagradu ne isplati u 2023. godini (ne isplati niti regres, niti božićnicu), zbog navedene iznimke moguće je u 2024. godini isplatiti neoporezivo i 663,62 eura prigodne nagrade za 2023. godinu (prethodno razdoblje) i propisani neoporezivi iznos za tekuće razdoblje, tj. za 2024. godinu (prema predloženim izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak, neoporeziv iznos prigodne nagrade od 1. siječnja 2024. godine trebao bi iznositi 700,00 eura godišnje).

3.2. Porezno obilježje isplate dara za djecu

Prema odredbama članka 7. stavka 2. točke 18. Pravilnika o porezu na dohodak, poslodavac može zaposleniku koji ima dijete do 15 godina starosti (tj. koje je do dana 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina) neoporezivo isplatiti/dati dar u iznosu do **132,73 eura godišnje**. Ako zaposlenik radi kod više poslodavaca, svaki mu poslodavac može neoporezivo isplatiti do 132,73 eura za svako dijete do 15 godina starosti. Nadalje, ako kod istoga poslodavca rade i majka i otac djece do 15 godina starosti, poslodavac može svakom roditelju neoporezivo isplatiti do 132,73 eura dara za svako dijete.

Poslodavac može neoporezivi iznos dara za dijete do 15 godina starosti isplatiti zaposleniku u novcu (u gotovini ili na račun za plaćanje) ili mu dati dar u naravi.

Isplaćeni dar (u novcu ili naravi) poslodavac iskazuje u obrascu JOPPD - za neoporeziv iznos dara (pod 15.1) navodi oznaku: **21**- Dar djetetu do 15 godina starosti, do propisanog iznosa. Rok predaje obrasca JOPPD s iskazanim podacima o neoporezivom iznosu dara za dijete do 15 godina starosti je do 15. u mjesecu za isplatu u prethodnom mjesecu. Kako se dar djetetu do 15. godina starosti uglavnom isplaćuje tijekom mjeseca prosinca, JOPPD obrazac se predaje do 15. siječnja naredne godine, ali s danom i oznakom izvješća na dan 31. prosinca prethodne godine (za isplate u mjesecu prosincu 2023. godine, JOPPD obrazac koji se predaje do 15. siječnja 2024. godine ima oznaku 23365).

3.3. Porezno obilježje isplate dara u naravi zaposlenicima

Zaposlenicima se, osim božićnice i dara za djecu, može dati i **dar u naravi**, kao dodatni oblik prigodnog darivanja.

Neoporeziv iznos dara u naravi, prema odredbama članka 22. stavka 3. točke 7. Pravilnika o porezu na dohodak do 31. prosinca 2023. godine iznosi **do 132,72 eura godišnje** (od 1. siječnja 2024. godine neoporeziv iznos dara u naravi trebao bi, sukladno predloženim izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak, iznositi 133,00 eura). Ako je poslodavac zaposleniku tijekom 2023. godine dao dar u naravi, na primjer, za Uskrs u iznosu od 80,00 eura, može

mu do kraja ove godine neoporezivo dati razliku do ukupnog neoporezivog godišnjeg iznosa, tj. može mu dati dar u naravi do iznosa od 52,72 eura.

Neoporeziv dar u naravi mora biti u stvarima, uslugama ili pravima, što podrazumijeva da **ne može biti isplaćen u novcu**, već da:

- poslodavac zaposleniku daje dar koji mu je kupio
- zaposlenik sam bira dar u trgovini s kojom je poslodavac sklopio ugovor
- poslodavac daje zaposleniku darovni bon, poklon karticu i sl.

Dar u naravi se **ne iskazuje u obrascu JOPPD**.

Ako zaposlenik ima više poslodavaca tijekom godine, svaki poslodavac mu može neoporezivo dati dar u naravi do 132,72 eura.

U slučaju da poslodavac zaposleniku daje dar u vrijednosti koja premašuje navedeni iznos, razlika iznad neoporezive svote smatra se neto primitkom po osnovi nesamostalno-ga rada zaposlenika, pa je poslodavac na taj iznos obavezan obračunati sva javna davanja (porez, prirez, doprinose).

4. Darovi djeci u državnom i javnom sektoru

4.1. Pravo na darove djeci u državnim službama

Državni službenici i namještenici pravo na dar za djecu ostvaruju na temelju Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (Nar. nov., br. 56/22., 127/22. - Dodatak I., 58/23. - Dodatak II. i 128/23. - Dodatak III.).

Članak 56. navedenog Kolektivnog ugovora utvrđuje da **svakom službeniku i namješteniku**, roditelju djeteta mlađeg od 15 godina i koje je navršilo 15 godina u tekućoj godini u kojoj se isplaćuje dar, pripada pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole. Pravo ostvaruje službenik i namještenik koji je na dan Sv. Nikole (6. prosinca) zaposlen u državnoj službi, neovisno o trajanju državne službe. Nadalje, propisano je da će o visini dara za djecu Vlada RH i sindikati državnih službi pregovarati svake godine prije donošenja Državnog proračuna za sjedeću godinu s tim da, ako se dogovor ne postigne, dar za dijete iznosi najmanje onoliko koliko je iznosila zadnja isplata dara za djecu u visini koja proizlazi na temelju ugovora između Vlade RH i sindikata.

U skladu s odredbama Dodatka I. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike, dar u prigodi dana Sv. Nikole za 2023. godinu **iznosi 100,00 eura**.

Pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole za službenike i namještenike u državnim službama usklađeno je s poreznim propisima, odnosno, pravo na dar pripada roditelju djeteta koji je mlađe od 15 godina ili koje u tekućoj godini u kojoj se isplaćuje dar navršava 15 godina. Iznos dara koji za 2023. godinu pripada državnom službeniku i namješteniku za dijete do 15 godina starosti (100,00 eura) niži je od neoporezivog iznosa koji prema odredbama Pravilnika o porezu na dohodak iznosi **132,73 eura godišnje**.

Napominjemo da je **člankom 56.** Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike izrijeком ugovoreno da

svakom službeniku i namješteniku, roditelju djeteta mlađeg od 15 godina (i koje je navršilo 15 godina u tekućoj godini u kojoj se isplaćuje dar), pripada pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole što podrazumijeva da ga mogu ostvariti oba roditelja zaposlena u državnoj službi. Ako je drugi roditelj zaposlen u instituciji koja nije državna služba, zaposlenik državne službe ostvaruje pravo na dar sukladno navedenim odredbama Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za drugog roditelja ostvarivanje tog prava ovisi o izvorima radnog prava koji obvezuju instituciju čiji je zaposlenik.

4.2. Pravo na darove djeci u javnim službama

Dar u prigodi dana Sv. Nikole utvrđen je Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i namještenike u javnim službama (Nar. nov., br. 56/22., 127/22. - Dodatak I., 58/23. - Dodatak II. i 128/23. - Dodatak III.; dalje u tekstu TKU).

Prema odredbama članka 68. TKU-a, svakom zaposleniku - roditelju, posvojitelju ili skrbniku djeteta mlađeg od 15 godina i koje je navršilo 15 godina u tekućoj godini u kojoj se isplaćuje dar, pripada pravo na dar u prigodi Dana Sv. Nikole u punom iznosu neovisno radi li u punom ili nepunom radnom vremenu. Navedenom odredbom TKU-a propisano je, dakle, da se roditelju, posvojitelju ili skrbniku koji radi u nepunom radnom vremenu, dar za dijete do 15 godina starosti ne utvrđuje razmjerno ugovorenom radnom vremenu, već mu pripada puni ugovoreni iznos dara.

Zaposlenici koji u nepunom radnom vremenu rade kod dva ili više poslodavaca ostvaruju isplatu dara od jednog poslodavca. Slijedom navedene odredbe TKU-a, zaposlenik koji radi, na primjer, u nepunom radnom vremenu u dvije škole, ostvaruje pravo na isplatu punog iznosa dara za dijete samo u jednoj školi.

Dar u prigodi Dana Sv. Nikole za 2023. godinu, u skladu s odredbama Dodatka I. TKU – a, iznosi **100,00 eura**.

5. Pravo na isplatu božićnice u državnim i javnim službama

5.1. Pravo na isplatu božićnice u državnim službama

Pravo na isplatu božićnice je utvrđeno člankom 57. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike. Prema navedenom članku, **ugovorne strane su sporazumne da će Vlada službeniku i namješteniku isplatiti godišnju nagradu za božićne blagdane, najkasnije do 31. prosinca tekuće godine.** Pravo na božićnicu ostvaruje svaki službenik i namještenik koji je na Božić (25. prosinca) zaposlen u državnoj službi, neovisno o trajanju državne službe.

U skladu s odredbama Dodatka III. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, božićnica za 2023. godinu iznosi 300,00 eura. Kako i regres za 2023. godinu, sukladno Odluci o visini regresa za korištenje godišnjeg odmora državnih službenika i namještenika i službenika i namještenika u javnim službama za 2023. godinu (Nar. nov., br. 65/23.) iznosi 300,00 eura, proizlazi da prigodna godišnja nagrada za državne službenike i namještenike za 2023. godinu iznosi ukupno 600,00 eura (300,00 eura regres i 300,00 eura božićnica).

5.2. Pravo na isplatu božićnica u javnim službama

Prema odredbama članka 69. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama, zaposlenicima u javnim službama pripada pravo na isplatu godišnje nagrade za božićne blagdane (**božićnice**) u punom iznosu, neovisno rade li u punom ili nepunom radnom vremenu.

Zaposlenici koji u nepunom radnom vremenu rade kod dva ili više poslodavaca, ostvaruju pravo na isplatu božićnice od jednog poslodavca.

Pravo na božićnicu pripada svim zaposlenicima koji su na Božić (25. prosinca) u radnom odnosu kod poslodavca (dakle, i zaposlenicima koji u vrijeme dospeljeća prava na isplatu božićnice koriste roditeljski ili roditeljski dopust, potvriteljski dopust, dopust radi njege djeteta s teškoćama u razvoju ili su na dugotrajnom bolovanju). Pravo na isplatu božićnice ne pripada zaposlenicima kojima na taj dan (25. prosinca) prava i obveze iz rada ili u svezi s radom miruju.

Nadalje, navedenom člankom TKU-a ugovoreno je da će o visini božićnice Vlada RH i sindikati javnih službi pregovarati svake godine prije donošenja Državnog proračuna za sljedeću godinu, a ako se dogovor ne postigne, božićnica iznosi najmanje onoliko koliko je bila zadnja isplata božićnice u visini koja proizlazi temeljem ugovora između Vlade RH i sindikata.

Prema odredbama Dodatka III. TKU-u, božićnica za 2023. godinu za službenike i namještenike u javnim službama iznosi 300,00 eura.

6. Pravo na isplatu uskrsnice za 2024. godinu u državnim i javnim službama

Dodatkom II. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike i Dodatkom II. Temeljnog kolektivnog ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama, za zaposlene u tim službama ugovoreno je novo materijalno pravo za 2024. godinu, tj. **ugovoreno je pravo na isplatu uskrsnice.** Visina uskrsnice i uvjeti za njenu isplatu za 2024. godinu ugovoreni su u Dodatku III. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike te u Dodatku III. Temeljnog kolektivnog ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama.

Godišnja nagrada za uskrsnje blagdane za 2024. godinu i za državne službenike i namještenike i za službenike i namještenike zaposlene u javnim službama iznosi **100,00 eura**.

Uvjeti za isplatu uskrsnice za 2024. godinu ugovoreni su na istovjetan način i za državne i za javne službe, tj.:

- službenicima i namještenicima pripada pravo na isplatu uskrsnice u punom iznosu, neovisno rade li u punom ili nepunom radnom vremenu
- službenici i namještenici koji rade kod dva ili više poslodavaca ostvaruju pravo na isplatu uskrsnice kod jednog poslodavca
- pravo na isplatu nagrade za uskrsnje blagdane (uskrsnice) pripada svim zaposlenicima koji su na Uskrs po Gregorijanskom kalendaru u radnom odnosu kod poslodavca (osim zaposlenicima kojima na taj dan prava i obveze iz rada ili u svezi s radom miruju).

Posebnosti godišnjeg popisa u sustavu proračuna

Martina Štefković*

Popis imovine i obveza za 2023. godinu, koji su svi proračuni, proračunski i izvanproračunski korisnici obvezni obaviti prije sastavljanja i predaje financijskih izvještaja za tekuću proračunsku godinu, provodit će se sukladno odredbama trenutno važećeg Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. S početkom proračunske 2024. godine na snagu će stupiti novi Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu koji će, između ostalog, definirati i proces provedbe popisa imovine i obveza te knjigovodstvene evidencije vezane uz rezultate popisa. U nastavku se daje osvrt na specifičnosti popisa sa stanjem na 31. prosinca 2023. godine.

1. Uvod

Obveza obavljanja redovnog popisa imovine i obveza određena je člancima 14., 15. i 16. trenutno važećeg Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20).

Sukladno obvezi temeljem odredbi novog Zakona o proračunu (Narodne novine, br. 144/21), ali nadasve zbog potrebe za daljnjim unapređenjem proračunskih procesa, Ministarstvo financija pripremlilo je novi Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (dalje u tekstu: Pravilnik) koji će nakon završetka procesa savjetovanja s javnošću u prosincu 2023. godine, početkom iduće proračunske godine stupiti na snagu.

Vezano uz popis imovine i obveza, važno je naglasiti kako će se novim Pravilnikom još detaljnije u odnosu na trenutno važeći Pravilnik definirati:

- ¹ obveznici i rokovi provođenja popisa imovine i obveza
- predmet popisa imovine i obveza
- sadržaj odluke o provođenju godišnjeg popisa imovine i obveza
- povjerenstvo za obavljanje popisa imovine i obveza
- izvještaj o obavljenom popisu imovine i obveza
- knjigovodstveno evidentiranje rezultata godišnjeg popisa imovine i obveza

2. Obveza provođenja popisa imovine i obveza

Obveza provođenja popisa imovine i obveza definirana je na početku poslovanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: JLP(R)S), proračunskih i izvanproračunskih korisnika, ali i na kraju svake proračunske godine sa stanjem na datum bilance, slijedom čega su svi prethodno navedeni subjekti dužni provesti godišnji popis imovine i obveza sa stanjem na dan 31. prosinca 2023. godine. Popis se obavlja i kod statusnih promjena te kod nepredviđenih okolnosti (požar, krađa, elementarne nepogode), a djelomičan popis obavlja se kod primopredaje dužnosti osobe zadužene za određeni dio imovine (blagajnika, skladištara).

Sukladno čl. 14. st. 3. Pravilnika, trenutno je definirano da iznimno proračun i proračunski korisnici koji obavljaju muzejsku djelatnost, popis građe mogu obaviti u roku koji nije duži od pet godina. Međutim, Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti te načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i dokumentaciju (Narodne novine, br. 21/23) koji je na snagu stupio 2. ožujka 2023. definiran je postupak revizije muzejske građe u kojem se sravnjivanjem podataka o muzejskim predmetima u muzejskoj dokumentaciji sa stvarnim stanjem utvrđuje stanje muzejskog fundusa. Sukladno članku 27. revizija muzejske građe provodi se:

- za zbirke do 10.000 predmeta svakih pet godina
- za zbirke od 10.001 do 50.000 predmeta svakih sedam godina
- za zbirke od 50.001 do 100.000 predmeta svakih deset godina
- za zbirke s više od 100.001 predmeta svakih 12 godina.

U skladu s navedenim odredbama Pravilnika, bit će definirani i rokovi provođenja popisa muzejske građe u novom Pravilniku o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Proračun i proračunski korisnici koji obavljaju knjižničnu djelatnost popis knjižnične građe mogu obaviti u roku koji nije duži od roka za provođenje obvezne redovne revizije knjižnične građe utvrđenog Pravilnikom o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe (Narodne novine, br. 27/23), a popis vojnih nekretnina kojima upravlja odnosno raspolaže ministarstvo nadležno za obranu može se obaviti u roku koji nije duži od tri godine.

Navedeni proračunski korisnici svu ostalu imovinu i obveze dužni su popisati krajem svake godine, sa stanjem na dan 31. prosinca.

Popis imovine i obveza je mjera usklađenja stvarnog i knjigovodstvenoga stanja, koja između ostaloga osigurava i vjerodostojnost godišnjih financijskih izvještaja.

Godišnji popis nema propisan rok do kojeg se mora izvršiti, međutim, uzimajući u obzir odredbe Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine, br. 37/22) prema kojima proračunski korisnici financijski izvještaj za proračunsku godinu dostavljaju do 31. siječnja tekuće za prethodnu godinu, a JLP(R)S i izvanproračunski

* Martina Štefković, mag. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

korisnici do 15. veljače tekuće za prethodnu godinu, jasno je kako se do navedenih rokova treba obaviti popis te se u poslovnim knjigama moraju evidentirati rezultati popisa.

Popis imovine i obveza na kraju svake proračunske godine sa stanjem na datum bilance sastavlja povjerenstvo za obavljanje popisa koje osniva čelnik tijela. Povjerenstvo za popis provodi pripremne radnje vezane uz popis kao i sam popis, a nakon obavljenog popisa sastavlja izvještaj o rezultatima obavljenog popisa na temelju popisnih lista i svojih zapažanja koji predaje čelniku te sastavlja izvještaj o popisnim razlikama.

3. Predmet popisa

Popisom treba utvrditi stvarno stanje vlastite nefinancijske i financijske imovine (dugotrajne i kratkotrajne nefinancijske (zaliha materijala, proizvoda i robe), financijske imovine (novčanih sredstava, depozita, jamčevnih pologa, vrijednosnih papira, dionica i udjela u glavnici, potraživanja), obveza i izvanbilančnih zapisa. Popis uključuje imovinu evidentiranu u izvanbilančnoj evidenciji kao i potencijalne obveze koje se evidentiraju u izvanbilančnoj evidenciji.

Obveza uključivanja **izvanbilančnih stavaka** u popis uvedena je dopunama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, br. 108/20) gdje je u članku 14. navedeno: „Popis imovine i obveza obuhvaća i stavke evidentirane u okviru izvanbilančnih zapisa iz članka 85. ovoga Pravilnika.” U navedenom članku 85. navedeno je da: “Skupina računa 99 – Izvanbilančni zapisi sadrži stavke koje su vezane, ali nisu uključene u bilančne kategorije, i to tuđa imovina dobivena na korištenje, dana jamstva, dana kreditna pisma, instrumenti osiguranja plaćanja, potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i ostali izvanbilančni zapisi.”

Novim Pravilnikom proširit će se obuhvat izvanbilančnih evidencija koje će subjekti općeg proračuna biti obvezni voditi u svojim poslovnim knjigama, za što će Računskim planom biti definirani i osnovni računi, te će ona obuhvaćati:

- evidenciju tuđe imovine dobivene na korištenje,
- evidenciju potencijalnih obveza po osnovi sudskih sporova u tijeku,
- evidenciju potencijalnih obveza po danim jamstvima,
- evidenciju preuzetih obveza po ugovorima o nabavi roba, radova i usluga,
- evidenciju obveza po ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava,
- evidenciju obveza za upis kapitala po pozivu,
- ostale pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.

3.1. Tuđa imovina dobivena na korištenje

Državni ured za reviziju prilikom revizije financijskog poslovanja uočio je kako se u okviru izvanbilančnih zapisa različito evidentira tuđa imovina dobivena na korištenje. Propisima o proračunskom računovodstvu nije jasno propisano što obuhvaća tuđa imovina dobivena na korištenje, pa proračunski i proračunski korisnici različito postupaju.

Neki proračunski korisnici u okviru izvanbilančnih zapisa evidentiraju imovinu u operativnom najmu (primjerice automobile) i zakup poslovnih prostora, dok drugi navedenu vrstu imovine ne evidentiraju u poslovnim knjigama.

Pojedini korisnici evidentiraju u okviru izvanbilančnih zapisa imovinu dobivenu na korištenje bez naknade, dok imovinu koju koriste uz plaćanje određene naknade ne evidentiraju.

Također, neki proračunski korisnici evidentiraju izvanbilančno poslovne prostore u vlasništvu Republike Hrvatske koje koriste za obavljanje svoje djelatnosti, dok drugi te poslovne prostore evidentiraju bilančno u okviru svoje imovine, pozivajući se na odredbe Upute o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske.

Proračunski korisnici tuđu imovinu dobivenu na korištenje, a bez prijenosa vlasništva, temeljem Zapisnika o predaji na korištenje imovine na kojem je posebno iskazana nabavna vrijednost, ispravak vrijednosti i sadašnja vrijednost evidentiraju u izvanbilančnoj evidenciji kao tuđu imovinu dobivenu na korištenje.

Tuđom imovinom se smatra imovina koju proračunski korisnik koristi neovisno o tome plaća li se naknada za njezino korištenje ili se ista koristi bez naknade.

Primjeri tuđe imovine koja je dana na korištenje jesu imovina koja je u operativnom najmu (automobili), građevinski objekti u zakupu, stvari dobivene na korištenje prema rever-su ili drugom dokumentu, građevinski objekti koji se koriste, a za koje nisu potvrđeni imovinsko-pravni odnosi i slično.

Nadalje, sukladno Uputi o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske proračunski i izvanproračunski korisnici bilančno vode državnu imovinu čiji su vlasnici i/ili koja im je dana na korištenje. **Kako bi se izbjeglo dvostruko iskazivanje iste imovine, isti su dužni prije evidentiranja državne imovine u svojoj glavnoj knjizi provjeriti s Ministarstvom prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, koje im je imovinu dalo na korištenje, je li navedena državna imovina već evidentirana u njihovoj glavnoj knjizi. Onu imovinu u vlasništvu RH koju Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine nema evidentiranu u svojim poslovnim knjigama, potrebno je voditi u bilančnoj evidenciji.**

Imovina Republike Hrvatske koja je dobivena na korištenje, a evidentirana je u poslovnim knjigama Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, vodi se u izvanbilančnoj evidenciji.

Prilikom provođenja godišnjeg popisa imovine i obveza, u popisnim se listama mora naći i imovina proračunskog korisnika koja se nalazi na korištenju kod nekoga drugog subjekta. Ona se može naći u popisnim listama korisnika čija je ili u popisnim listama korisnika kod kojeg se stvarno nalazi. Pritom nije bitno nalazi li se ona kod tog korisnika na temelju njezina korištenja ili ne. Ta se sredstva mogu naći kod drugog korisnika i na temelju posudbe, čuvanju i sl. Dugotrajna će se imovina naći u popisnim listama korisnika čija se imovina popisuje ako je taj korisnik tu imovinu popisao na mjestu gdje se ona nalazi. U suprotnome, imovinu na posebne liste treba popisati korisnik kod kojeg se imovina stvarno nalazi. Ako je riječ o listama korisnika kod kojeg se imovina stvarno nalazi, tada na njima mora biti jasno istaknuto da je riječ o tuđoj imovini. O tome hoće li imovinu popisati korisnik čija je imovina pa će se imovina naći na popisnim listama tog korisnika ili će ju popisati korisnik kod kojeg se tuđa imovina nalazi, ovisi isključivo od njihova međusobnog ugovora kojim je navedeno definirano.

3.2. Potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku

Proračuni i proračunski korisnici potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku evidentiraju u izvanbilančnoj evidenciji u visini procijenjene vrijednosti sudskog spora koja uključuju procjenu naknade štete i ostalih povezanih troškova spora (kamata, sudskih troškova i slično). Izvanbilančna evidencija potencijalnih obveza po osnovi sudskih sporova u tijeku zatvara se po konačnoj presudi ili u slučaju nagodbe.

3.3. Potencijalne obveze po danim jamstvima

Proračuni i proračunski korisnici temeljem ugovora o jamstvu evidentiraju u izvanbilančnoj evidenciji potencijalne obveze po danim jamstvima u visini ukupnog iznosa danog jamstva. Izvanbilančnu evidenciju potencijalnih obveza po danim jamstvima proračuni i proračunski korisnici zatvaraju u slučaju protesta jamstva u visini iznosa protestiranog jamstva i/ili po isteku ugovora o jamstvu.

3.4. Preuzete obveze po ugovorima o nabavi

Državni ured za reviziju u revizijskim postupcima uočio je da obveze na temelju zaključenih ugovora koje u sljedećim razdobljima uz ispunjenje određenih ugovornih uvjeta postaju stvarne obveze pojedini proračuni i proračunski korisnici evidentiraju u poslovnim knjigama u okviru izvanbilančnih zapisa, dok neki te obveze uopće ne evidentiraju u poslovnim knjigama.

Odredbama članka 15. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu propisano je da su obvezne bilješke uz bilancu, između ostalog, i popis ugovornih odnosa i slično koji uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina, iz čega proizlazi da proračuni i proračunski korisnici moraju voditi sustavnu evidenciju takvih ugovornih obveza. Dakle, potrebno je ustrojiti pomoćne analitičke evidencije koje će sadržavati evidenciju svih ugovora iz kojih proizlaze financijski učinci te evidenciju obveza koje u sljedećim razdobljima uz ispunjenje određenih ugovornih uvjeta postaju stvarne obveze.

Dodatno, i Uputnikom o fiskalnoj odgovornosti, pitanjem 53., testira se prate li proračuni i proračunski korisnici stvaranje ugovornih obveza i njihov financijski učinak, odnosno imaju li uspostavljenu evidenciju svih ugovora, uključujući ugovore vezane uz zaposlene te postoji li pisana procedura kojom je propisano da se svi sklopljeni ugovori iz kojih proizlaze financijski učinci dostavljaju organizacijskoj jedinici, odnosno osobi zaduženoj za financijsko-računovodstvene poslove na uvid.

Evidentiranje obveza koje na temelju zaključenih ugovora, uz ispunjenje određenih ugovornih uvjeta, u sljedećim razdobljima postaju stvarne obveze, osigurava bazu podataka za kvalitetnije planiranje proračuna i financijskih planova te bolju kontrolu stvaranja obveza.

Naime, iako ugovori nisu osnova za izravnu evidenciju obveza i rashoda u glavnoj knjizi, oni imaju financijski učinak u budućnosti i zato ih je potrebno sustavno evidentirati. Višegodišnje planiranje i evidencija / registar ugovora daju veću kontrolu nad stvaranjem ugovornih obveza koje se protežu na nekoliko godina i time daju značajniju dozu transparent-

nosti jer osvijetljavaju utjecaj pojedinih odluka na proračun i financijske planove narednih godina.

Proračuni i proračunski korisnici obvezni su ustrojiti evidencije/registre potpisanih ugovora iz kojih proizlaze obveze koje na temelju zaključenih ugovora, uz ispunjenje određenih ugovornih uvjeta, u sljedećim razdobljima postaju stvarne obveze. To uključuje primjerice ugovore o izvođenju radova, pružanju usluga, ugovore o nabavi opreme i slično.

4. Popis potraživanja i obveza

Ministarstvo financija je Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza od 11. prosinca 2015. (KLASA:400-01/15-01/112, URBROJ: 513-05-02-15-2), propisalo obvezu usklađenja potraživanja i obveza s dužnicima i vjerovnicima prilikom obavljanja redovnog godišnjeg popisa sa stanjem na dan 31. prosinca. Popis potraživanja obavlja se prema stanju u poslovnim knjigama na dan 31. prosinca nakon što su provedene sve knjigovodstvene evidencije koje se odnose na poslovne događaje proračunske godine.

Usklađivanje sa stvarnim stanjem na dan 31. prosinca obavlja povjerenstvo za popis na način da provjeri je li za svako pojedino potraživanje, za koju postoji pravni temelj, ispostavljen dokument i jesu li svi poslovni događaji iz dokumenta knjigovodstveno evidentirani. Obveza povjerenstva je u posebne popisne liste popisati dugoročna i kratkoročna potraživanja, utvrditi stvarno stanje i razlike između stvarnog stanja utvrđenog popisom i knjigovodstvenog stanja usklađivanjem podataka s dužnicima. Nadalje, Izvještaj o obavljenom popisu treba, između ostalog, sadržavati mišljenje o sumnjivim i spornim potraživanjima, kao i nenaplativim te zastarjelim potraživanjima, prijedlog o otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza, mjerama protiv osoba odgovornih za neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i slično.

Važno je napomenuti kako provedenim usklađivanjem potraživanja s dužnicima s danom 31. listopada definiranim Uputnikom o fiskalnoj odgovornosti kroz pitanje 50. nije ispunjena obveza usklade potraživanja sa stanjem na dan 31. prosinca proračunske godine. Naime, u razdoblju od 1. studenog do 31. prosinca stvaraju se dodatna potraživanja, od kojih će dio biti podmiren do 31. prosinca, a dio će ostati nepodmiren i bit će sastavni dio stanja potraživanja na 31. prosinac. S druge strane, dio potraživanja utvrđenih na dan 31. listopada do 31. prosinca će se naplatiti, stoga ta potraživanja neće biti sadržana u stanju potraživanja na 31. prosinca. Podmirenjem potraživanja do 31. prosinca vjerovnici potvrđuju svoje dugovanje koje su imali na dan 31. listopada.

Kako bi se mogao obaviti vjerodostojan popis imovine i obveza, usklađenje potraživanja s dužnicima na dan 31. prosinca potrebno je provesti tako da se IOS-i pošalju svim dužnicima koji s navedenim danom nisu podmirili svoja potraživanja prema vjerovniku. Navedeno znači da će oni dužnici prema kojima su potraživanja bila evidentirana na dan 31. listopada, a nisu ih podmirili do kraja proračunske godine, na ovjeru zaprimiti IOS i s 31. prosincem. Osim njih, IOS-e je potrebno poslati i onim dužnicima prema kojima su potraživanja nastala od 1. studenog do 31. prosinca te do navedenoga datuma nisu podmirena.

Pripreme za provođenje godišnjeg popisa kod proračunskih i neprofitnih organizacija

Davor Vašiček *

U članku se, kao i svake godine, podsjeća na temeljne pripremne pravne i organizacijske aspekte provođenja popisa te ukazuje na posebnosti pojedinih postupaka. O poreznom i računovodstvenom statusu inventurnih razlika, rashodovanju i otpisu bit će riječi u sljedećem broju časopisa s obzirom na to da računovodstvena i porezna obrada popisnih elaborata slijedi tek po stvarnim i formalno pravno reguliranim odstupanjima knjigovodstvenog od stvarnog stanja. Za očekivati je da će Ministarstvo financija tijekom prosinca 2023. godine, kao i prethodnih godina, dati posebnu Uputu kojom se precizira provođenje redovitog popisa.

1. Obveza, predmet i organizacija popisa

1.1. Zakonska podloga

Potreba i važnost provedbe redovnog popisa cjelokupne imovine i obveza za proračune, proračunske korisnike i neprofitne organizacije suštinski je bitna u kontekstu realnog iskazivanja financijskog položaja i financijskog rezultata, ali i internog nadzora te fiskalne odgovornosti u poslovanju. Obveza provođenja sveobuhvatnog popisa koncem poslovne godine propisana je čl. 14. do 16. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16,3/18, 126/19 i 108/20) i čl.19. do 21. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN, br. 121/14, 114/22).

Poslovni subjekti koji obavljaju muzejsku djelatnost, iznimno, popis građe mogu obaviti u roku koji nije duži od pet godina, a proračun i proračunski korisnici koji obavljaju knjižničku djelatnost popis knjižnične građe mogu obaviti u roku koji nije duži od roka za provođenje obvezne redovne revizije knjižnične građe utvrđenog posebnim podzakonskim aktom. Također, popis vojnih nekretnina kojima upravlja odnosno raspolaže ministarstvo nadležno za obranu može se obaviti u roku koji nije duži od tri godine. **Popis imovine ima i poseban značaj u kontekstu kontinuiranih aktivnosti na unaprjeđenju sustava upravljanja državnom imovinom.** Državni proračun i proračuni JLP(R)S te njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici kao i drugi vlasnici i/ili korisnici državne imovine **dužni su sa stanjem na dan 31. prosinca svake godine provesti sveobuhvatni popis državne imovine kojom raspolažu / upravljaju, a neovisno o pravnoj osnovi korištenja tom imovinom (knjižno vlasništvo, izvanknjižno vlasništvo, druga pravna osnova korištenja, bez dokumentirane pravne osnove) i neovisno o svom pravnom statusu.**

Pritom su se državni proračun i proračuni JLP(R)S te njihovi proračunski i izvanproračunski korisnici dužni pridržavati

članka 15. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, dok se trgovačka društva i pravne osobe s javnim ovlastima kao i ustanove kojima je jedan od osnivača Republika Hrvatska ili Vlada Republike Hrvatske pridržavaju odredbi propisa koji uređuju računovodstveni sustav sukladno njihovom pravnom statusu. Popisom treba utvrditi stvarno stanje:

- **vlastite imovine (nefinancijske i financijske)**
- **obveza**
- **aktivnih i pasivnih stavki izvanbilančnih zapisa.**

Popis uključuje imovinu evidentiranu u izvanbilančnoj evidenciji (npr. sredstva u financijskom najmu – leasingu, fiducijarna i hipotekarna vlasništva i sl.) **kao i potencijalne obveze** koje se također prate u izvanbilančnoj evidenciji (npr. dana jamstva, instrumente osiguranja i sl.). Radi se naime o elementima koji mogu imati značajan utjecaj na poslovanje u budućnosti. Obveza uključivanja u popis izvanbilančnih stavaka i formalno je uvedena dopunjenim čl.14. Pravilnika o proračunskom računovodstvu (Nar.nov 108/20) **gdje je navedeno:** „Popis imovine i obveza obuhvaća i stavke evidentirane u okviru izvanbilančnih zapisa iz članka 85. ovoga Pravilnika.“ U navedenom članku 85. navedeno je da:

“Skupina računa 99 – Izvanbilančni zapisi sadrži stavke koje su vezane, ali nisu uključene u bilančne kategorije, i to:

- tuđa imovina dobivena na korištenje
- dana jamstva
- dana kreditna pisma
- instrumenti osiguranja plaćanja,
- potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i
- ostali izvanbilančni zapisi. „

Na jednak način, sukladno profesionalnim pravilima, trebaju postupiti i neprofitne organizacije.

Na temelju provedenog popisa i konstatiranog stvarnog stanja imovine potrebno je uskladiti / ustrojiti analitičke evidencije i/ili pomoćne poslovne knjige **o svim pojavnim oblicima imovine** i to tako da:

* prof. dr. sc. Davor Vašiček, Sveučilište u Rijeci Ekonomski fakultet

- analitičke evidencije i pomoćne knjige o nekretninama moraju sadržavati najmanje podatke i informacije propisane Uredbom o Registru državne imovine,
- analitičke evidencije i pomoćne knjige o financijskoj imovini – dionicama i udjelima moraju sadržavati najmanje podatke i informacije propisane Uredbom o Registru državne imovine,
- analitičke evidencije i pomoćne knjige o ostalim oblicima imovine moraju sadržavati podatke potrebne za učinkovito upravljanje.

Analitička knjigovodstva i evidencije imovine obvezno se usklađuju s podacima u glavnoj knjizi.

1.3. Organizacija popisa

Računovodstvenim propisima naložena je obveza zakonskog predstavnika da osniva povjerenstvo/a za popis, određuje datum popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja s priloženim popisnim listama. Zakonski predstavnik proračunskog i neprofitnog subjekta o tome obvezno donosi pisanu odluku. Odlukom se određuje koliko se i koja povjerenstava za popis osnivaju, formira se središnje povjerenstvo, ako se to ocijeni potrebnim, postavlja se plan i predmet popisa, utvrđuju rokovi obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja te imenuju predsjednici i članovi povjerenstava. Povjerenstva za popis osnivaju se prema stvarnim potrebama, odnosno veličini kao i organizacijskim i poslovnim specifičnostima organizacije.

Povjerenstvo za popis, u pravilu, ima predsjednika i najmanje dva člana. Broj članova povjerenstva mora zadovoljiti potrebu sveobuhvatnosti popisa te dane rokove u kojima popis mora biti izvršen.

Predsjednik i članovi povjerenstva trebaju biti neutralni u odnosu na predmet popis koji obavljaju. To znači da, kada god je to moguće, to ne mogu biti zaposlenici koji upravljaju materijalnim i novčanim vrijednostima koje su predmet popisa te zaposlenici koji obavljaju kontrolu i nadzor. Time

se osigurava veći stupanj nepristranosti popisa. U nekim slučajevima vrlo malih poslovnih subjekata zbog malog broja zaposlenika nije moguće u potpunosti osigurati ovaj princip. Popis će se u tim slučajevima provesti raspoloživim resursima, a odgovornost za njegovu vjerodostojnost je na čelniku.

Pri izboru predsjednika i članova povjerenstva treba imati na umu i njihovu stručnost kao jamstvo kvantitativne i kvalitativne vjerodostojnosti informacija o stvarnom stanju imovine i obveza.

Kod korisnika državne imovine, sastav povjerenstava za popis imovine, u pogledu stručnosti i kompetencija valja, po mogućnosti, odrediti i u skladu s obvezom sveobuhvatnog popisa državne imovine preciziranom **Uputom Ministarstva financija o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske** (KLASA: 400-06/18-01/13, URBROJ: 513-05-03/18-1 od 15.01.2018., dostupno na mrežnim stranicama Ministarstva financija <https://mfjn.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/drzavna-riznica/racunovodstvo/upute-naloz-i-ostalo/Uputa%20o%20priznavanju,%20mjerenju%20i%20evidentiranju%20imovine%20u%20vlasni%20C5%A1tvu%20RH%20-%202018.pdf>).

Sve osobe odgovorne za popis trebaju biti upoznate sa svojim obvezama koje proizlaze iz dodijeljenih im zadataka, ali i odgovornosti. Predsjednik i članovi povjerenstva za popis odgovorni su za:

- točnost stanja utvrđenog popisom,
- pravilno sastavljanje popisnih lista,
- pravodobno obavljanje popisa i
- vjerodostojnost i točnost izvještaja o obavljenom popisu.

U nastavku daje se pojednostavljeni primjer odluke o popisu proračunskog subjekta koji je za potrebe popisa osnovao više od jednog povjerenstva. Primjer je u potpunosti primjenjiv i na neprofitne organizacije uz prilagodbe pravnih izvora.

Klasa:

Urbroj:

Rijeka, 4. prosinca 2023. godine

Na osnovi odredbe članka 16. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20) i članka xx. Statuta XXX ravnatelj YYY, donosi

ODLUKU

o popisu imovine, obveza i potraživanja

I. Poradi utvrđivanja stvarnog stanja imovine i obveza i vjerodostojnosti knjigovodstvenih evidencija, na dan 31. prosinca 2023. godine, nalaže se provođenje popisa:

1. Nefinancijske imovine

- neproizvedene dugotrajne imovine
- proizvedene dugotrajne imovine
- plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti
- sitnog inventara
- nefinancijske imovine u pripremi
- proizvedene kratkotrajne imovine

2. Financijske imovine

- novca na računima i u blagajni
- depozita i jamčevnih pologa
- danih zajmova
- vrijednosnih papira
- dionica i udjela u glavnici
- potraživanja.

3. Obveza

4. Izvanbilančnih zapisa

II. Za obavljanje popisa osnivaju se sljedeća povjerenstva:

1. Središnje povjerenstvo u sastavu:

- predsjednica
- član
- član
- rezervni član

2. Povjerenstvo za popis nefinancijske imovine u sastavu:

- predsjednik
- član
- član
- rezervni član

3. Povjerenstvo za popis financijske imovine, potraživanja, obveza i izvanbilančnih zapisa u sastavu :

- predsjednica
- član
- član
- rezervni član

III. U svako povjerenstvo imenuju se predsjednik i dva člana te rezervni član. Ako predsjednik ili član povjerenstva nije u mogućnosti sudjelovati u radu povjerenstva, rezervni član mijenja člana povjerenstva, a prvi član mijenja predsjednika. Član povjerenstva može biti svaki zaposlenik koji ne rukuje niti je odgovoran za predmet popisa.

IV. Organizaciju sveukupnog popisa provodi Središnje povjerenstvo, a organizaciju popisa pojedinih oblika imovine i obveza predsjednik za to imenovanog povjerenstva.

V. Povjerenstva će do 10. siječnja 2024. dostaviti izvještaje o obavljenom popisu Središnjem povjerenstvu. U svojim izvještajima povjerenstva su dužna konstatirati prirodne razlike, stanje/funkcionalnost imovine te po mogućnosti obaviti procjenu viškova i manjkova poštujući načela procjene utvrđene Uputom Ministarstva financija o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske (KLASA: 400-06/18-01/13, URBROJ: 513-05-03/18-1 od 15.01. 2018.).

Uz navedeno, povjerenstva će navesti uzroke nastalih razlika te po potrebi predložiti otpis, odnosno rashodovanje imovine.

VI. Središnje povjerenstvo će objediniti izvještaje povjerenstava i izraditi skupni izvještaj o obavljenom popisu, preispitati utvrđene viškove i manjkove te prijedloge za otpis, odnosno rashodovanje i dostaviti ga do 15. siječnja 2023. Ravnatelju.

Ravnatelj

Dostaviti: članovima Povjerenstava

2. Pripremne radnje

Prije samog provođenja fizičkog popisa potrebno je da povjerenstvo za popis i odjeli u kojima se obavlja popis obave pripremne radnje. Temeljitim pripremnim radnjama olakšava se sama provedba te osigurava izvršenje popisa u predviđenim rokovima. Pripremne radnje popisnog povjerenstva čine:

- plan rada u kojem su popisani svi poslovi popisa,

- utvrđivanje rokova obavljanja pojedinih poslova popisa, i
- pribavljanje popisnih lista.

Središnje povjerenstvo, ako je osnovano, pismenim putem obavještava predsjednike i članove povjerenstva o obvezi i rokovima pripremnih radnji. Pripremne radnje obvezni su obaviti i odjeli u kojima se obavlja popis, a one se sastoje od:

- osiguranja dostupnosti imovine popisu,
- omogućavanja dostupnosti dokumentacije o imovini i obvezama koje su predmet popisa,
- provjera postojanja inventarnih brojeva na imovini,
- kod potraživanja i obveze potrebno je provjeriti je li za svako potraživanje odnosno obvezu, za koju postoji pravni temelj, ispostavljen dokument te jesu li svi poslovni događaji iz dokumenata proknjiženi,
- usklađivanja podataka evidentiranih u pomoćnim knjigama i evidencijama sa stanjem u glavnoj knjizi.

Sve osobe odgovorne za popis trebaju biti upoznate sa svrhom popisa, njihovim zadacima, odgovornošću i drugim pitanjima važnim za početak popisa.

3. Provedba popisa

Prvi zadatak povjerenstva za popis pri provedbi samog popisa sastoji se od utvrđivanja, mjerenja i prebrojavanja materijalnih predmeta popisa. Podaci konstatirani popisom unose se pojedinačno u naturalnim izrazima u popisne liste. Popisne liste se zatim potpisuju od strane predsjednika te svih članova povjerenstva čime se potvrđuje njihova vjerodostojnost. Nakon unošenja stvarnog i knjigovodstvenog stanja u popisne liste utvrđuju se količinske razlike između stanja utvrđenog popisom i knjigovodstvenog stanja. Ustanovljene razlike se vrijednosno obračunavaju. Povjerenstvo za popis utvrđuje uzroke tih razlika i daje prijedlog njihove likvidacije. Kod popisivanja imovine i obveza potrebno je utvrditi redoslijed obavljanja popisa materijalne i nematerijalne imovine, potraživanja i obveza te uočiti razlike.

Nematerijalna imovina, potraživanja i obveze popisuju se na temelju dokumentiranosti njihovih iskaza u knjigovodstvenim evidencijama. Popis zapravo predstavlja provjeru njihove pravne i knjigovodstvene utemeljenosti.

Sve promjene nastale od dana popisa do datuma pod kojim se provodi popis (31. prosinac 2023.) moraju se pridodati ili oduzeti od popisom utvrđenog stvarnog stanja u popisnim listama, ovisno o poslovnim događajima i transakcijama, tako da se dobije stvarno stanje na datum 31. prosinca 2023. godine.

4. Izvještaj o obavljenom popisu

Svako povjerenstvo obvezno je nakon obavljenog popisa sastaviti izvještaj o rezultatima obavljenog popisa i uz njega priložiti popisne liste. Središnje povjerenstvo (ako je osnovano), uz izvještaje povjerenstava, sastavlja izvještaj o općim opažanjima pri popisu.

Izvještaj povjerenstva o obavljenom popisu treba sadržavati:

- mišljenja o utvrđenom manjku odnosno višku,
- prijedlog načina knjiženja utvrđenog manjka odnosno viška,
- mišljenje o sumnjivim i spornim potraživanjima kao i nenaplativim te zastarjelim potraživanjima,
- mišljenje o načinu likvidacije trajno neupotrebljive dugotrajne nefinancijske imovine i obustavljenih investicija,

- primjedbe i izjave zaposlenika koji rukuju materijalnim i novčanim vrijednostima o ustanovljenim razlikama i eventualne druge primjedbe,
- objašnjenje viškova odnosno manjkova koji su nastali kao posljedica mogućih pogrešaka zbog zamjene pojedinih vrsta odnosno dimenzija istovrsnog materijala, sitnog inventara i dr. i
- prijedlog mjera za otklanjanje nedostataka.

5. Usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja

Nakon razmatranja izvještaja o obavljenom popisu zakonski predstavnik odlučuje o:

1. načinu likvidacije utvrđenih manjkova,,
2. načinu knjiženja utvrđenih viškova
3. visini otpisa nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza,
4. rashodovanju proizvedene dugotrajne imovine i sitnog inventara te
5. mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenosti knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i slično.

Na temelju odluka zakonskog predstavnika potrebno je uskladiti stanja imovine, obveza i izvora iskazanih u knjigovodstvu s njihovim stvarnim stanjima ustanovljenim u izvještaju o popisu. Utvrđene popisne (inventurne) razlike – viškove i manjkove evidentira se u knjigovodstvenim evidencijama na temelju naloga za knjiženje koje u tu svrhu sastavlja voditelj računovodstva, a daje zakonski predstavnik.

Poseban naglasak potrebno je staviti na obveze proračunskih subjekata u svezi usklađivanja knjigovodstvenog i stvarnog stanja **potraživanja**. Naime, prema izmjenama i dopunama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN, br. 3/2018, članak 37.a)

(1) *Ispravak vrijednosti potraživanja provodi se na kraju godine uzimajući u obzir:*

- kašnjenje u naplati preko godine dana
- pokretanje stečajnog i/ili likvidacijskog postupka nad dužnikom.

(2) *Ako se s naplatom potraživanja kasni:*

- između jedne i tri godine, vrijednost potraživanja ispravljaju se po stopi od 50 %
- iznad tri godine, vrijednost potraživanja ispravljaju se po stopi od 100 %.

(3) *Ako je nad dužnikom pokrenut stečajni i/ili likvidacijski postupak, vrijednost potraživanja ispravljaju se po stopi od 75 %.*

(4) *Bez obzira na provođenje ispravka vrijednosti potraživanja u skladu s ovim člankom, proračuni i proračunski korisnici moraju poduzimati sve potrebne mjere za potpunu naplatu prihoda i primitaka iz nadležnosti i uplatu u proračun, odnosno financijski plan prema važećim propisima.*

(5) *U potpunosti ispravljena potraživanja zadržavaju se u bilančnoj evidenciji sve do trenutka prestanka postojanja pravne osnove za njihovu naplatu.*

(6) *Ispravak vrijednosti potraživanja ne predstavlja promjenu u vrijednosti imovine i obveza, a provodi se za duženjem odgovarajućeg osnovnog računa u razredu 9 Vlastiti izvori i odobrenjem odgovarajućeg osnovnog računa ispravka vrijednosti potraživanja.*

U nastavku daje se primjer Odluke o otpisu potraživanja i obveza proračunskog korisnika XXX, a koji je u potpunosti primjenjiv i za neprofitne organizacije (uz prilagodbu pravnog izvora).

Na osnovi članka 16. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18126/19 i 108/20), članka xx. Statuta proračunskog korisnika XXX ravnatelj/Upravno vijeće XXX na sjednici održanoj 18. siječnja 2023., donijelo je ovu

ODLUKU

o otpisu potraživanja i obveza na dan 31. prosinca 2023. godine

I. Ovom odlukom ravnatelj/Upravno vijeće proračunskog korisnika XXX na osnovi prijedloga Središnjeg povjerenstva za popis imovine, obveza i potraživanja sa stanjem na dan 31. prosinca 2023. godine, otpisuje:

1. potraživanja u ukupnom iznosu od... kn s osnova:

- | | |
|----|----|
| a) | kn |
| b) | kn |
| c) | kn |

2. obveze proračunskog korisnika XXX u ukupnom iznosu od... kn s osnova:

- | | |
|----|----|
| a) | kn |
| b) | kn |

Tablice s pojedinačno navedenim prijedlozima za otpis potraživanja i obveza po pravnim i fizičkim osobama sastavni su dio Odluke.

II. Zadužuju se nadležne službe proračunskog korisnika XXX da izvrše otpis potraživanja i obveza iz točke I. Odluke u poslovnim knjigama proračunskog korisnika XXX.

III. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Klasa:

Ur. broj:

Sisak, 18. siječnja 2024.

Ravnatelj/ Predsjednik Upravnog vijeća

Prema računovodstvenim propisima zakonski predstavnik obvezan je na temelju izvještaja o popisu i priloženih popisnih lista odlučiti, između ostalog, i o rashodovanju sredstva, opreme i sitnog inventara. **Pritom valja voditi računa o mogućim statutarnim ograničenjima zakonskog predstavnika u pogledu pojedinačne vrijednosti o kojoj on može samostalno odlučivati.**

Imovina koja više nije za upotrebu rashoduje se na temelju odluke o rashodovanju. Odlukom o rashodovanju utvrđuje se imovina koja je za rashodovanje uz navođenje njezine nabavne i sadašnje vrijednosti te ispravka vrijednosti. Istim se aktom može utvrditi kako će se dalje po-

stupati s rashodovanom imovinom, iako se u praksi to često propisuje posebnim odlukama. Rashodovanu imovinu moguće je uništiti ili otuđiti. Govoreći o otuđenju, misli se ponajprije na prodaju ili doniranje. Bitno je naglasiti da **se isknjiženje imovine iz knjigovodstvene evidencije ne provodi na temelju odluke o rashodovanju, već izvornih dokumenata o primopredaji pri prodaji ili donaciji (ako se rashodovana imovina prodala ili donirala), odnosno komisijskog zapisnika o uništenju rashodovane imovine (ako se rashodovana imovina dala uništiti) ili odgovarajućeg dokumenta o preuzimanju imovine od strane specijaliziranih subjekata za zbrinjavanje otpada.**

PRETPLATA ZA 2024.GODINU JE U TIJEKU
<https://tim4pin.hr/pretplata>

Kretanja Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. - 2026. godinu

Ivana Kunić Matković*

Vlada Republike Hrvatske je Nacrt prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcija za 2025. i 2026. godinu usvojila na sjednici održanoj 9. studenog 2023. i isti uputila Hrvatskom saboru na usvajanje. Rasprava je provedena i ovih dana slijedi usvajanje.

1. Uvod

U 2024. godini predviđa se nastavak razmjerno pozitivnih gospodarskih kretanja, ali i visok stupanj neizvjesnosti kao i dominantni negativni rizici, što predstavlja izazove za ekonomsku politiku u cjelini te posebice fiskalnu politiku. Tako se u 2024. godini predviđa realni rast BDP-a od 2,8%, dok se u preostale dvije godine projekcijskog razdoblja očekuje gospodarski rast od 2,7% u 2025. te 2,5% 2026. godini. Najznačajniji doprinos rastu tijekom sljedeće godine tako bi trebao doći od osobne potrošnje i investicija.

Inflacija potrošačkih cijena bi u 2024. trebala usporiti na 3,1% te potom na 2,4% u 2025. i 2,2% u 2026. godini. Tržište rada obilježavaju iznimno povoljna očekivanja uslijed pozitivne dinamike gospodarske aktivnosti u uvjetima prisutne neravnoteže između ponude i potražnje za radom u svim glavnim djelatnostima te povoljnih trendova migracijskog salda.

Uzevši u obzir makroekonomska očekivanja, u 2024. godini ukupni prihodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 28,5 milijardi eura i bilježe rast od 3%, dok su za 2025. projicirani u iznosu od 30,1 milijardi eura, a za 2026. u iznosu od 30,6 milijardi eura.

Ukupni rashodi državnog proračuna u 2024. godini planirani su u iznosu od 32,6 milijardi eura, što je 11,2% ili 3,3 milijarde eura više u odnosu na tekući plan za 2023. godinu. U 2025. godini ukupni rashodi planirani su na razini od 33,3 milijarde eura, a u 2026. projiciraju se na razinu od 32,9 milijardi eura.

Opisani smjer fiskalnih kretanja kako na prihodnoj tako i na rashodnoj strani proračuna rezultirat će manjkom općeg proračuna prema metodologiji ESA 2010 u iznosu od 1,9% BDP-a u 2024. godini odnosno 1,6% BDP-a u 2025. godini. U 2026. godini, planira se nastavak snažnije fiskalne konsolidacije s rezultirajućim manjkom opće države od 1,5%.

Očekuje se i daljnje smanjenje udjela javnog duga u BDP-u te će on iznositi 58% BDP-a u 2024. odnosno 56,6% BDP-a u 2025. godini. Potom će se i dalje nastaviti smanjivati te će u 2026. godini dosegnuti razinu od 55,5%.

* Ivana Kunić Matković, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb



Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

2. Očekivana kretanja prihoda u razdoblju 2024. - 2026.

Prihodi državnog proračuna za razdoblje 2022. - 2026.

Prihodi državnog proračuna EUR		Ostvarenje 2022.	PLAN 2023.	PLAN 2024.	Indeks 2024./ 2023.	PROJEKCIJA 2025.	Indeks 2025./ 2024.	PROJEKCIJA 2026.	Indeks 2026./ 2025.
UKUPNO		22.793.046.507	27.692.202.972	28.518.616.041	103,0	30.091.993.467	105,5	30.628.991.080	101,8
6	PRIHODI POSLOVANJA	22.596.992.562	27.605.409.750	28.431.548.623	103,0	30.004.642.714	105,5	30.541.159.291	101,8
61	Prihodi od poreza	12.987.895.209	15.479.608.040	16.122.107.882	104,2	16.906.204.464	104,9	17.626.928.287	104,3
611	Porez i prizrez na dohodak	0	0	0	#	0	#	0	#
612	Porez na dobit	1.553.127.177	2.368.528.793	2.186.330.434	92,3	2.214.403.300	101,3	2.260.270.037	102,1
614	Porezi na robu i usluge	11.353.641.408	13.029.738.845	13.854.153.536	106,3	14.609.853.651	105,5	15.284.422.939	104,6
6141	- Porez na dodanu vrijednost	8.787.496.041	10.268.495.407	10.980.870.195	106,9	11.649.678.328	106,1	12.252.537.327	105,2
6142	- Porez na promet	184.872	123.154	0	#	0	#	0	#
6143	- Posebni porezi i trošarine	2.256.111.686	2.401.219.820	2.495.924.024	103,9	2.564.718.238	102,8	2.618.460.310	102,1
6146	- Ostali porezi na robu i usluge	66.392.412	78.057.151	81.094.874	103,9	84.221.614	103,9	87.854.856	104,3
6147	- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	57.185.020	67.095.596	70.634.651	105,3	74.540.657	105,5	79.072.431	106,1
6148	- Naknade za priređivanje igara na sreću	186.271.377	214.747.717	225.629.792	105,1	236.694.814	104,9	246.498.015	104,1
615	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	81.112.526	81.335.607	81.623.912	100,4	81.947.513	100,4	82.235.311	100,4
616	Ostali prihodi od poreza	14.099	4.795	0	#	0	#	0	#
62	Doprinosi	3.803.498.428	4.332.527.723	4.564.460.924	105,4	4.849.566.285	106,2	5.082.926.933	104,8
622	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	3.801.827.187	4.331.464.286	4.564.460.924	105,4	4.849.566.285	106,2	5.082.926.933	104,8
623	Doprinosi za zapošljavanje	1.671.241	1.063.437	0	#	0	#	0	#
63	Pomoći	3.166.626.261	4.634.079.407	3.642.187.625	78,6	3.928.875.541	107,9	3.257.907.834	82,9
64	Prihodi od imovine	329.959.237	655.834.337	414.783.308	63,2	404.402.691	97,5	402.148.473	99,4
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	632.254.228	691.733.046	709.106.647	102,5	721.293.434	101,7	735.078.171	101,9
66	Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	193.459.348	209.203.903	224.074.752	107,1	225.303.684	100,5	231.173.177	102,6
67	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	1.369.116.448	1.484.698.052	2.633.169.750	177,4	2.843.137.718	108,0	3.074.545.089	108,1
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	114.183.402	117.725.242	121.657.735	103,3	125.858.897	103,5	130.451.327	103,6
7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	196.053.946	86.793.222	87.067.418	100,3	87.350.753	100,3	87.831.789	100,6

Izvor: Ministarstvo financija

Kao što je već istaknuto u 2024. godini ukupni prihodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 28,5 milijardi eura i bilježe rast od 3%, dok su za 2025. projicirani u iznosu od 30,1 milijardi eura, a za 2026. u iznosu od 30,6 milijardi eura, a na kretanje istih najviše su utjecale slijedeće kategorije:

- **Porezni prihodi** koji u 2024. godini rastu za 4,2% i projicirani su u iznosu od 16,1 milijardu eura. U narednim godinama, očekuje se njihov daljnji rast pa su tako u 2025. projicirani u iznosu od 16,9 milijardi eura, odnosno uz međugodišnji rast od 4,9%, dok se u 2026. godini očekuju u iznosu od 17,6 milijardi eura i bilježe rast od 4,3%.
 - o Prihod od poreza na dobit za 2024. planiran je u iznosu od 2,2 milijardi eura, dok je u 2025. i 2026. godini projiciran u iznosu od 2,2, odnosno 2,3 milijardi eura.
 - o Projekcija prihoda od poreza na dodanu vrijednost temeljena je na makroekonomskim pretpostavkama, koje uključuju rast osobne potrošnje, turističkih

usluga, rashoda države za intermedijarnu potrošnju, investicije te socijalne transfere u naravi. Tako se u 2024. planira ostvariti 10,9 milijardi eura prihoda od PDV-a (rast od 6,9%), dok projekcije za 2025. iznose 11,6 milijardi eura, odnosno 12,3 milijarde eura za 2026. godinu.

- o Prihod od posebnih poreza i trošarina planira se u iznosu od 2,5 milijardi eura u 2024., dok se u 2025. i 2026. godini planira na razini od 2,6 milijarde eura.
- **Prihodi po osnovi doprinosa** koji su za razdoblje 2024. - 2026. temeljeni na očekivanom kretanju rasta nominalnih bruto plaća i zaposlenosti. U 2024. godini u državni proračun planira se prikupiti 4,6 milijardi eura prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje (rast od 5,4%), dok projekcija za 2025. iznosi 4,9 milijardi eura, a za 2026. godinu 5,1 milijardi eura.
- **Pomoći EU** (sredstva iz novog Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. - 2027., kao i sredstva Mehanizma za oporavak i otpornost) koje u 2024. iznose 3,6 milijardi eura, dok u 2025. i 2026. godini iznose 3,9, odnosno 3,3 milijarde eura.

3. Očekivana kretanja rashoda u razdoblju 2024. - 2026.

Kretanje ukupnih rashoda državnog proračuna u razdoblju 2022. - 2026.

ukupno svi izvori	Izvršenje 2022.	Tekući plan 2023.	Indeks 23./22.	Prijedlog 2024.	Indeks 24./23.	Projekcija 2025.	Indeks 25./24.	Projekcija 2026.	Indeks 26./25.
UKUPNO	23.233.740.457	29.330.206.123	126,2	32.610.981.815	111,2	33.270.816.866	102,0	32.864.809.853	98,8
- 3 Rashodi poslovanja	22.163.373.056	27.446.017.027	123,8	30.628.058.607	111,6	31.426.418.691	102,6	31.357.072.918	99,8
31 Rashodi za zaposlene	3.378.202.228	3.937.200.444	116,5	5.206.035.070	132,2	5.321.543.055	102,2	5.409.073.733	101,6
32 Materijalni rashodi	2.552.357.431	2.854.590.292	111,8	3.228.812.820	113,1	3.368.515.978	104,3	3.473.975.272	103,1
34 Financijski rashodi	968.038.040	1.048.410.962	108,3	1.242.138.128	118,5	1.391.073.927	112,0	1.498.179.143	107,7
35 Subvencije	1.141.084.432	1.922.356.772	168,5	1.823.020.249	94,8	1.263.715.276	69,3	1.221.801.887	96,7
36 Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	5.359.769.741	6.764.045.757	126,2	6.797.230.648	100,5	7.218.871.464	106,2	6.639.219.001	92,0
37 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	7.522.132.853	8.999.502.363	119,6	10.523.834.719	116,9	10.777.468.521	102,4	11.139.480.647	103,4
38 Ostali rashodi	1.241.788.331	1.919.910.437	154,6	1.806.986.973	94,1	2.085.230.470	115,4	1.975.343.235	94,7
- 4 Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.070.367.401	1.884.189.096	176,0	1.982.923.208	105,2	1.844.398.175	93,0	1.507.736.935	81,7

Izvor: Ministarstvo financija

U 2024. godini ukupni rashodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 32,6 milijardi eura, što je 11,2% ili 3,3 milijarde eura više u odnosu na tekući plan za 2023. godinu. U 2025. godini ukupni rashodi planirani su na razini od 33,3 milijarde eura, a u 2026. projiciraju se na razinu od 32,9 milijardi eura.

Povećanje rashoda u iznosu od 3,3 milijarde eura u 2024. godini rezultat je povećanih izdvajanja za:

- o zaposlene (uključujući rashode za zaposlene u osnovnom i srednjem školstvu i zaposlene u ustanovama u zdravstvu) u iznosu od 1,5 milijardi eura uslijed primjene ugovorenih povećanja dodacima kolektivnim ugovorima i odlukama Vlade o isplata dodataka kao i uključivanja 22 opće bolnice i ustanove u zdravstvu u državni proračun te očekivane primjene novog Zakona o plaćama u državnoj službi i javnim službama,
- o mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 1,1 milijardu eura uslijed očekivane indeksacije mirovina po općim i posebnim propisima i očekivanog porasta broja umirovljenika,
- o provedbu projekata financiranih iz bespovratnih sredstava Mehanizma za oporavak i otpornost u iznosu od 723,4 milijuna eura,
- o troškove obnove i sanacije štete nastale uslijed potresa u iznosu od 418,0 milijuna eura,
- o nadoknadu troškova Hrvatskoj elektroprivredi d.d. vezanih uz financiranje obveze osiguranja zaliha plina na teritoriju Republike Hrvatske u skladu s Odlukom VRH u skladištu PSP Okoli u iznosu od 273,4 milijuna eura,
- o troškove servisiranja javnog duga u skladu sa stanjem uvjeta na financijskim tržištima u iznosu od 250,6 milijuna eura,
- o inkluzivni dodatak kao novu novčanu naknadu kojom se objedinjavaju, ali i povećavaju postojeća prava za osobe s invaliditetom u iznosu od 234,7 milijuna eura,

- o osobnu asistenciju koja je postala zakonsko pravo u iznosu od 116,7 milijuna eura,
- o doplatu za djecu zbog relaksacije uvjeta za ostvarivanje prava u iznosu od 114,5 milijuna eura,
- o financiranje i sufinanciranje građenja, modernizacije i obnove željezničke infrastrukture u iznosu od 87,4 milijuna eura,
- o povećanje kapaciteta LNG terminala te jačanje plinske infrastrukture izgradnjom četiri plinovoda u iznosu od 78,5 milijuna eura,
- o Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje za pokriće troškova zdravstvene zaštite u iznosu od 74,4 milijuna eura,
- o energetske obnovu zgrada u svrhu povećanja energetske učinkovitosti u iznosu od 68,8 milijuna eura,
- o fiskalnu održivost dječjih vrtića u iznosu od 52,4 milijuna eura,
- o nabavu borbenih vozila Bradley te njihovog dovođenja u ispravno stanje i isporuku Oružanim snagama u iznosu 42,1 milijun eura.

i smanjenih izdvajanja za:

- o provedbu projekata financiranih iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova kao posljedica završetka programskog razdoblja 2014. - 2020. te razdoblja korištenja sredstava Fonda solidarnosti Europske unije u iznosu od 1,4 milijarde eura.
- o plaćanje naknade štete i troškova arbitražnog postupka po presudi INA-MOL u iznosu od 229,4 milijuna eura,
- o otklanjanje poremećaja na domaćem tržištu energije u iznosu od 153,0 milijuna eura budući da se ova mjera Vlade u skladu s preporukama Europske komisije planira provoditi do kraja ožujka 2024.
- o jednokratno primanje korisnicima mirovinskih primanja koje je u 2023. isplaćivano temeljem odluka VRH kako bi se ublažile posljedice inflacije u iznosu od 136,1 milijun eura.

4. Ukupni manjak/višak i javni dug

Opći proračun prema nacionalnoj metodologiji za razdoblje 2022. - 2026.

(u mil. EUR)	2022.	Plan 2023.	Plan 2024.	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.
DRŽAVNI PRORAČUN					
Ukupni prihodi	22.793	27.692	28.519	30.092	30.629
% BDP-a	33,5	36,2	36,7	34,7	33,7
Ukupni rashodi	23.234	29.330	32.611	33.271	32.865
% BDP-a	34,2	38,4	39,7	38,4	36,2
Ukupni manjak/višak	-441	-1.638	-4.092	-3.179	-2.236
% BDP-a	-0,6	-2,1	-5,0	-3,7	-2,5
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI					
Ukupni manjak/višak	192	116	46	84	34
% BDP-a	0,3	0,2	0,1	0,1	0,04
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA					
Ukupni manjak/višak	373	142	275	147	72
% BDP-a	0,5	0,2	0,3	0,2	0,1
OPĆI PRORAČUN					
Ukupni manjak/višak	125	-1.380	-3.771	-2.947	-2.129
% BDP-a	0,2	-1,8	-4,6	-3,4	-2,3

Izvor: Ministarstvo financija

U 2024. godini manjak općeg proračuna prema nacionalnoj metodologiji projiciran je na razini od 3,8 milijardi eura ili 4,6% BDP-a. U 2025. isti se projicira u iznosu od 2,9 milijardi eura ili 3,4% BDP-a, a u 2026. godini u iznosu od 2,1 milijardi eura ili 2,3% BDP-a.

- o Pritom je manjak državnog proračuna u 2024. planiran na razini od 5% BDP-a, u 2025. i 2026. na razini od 3,7% BDP-a odnosno 2,5% BDP-a.
- o Izvanproračunski korisnici će u promatranom razdoblju bilježiti višak i to od 0,1% BDP-a u 2024., 0,1% BDP-a u 2025. i 0,04% BDP-a u 2026. godini.
- o Višak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2024. projiciran je u iznosu od 0,3% BDP-a, a u 2025. i 2026. u iznosu od 0,2%, odnosno 0,1% BDP-a.

Kada se ovim veličinama pridodaju prilagodbe nacionalne metodologije računskog plana metodologiji ESA 2010 te projekcije manjka/viška trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba koje su statistički uključene u sektor opće države, očekuje se da će planirani manjak opće države iznositi 1,9% BDP-a u 2024. godini. U 2025. isti je projiciran na razini od 1,6% BDP-a, a u 2026. godini očekuje se manjak proračuna opće države od 1,5% BDP-a.

Proračun opće države prema podsektorima 2023. - 2026.

ESA 2010 metodologija (mil. EUR)	manjak/ višak 2023.	manjak/ višak 2023. % BDP-a	manjak/ višak 2024.	manjak/ višak 2024. % BDP-a	manjak/ višak 2025.	manjak/ višak 2025. % BDP-a	manjak/ višak 2026.	manjak/ višak 2026. % BDP-a
OPĆA DRŽAVA	-235	-0,3	-1.537	-1,9	-1.409	-1,6	-1.400	-1,5
SREDIŠNJA DRŽAVA	-552	-0,7	-1.926	-2,3	-1.645	-1,9	-1.552	-1,7
od čega:								
HAC	114	0,1	129	0,2	140	0,2	151	0,2
HC	23	0,03	-24	-0,03	-29	-0,03	-74	-0,08
HV	-33	-0,04	-35	-0,04	-27	-0,03	-26	-0,03
HŽ INFRASTRUKTURA	-1	-0,001	58	0,1	60	0,1	63	0,1
HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ	10	0,01	40	0,05	-23	-0,03	-26	-0,03
HAOD	31	0,04	39	0,05	20	0,02	21	0,02
FZOEU	55	0,1	58	0,1	73	0,1	27	0,03
CERP	-2	-0,003	-3	-0,004	-3	-0,004	-3	-0,004
HBOR	47	0,1	37	0,05	30	0,03	25	0,03
FONDOVI SOCIJALNOG OSIGURANJA	139	0,18	85	0,10	65	0,08	62	0,07
LOKALNA DRŽAVA	178	0,2	304	0,4	170	0,2	90	0,1

Izvor: Ministarstvo financija

U skladu s kretanjem salda proračuna opće države očekuje se smanjenje udjela javnog duga u BDP-u po prosječnoj stopi od 1,7 postotnih bodova u nadolazećem trogodišnjem razdoblju, odnosno s 58% BDP-a u 2024. na 56,6% BDP-a u 2025. te 55,5% BDP-a u 2026. godini.

Navedenim kretanjima bit će ispunjen kriterij proračunskog manjka i javnog duga sukladno odredbama Pakta o stabilnosti i rastu.

Osvrt na Zakon o izvršavanju Državnog proračuna za 2024. godinu

Andrea Kocelj*

Člankom 18. Zakona o proračunu¹ propisano je da Hrvatski sabor uz državni proračun donosi i zakon o izvršavanju državnog proračuna. U članku autorica daje osvrt na najvažnije odredbe Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu koji je pred usvajanjem (dalje u tekstu: Zakon o izvršavanju). Odredbe Zakona o izvršavanju prvenstveno se odnose na proračunske korisnike državnog proračuna, međutim dio odredbi obuhvaća i izvršavanje financijskih planova izvanproračunskih korisnika državnog proračuna, ali i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: JLP(R)S).

1. UVOD

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske održane 9. studenoga 2023., uz Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu i Prijedloge odluka o davanju suglasnosti na financijske planove izvanproračunskih korisnika za 2024. godinu i projekcije plana za 2025. i 2026. godinu, utvrđen je i upućen u proceduru donošenja Hrvatskom saboru i Prijedlog zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu. Donošenje navedenih dokumenata raspravljeno je i pred izglasavanjem je u trenutku izlaze nje ovoga broja časopisa. Akti stupaju na snagu 1. siječnja 2024. godine.

2. PROMJENE U ODNOSU NA PRETHODNI ZAKON O IZVRŠAVANJU

Zakonom o izvršavanju, u odnosu na prethodnu godinu propisane su nove i izmijenjene odredbe i to odredba vezana uz uvećani postotak ukupnog ograničenja za zaduživanje svih županija, gradova i općina do najviše 5 posto ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih JLP(R)S iz 2023. radi provedbe kapitalnih projekata. Nadalje, propisana je nova odredba vezana uz planiranje i izvršavanje rashoda financiranih iz namjenskog zajma koji Republika Hrvatska ostvari u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. Također, ovim Zakonom o izvršavanju novim odredbama produljuju se krajnji rokovi povrata beskamatnih zajmova isplaćenih JLP(R)S tijekom 2020. i 2021. uslijed krize uzrokovane epidemijom koronavirusa i povrata beskamatnih zajmova za sanaciju šteta od potresa isplaćenih JLP(R)S tijekom 2021. i 2022. godine. Isto tako, skraćeni su rokovi za dostavu zahtjeva za prijenos neutrošenih namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda koji neće biti iskorišteni u 2023. godini. Više o navedenom dalje u tekstu.

3. IZVRŠAVANJE PRORAČUNA

∞ Upravljanje prihodima i primicima te rashodima i izdacima

U državnom proračunu osiguravaju se financijska sredstva za proračunsku godinu svim proračunskim korisnicima, koji su određeni za nositelje sredstava raspoređenih po programima odnosno aktivnostima i projektima po vrstama rashoda i izdataka te po izvorima financiranja. Radi dodatne fleksibilnosti u izvršavanju financijskih planova, proračunski korisnici unutar pojedinih aktivnosti/projekata u Posebnom dijelu Proračuna mogu naknadno otvarati izvore financiranja, razrede, skupine i podskupine ekonomske klasifikacije uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija i uz uvjet da se preraspodjelom sukladno Zakonu o proračunu osiguraju potrebna sredstva.

∞ Osiguranje sredstava učešća za sufinanciranje EU projekata

Proračunski korisnici državnog proračuna obvezni su u svom financijskom planu planirati sredstva pomoći, namjenskih primitaka i učešća Republike Hrvatske za projekte financirane iz pomoći i/ili namjenskih primitaka u iznosu koji je predviđen za financiranje projekata, razmjerno sredstvima koja će se koristiti u 2024. godini.

S obzirom da projekti financirani iz navedenih izvora u pravilu zahtijevaju određeni postotak nacionalnog sufinanciranja (npr. *izvor financiranja 12 Sredstva učešća za pomoći*), Zakonom o izvršavanju propisana je obveza da se ista osiguraju u financijskom planu proračunskih korisnika, dok je Zakonom o proračunu dana i dodatna fleksibilnost da se ista mogu preraspodjeljivati samo između tih projekata, i to bez ograničenja između projekata unutar istog razdjela organizacijske klasifikacije, a najviše do 15% između projekata različitih razdjela organizacijske klasifikacije, uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija. Također, nedostatna sredstva učešća Republike Hrvatske za financiranje projekata koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije mogu se, tijekom proračunske godine, osi-

gurati preraspodjelom sredstava isključivo iz općih prihoda i primitaka, bez ograničenja između projekata sufinanciranih iz sredstava EU. Sredstva učešća za pomoći mogu se preraspodjelom osigurati za naknadno utvrđene aktivnosti i/ili projekte i/ili stavke na razini skupine ekonomske klasifikacije. Navedeno omogućava osiguranje dostatnih sredstava za provedbu EU projekta uz uvjet preraspodjele sredstava kako bi se projekti sufinancirani iz sredstava EU nesmetano provodili.

Nadalje, Zakonom o izvršavanju dana je mogućnost da se radi bolje apsorpcije EU sredstava i provedbe EU projekata na prijedlog Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije sredstva učešća mogu preraspodjeljivati sa korisnika koji projekte izvršava sporijom dinamikom na korisnika koji ima bolju apsorpciju EU sredstava, a najviše do 15% rashoda u skladu sa člankom 60. Zakona o proračunu.

∞ Zajam u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.

Nova odredba u Zakonu o izvršavanju za 2024. godinu odnosi se na planiranje i izvršavanje sredstava dobivenih iz zajma koji Republika Hrvatska ostvari u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. Tako proračunski korisnik državnog proračuna u skladu s Dodatkom Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. planira rashode financirane sredstvima zajma u svom financijskom planu razmjerno dinamičnom provedbe projekata i aktivnosti, a isti se mogu izvršavati do visine planiranih sredstava. Međutim, dana je mogućnost preraspodjele bez ograničenja u slučaju da je visina planiranih sredstava nedostatna za provedbu projekata i aktivnosti. Sredstva se mogu preraspodjeljivati bez ograničenja do visine ukupno planiranih rashoda financiranih sredstvima zajma, uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija.

∞ Isplate sredstava u sustavu zdravstva

U rujnu 2021. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o isplati razlike iznosa uvećanja plaće za prekovremeni rad radnicima u djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja¹ kojom se omogućava isplata uvećanja plaće s osnova posebnih uvjeta rada, dodatak za iznimnu odgovornost za život i zdravlje ljudi te uvećanje plaće za znanstveni stupanj magistra znanosti, odnosno znanstveni stupanj doktora znanosti za sate prekovremenog rada s ciljem rješavanja i okončanja sudskih postupaka i generiranja novih tužbi za prekovremene sate koji su ostvareni u razdoblju prije zaključivanja Dodatka III. Kolektivnom ugovoru i s tim u vezi smanjivanja troškova ustanovama za kamate i daljnje sudske troškove. Ovom Odlukom omogućena je isplata razlike iznosa prekovremenih sati u slučaju kada tužba nije podnesena, isplata u slučaju kada je tužbom pokrenut spor radi isplate razlike iznosa uvećanja plaće za prekovremeni rad te isplata po pravomoć-

nim sudskim odlukama povodom tužbi radi isplate razlike iznosa uvećanja plaće za prekovremeni rad. Poslodavac bi radniku isplatio razliku iznosa prekovremenih sati pod uvjetom da se radnik temeljem pisanog sporazuma s poslodavcem u cijelosti odrekne tužbenog zahtjeva s navedenog osnova, odnosno ako nije pokrenuo spor, pod uvjetom ne podizanja tužbe po istom pitanju. Odluka je donesena temeljem odredbi članka 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu². Zakonom o izvršavanju propisano je da su sredstva za provedbu Odluke Vlade o isplati razlike iznosa uvećanja plaće za prekovremeni rad radnicima u djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja planirana na pozicijama Ministarstva zdravstva, aktivnosti A880007 Isplata razlike uvećanja plaće za prekovremeni rad. Također, utvrđena je mogućnost preraspodjele navedenih sredstava bez ograničenja. Dana je pravna osnova da se navedena sredstva isplate zdravstvenim ustanovama kojima su osnivači JLP(R)S kao namjenska pomoć. Također, utvrđeno je da će Ministarstvo zdravstva s JLP(R)S potpisati ugovore o načinu utroška sredstava namjenske pomoći, a JLP(R)S su dužne pratiti i kontrolirati utrošak sredstava koja će biti doznačena zdravstvenim ustanovama, a o utrošku sredstava dužne su izvijestiti Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo financija na način i u rokovima koje utvrdi Ministarstvo zdravstva u ugovorima.

Nadalje, za provedbu Odluke o namjenskoj pomoći zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Republika Hrvatska i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave³ sredstva su osigurana u financijskom planu Ministarstva zdravstva na poziciji A799006 Isplata po sudskim presudama, uz mogućnost neograničene preraspodjele unutar navedene aktivnosti tijekom proračunske godine. Navedenom odlukom osigurava se namjenska pomoć zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Republika Hrvatska i JLP(R)S za pokriće troškova po isplaćenim pravomoćnim sudskim presudama koje se odnose na sporove za isplatu razlike plaće zbog neuvećanja osnovice za 6% u 2016. godini u javnim službama. Isplata navedenih sredstava započela je u 2023. godini.

Uz navedeno, Zakonom o izvršavanju propisan je način isplate sredstava za podmirivanje dijela dospjelih obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači Republika Hrvatska i JLP(R)S prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala. Utvrđuje se da Vlada donosi odluke o isplati sredstava iz državnog proračuna za podmirenje dijela obveza bolničkih zdravstvenih ustanova kojima su osnivači Republika Hrvatska i JLP(R)S na prijedlog Ministarstva zdravstva, na koje prethodnu suglasnost mora dati Ministarstvo financija, a sve s ciljem zadržavanja jednake razine zdravstvene zaštite na cijelom području Republike Hrvatske. Utvrđena je i mogućnost preraspodjele ovih sredstava bez ograničenja te je dana pravna osnova za isplatu istih zdravstvenim ustanovama

¹ Odluka o isplati razlike iznosa uvećanja plaće za prekovremeni rad radnicima u djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja (Narodne novine, broj 101/21 i 147/21)

² Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu (Narodne novine br. 69/21)

³ Narodne novine, br. 87/23

kojima su osnivači JLP(R)S. Također se propisuje da će Ministarstvo zdravstva s JLP(R)S potpisati ugovore o načinu utroška sredstava namjenske pomoći, a JLP(R)S dužne su pratiti utrošak sredstava koja će biti doznačena bolničkim zdravstvenim ustanovama, a o utrošku sredstava dužne su izvijestiti Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo financija na način i u rokovima koje utvrdi Ministarstvo zdravstva u ugovorima.

U članku 7. propisane su dodatne odredbe kojima se omogućava da se sredstva planirana na pozicijama Ministarstva zdravstva, kapitalnom projektu K618218 Hitne intervencije na zgradama i opremi zdravstvenih ustanova, uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija, mogu preraspodjeljivati tijekom proračunske godine bez ograničenja na pozicije zdravstvenih ustanova kojima je osnivač Republika Hrvatska. Zdravstvena ustanova kojoj je osnivač Republika Hrvatska može naknadno utvrditi aktivnosti unutar svog financijskog plana za navedenu preraspodjelu.

∞ Obveza planiranja sredstava prijenosa korisnicima iz nadležnosti istog proračuna

Prema odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, prijenosi sredstava koje iznimno proračunski korisnici daju ili primaju od drugih proračunskih korisnika u nadležnosti istog proračuna na temelju propisa ili natječaja, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija (za proračunske korisnike državnog proračuna), evidentiraju se u okviru podskupina 369 i 639 - Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna. Proračunski korisnik koji daje sredstva evidentira ih u okviru podskupine rashoda 369, a proračunski korisnik koji prima sredstva u okviru podskupine prihoda 639. Ako proračunski korisnici državnog proračuna pravilno planiraju međusobne prijenose sredstava, ukupno planirani rashodi u okviru podskupine 369, trebaju biti jednaki ukupno planiranim приходima u okviru podskupine 639. Stoga je korisnik koji na svojim pozicijama planira sredstva dužan je očekivane primatelje sredstava pisano obavijestiti da sredstva planiraju na приходovnoj strani. Ukoliko sredstva prijenosa nisu planirana ili nisu planirana u potrebnom iznosu, mogu se tijekom proračunske godine preraspodjeljivati bez ograničenja uz suglasnost Ministarstva financija.

∞ Povrat neiskorištenih sredstava proračunskih korisnika u proračun

U članku 20. Zakona o izvršavanju ukazuje se proračunskim korisnicima koji doznačavaju sredstva iz izvora financiranja 11 Opći prihodi i primici korisnicima izuzetima od obveze uplate namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda na jedinstveni račun državnog proračuna da navedene doznake sredstava vrše u skladu s dospjelim obvezama i obvezama koje dospijevaju u roku od 30 dana od dana doznake sredstava. Također je propisana odredba da su proračunski korisnici izuzeti od uplate namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda na jedinstveni račun državnog proračuna dužni neutrošena sredstva doznačena iz državnog proračuna iz izvora financiranja 11 Opći prihodi i primici vratiti na račun državnog proračuna. Način

i rok povrata u proračun sredstava doznačenih iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu, a za koja nisu bile iskazane obveze u Bilanci na dan 31. prosinca 2023., odredit će se pravilnikom iz članka 61. stavka 8. Zakona o proračunu, a kojeg donosi ministar financija. Nadzor nad povratom sredstava provode korisnici koji su i doznačili sredstva.

Također, odredbom članka 21. Zakona o izvršavanju stavlja se naglasak na važnost uspostave dinamike prijenosa proračunskih korisnika sredstava subvencija, pomoći i ostalih rashoda temeljem javnih poziva, natječaja i drugih akata u skladu s dospijecom obveza za koje se prenose sredstva, a sukladno načelima dobrog financijskog upravljanja, a posebno u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.

∞ Plaćanje predujmom

Zakonom o proračunu utvrđena je mogućnost plaćanja predujmom samo iznimno i to uz suglasnost ministra financija odnosno načelnika, gradonačelnika ili župana. Međutim, proračunski korisnici mogu plaćati predujmom bez prethodne suglasnosti do iznosa propisanog zakonom o izvršavanju državnog proračuna za određenu godinu, odnosno do iznosa kojeg u svojim odlukama o izvršavanju proračuna propiše JLP(R)S. Tako je člankom 22. Zakona o izvršavanju propisana granica od 10.000,00 eura do koje korisnici mogu plaćati predujmom bez suglasnosti ministra financija.

Zahtjev za dobivanje suglasnosti za plaćanje predujmom proračunski korisnici dostavljaju Ministarstvu financija, Državnoj riznici, Sektoru za izvršavanje državnog proračuna, prije pokretanja postupka nabave. Uz zahtjev za dobivanje suglasnosti potrebno je dostaviti odgovarajuću dokumentaciju iz koje je vidljivo kako se radi o opravdanom zahtjevu i to:

- nacrt ugovora, ponudu ili predračun dobavljača u kojem je jasno navedeno predviđeno plaćanje predujmom,
- ugovoreni instrumenti osiguranja naplate potraživanja: bankovne garancije, ovjerene zadužnice ili druga sredstva financijskog osiguranja i sl., plativa u korist naručitelja.

Također, u zahtjevu za dobivanje suglasnosti za plaćanje predujmom potrebno je navesti poziciju financijskog plana proračunskog korisnika na kojoj su osigurana sredstva za isplatu predujma (aktivnost/projekt, stavka, izvor financiranja).

∞ Preuzimanje obveza po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama

Člankom 48. Zakona o proračunu propisana je obveza proračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih korisnika JLP(R)S za ishođenjem suglasnosti prije sklapanja ugovora koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama. Člankom 23. Zakona o izvršavanju detaljnije se propisuje ovlasti, uvjeti i slučajevi davanja suglasnosti za preuzi-

manje višegodišnjih obveza na teret državnog proračuna odnosno slučajevi kada prethodna suglasnost Vlade odnosno ministra financija nije potrebna.

Proračunski korisnici državnog proračuna mogu preuzeti obveze iz ugovora koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama, neovisno o izvoru financiranja, isključivo na temelju odluke Vlade, uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija, u slučajevima:

- ako ukupna obveza po ugovoru prelazi iznos od 1.500.000,00 eura
- ako ukupna obveza po ugovoru za provedbu projekata financiranih isključivo iz sredstava Europske unije i izvora financiranja 12 Sredstva učešća za pomoći, uključujući i ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava, prelazi iznos od 67.000.000,00 eura
- ako se radi o ugovorima za provedbu projekata sufinanciranih iz sredstava Europske unije i sredstava pomoći inozemnih vlada ako ukupna vrijednost sufinanciranja iz državnog proračuna, ne uključujući izvor financiranja 12 Sredstva učešća za pomoći, po ugovoru prelazi iznos od 1.500.000,00 eura.

Ukoliko suglasnost za preuzimanje višegodišnjih obveza na teret državnog proračuna daje Vlada, nadležni proračunski korisnik državnog proračuna na razini razdjela organizacijske klasifikacije priprema prijedlog odluke o davanju suglasnosti te ga zajedno s prikupljenim suglasnostima i mišljenjima svih nadležnih tijela upućuje u proceduru donošenja Vladi putem nadležnog ministra. Također, prijedlog odluke obvezno sadrži iznos ukupne obveze (uključujući i iznos obveze koja dospijeva na plaćanje u tekućoj godini) te proračunske pozicije na kojima su planirana sredstva za podmirenje obveze.

Kada je riječ o preuzimanju obveza po projektima financiranih isključivo iz sredstava EU-a i izvora nacionalnog udjela (izvor financiranja 12 Sredstva učešća za pomoći), uključujući i ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava iznad iznosa od 67.000.000,00 eura, prijedlog odluke o davanju suglasnosti za preuzimanje obveza koje se plaćaju u sljedećim godinama sadržava samo ukupan iznos obveze i razdoblje u kojemu se ona preuzima bez razrade po godinama.

Nadalje, za preuzimanje obveza po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje u sljedećim godinama prethodnu suglasnost daje ministar financija u slučajevima:

- ako ukupna obveza po ugovoru prelazi iznos od 200.000,00 eura, ali ne prelazi iznos od 1.500.000,00 eura
- ako se radi o ugovorima za provedbu projekata sufinanciranih iz sredstava Europske unije i sredstava pomoći inozemnih vlada ako ukupna vrijednost sufinanciranja iz državnog proračuna, ne uključujući izvor financiranja 12 Sredstva učešća za pomoći, po ugovoru prelazi iznos od 200.000,00 eura, ali ne prelazi iznos od 1.500.000,00 eura.

U slučaju ishoda prethodne suglasnosti ministra financija, proračunski korisnik državnog proračuna, putem nad-

ležnoga proračunskog korisnika državnog proračuna na razini razdjela organizacijske klasifikacije, dostavlja Ministarstvu financija zahtjev za izdavanje suglasnosti za preuzimanje višegodišnjih obveza. Zahtjev sadržava ukupnu vrijednost obveze po ugovoru, razradu dospijeća obveze po godinama za cijelo razdoblje trajanja ugovora, proračunsku poziciju na kojoj su osigurana sredstva u državnom proračunu, nacrt ugovora na temelju kojeg se planira preuzeti obveza i mišljenje/suglasnost nadležnih tijela, ovisno o vrsti obveze.

Na temelju dostavljenog zahtjeva ministar financija daje prethodnu suglasnost za preuzimanje višegodišnjih obveza u kojoj se obvezno navodi iznos obveza po godinama u kojima obveze dospijevaju na plaćanja (u obrazloženju se navodi iznos ukupne obveze uključujući i iznos obveze koja dospijeva na plaćanje u tekućoj godini) i proračunske pozicije na kojima su planirana sredstva za podmirenje obveze.

U slučaju da se produži razdoblje na koje se preuzima obveza ili se izmjeni iznos obveze po godinama za čije je preuzimanje proračunski korisnik dobio suglasnost, u obvezi je dostaviti zahtjev za izmjenom prethodne suglasnosti ministra financija odnosno predložiti izmjenu odluke Vlade o davanju suglasnosti. Međutim, ukoliko dođe do povećanja iznosa obveze koja dospijeva na plaćanje u 2024. godini, a obveza je preuzeta temeljem ranije izdane suglasnosti ministra financija odnosno odluke Vlade, ukoliko su u financijskom planu proračunskog korisnika državnog proračuna za 2024. godinu planirana sredstva za plaćanje tog uvećanog iznosa obveze nije potrebno mijenjati dobivenu suglasnost ministra financija odnosno odluku Vlade.

Odluka Vlade o davanju suglasnosti, odnosno prethodna suglasnost ministra financija nije potrebna u slučajevima:

- ako ukupna obveza po ugovoru ne prelazi iznos od 200.000,00 eura
- plaćanje po ugovorima predviđeno je financijskim planom korisnika za 2024. godinu i projekcijama za 2025. i 2026. godinu
- ako se radi o ugovoru koji se odnosi na provedbu aktivnosti vezanih uz primjenu Zakona o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije, neovisno o izvoru financiranja uz uvjet da je plaćanje po ugovoru predviđeno financijskim planom proračunskog korisnika za 2024. godinu i projekcijama za 2025. i 2026. godinu
- ako ukupna obveza po ugovoru za provedbu projekata financiranih isključivo iz sredstava Europske unije i izvora financiranja 12 Sredstva učešća za pomoći, uključujući i ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava ne prelazi iznos od 67.000.000,00 eura
- ako se radi o ugovorima za provedbu projekata sufinanciranih iz sredstava Europske unije i sredstava pomoći inozemnih vlada ako ukupna vrijednost sufinanciranja iz državnog proračuna, ne uključujući izvor financiranja 12 Sredstva učešća za pomoći, po ugovoru ne prelazi iznos od 200.000,00 eura

- ako se radi o sklapanju ugovora kojima se preuzimaju obveze za rashode koji su kontinuirano dio redovnog poslovanja proračunskog korisnika i za koje su sredstva planirana u financijskom planu i projekcijama korisnika.

Rashodi u državnom proračunu koji su kontinuirano dio redovnog poslovanja proračunskog korisnika državnog proračuna su: rashodi za zaposlene, rashodi za redovnu nabavu uredske i komunikacijske opreme i namještaja, redovnu nabavu medicinske i laboratorijske opreme, rashodi za nabavu prijevoznih sredstava u cestovnom prometu potrebnih za obavljanje redovnog poslovanja, redovni materijalni rashodi kao što su rashodi za redovnu nabavu uredskog materijala, materijala i sirovina, rashodi za energiju – struja, voda, plin, gorivo, rashodi za najam i zakup poslovnog prostora, rashodi za računalne usluge, rashodi za nabavu materijala i dijelova za redovno tekuće i investicijsko održavanje, rashodi za usluge telefona, pošte, komunalne usluge te slični rashodi koji se ponavljaju iz godine u godinu.

U navedenim slučajevima, iako ne postoji obveza ishođenja suglasnosti Vlade odnosno prethodne suglasnosti ministra financija, proračunski korisnici dužni su izvjestiti Ministarstvo financija do 5. lipnja tekuće godine o obvezama preuzetima po ugovorima koji su sklopljeni u razdoblju od 1. lipnja prethodne godine do 1. lipnja tekuće godine.

4. KORIŠTENJE NAMJENSKIH I VLASTITIH PRIHODA

Prema Zakonu o proračunu, proračunski korisnici i JLP(R) S odgovorni su za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti, za njihovu uplatu u proračun i za izvršavanje svih rashoda i izdataka u skladu s namjenama. Prihodi i primici proračuna ubiru se i uplaćuju u proračun u skladu sa zakonom ili drugim propisima, neovisno o visini prihoda planiranih u proračunu. Ova obveza odnosi se i na namjenske prihode i primitke te na vlastite prihode proračunskih korisnika. Godišnjim zakonima o izvršavanju državnog proračuna, odnosno odlukama o izvršavanju proračuna za JLP(R)S, određuje se izuzeće od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka pojedinih proračunskih korisnika u proračun uz obvezu mjesečnog iskazivanja ukupnih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka financiranih iz ovih izvora u proračunu.

Slijedom navedenog, Zakonom o izvršavanju utvrđeni su korisnici izuzeti od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda na jedinstveni račun državnog proračuna u 2024. godini. Zakonom o izvršavanju proširena je namjena korištenja vlastitih prihoda na način da vlastitim prihodima proračunski korisnici, osim rashoda nastalih obavljanjem poslova na tržištu i u tržišnim uvjetima, na temelju kojih su vlastiti prihodi i ostvareni, podmiruju i obveze iz članka 74. i 109. Zakona o proračunu, odnosno obveze povrata sredstava na ime neprihvatljivih troškova u projektima koji su financirani sredstvima Europske unije i obveze po ugovorima o dugoročnim zajmovima i/ili dugoročnim kreditima koje su proračunski korisnici zaključili uz prethodno dobivenu suglasnost Vlade. Preporuka Ministarstva financija je da se ova odredba ugradi i u pravilnike odnosno

druge akte o korištenju nenamjenskih donacija te vlastitih prihoda koje su nadležna ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te JLP(R) S obvezni donijeti.

Zakonom o izvršavanju je propisano da se konzularne pristojbe iz djelokruga diplomatskih misija, konzularnih ureda i drugih predstavničkih tijela Republike Hrvatske u inozemstvu klasificiraju u izvor financiranja 11 Opći prihodi i primici te da su izuzete od obveze uplate na jedinstveni račun državnog proračuna. S obzirom na brojnost i dislociranost spomenutih institucija u inozemstvu te njihovu obvezu mjesečnog iskazivanja ostvarenja i trošenja prihoda i rashoda u sustavu državne riznice, Zakonom o izvršavanju je omogućena dodatna fleksibilnost. Naime, ako rashodi, financirani iz konzularnih pristojbi iz djelokruga diplomatskih misija, konzularnih ureda i drugih predstavničkih tijela Republike Hrvatske u inozemstvu, nisu planirani u potrebnom iznosu i ne mogu se osigurati preraspodjelom sukladno Zakonu o proračunu, mogu se iskazivati i iznad iznosa predviđenog na razini aktivnosti u financijskom planu Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

Nadalje, Zakon o izvršavanju propisuje način i rokove za prijenos namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda koji nisu utrošeni u 2023. godini i koristit će se u 2024. godini. Proračunski korisnici podnose zahtjev za prijenos namjenskih prihoda i primitaka te vlastitih prihoda Ministarstvu financija najkasnije do 31. siječnja 2024. godine. Iznimno, Hrvatski zavod za zapošljavanje i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje zahtjev podnose najkasnije do 15. veljače 2024. godine.

5. ODREDBE KOJE SE ODNOSE NA JLP(R)S

∞ Zaduživanje JLP(R)S

Člankom 30. Zakona o izvršavanju propisano je kako Vlada može dati suglasnost za zaduživanje JLP(R)S najviše do pet posto ukupno ostvarenih prihoda poslovanja svih JLP(R)S iskazanih u financijskom izvještaju o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. (obrazac: PR-RAS u stupcu 5 pod šifrom 6). Navedeno ograničenje ne uključuje JLP(R)S kojima je Vlada dala suglasnosti do 31. prosinca 2023., a nisu korištene u 2023. godini, JLP(R)S na potpomognutim područjima, JLP(R)S koje se zadužuju za projekte koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije do iznosa prihvatljivih troškova te projekte unapređenja energetske učinkovitosti u kojima sudjeluju JLP(R)S.

Međutim, Odluke o davanju suglasnosti za zaduživanje JLP(R)S koje je Vlada donijela do 31. prosinca 2023., a koje se mogu koristiti od 1. siječnja 2024. ulaze u spomenuto ograničenje od pet posto.

Zakonom o proračunu propisano je dugoročno zaduživanje JLP(R)S. JLP(R)S se može zadužiti za investiciju koja se financira iz njenog proračuna, a koju potvrdi njezino predstavničko tijelo, uz suglasnost Vlade. Pod investicijom se smatraju rashodi za nabavu nefinancijske imovine (osim osobnog automobila) i drugi rashodi izravno povezani s

takvom investicijom. Nadalje, JLP(R)S se mogu zadužiti i za kapitalne pomoći trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi realizacije investicije koja se sufinancira iz fondova Europske unije i za investicije odnosno projekte čija je realizacija utvrđena posebnim propisima. Također, Zakonom o proračunu omogućeno je dugoročno zaduživanje JLP(R)S i za financiranje obveza na ime povrata neprihvatljivih troškova koji su bili financirani iz fondova Europske unije.

Ukupna godišnja obveza JLP(R)S koja se dugoročno zadužuje putem kredita i davanjem jamstava odnosno suglasnosti, sukladno članku 121. Zakona o proračunu ne smije prelaziti 20% ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje, umanjenih za prihode od pomoći i donacija te prihode ostvarene temeljem dodatnog udjela u porezu na dohodak za financiranje decentraliziranih funkcija. U iznos ukupne godišnje obveze uključen je prosječni godišnji anuitet po kreditima, zajmovima, obvezama po osnovi izdanih vrijednosnih papira, danih jamstava i suglasnosti te dospjele obveze iskazane u zadnjem raspoloživom financijskom izvještaju. U ukupnu godišnju obvezu JLP(R)S ne ulazi iznos zaduživanja JLP(R)S do iznosa ukupno prihvatljivog troška EU projekta i zaduživanje JLP(R)S za investicije iz područja unaprjeđenja energetske učinkovitosti.

∞ Isplata sredstava za fiskalno izravnanje JLP(R)S

Sredstva pomoći u visini sredstava fiskalnog izravnanja utvrđenih sukladno posebnim propisima, a najviše do iznosa koji je za tu namjenu osiguran u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2024. godinu, isplaćivat će se JLP(R)S i tijekom 2024. godine iz razdjela 025 – MINISTARSTVO FINANCIJA unaprijed mjesečno, i to najkasnije 15-i dan tekućeg mjeseca, počevši od siječnja 2024. godine, sukladno odluci kojom se određuje udio sredstava fiskalnog izravnanja za pojedinu općinu, grad i županiju u ukupnim sredstvima fiskalnog izravnanja s iznosom sredstava fiskalnog izravnanja za 2024. godinu koju ministar financija donosi na temelju Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave⁴. Za ovu namjenu je 2024. godini u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu planirano 265.445.617 eura.

∞ Dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje jedinica lokalne samouprave

Vlada je 29. srpnja 2022. donijela Odluku o kriterijima za dodjelu pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje jedinica lokalne samouprave⁵ (dalje u tekstu: Odluka) kojom se utvrđuju kriteriji za dodjelu pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje JLS. Temeljem Odluke u rujnu 2022. objavljen je Javni poziv za dodjelu pomoći na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvar-

no spajanje jedinica lokalne samouprave u Narodnim novinama i mrežnim stranicama Ministarstva financija.

Dobrovoljno funkcionalno spajanje JLS u smislu Odluke je zajedničko obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica putem zajedničkog službenika, zajedničkog upravnog odjela ili službe, zajedničkog trgovačkog društva ili zajedničke ustanove (Model A).

Dobrovoljno stvarno spajanje JLS u smislu Odluke je dobrovoljno spajanje uređeno zakonom kojim se utvrđuje područno ustrojstvo Republike Hrvatske i pitanja od značaja za područno ustrojstvo JLP(R)S (Model B).

Sredstva za isplatu pomoći JLS u 2024. godini na ime poticaja za dobrovoljno funkcionalno odnosno stvarno spajanje tijekom 2024. godine planirana su na proračunskoj poziciji unutar razdjela Ministarstva financija u iznosu od 10.000.000,00 eura u skladu s člankom 33. Zakona o izvršavanju. Navedena sredstva ne ulaze u proračunska ograničenja plaća utvrđena zakonom kojim se uređuju plaće u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i ne smatraju se pomoćima iz državnog proračuna u kontekstu postupaka davanja suglasnosti za dugoročno zaduživanje te davanja jamstava i suglasnosti JLP(R)S.

∞ Povrat beskamatnih zajmova isplaćenih JLP(R)S i HZZO-u

Člankom 34. Zakona o izvršavanju propisani su izmijenjeni rokovi za povrat beskamatnih zajmova JLP(R)S i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (dalje u tekstu: HZZO) isplaćenih tijekom razdoblja od 2020. do 2022. godine. Naime, tijekom navedenog razdoblja JLP(R)S i HZZO-u (samo u 2020.) isplaćen je beskamatni zajam po osnovi:

- odgode, obročne otplate i otpisa poreza na dohodak, prireza porezu na dohodak i doprinosa
- povrata poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po godišnjoj prijavi za 2019.
- pada određenih kategorija prihoda JLP(R)S u 2020. i 2021. godini u odnosu na razdoblje siječanj – rujan 2019. godine te
- sredstava potrebnih za sanaciju šteta od potresa iz ožujka 2020. i prosinca 2020. isplaćenih JLP(R)S sa potresom pogođenih područja u 2021. i 2022. godini.

Izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu⁶ produljen je rok za povrat beskamatnog zajma isplaćenog 2020. godine JLP(R)S i HZZO-u temeljem Napatka o načinu isplate beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje⁷ u vrijeme koronakrize po osnovi odgode/obročne otplate poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak (JLP(R)S) i doprinosa za zdravstveno osiguranje (HZZO) odnosno oslobođenja od plaćanja poreza na dohodak i doprinosa za zdravstveno osiguranje i to do kraja 2027. godine. Ta-

⁴ Narodne novine, br. 127/17 i 138/20, 151/22 i 114/23

⁵ Narodne novine, br. 88/22

⁶ Narodne novine, br. 129/23

⁷ Narodne novine, br. 46/20, 5/21 i 73/21

kođer, do 2027. godine propisan je krajnji rok za povrat preostalog dijela beskamratnog zajma JLP(R)S koje su temeljem Dopune Naputka o načinu isplate beskamratnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje⁸ dostavile zahtjev za odgodu povrata preostalog dijela zajma isplaćen temeljem spomenutog Naputka (potresom pogođena područja). Dodatno se i Naputkom o izmjeni Naputka o isplati sredstava beskamratnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda⁹ u studenom 2023. produljio rok za povrat preostalog dijela beskamratnih zajmova isplaćenih JLP(R)S u prosincu 2020. uslijed pada prihoda i to najkasnije do kraja 2027. godine.

Zakonom o izvršavanju omogućilo se daljnje produljenje rokova za povrat ostalih beskamratnih zajmova isplaćenih JLP(R)S tijekom razdoblja 2021.–2022. godine. Tako JLP(R)S sredstva beskamratnih zajmova isplaćenih tijekom 2021. temeljem Odluke o dodjeli beskamratnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda¹⁰ vraćaju najkasnije do kraja 2027. godine (prethodno rok povrata do kraja 2024. godine). Nadalje, JLP(R)S sredstva beskamratnih zajmova isplaćena tijekom 2021. i 2022. godine temeljem Odluke o dodjeli beskamratnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko–moslavačke županije i Karlovačke županije za sanaciju šteta od potresa¹¹ i Odluke o dodjeli beskamratnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko–moslavačke županije i Karlovačke županije za sanaciju šteta od potresa¹² vraćaju najkasnije do 2029. godine (prethodno povrat u roku do tri godine od 2024. do 2026. u kvartalnim obrocima).

Navedenim odredbama kojima se mijenja rok za povrat sredstava beskamratnih zajmova odgođen je povrat duga JLP(R)S u ukupnom iznosu od 96.796.020,83 eura JLPRS i HZZO-a u ukupnom iznosu od 92.540.302,17 eura.

∞ **Mogućnost nove dodjele beskamratnog zajma JLP(R)S**

Člankom 35. Zakona o izvršavanju propisano je kako Vlada može iznimno donijeti odluku o dodjeli novog beskamratnog zajma JLP(R)S, a na prijedlog ministra financija, ako za to postoji mogućnost i sukladno potrebi. Odlukom će se u slučaju donošenja utvrditi način i kriteriji za podnošenje zahtjeva, isplatu i način povrata beskamratnog zajma. Za navedenu namjenu na pozicijama Ministarstva financija osigurano je 2.654.457 eura.

⁸ Narodne novine, br. 5/21

⁹ Narodne novine, br. 134/23

¹⁰ Narodne novine, br. 136/21

¹¹ Narodne novine, br. 101/21

¹² Narodne novine, br. 12/22, 46/22, 55/22 i 85/22

6. OSTALE ODREDBE

∞ **Osiguranje imovine i zaposlenika**

Proračunski korisnici podmiruju troškove premije obveznog osiguranja vozila, zrakoplova i brodica odnosno jahti prema posebnim propisima iz djelatnosti osiguranja na teret svog financijskog plana. Nadalje, proračunski korisnici su obvezni u svojim financijskim planovima planirati sredstva za osiguranje prijevoznih sredstava i druge imovine, koja je zbog pojačanog rizika i velike pojedinačne vrijednosti, više izložena mogućim štetnim događajima u obavljanju redovne djelatnosti. Državni službenici i namještenici, službenici i namještenici u javnim službama, državni dužnosnici imenovani na dužnost u državnom tijelu ili javnoj službi i pravosudni dužnosnici osigurani su od posljedica nesretnog slučaja za što su sredstva planirana u razdjelu Ministarstva pravosuđa i uprave na čijim se internetskim stranicama objavljuje polica osiguranja i sva potrebna dokumentacija.

∞ **Potraživanja od HZZO-a za isplaćenu naknadu plaće za vrijeme bolovanja**

Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju utvrđuje u kojim slučajevima osiguranici imaju pravo na naknadu plaće za vrijeme bolovanja. Za prvih 42 dana, odnosno za prvih sedam dana za invalida rada, te za radnike zaposlene u pravnoj osobi za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom naknadu plaće za vrijeme bolovanja isplaćuje poslodavac na teret svojih sredstava.

U gore navedenim slučajevima kada je poslodavac, u kontekstu Zakona o izvršavanju proračunski korisnik državnog proračuna, isplatio naknadu za bolovanje svojim zaposlenicima iz svojih sredstava, a postoji zakonska osnova za terećenje sredstava HZZO-a, potrebno je najkasnije u roku od 15 dana od dana isplate naknade za bolovanje dostaviti HZZO-u zahtjev za refundaciju sredstava.

∞ **Proračunska osnovica**

Nadalje, Zakonom o izvršavanju propisana je proračunska osnovica koja se koristi za obračun naknada i drugih primanja koja su utvrđena posebnim propisima, a iznosi **441,44 eura**.

**PRETPLATA
ZA 2024.GODINU
JE U TIJEKU**

<https://tim4pin.hr/pretplata>

Je li kriptovaluta zakonsko sredstvo plaćanja?

Željko Dominis*

Kriptovaluta je oblik virtualne ili digitalne valute (imovine/novca) koja se koristi kao sredstvo razmjene (plaćanja), a postoji isključivo online. Bitcoin je prva i najpoznatija kriptovaluta, a danas postoje i brojne druge, no svima je zajedničko da se koriste tehnologijom blockchaina (lanac blokova) i služe isključivo plaćanju na Internetu, bez nadzora Hrvatske Narodne Banke ili drugih međunarodnih organizacija, poput Europske središnje banke.

Danas se kriptovalute promatraju više kao ulagački, špekulativni instrumenti, a ne kao digitalne valute koje pretežito služe za plaćanje. Ipak, interes uvođenja usluge naplate kriptovalutama kod poslovnih subjekata u Hrvatskoj, posebno kod trgovaca, je u visokom porastu. Autor u članku detaljno opisuje prirodu kriptovaluta i daje odgovor na pitanje predstavljaju li one zakonsko sredstvo plaćanja.¹

1. Uvod

Kriptoimovina brzo postaje mainstream² fenomen u globalnom financijskom sustavu. To je zbog razvoja tehnologije, porasta izdavanja tokena i postojanja desetaka tisuća starih i novih projekata kriptoimovine diljem svijeta. Postoji konsenzus da će financijski sektor imati koristi od kriptoimovine, na primjer u smislu smanjenja troškova, povećane učinkovitosti i otvorenosti. Brzo širenje ekosustava kriptovaluta pojačalo je pozornost regulatornih zajednica. Regulatori se suočavaju sa sve većim izazovom da brzo i primjereno reagiraju kako bi zaštili klijente, ulagače i stanovništvo od rizika povezanih s kriptokriptografijama, sami se pozabavili rizicima i dalje promicali tehnološki napredak u ovom području. Trenutačno postoje značajne rupe u kripto regulativi u mnogim jurisdikcijama u svijetu, među kojima nisu najmanje one u Europskoj uniji. Te su praznine doprinijele zakonskoj dvosmislenosti i slaboj zaštiti prava ulagača i vlasničkih prava u pogledu kriptovaluta. Nekoliko europskih zemalja proaktivno je pokušalo razviti domaće regulatorne okvire za kriptoimovinu. Mnoge nacionalne, regionalne i međunarodne nadzorne i regulatorne institucije sudjelovale su u kripto diskursu što

je prikazano izdavanjem različitih izvješća, analiza i izjava o politici u kojima se ističu rizici i daju regulatorni prijedlozi. Nakon temeljitih konzultacija i pregleda ekosustava kriptovaluta, Europska komisija nedavno je potvrdila svoju ovlast nad ovom vrlo dinamičnom virtualnom imovinom i pokrenula okvir za propis o tržištima kriptoimovine kako bi se pozabavila rizicima koji su povezani s tržištima kriptoimovine unutar Europske unije.

Kriptoimovina označuje elektroničke kriptografske zapise čije se kopije distribuiraju, pohranjuju i potvrđuju decentralizirano. Takvi zapisi, sami po sebi, nemaju vrijednost. Njihova je vrijednost određena ponudom i potražnjom u koju su istodobno ugrađena očekivanja glede porasta vrijednosti te zarade u razlici između kupovne i prodajne cijene. Upotreba kriptoimovine kao novca, u platne svrhe, gotovo je zanemariva.

Kriptoimovinu se u javnosti često naziva kriptovalutama ili virtualnim valutama, što je naziv koji je zavaravajući. Tim se nazivom implicira korištenje kriptoimovine u svrhu plaćanja (kupoprodaje robe i usluga), odnosno korištenje kriptoimovine kao zamjene za novac. Međutim, kriptoimovinu se gotovo uopće ne rabi u platne svrhe, već je takva upotreba krajnje sporadična i izolirana.

Virtualne valute su dakle digitalni prikaz vrijednosti i mogu se smatrati specifičnom vrstom imovine koju su njezini imatelji spremni držati i/ili elektronički razmjenjivati te se sporadično njome koristiti za plaćanja. Virtualne valute nisu novac jer ne ispunjavaju osnovne funkcije novca, a na to posebno utječe velika kolebljivost njihove vrijednosti, kao i činjenica da se ponuda pojedine virtualne valute zasniva isključivo na tehnološkim rješenjima, a ne na potrebama gospodarstava ili monetarnog sustava.

Iako se uvelike koristi, trgovanje kriptovalutama ostaje relativno slabo regulirano i, kao takvo, ostavlja mjesta za potencijalno pranje novca temeljeno na trgovini, a sumnja se da je povezano s nedopuštenim transakcijama. Kriptoimovinom se može trgovati na mnogim različitim burzama

* Željko Dominis, mag. ing, Dubrovnik

¹ Prepreku priznavanju kriptovaluta kao novca predstavlja stav Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB) koji kriptovalute kategoriziraju u nematerijalnu imovinu te je kao takvu regulira MRS 38, Nematerijalna imovina. U slučajevima kada su kriptovalute namijenjene prodaji reguliraju ih odredbe MRS-a 2, Zalihe. Ovakva kategorizacija dovodi do toga da se kriptovalute prema MSFI smatraju dobrom, a kao takve onda podliježu oporezivanju prema Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23) koji u čl. 4. propisuje da je predmet oporezivanja isporuka dobara. Nije isključeno da će budućnost donijeti drugačiji tretman kriptovaluta, no stav IASB-a treba imati na umu prije ulaska u transakcije sa kriptovalutama. Vidjeti više na: <https://kpmg.com/ie/en/home/insights/2023/03/accounting-for-cryptocurrencies.html> (op.ur.).

² Pojam mainstream stigao je iz engleskog govornog područja. Mainstream na engleskom znači glavna struja, matični tok. Suprotnost mainstreamu u užem smislu je kontrakultura, odnosno subkultura.

široj svijetu sa poslužiteljima koji se nalaze u zemljama s različitim financijskim karakteristikama i institucionalnim okruženjem. Opseg trgovanja na ovim poslužiteljima značajno varira ovisno o lokaciji poslužitelja, iako se cijene ne razlikuju uvelike. Tržišta kripto imovine slabo su regulirana i, kao takva, mogu ostaviti mjesta za potencijalne prijevarne aktivnosti i biti povezana s korupcijom.

Korupcija, kao glavni institucionalni čimbenik privlačnosti, motivira ulagače da izaberu razmjenu kripto imovine u određenoj zemlji. S druge strane, postojanje vanjskih i unutarnjih sukoba prepoznato je kao glavna odbojnost za kripto investitore. Ostali institucionalni pokazatelji kvalitete važni za razvoj ostalih financijskih tržišta beznačajni su za razvoj kripto tržišta. Očito je da na globalno nereguliranim kripto tržištima investitori ne traže zaštitu koja proizlazi iz kvalitete institucija, već korumpirane zemlje koje nude mogućnosti da se sakrije trag ilegalnog novca.

Od uvođenja prvih kriptovaluta, obujam transakcija na tržištima kriptovaluta naglo je rastao, popraćen rastom cijena kriptovaluta. Ovaj novi dio financijskih tržišta privlači interes znanstvene zajednice, a najviše pozornosti privlači najtrgovanija kriptovaluta – Bitcoin (Slika 1.).



Slika 1. Bitcoin u fizičkom i digitalnom obliku³

Kibernetski kriminalci su od 2017. oprali 33 milijarde američkih dolara nezakonitih transakcija u kriptosustavima, pri čemu je većina tog iznosa na kraju prebačena na centralizirane razmjene.

2. Predstavlja li kriptovaluta novac ili sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj?

Virtualne valute nisu zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj (dalje: RH), niti su strana valuta (deviza) i u skladu sa zakonom nemaju ni svojstva elektroničkog novca, a trgovanje i plaćanje virtualnim valutama ne može se smatrati platnom uslugom. Stoga organizacije ili pojedince, koji izdaju virtualne valute ili njima trguju, nije licencirala Hrvatska narodna banka (dalje: HNB), niti ona nadzire njihovo poslovanje, kao ni bilo koja druga institucija u RH.

HNB nema nadležnost nadzora nad poslovanjem tvrtki ili pojedinaca koji se bave izdavanjem kriptoimovine ili pružanjem usluga povezanih s kriptoimovinom. U dijelu po-

slovanja koji se odnosi na usluge mjenjačnice virtualnih valuta i skrbničke usluge novčanika kriptoimovine⁴, nadzor nad radom takvih subjekata obavlja Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa), i to s aspekta u dijelu primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (Nar. nov., br. 108/17, 39/19 i 151/22). Za dio njihova poslovanja, koji se odnosi na pružanje usluga ili odnos prema klijentima, ne postoji posebno definirana nadležnost regulatora financijskog sustava RH.

Prema tome, kriptovaluta ne predstavlja novac, niti sredstvo plaćanja u RH, niti stranu valutu, odnosno strano sredstvo plaćanja. HNB navodi da, obzirom da vrijednost Bitcoina ne odražava vrijednost novca koji je za njega primljen, Bitcoin ne može biti niti elektronički novac u smislu Zakona o elektroničkom novcu (Nar. nov., br. 64/18, 114/22), koji je na snazi od 1. siječnja 2023.

Iako kod plaćanja pravnim osobama nije izriekom propisana odredba koja bi ograničavala plaćanje Bitcoinom, namjera Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20 i 114/23)⁵ bila je, s jedne strane ograničiti plaćanja koja se obavljaju mimo transakcijskih računa putem kojih se može jednostavnije pratiti trag novca, a s druge strane uvesti elektroničko praćenje naplaćenih transakcija u gotovu novcu u realnom vremenu.

Međutim, sve više tvrtki u posljednje vrijeme uvodi plaćanje u kriptovalutama, a tom trendu se priključuju čak i gradovi poput Sv. Nedelje⁶ i Cresa. Kriptovalutama tako se sve češće plaća na benzinskim postajama, pa čak i u kafićima i restoranima. Zbog toga se i sve više malih poduzetnika i trgovaca odlučuje na uvođenje plaćanja kriptovalutama. Tako je Konzum još od 2021. kupcima u svojoj online prodavaonici omogućio plaćanje kriptovalutama, čime je postao prvi trgovački lanac u Hrvatskoj koji je omogućio takvu vrstu plaćanja.

Europska unija radi na Uredbi o tržištima kriptoimovine (MiCA) kako bi se iskoristili potencijali te ograničili rizici kriptoimovine. Parlament i Vijeće postigli su privremeni dogovor u lipnju 2022., koji je službeno odobren od strane Parlamenta u travnju 2023., a od strane zemalja članica EU-a u Vijeću u svibnju 2023., čime je završen cijeli zakonodavni postupak. Kako bi se potaknuo razvoj i šira upotreba ovih tehnologija, cilj novih pravila je pružiti pravnu sigurnost, podržati inovacije, zaštititi potrošače i ulagače te osigurati financijsku stabilnost.

⁴ Novčanici kriptoimovine jesu uređaji, programi ili usluge pomoću kojih se prima i drži kriptoimovina.

⁵ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom u svom najvećem dijelu stupio je na snagu 1. siječnja 2013. godine. Zakonom je od stupanja na snagu 2013. godine omogućen nadzor evidentiranja prometa ostvarenog u gotovini. Sukladno Zakonu promet gotovinom propisan je kao plaćanje za isporučena dobra ili obavljanje usluge novčanicama, kovanicama, karticama, čekom ili drugim sličnim načinima plaćanja.

⁶ Uz Svetu Nedelju, uslugu plaćanja kriptovalutama nude još samo dvije države u SAD-u, dva grada u Kanadi i jedan u Švicarskoj, stoga se može reći da je Sveta Nedelja po tome među prvima ne samo u Hrvatskoj, već i u svijetu.

³ Izvor: Čapin, M.: „Osnove korištenja kriptovaluta“, Završni rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, 2018.

3. Blockchain tehnologija

Blockchain (ili lanac blokova) je tehnologija koja se može opisati kao digitalno knjigovodstvo. Blockchain možete zamisliti kao „digitalnu knjigu“ koja sadrži sve bitne informacije o transakcijama (npr. tko je sudjelovao u transakciji, koji je iznos transakcije, je li transakcija uspješna, itd.). Ta digitalna knjiga se može duplicirati i podijeliti s ostalim računalima koji su istovremeno povezani unutar blockchain mreže. To je razlog zbog kojeg se blockchain tehnologija smatra transparentnom.

Pojava blockchain tehnologije na tržište kapitala donijela je novu klasu imovine. To je samo po sebi izniman događaj koji se rijetko događa ako gledamo povijest financijskih tržišta. S obzirom na to da se radi o novom i nereguliranom tržištu, navike potrošača su također drugačije nego na tradicionalnim tržištima kapitala.

Kada je u pitanju blockchain tehnologija mnogi je automatski identificiraju s kriptovalutama. Da razjasnimo, blockchain je tehnologija, a Bitcoin je kriptovaluta koja koristi blockchain tehnologiju. Činjenica je da blockchain tehnologija najveću primjenu trenutno ima u financijskom sektoru, a Bitcoin je kreiran kao odgovor na tradicionalni financijski sustav koji je doveo do svjetske gospodarske krize 2008. godine. Međutim tehnologija ima i druge namjene.

Blockchain tehnologija je inovacija koja nudi rješenje za izazove kao što su sigurna pohrana i zaštita podataka. Također tehnologija nastoji pružiti koristan način za provjeru autentičnosti informacija, identiteta, transakcija i drugih elemenata, stvarajući pritom sigurnu „knjigu“ informacija koja se može ažurirati u stvarnom vremenu.

Kako se granice fizičkog i digitalnog svijeta brišu velikom brzinom, primjena blockchain tehnologije će nastaviti s rastom. Ako blockchain tehnologija zadrži eksponencijalnu stopu rasta, uskoro bi mogli vidjeti stvaranje ekosustava u kojem pojedinci, tvrtke i organizacije mogu surađivati na siguran, povjerljiv i virtualan način.

U stvarnosti postoji mnogo blockchain mreža. Svaka od njih ima široki spektar mogućnosti. Blockchain se ne koristi samo kako bi se unutar „digitalne knjige“ bilježile kupovine i prodaje kriptovaluta, Blockchain mreže mogu bilježiti i čuvati podatke o bilo čemu što bi moglo imati neku vrijednost. Kada se kupoprodaja izvrši i potvrdi, svi detalji vezani uz kupoprodaju se bilježe. Svi popisi koji sadrže podatke o transakcijama se prikupljaju i pohranjuju u jedan blok. Svaki blok ima svoj limit, drugim riječima ne može primiti beskonačan broj popisa transakcija. Naime, broj transakcija koje jedan blok može primiti ovisi o mogućnostima pojedine blockchain mreže. Nakon što se jedan blok „napuni“, spaja se na prethodni blok i postaje dio dugog, kronološki poredanog lanca. Novi popisi transakcija se u međuvremenu pohranjuju u sljedeći „prazan“ blok. Upravo zbog toga tehnologija se naziva blockchain, odnosno lanac blokova. Blockchain sprema ove blokove u formatu koji nam omogućuje pregled savršeno zabilježene povijesti Bitcoin transakcija.

Blockchain pokreće mreža računala. Dakle, svako računalo koje koristi blockchain ujedno djeluje i kao „pokretač“ i svatko tko želi sudjelovati u blockchain mreži dovoljno je da ima računalo i Internet.

Svaka transakcija mora proći kroz mrežu računala. Sva računala provjeravaju detalje transakcije kako bi se potvrdilo da je valjana. Npr., sve transakcije koje se izvršavaju unutar Bitcoin mreže mogu se provjeriti na stranici blockchain explorer. Budući da svako računalo ima direktan uvid u prethodne transakcije (iz prethodnih blokova), lako se može utvrditi valjanost trenutne transakcije.

Nakon što računala odobre transakciju, ona se pohranjuju u blockchain. Jednom kada se pohrani u blockchain više se nikad ne može izmijeniti.

Kada govorimo o blockchain tehnologiji ili kriptovalutama, decentraliziranost znači da mrežu ne kontrolira centralno tijelo (banka, vlada, tvrtka).

Blockchain nije pohranjen na jednom mjestu. Blockchain je raspršen među mnogim računalima i mjestima. Prema tome, ako jedno računalo prestane s radom, mnoga druga računala unutar mreže su još uvijek dovoljna da bilježe i pohranjuju transakcije i u konačnici da mreža normalno funkcionira.

Budući da blockchain djeluje kao baza podataka koja se može dijeliti među korisnicima, transakcije i podaci se pohranjuju na identičan način na više mjesta istodobno. To znači da sva računala imaju identičnu kopiju povijesti svih transakcija. Svaka nova promjena odmah je vidljiva svakom računalu. Dakle, sve informacije su vidljive svima i dostupne, ali to ne znači da svaka osoba ima pristup podacima drugih korisnika iako su transakcije vidljive.

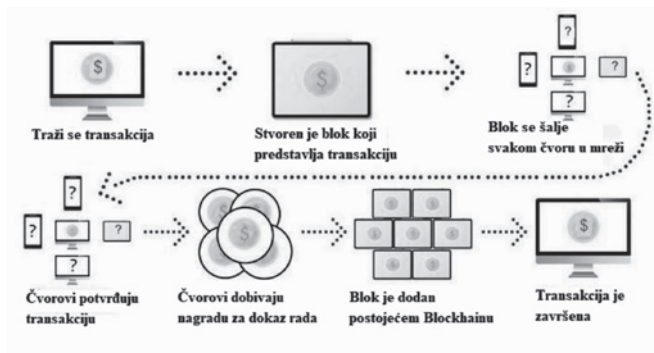
Kako svako računalo ima pristup povijesti svih transakcija, cijela mreža može automatski provjeriti valjanost transakcije i samim time otkloniti bilo kakvu mogućnost za prevaru.

Svaku transakciju mora odobriti mreža računala. Sve transakcije se odobravaju metodom konsenzusa između svih računala u mreži. Dodatno, svaka transakcija je šifrirana. Dakle, ako se odjednom pojavi određeni zlonamjerni akter koji bi htio izmijeniti podatke u svoju korist, to neće biti moguće zato što sva računala imaju na uvid povijest transakcija koje su se dogodile i koje su u obradi. Budući da imaju uvid, svako računalo u mreži će utvrditi da je zlonamjerni akter promijenio podatke. Nakon toga transakcija će biti odbijena.



3.1. Kako funkcionira blockchain?

Proces transakcije u blockchainu može se sažeti na sljedeći način (Slika 2.):



Slika 2. Funkcioniranje blockchaina⁷

1. Olakšavanje transakcije: Nova transakcija ulazi u blockchain mrežu. Sve informacije koje je potrebno prenijeti dvostruko su šifrirane korištenjem javnih i privatnih ključeva.
2. Provjera transakcije: Transakcija se zatim prenosi na mrežu ravnopravnih računala raspoređenih diljem svijeta. Svi čvorovi na mreži provjeravat će valjanost transakcije kao npr. postoji li dovoljno sredstava za provedbu transakcije.
3. Formiranje novog bloka: U tipičnoj blockchain mreži postoji mnogo čvorova i mnoge se transakcije provjeravaju u isto vrijeme. Nakon što se transakcija potvrdi i proglašiti legitimnom transakcijom, bit će dodana u mempool⁸. Sve potvrđene transakcije na određenom čvoru tvore mempool, a višestruki mempool tvore blok.
4. Algoritam konsenzusa: čvorovi koji tvore blok pokušat će dodati blok u blockchain mrežu kako bi ga učinili trajnim. Ali ako je svakom čvoru dopušteno dodavanje blokova na ovaj način, to će poremetiti rad blockchain mreže. Kako bi riješili ovaj problem, čvorovi koriste mehanizam konsenzusa kako bi osigurali da je svaki novi blok koji se dodaje u Blockchain jedna i jedina verzija istine s kojom su se složili svi čvorovi u Blockchainu, a samo valjani blok je sigurno spojen na blockchain. Čvor koji je odabran za dodavanje bloka u blockchain dobit će nagradu i stoga ih nazivamo "rudari". Algoritam konsenzusa stvara hash kod za taj blok koji je potreban za dodavanje bloka u blockchain.
5. Dodavanje novog bloka u blockchain: Nakon što je novostvoreni blok dobio svoju hash vrijednost i autentificiran je, sada je spreman za dodavanje u blockchain. U svakom bloku postoji hash vrijednost prethodnog bloka i tako su blokovi međusobno kriptografski povezani u lanac blokova. Novi blok se dodaje na otvoreni kraj blockchaina.

⁷ Izvor: Geeksforgeeks.org: „How Does a Blockchain Work?“

⁸ Mempool je verzija čekaonice blockchain čvora za još neodobrene transakcije. Ne postoji samo jedan mempool za blockchain, već više njih – jedan za svaki čvor na mreži. Nakon što se pokrene, transakcija se automatski pridružuje redu čekanja u mempoolu, prije nego što se obradi na blockchainu. Dakle, transakcija je uključena u blok u lancu tek nakon što je verificirana i odobrena u mempoolu.

6. Transakcija dovršena: Čim se blok doda u blockchain, transakcija je dovršena, a detalji ove transakcije trajno su pohranjeni u blockchainu. Svatko može dohvatiti detalje transakcije i potvrditi transakciju.

4. Virtualni novac

Virtualni novac, prema definiciji, mora zadovoljavati sljedeće uvjete:

- mora biti sredstvo razmjene,
- mora biti jedinica za mjeru vrijednosti,
- mora služiti za pohranjivanje vrijednosti, ali nije službeno sredstvo plaćanja niti u jednoj državi.

Virtualni novac razlikuje se od pojma elektronički novac jer je elektronički novac samo digitalni oblik fiat-valute⁹ (zakonsko sredstvo plaćanja određene države) koje se koristi u elektroničkom prijenosu. Primjerice, Europsko bankarsko tijelo kriptovalute (The European Banking Authority – EBA) virtualni novac definira kao digitalni prikaz vrijednosti koji nije povezan s konvencionalnom valutom, ali ga fizičke i pravne osobe prihvaćaju kao sredstvo razmjene. Može ih se prenositi, pohranjivati i trgovati njima elektroničkim putem, a vrijednost jedinica se mjeri temeljem ponude i potražnje. Bitcoin, kao i Ethereum, Ripple XRP i dr., su kriptovalute koje se stvaraju i pohranjuju isključivo digitalnim putem.

Neke tvrtke kripto koriste samo za olakšavanje plaćanja. Jedan od načina za olakšavanje plaćanja je jednostavno pretvaranje novca u kriptovalutu, a potom u fiat valutu za primanje ili plaćanje.

Suverene fiat valute su postavile sebe kao osnovu čitavog monetarnog sustava te svi državni i međunarodni posrednici, kao i centralne banke, asistiraju prilikom kreiranja i upravljanja suverenim fiat valutama. Ovaj monetarni *status quo* je iznenada bio uzdrman dolaskom prve digitalne kriptovalute Bitcoina, koja je 2008. predstavila prvu *peer to peer*¹⁰ (P2P) digitalnu fiat valutu koja se odlikovala time da nema potrebu za centralnim bankovnim sistemom, digitalnu valutu distribuiranu kroz pouzdan računovodstveni sustav, zamjenjivu i otpornu na neovlašteno korištenje blockchaina (lanac blokova).

Razmjena kriptovaluta (engl. crypto exchange) digitalno je tržište na kojem trgovci mogu kupovati i prodavati kripto-

⁹ Fiat novac (ili fiat valuta) je novac koji pokriva svoje vrijednosti nema ni u kakvom konkretnom dobru poput zlata ili srebra, već mu vrijednost daje garancija institucije koja ga izdaje. To znači da fiat novac nema nikakvu intrinzičnu niti uporabnu vrijednost, osim vrijednosti papira na kojemu je isprantan ili metala koji su korišteni za kovanje kovnica. Pojednostavljeno rečeno, fiat novac vrijedi zato što središnja banka i država kažu da vrijedi. Sve današnje svjetske valute spadaju pod fiat novac.

¹⁰ Peer to peer (eng. isti s istim ili svaki sa svakim) u računarstvu podrazumijeva:

- koncept umrežavanja računala bez poslužitelja, gdje je svako računalo inteligentna radna stanica, koja pronalazi druga računala putem broadcast ethernet paketa i komunicira s njima izravno, bez potrebe autorizacije na nekom centralnom poslužitelju. Primjer takve mreže su Microsoftove radne grupe (Workgroups), za razliku od domene (Domain) gdje se korisnici moraju prijaviti na centralni poslužitelj domene;
- koncept dijeljenja datoteka između većeg broja računala, za razliku od mrežnog poslužitelja datoteka (file servera) koji koriste protokol za dijeljenje datoteka (NFS, SMB/CIFS, ...).

valute koristeći različite fiat valute (ili druge vrijednosne stavke). To je internetska platforma koja djeluje kao posrednik između kupaca i prodavača. Kriptovaluta funkcionira slično tradicionalnoj burzi. Odgovara kupcima i prodavateljima, omogućujući kupcima trgovanje.

Dakle, virtualne oblike valuta ljudi redovno koriste zbog brzih transfera i načina rada. Stoga su za izvršenje plaćanja neophodni kreditni i debitni transferi. Kriptovaluta je i dalje vrlo pogrešno shvaćen koncept, jer se ljudi uglavnom oslanjaju na bankovne transfere. Međutim, određene aplikacije uključuju kupnju i prodaju kripto valute. Ove internetske aplikacije pomažu u plaćanju i kupnji putem virtualnog novca, kao i u praćenju tržišta kripto valuta putem jedne aplikacije. Ovi digitalni tokeni se uspoređuju s virtualnim novcem, a također su vrlo slični i zbog toga je novi tip korisnika privučen na tržište kriptovaluta.

Postoji vrlo malo podataka o bilo kojoj digitalnoj valuti koji bi upućivali na korištenje digitalne valute kao obračunske jedinice. Trgovci koji bi svoje cijene iskazivali u nekoj od digitalnih valuta, morali bi ih ažurirati vrlo često kako bi održali željenu vrijednost odnosno stabilnu cijenu u odnosu tradicionalne valute, npr. EUR ili USD. To je naravno posljedica visoke volatilnosti¹¹ digitalnih valuta. Iako sve veći broj tvrtki radi olakšavanja plaćanja i pojednostavljenja iskazuju svoje cijene u npr. bitcoinima, to čine paralelno sa korištenjem klasičnih cjenika, koristeći digitalnu valutu kao privremeni medij plaćanja. Banke zapravo nisu svjesne ovih transakcija, jer u konačnici na račune dolazi klasični novac.

5. Elektronički (kripto) novčanici (e-wallet)

Elektronički novčanik (e-wallet) je digitalni alat (softver ili aplikacija) za potrošače koji im omogućava pohranjivanje njihovih kreditnih i debitnih kartica, te drugih alternativnih metoda plaćanja. E-wallet omogućava korisniku da izvrši transakciju kroz pojednostavljen i poboljšan proces u usporedbi s klasičnim plaćanjem karticama. Ovakav novčanik je sličan fizičkom novčaniku. On ne stvara nova sredstva, nego samo čuva podatke kreditnih i debitnih kartica koje korisnik odluči spremiti u njega.

Kripto novčanici su ključ za tržište kriptovaluta. Ovi novčanici pohranjuju javne i privatne ključeve koji su potrebni za kupnju, prodaju, upravljanje i razmjenu kriptovalute na svjetskim tržištima. Uglavnom imaju istu funkciju, ali se razlikuju na razne načine pa se zato mora znati koje značajke odgovaraju prije nego se počne ulagati u kriptovalute.

Dakle, novčanik za kriptovalute je mrežni program ili tvrdi disk koji pohranjuje kodove koji su potrebni za razmjenu

kriptovalute s drugim korisnicima i pristup lancima blokova koji bilježe kripto transakcije. Kada se želi prodati kriptovalu tu treba potražiti nečiji javni ključ ili račun kriptovalute i prenijeti vrijednost iz svog novčanika u taj. Ako se kupuju kriptovalute ovaj proces radi obrnuto.

Kripto novčanici od vitalnog su značaja za sudjelovanje na online tržištu kriptovaluta. Postoje dvije vrste novčanika za kriptovalute: „hot wallet“ – „vrući novčanici“, koji drže informacije dostupnima na mreži i „cold wallet“ – „hladni novčanici“, koji pohranjuju ključeve izvan mreže. Ovi novčanici dostupni su u različitim formatima.

Putem novčanika moguće je slati i primati kriptovalute. Svaki vlasnik ima privatni ključ koji je potreban pri svakom korištenju novčanika. Privatni ključ novčanika zna samo njegov vlasnik. Ako se dogodi da vlasnik zaboravi lozinku ključa, izgubi ključ negdje (ukoliko je zapisan negdje) ili ako mu netko ukrade ključ, novčanik i sredstva na njemu su zauvijek izgubljena.

Prilikom prijenosa određenog iznosa novčanih jedinica s jednog računa na drugi, računalni program elektroničkog novčanika prvo provjerava trenutno stanje salda korisnika, provjeravajući iznos na svakoj pojedinačnoj pohranjenoj adresi kako bi utvrdio postoji li dovoljna količina novca za realizaciju transakcije. Nakon toga, posebnim algoritmom pokušava se kombinirati traženi iznos iz postojećih adresa. Ukoliko je to kombiniranje moguće, transakcija se šalje svim čvorovima (eng. nodes) na potvrdu ili ovjeru. U slučaju da je nemoguće iskombinirati traženi iznos, uzima se najbliži mogući veći iznos, a ostatak se kroz istu transakciju vraća pošiljatelju na neku od njegovih postojećih adresa.

Kako je naglašeno, Bitcoin je najpopularnija i najkorištenija kriptovaluta, ali pojavili su se i druge koje se oslanjaju na tehnologiju Blockchaina, a bilo koja od njih može se pohraniti na novčanik kriptovalute. Također, novčanici mogu sadržavati više kriptovaluta odjednom. Kad se kriptovaluta želi kupiti, bilo kupovinom u mjenjačnici ili primanjem na dar ili kao prihod, pošiljatelja se usmjerava na jedinstvenu kriptografsku adresu koju izdaje novčanik. Kriptovaluta se može zamisliti pohranjena u novčaniku na isti način na koji su datoteke pohranjene na USB pogonu, ali zapravo podaci pohranjeni u novčaniku samo upućuju na lokaciju gotovine na Blockchainu – javnoj knjizi koja bilježi i provjerava sve transakcije za kriptovalu tu. Plaćanje novčanikom jednostavno je kao skeniranje QR koda trgovca ili usmjeravanje određene količine kripto kovanica na javnu adresu prodavača.

6. Inovativan način plaćanja kriptovalutama

Kriptovalute možemo smatrati digitalnim novcem čija vrijednost pada i raste, isto kao i drugim valutama (\$, €) i vrijednosnim papirima (dionice, obveznice). Predvodnik kriptovaluta je spomenuti Bitcoin, međutim kriptovaluta ima na tisuće. Neke od najpopularnijih kriptovaluta su Ethereum, Polkadot, Stellar, Ripple, Dogecoin, Tether, EOS, Bitcoin Cash, Ripple i DAI (Slika 3.).

¹¹ Volatilnost na financijskim tržištima je iznimno važan aspekt trgovanja i ulaganja. Volatilnost na financijskim tržištima mjeri opseg promjena u cijeni financijske imovine. To je osnovna mjera rizika. Tržišna volatilnost može biti jaka ili slaba. Što je manja postojanost tržišta, veća je kratkoročna profitabilnost, ali se ulaganje u tu imovinu smatra se rizičnijim i, stoga, rizik gubitka je visok. S druge strane, imovina niske volatilnosti predstavlja ulaganje s vrlo niskim rizikom. Volatilnost obveznice je vrlo niska, jer se smatra da je njezin povrat osiguran. Financijska volatilnost imovine izravno utječe na volatilnost portfelja koji sadrži tu imovinu.



Slika 3. Različite kriptovalute¹²

Kako je ranije naglašeno razlika kriptovaluta i službenih valuta je u tome što kripto valute nisu službeno sredstvo plaćanja i njihova vrijednost iskazuje se u protuvrijednost službenih valuta – uglavnom su to dolar ili euro. Međutim, kripto valute se u sekundi mogu pretvoriti u pravi novac putem digitalnih mjenjačnica u neku od službenih valuta i tako mogu postati sredstvo plaćanja. Sve je veći popis online trgovaca i fizičkih trgovina koje prihvaćaju kriptovalute za plaćanje proizvoda i usluga.

Kriptovalutu se može kupiti fiat novcem na mjenjačnicama kriptovaluta. Uplate se šalju i primaju pomoću novčanika za kriptovalute i može se koristiti bilo koji novčanik kompatibilan s kriptovalutom koju se odabere.

Ako se želi kupovati i prodavati kriptovalute moraju se pronaći najbolje kripto aplikacije s najnižim naknadama i najkorisnijim podacima. U današnje vrijeme postoji veliko mnoštvo takvih kripto aplikacija. Plaćanje kriptovalutama koristi 120 milijuna korisnika i taj broj svakog dana raste.

Poduzetnici i obrtnici ne trebaju imati veliko znanje o kriptovalutama uz određenu aplikaciju – transakcija se obavlja lako, jednostavno i sigurno. Kupac jednostavnim skeniranjem QR koda s ekrana blagajne plaća svojim smartfonom, a na račun sjedaju euri.

Regulirana mjenjačnica kriptovaluta omogućit će razmjenu fiat novca za kriptovalutu. Također će dati neke dodatne značajke, ako je potrebno, kao što je pohranjivanje privatnih ključeva ili pomoć u tehničkim problemima.

Neke autokuće u svoje poslovanje uvele su mogućnost plaćanja automobila kriptovalutama u Hrvatskoj pa je vlasnicima kriptovaluta omogućeno da kupovinu ili servis automobila mogu na jednostavan način realizirati plaćanjem kriptovalutama istovremeno garantirajući najviše sigurnosne standarde na kojima počiva sam sustav.

Proces plaćanja kriptovalutama jednostavan je i sličan kartičnom plaćanju. Pri završetku odabira proizvoda, odabere se opcija plaćanja (npr. Credit card / Debit Card / PayCek)

nakon čega će sustav ponuditi listu dostupnih kriptovaluta. Nakon odabira željene kriptovalute prikazat će se iznos u njezinoj protuvrijednosti te generirati QR kod i adresa za uplatu. Potrebno je skenirati QR kod isključivo osobnim kriptonovčanikom. Potvrdom transakcije izvršit će se plaćanje, a na email će stići potvrda transakcije iz sustava i račun za plaćenu uslugu ili proizvod. S obzirom na volatilitnost tečajja kriptovalute, koji može varirati iz minute u minutu, prilikom pokretanja transakcije sustav jamči kupcu fiks(ira)nu tečajnu protuvrijednost u vremenu dovoljnom za njezino uspješno izvršavanje bez dodatne naknade.

7. Zaključak

Nove digitalne valute donose novu dimenziju u razmjeni vrijednosti i trgovini, u praktičnom smislu, boljom efikasnošću, novim mogućnostima, uštedama u vremenu i cijeni i slično, ovisno od primjene do primjene. U tom smislu, ova tehnologija je dobitak za društvo. Kriptovaluta je jednostavno budućnost digitalnih plaćanja i stoga ima snažan učinak na globalni ekonomski sistem.

Kriptovalute su, jednostavno rečeno, decentralizirani elektronički novac. Dakle, riječ je o digitalnom novcu koji je osmišljen kao još jedno od sredstava za digitalnu razmjenu, a kojem je jedna od ključnih karakteristika to da je riječ o posve decentraliziranom sustavu koji se temelji na blockchain tehnologiji. Fizički ne postoji, a same kriptovalute, barem zasad, ne izdaje ni država niti središnja banka. Osim toga, nisu ni pod nadzorom formalnih financijskih institucija, pa se onda formalno kriptovalute ne može smatrati pravim novcem, premda ih se upravo tako može koristiti. Štoviše, posljednjih je godina nastao niz financijskih proizvoda koji omogućuju plaćanje kriptovalutama, ne samo na internet-skim trgovinama, nego i u sasvim običnim dućanima.

Literatura:

1. Arunović, D.: „Što je u stvari blockchain i kako radi?“, bug.hr, 2018.
2. Blockpit: „EU DAC8 Directive – how a European Directive might bring the future all crypto fans wan“, dostupno na: <https://blockpit.io/en/blog/eu-dac8-directive-on-crypto-taxation/>;
3. Čapin, M.: „Osnove korištenja kriptovaluta“, Završni rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, 2018.
4. Europski parlament: „Proposal for a regulation of the European parliament and of the council on markets in crypto-assets – Q3 2020.“;
5. Europski parlament: „Kriptovalute: koji su rizici i kako EU zakonodavstvo može pomoći?“, 2023.
6. Europska komisija: „Questions and Answers: DAC8“, dostupno na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_22_7517;
7. Gračanin, M.: „Mobilne aplikacije za rad s kriptovalutama“, bug.hr, 2021.
8. Kriptomat: „Što je kriptovaluta i kako funkcionira?“, dostupno na: <https://kriptomat.io/hr/kriptovalute/sto-je-kriptovaluta/>;
9. Pandžić, M.: „Oblici internetskog plaćanja i digitalne valute“, Diplomski rad, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet, Diplomski studij Poduzetnički menadžment i poduzetništvo, 2019.
10. Porezna uprava: „Plaćanje bitcoinom“, Klasa: 410-01/17-01/472, Urbroj: 513-07-21-01/17-3, 2017.
11. Porezna uprava: „Posredovanje pri kupnji i prodaji virtualne valute“, Klasa: 410-19/14-01/380, Urbroj: 513-07-21-01/15-2, 2015.
12. Škrabić Perić, B., Rimac Smiljanić, A., Jerković, I.: „Cryptoasset market development: the role of country's institutional quality“, Journal of Money Laundering Control, Emerald Publishing Limited, 2023.
13. Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12. 115/16, 106/18, 121/19, 138/20 i 114/23).

¹² Izvor: Europski parlament: „Kriptovalute: koji su rizici i kako EU zakonodavstvo može pomoći?“, 2023.

Planiranje javne nabave za 2024. godinu

Ivica Pranjić*

Planiranje nabave je jedan od najvažnijih koraka za učinkovito i zakonito odvijanje postupaka javne i postupaka jednostavne nabave, jer samo kvalitetno planiranje nabave osigurava potpunu primjenu Zakona o javnoj nabavi, načela transparentnosti, te učinkovitu javnu nabavu i ekonomično trošenje sredstava. Javni naručitelji, osim obveze izrade Plana nabave, imaju i obvezu objave Plana nabave na internetskim stranicama, dok za sektorske naručitelje takva obveza ne postoji. U nastavku autor detaljno pojašnjava aktualnosti vezane uz izradu, donošenje, objavu i ažuriranje plana nabave za 2024. godinu.

1. Obveza izrade plana nabave

Obveznici primjene Zakona o javnoj nabavi (Nar.nov. 120/16 i 114/22; dalje: ZJN 2016) moraju donijeti plan nabave za poslovnu ili proračunsku 2024. godinu. Pravilnikom o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (Nar.nov. 101/17, 144/2020, dalje: Pravilnik), propisan je sadržaj, rok donošenja, način i rokovi objavljivanja, način promjene i druga pitanja u vezi s planom nabave i registrom ugovora i okvirnih sporazuma te sadržaj izvješća, način, rokovi objavljivanja i druga pitanja u vezi s prethodnim savjetovanjem i analizom tržišta. Osim predmeta nabave za koje obveznici primjene ZJN 2016 moraju provesti postupke javne nabave, plan nabave sadrži i predmete jednostavne nabave, čija je procijenjena vrijednost nabave jednaka ili veća od 2.650,00 eura, a manja od iznosa propisanih člankom 12. stavkom 1. toč. 1. i 2. ZJN 2016.

Članak 28. ZJN 2016 propisuje obvezu izrade Plana nabave. Navedenim člankom propisano je da su svi naručitelji, i javni i sektorski, obvezni donijeti plan nabave. Identičnu obvezu naručiteljima propisuje i članak 3. Pravilnika. Plan nabave je obvezan **planski dokument** kojega naručitelji moraju izraditi i usvojiti za svaku proračunsku ili poslovnu godinu, pa tako i za narednu 2024. godinu. Planom nabave se unaprijed, prije početka poslovne ili proračunske godine ili na samom početku poslovne ili proračunske godine, daju osnovne informacije o **predmetima nabave**, procijenjenim vrijednostima predmeta nabave, evidencijskim brojevima, CPV oznakama, postupcima nabave koji će se provoditi za realizaciju predmeta nabave te drugim podacima koji su propisani Pravilnikom.

Plan nabave koristi i zainteresiranim gospodarskim subjektima i zainteresiranoj javnosti. Zainteresiranim gospodarskim subjektima informacije iz Plana nabave mogu poslužiti radi planiranja aktivnosti, te pravovremene pripreme i predaje ponuda, dok zainteresirana javnost kontrolira zakonitost i transparentnost planiranja i provođenja postupaka jednostavne i javne nabave kod naručitelja, sklapanje ugovora i izvršenje ugovora sklopljenih provedbom postupaka nabave.

2. Vrijednosni pragovi u 2024. godini

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Nar.nov. 114/22) usklađene su one odredbe ZJN 2016 u ko-

jima su navedeni iznosi u kunama sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH (Nar.nov. 57/22), radi prilagodbe uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. U tom smislu, izmijenjen je članak 12. stavak 1. ZJN 2016, kojim su određeni nacionalni pragovi za primjenu ZJN 2016 u kunama, tako da iste odredbe sada glase:

„(1) Ovaj Zakon ne primjenjuje se:

1. na nabavu
 - a) robe i usluga te provedbu projektnih natječaja procijenjene vrijednosti manje od 26.540,00 eura – primjena 1. siječnja 2023.,
 - b) radova procijenjene vrijednosti manje od 66.360,00 eura – primjena 1. siječnja 2023.,
2. na nabavu u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu
 - a) robe i usluga te provedbu projektnih natječaja procijenjene vrijednosti manje od 126.080,00 eura – primjena 1. siječnja 2023.,
 - b) radova procijenjene vrijednosti manje od 530.880,00 eura – primjena 1. siječnja 2023.“

Člankom 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Nar.nov. 114/22) izmijenjen je i članak 28. stavak 5. ZJN 2016, kojim je određena procijenjena vrijednost nabave za koju se predmeti nabave moraju objaviti u planu nabave, tako da ista odredba sada glasi:

„U planu nabave i registru ugovora navode se svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 2.650,00 eura.“ – primjena 1. siječnja 2023.

3. Rok donošenja i obveza objave plana nabave

Plan nabave donosi naručitelj, najkasnije u roku od 30 dana od dana donošenja proračuna ili financijskog plana. Tijekom proračunske ili poslovne godine, naručitelj može izmijeniti ili dopuniti plan nabave.

Primjena načela transparentnosti je propisana ZJN 2016, a jedan od načina implementacije navedenog načela kod naručitelja je javno objavljivanje, odnosno stavljanje na raspolaganje svih bitnih podataka i informacija o javnoj nabavi svim zainteresiranim dionicima. Zbog toga je uvedena obveza objave plana nabave na **internetskim stranicama**. **Obveza se odnosi samo na javne naručitelje**, a ne i na sektorske naručitelje, koji imaju obvezu izrade i usvajanja plana nabave, ali ne i njegove objave.

* Ivica Pranjić, dipl.oec., Pročelnik je Službe za nabavu i opće tehničke poslove u ustanovi Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb

Projektom Nacionalnog plana oporavka i otpornosti unutar komponente „C2.3. R3-I9 Uspostava nove platforme Elektroničkog oglasnika javne nabave RH“ uspostavljen je novi Elektronički oglasnika javne nabave RH (dalje: novi EOJN RH) kao platforma za provođenje postupaka javne nabave.

Novi EOJN RH se nalazi na internetskoj adresi: <https://eojn.hr/>, a pušta se u produkciju po fazama kako slijedi: - od 18. rujna 2023. – omogućena je registracija svih korisnika; - od 28. rujna do 31. prosinca 2023. omogućena je obvezna objava postupaka javne nabave samo za pet naručitelja (pilot projekt) i - od 1. siječnja 2024. obvezna je primjena novog EOJN RH za sve naručitelje.

Prema navedenom, javni naručitelji će planove nabave za 2024. obvezno objavljivati u novom EOJN RH, neovisno o danu kada će navedeni plan biti donesen i kada će isti biti objavljen (u 2023. ili u 2024. godini). Svi naručitelji koji su objavili plan nabave za 2023. i nadalje će sve svoje izmjene i dopune plana nabave, objavljivati u starom Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (dalje: stari EOJN RH), koji se i dalje nalazi na internetskoj stranici: <https://eojn.nn.hr/Oglasnik/>.

Javni naručitelji koji su objavili plan nabave u starom EOJN RH ne trebaju planove nabave i sve izmjene i dopune planova nabave objaviti i u novom EOJN RH. Prema tome plan nabave za 2023. i sve njegove izmjene i dopune objavljuju se u starom EOJN RH, dok se plan nabave za 2024. i sve njegove izmjene i dopune objavljuju u novom EOJN RH.

Naručitelji mogu samo mijenjati odnosno ažurirati objavljeni plan nabave, odnosno stavke objavljenog plana nabave.

4. Dostupnost plana nabave u EOJN RH

Objavljeni plan nabave i sve njegove kasnije promjene iz tekuće godine moraju biti javno dostupne u EOJN RH do 30. lipnja sljedeće godine (članak 4. stavak 4. Pravilnika). U skladu s navedenom odredbom, plan nabave za 2024. mora biti dostupan (objavljen) na internetskim stranicama EOJN RH do 30. lipnja 2025. godine. EOJN RH pohranjuje objavljene planove nabave najmanje šest godina od njihove objave na način koji omogućava očuvanje integriteta podataka. Očuvanje integriteta podataka znači da EOJN RH mora osigurati dokaze da podatci koje su naručitelji objavili u Planu nabave i svim kasnijim promjenama Plana nabave nisu naknadno mijenjani, odnosno da su isti izvorni.

5. Oblik objave plana nabave u EOJN RH

Novi EOJN RH je na internetskim stranicama: www.eojn.hr/, pod linkom: <https://eojn.hr/wizard/36?objectId=12688&returnUrl=A5fK9Ow5S%2F3oCG6%2FuYx-GN6EmpgLRtzTfl%2BOR1IH8JAO%3D>, objavio predložak za uvoz plana nabave za 2024. u standardiziranom obliku, na način koji omogućava učitavanje i automatski prijenos sadržanih podataka u sustav.

Važno je naglasiti da su svi podaci iz predloška plana nabave koje unose javni naručitelji obvezni osim podataka o posebnom režimu nabave i napomena.

Slika 1. Predložak plana nabave za 2024. godinu

Rbr	Evidencijski broj nabave	Zakonski okvir	Predmet javne nabave	Vrsta ugovora	CPV	Procijenjena vrijednost (EUR)	Vrsta postupka	Društvene i druge posebne usluge	Predmet podijeljen u grupe	Tehnika / Okvirni sporazum	Financiranje iz EU fondova	Planirani početak postupka	Planirano trajanje ugovora / O.S. / SDN	Napomena	Provodi središnje tijelo za nabavu	Provodi drugi naručitelj

Javni naručitelj je obvezan plan nabave za 2024. i sve njegove kasnije promjene objavljivati u standardiziranom obliku u novom EOJN RH, u roku od osam dana od donošenja ili promjene. Dakle, javni naručitelji imaju obvezu donošenja osnovnog plana nabave u roku od 30 dana od dana donošenja proračuna ili financijskog plana, te dodatni rok od osam dana za objavu osnovnog plana nabave u novom EOJN RH.

Javni naručitelji imaju obvezu objaviti sve izmjene plana nabave u roku od osam dana od dana promjene. Dostavljene planove nabave i kasnije promjene, EOJN RH bez odgode (odmah) javno objavljuje u strojno čitljivom te otvorenom obliku. To znači da će, nakon što naručitelj unese i odabere opciju objavi plan nabave, EOJN RH istog trenutka osnovni plan nabave i sve promjene plana nabave objaviti u EOJN RH i učiniti iste javno dostupnima svim zainteresiranima. Naručitelji mogu unijeti i objaviti samo jedan dokument plana nabave po godini, po jednom naručitelju (po jedinstvenom OIB-u). Nakon što se objavi plan nabave nije moguće više brisati objavljeni plan nabave niti unijeti novi cjeloviti plan nabave.

U predlošku plana nabave za 2024. nalaze se i pojašnjenja za unos u pojedine stupce tablice, pa je tako:

- za stupac Redni broj (Rbr) navedeno da se redni broj stavke automatski generira i da se stupac Rbr ne popunjava niti mijenja;
- crveno označena polja su obvezna za upis, narančasta polja su uvjetno obavezna za upis, a plava polja su neobvezna;
- stavke se upisuju red za redom – bez praznih redova tako da se počinje upisivati od 4. reda;
- zabranjeno je brisanje kolona, dodavanje kolone, preimenuvanje zaglavlja, brisanje redova iznad 4. reda;
- CPV oznaka se upisuje izborom iz padajuće liste ili se direktno upisuje ako je poznata. Popis svih CPV-ova nalazi se u kartici CPV;
- ako planiranu nabavu provodi središnje tijelo za nabavu, u stupcu Provodi središnje tijelo za nabavu upisuje se podatak DA, a novi EOJN RH onda od korisnika, traži upis konkretnog središnjeg tijelo za konkretnu planiranu nabavu.

Slika 2. Mjesto u novom EOJN RH gdje se nalazi CPV rječnik:

The screenshot shows the EOJN RH interface. On the left is a navigation menu with categories: Planovi nabave, Prethodna savjetovanja, Postupci, Objave, Odluke, Žalbe, Registar ugovora, NARUČITELJI, and JAVNI I OTVORENI PODACI. Under 'JAVNI I OTVORENI PODACI', the 'CPV' option is selected. The main content area displays a table of CPV codes and their corresponding names.

Broj	Naziv	Nadređeni
03000000	Poljoprivredni proizvodi, proizvodi stočarstva, ribarstva, šumarstva i srodni proizvodi	
03100000	Poljoprivredni i hortikulturni proizvodi	03000000
03110000	Usjevi, proizvodi komercijalnog uzgoja bilja i vrtlarstva	03100000
03111000	Sjeme	03110000
03111100	Soja u zrnu	03111000
03111200	Kikiriki	03111000
03111300	Sjeme suncokreta	03111000
03111400	Sjeme pamuka	03111000
03111500	Sjeme sezama	03111000
03111600	Sjeme gorušice	03111000

6. Način unosa osnovnog plana nabave

Prije unosa plana nabave za 2024., korisnik naručitelja, nakon prijave u sustav, pod karticom Planovi naručitelja odabire opciju Novi plan.

Slika 3. Odabir opcije Novi plan u novom EOJN RH:

The screenshot shows the EOJN RH interface with the 'Novi plan' option selected in the left navigation menu. The main content area displays the 'ELEKTRONIČKI OGLASNIK JAVNE NABAVE RH' page, which includes information about the electronic tendering system and the registration process for users.

OSNOVNE INFORMACIJE

Elektronički oglasnik javne nabave RH razvijen je i implementiran projektom Nacionalnog plana oporavka i otpornosti unutar komponente «C2.3. R3-I9 Uspostava nove platforme Elektroničkog oglasnika javne nabave RH». Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske platforma je za provođenje postupka javne nabave. Sukladno Zakonu o javnoj nabavi, naručitelji objavljuju postupke javne nabave dok gospodarski subjekti sudjeluju kao ponuditelji u postupcima javne nabave.

Puštanje novog EOJN RH u produkciju odvijat će se kroz tri faze:

- od 18. rujna 2023. - omogućena registracija korisnika
- od 28. rujna do 31. prosinca 2023. - objava postupaka javne nabave određenog broja naručitelja (pilot projekt)
- od 1. siječnja 2024. - obvezna primjena za sve naručitelje

UPUTE

Kako biste mogli koristiti novi Elektronički oglasnik javne nabave potrebna je registracija korisnika. (Pristupni podaci sa "starijom" EOJN RH ne primjenjuju se na "novom" EOJN RH).

Pregled ključnih funkcionalnosti na novom EOJN RH | Najčešća pitanja i odgovori | Upute EOJN RH | Video upute

Nakon otvaranja novog plana nabave, naručitelj je obavezan unijeti godinu za koju se unosi novi plan nabave.

Slika 4. Prikaz traženih podataka nakon odabir Novi plan:

Nabava Koncesije
 Osnovne informacije o planu nabave
 Osnovni podaci
Naručitelj
 Hrvatski restauratorski zavod
Godina plana
 Statusi plana
Status plana
 U pripremi
Verzija plana
 1
 • Polje Godina plana je obavezno

Nakon unosa 2024. godine pod Godina plana, korisniku se omogućava nastavak unosa plana nabave.

Slika 5. Kartica na kojoj se unosi plan nabave za odabranu godinu 2024.

Nabava Koncesije
 Osnovne informacije o planu nabave
 Osnovni podaci
Naručitelj
 Hrvatski restauratorski zavod
Godina plana
 2024
 Statusi plana
Status plana
 U pripremi
Verzija plana
 1
 Učitavanje plana
 Predložak za uvoz plana nabave možete preuzeti ovdje.
 Plan nabave (popunjen prema obrascu)
 Sijedeći korak

Osnovni plan nabave za 2024. godinu, može se u EOJN RH unositi na dva načina.

Prvi način je putem unaprijed popunjene javno objavljene standardizirane tablice (obrasca) predložka plana nabave, koja se može preuzeti sa stranica novi EOJN RH („Predložak za uvoz plana nabave možete preuzeti ovdje“). Navedeni predložak plana nabave je u .xlsx formatu, a javni naručitelj ga popunjava, lokalno, na svom računalu. Navedenu tablicu

naručitelji mogu učitati pod – Plan nabave (popunjen prema obrascu). Na taj način korisnici mogu učitati i objaviti osnovni plan nabave u obliku unaprijed popunjene tablice predložka plana nabave. Jednom učitani i objavljeni plan nabave predstavlja osnovni plan nabave i on se ne može zamijeniti već se isključivo mogu učitavati i objavljivati izmjene i dopune tog osnovnog plana nabave.

Drugi način unosa plana nabave u EOJN RH je da naručitelji pojedinačne stavke plana nabave, putem opcije „Stavke plana“ unose direktno kroz modul Plan nabave, jednu po jednu na način da odaberu opciju + za prvu i svaku drugu stavku plana nabave. Dakle, nakon unosa prve i svake druge stavke plana nabave, korisnik odabire + i unosi sljedeću stavku plana nabave. Nakon unosa pojedinačnih stavaka plana nabave javni naručitelji putem opcije „Objavi plan“ objavljuju sve pojedinačno unesene stavke plana. Uputno je da ovu mogućnost koriste oni javni naručitelji koji imaju manji broj stavaka plana nabave koje treba unijeti pa ih mogu unositi jednu po jednu. Za one javne naručitelje koji imaju veći broj stavaka u planu nabave uputno je plan nabave unositi u obliku unaprijed popunjene tablice Predložka plana nabave.

Slika 6. Prikaz podataka koje potrebno popuniti za svaku stavku plana nabave

The screenshot shows a web application interface for entering bid item data. On the left is a navigation menu with items: '1. Osnovne informacije o nabavi', '2. Stavke plana nabave', '3. Datum', and '4. Obrazac plana nabave'. The main content area is titled 'Stavka plana nabave' and contains several sections:

- Početni podaci**: Includes 'Redni broj' (0001), 'Evidencijski broj nabave' (empty), and 'Područje primjene' (empty).
- Osnovni podaci o stavci plana**: Includes 'Predmet nabave' (empty), 'Vrsta ugovora' (empty), 'CPV' (empty), and 'Procijenjena vrijednost nabave (EUR)' (empty).

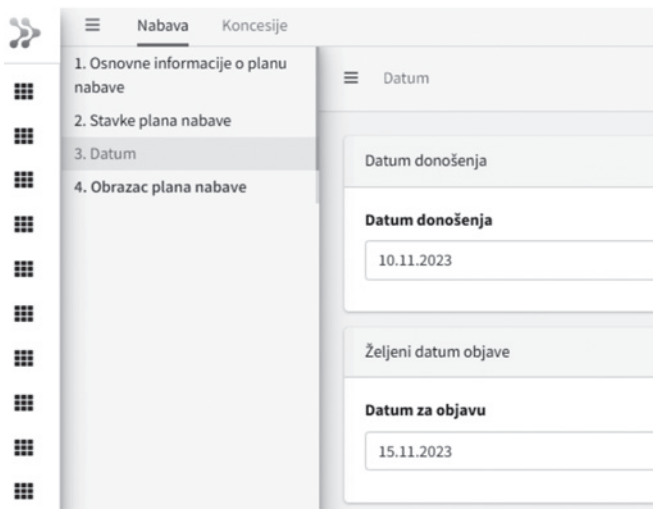
Slika 7. Prikaz unesenih podataka za jednu stavku plana nabave

The screenshot shows the same web application interface as Slika 6, but with the form fields populated with data:

- Redni broj**: 0001
- Evidencijski broj nabave**: 1/23
- Područje primjene**: Javna nabava
 - Provodi središnje tijelo za nabavu
 - Provodi drugi naručitelj (povremena zajednička nabava)
- Osnovni podaci o stavci plana**:
 - Predmet nabave**: Nabava računala
 - Vrsta ugovora**: Robe
 - CPV**: 30141200 - Stolna računala
 - Procijenjena vrijednost nabave (EUR)**: 150.000,00
 - Vrsta postupka**: Otvoreni postupak
 - Tehnika (OS/DSN)**: (empty)
 - Predmet podijeljen na grupe**:
 - Da
 - Ne
 - Financiranje iz EU fondova**:
 - Da
 - Ne
- Vremenski okvir**:
 - Planirani početak postupka**: 1. kvartal
 - Planirano trajanje ugovora / OS**: 3 mjeseca
 - Napomena**: Nabava se provodi u okviru EU projekta

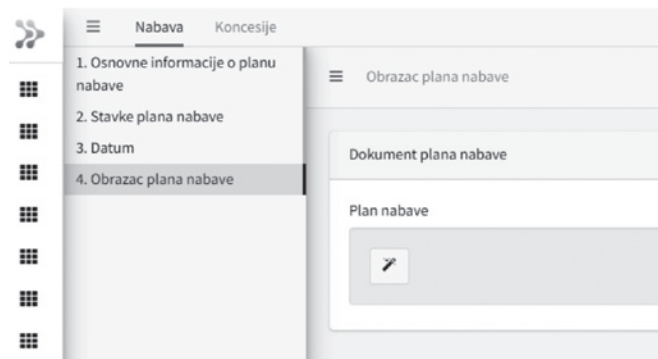
Nakon učitavanja tablice s unaprijed popunjenom tablicom plana nabave ili ručnog unosa stavku po stavku u novi EOJN RH, u sljedećem koraku korisnik naručitelja navodi datum donošenja plana nabave i datum za objavu kada želi da plan nabave bude javno objavljen u novi EOJN RH.

Slika 8. Unos podataka o datumu donošenja i objave plana nabave:

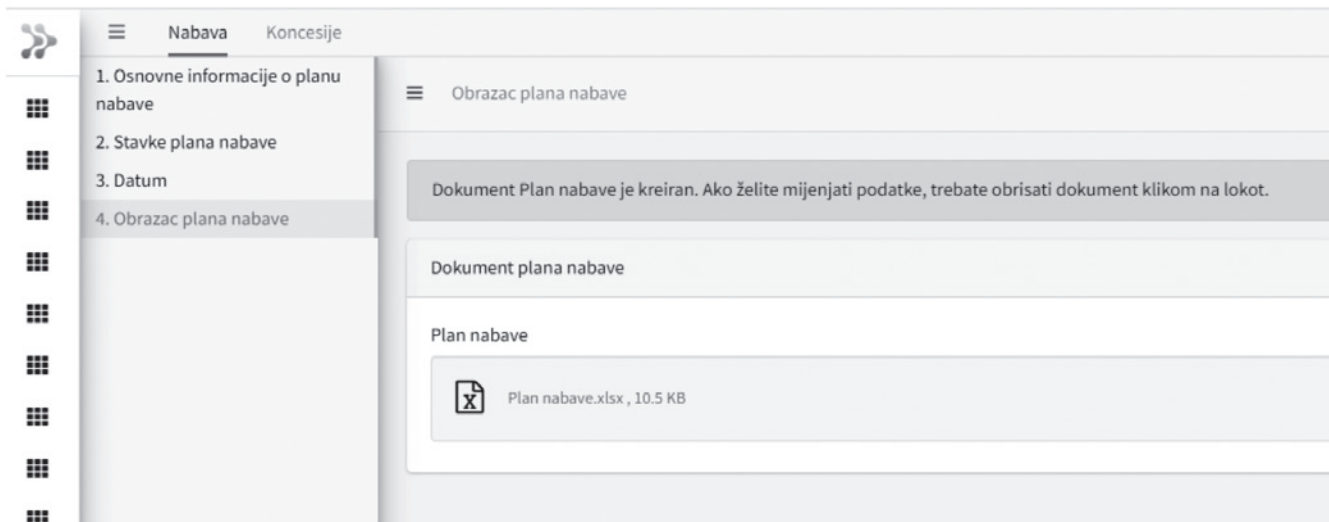


U sljedećem se koraku kreira plan nabave (stvara) bilo od učitanje tablice po predlošku plana nabave, bilo od pojedinačno unesenih stavaka plana nabave. Nakon kreiranja, stvara se tablica osnovnog plana nabave za 2024. godinu. U sljedećem koraku korisnik može preuzeti i pregledati osnovnu tablicu plana nabave. Ako je tablica točna, korisnik može odabrati Da želi objaviti plan nabave ili Ne ne želi objaviti plan nabave.

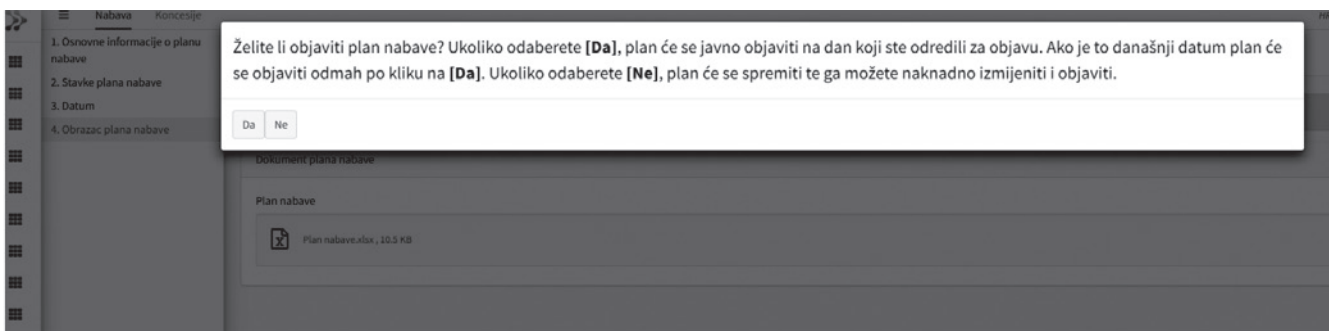
Slika 9. Odabir opcije kreiraj plan nabave



Slika 10. Prikaz excel tablice kreiranog plana nabave



Slika 11. Odabir opcije objave plana nabave



7. Način unosa izmjene Plana nabave

Izmjene i dopune Plana nabave (ažuriranje plana nabave) moguće je unositi i objavljivati isključivo putem novog EOJN RH i to na sljedeći način:

- korisnik se prijavljuje za naručitelja za kojega provodi izmjenu plana nabave,
- korisnik odabire objavljeni plan nabave za koji želi napraviti promjenu,
- korisnik ulazi u proces izmjene plana nabave na način da odabire u izborniku Procesi – opciju Izmjena/dopuna plana nabave,
- u koraku Stavke plana nabave, nalazi se popis javno objavljenih stavki plana javne nabave. Na tom se koraku dodaju nove stavke (ikona plus), mijenjaju ili brišu postojeće stavke plana (ikona ključ)
- odabirom opcije izmjena stavke plana nabave, otvara se prozor za uređivanje određene stavke plana. U vrsti izmjena odabire se "Izmjena" i mijenjaju se potrebni podatci u postojećoj stavci plana.
- Za brisanje stavke, nakon odabira ikone ključa, otvara se opcija odustanak. Odabirom navedene opcije odustanak briše se postojeća stavka.
- Nakon obavljenih promjena vidljiv nam je Popis izmjena stavki plana,
- U sljedećem se koraku navodi podatak o datumu promjene plana i datumu željene objave izmjene plana nabave,
- U sljedećem se koraku odabire opcija kreiranje nove verzije plana nabave
- Nakon toga imamo mogućnost pregledati izmijenjeni obrazac plana nabave, te ukoliko je isti ispravan u zadnjem koraku, korisnik šalje izmjenu plana javne nabave na objavljivanje, koja će odmah biti vidljiva u EOJN RH.

Nakon izmjene konkretne stavke plana nabave u planu nabave će biti vidljive sve izmjene i dopune stavke plana nabave. Zbog navedenog načina ažuriranja Plana nabave (unosa promjena za svaku pojedinu stavku plana nabave), predlaže se naručiteljima da, ovisno o mogućnostima, prilagode proces izrade i usvajanja izmjena i dopuna Plana nabave sukladno prethodno definiranom načinu unosa izmjena i dopuna Plana nabave kroz EOJN RH. Mišljenja smo da bi bilo svrhovito i učinkovito *svaku pojedinu izmjenu i dopunu Plana nabave (ili više stavaka istovremeno)*, koja se mora objaviti u EOJN RH, provesti na način da istu donese čelnik tijela naručitelja, koji je donio i osnovni Plan nabave, te da registrirani korisnik naručitelja, s pravima - admin naručitelja, svaku pojedinu izmjenu i dopunu Plana nabave, bez odgode, unosi i objavljuje

u EOJN RH i to prije početka postupka javne nabave ili jednostavne nabave.

Smatramo da ne bi bilo svrhovito niti učinkovito skupljati promjene periodično - kroz neki vremenski period (primjerice mjesec dana) i nakon toga donositi izmjene i dopune Plana koje se tek onda mogu unositi i objaviti u EOJN RH, pogotovo jer čelnik tijela naručitelja odobrava svaku konkretnu izmjenu i dopunu Plana nabave prije njene konkretne realizacije. Na ovakav način će se osigurati da sve izmjene i dopune Plana nabave budu donesene i javno objavljene u EOJN RH prije konkretne realizacije pojedine stavke Plana nabave.

Navedeni način je teško primjenjiv kod naručitelja kojemu plan nabave i sve izmjene plana donosi (usvaja) upravljačko tijelo, npr. Upravno ili Kazališno vijeće ili sl. Navedeno upravljačko tijelo se u pravilu sastaje svega nekoliko puta godišnje, a ustanova često ima potrebu plan nabave mijenjati više puta tijekom godine. U tom slučaju često nije moguće da izmjene plana nabave donese upravljačko tijelo prije započinjanja postupka nabave. Zbog toga se takvim naručiteljima preporučuje da postupke nabave provode sukladno svojim potrebama, te da redovito skupljaju izmjene plana nabave i podnose ih Upravnom ili Kazališnom vijeću na donošenje na redovitim ili izvanrednim sjednicama.

8. Pravo korisnika na unos i izmjene Plana nabave

Samo prethodno registrirani korisnik naručitelja, kojemu je dodijeljena korisnička uloga: „**Admin naručitelja**“ (korisnička uloga s najvećim pravima) ima pravo i mogućnost unositi i objavljivati osnovni Plan nabave i sve kasnije izmjene i dopune Plana. Prema navedenom, EOJN RH nije predvidio posebnu korisničku ulogu kod naručitelja samo za unos i objavu podataka vezanih uz Plan nabave. *Admin naručitelja* predstavlja hijerarhijski najvišu korisničku ulogu koja se automatski dodjeljuje tzv. nultom (prvom) korisniku nakon registracije novog naručitelja.

Svi podaci navedeni u Planu nabave su javno dostupni svim zainteresiranim osobama, subjektima i dionicima. Dakle zainteresirane osobe, subjekti i dionici, za uvid i preuzimanje podataka i tablica s planovima nabave, ne moraju biti registrirani kao korisnici u EOJN RH, već podatke mogu preuzimati slobodno, neograničeno i bez plaćanja bilo kakve naknade. Preuzimanje podataka obavlja se odabirom dijela aplikacije EOJN RH „*Planovi nabave*“. Nakon otvaranja dijaloškog okvira zainteresirana osoba odabire godinu za koju pretražuje planove nabave, te pomoću tražilice izabire javnog naručitelja koji je objavio Plan nabave za određenu godinu.

Slika 12. Prikaz načina pretraživanja planova nabave



Slika 13. Prikaz rezultata pretraživanja planova nabave

Preuzmi	Godina	Naručitelj	Status	Datum posljednje objave
	2024	GIMNAZIJA FRANJE PETRIČA ZADAR	Objavl...	10.11.2023
	2024	ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE	Objavl...	10.11.2023
	2024	SREDNJA STRUKOVNA ŠKOLA VELIKA GORICA	Objavl...	10.11.2023
	2024	OŠ DRAGUTINA TADIJANOVIĆA Petrinja	Objavl...	08.11.2023
	2024	Studentski centar u Osijeku	Objavl...	08.11.2023

Slika 14 Izvještaj o planu nabave jednog korisnika:

Područje prim.	Evid. broj	Predmet nabave	Vrsta u...	Proc. vrijednost	Vrsta postupka	CPV	EU fin.	Tehnika	Planirani početak postupka	Status	Zadnja izmjena
Jednostavna ...	1/23	Uredske potrepštine	Robe	4.400,00	Jednostavna nabava	30190000 - Razna uredska oprema i potrepštine	Ne		1. kvartal	Izmjena	27.10.2023
Jednostavna ...	2/23	Proizvodi za čišćenje	Robe	3.200,00	Jednostavna nabava	39830000 - Proizvodi za čišćenje	Ne		1. kvartal	Izmjena	27.10.2023
Jednostavna ...	3/23	Razni građevinski materijali od drva	Robe	3.200,00	Jednostavna nabava	44190000 - Razni građevinski materijali	Ne		1. kvartal	Izmjena	27.10.2023
Jednostavna ...	4/23	Električna energija	Robe	15.000,00	Jednostavna nabava	09310000 - Električna energija	Ne		1. kvartal	Izmjena	27.10.2023
Jednostavna ...	5/23	Goriva	Robe	6.400,00	Jednostavna nabava	09100000 - Goriva	Ne		1. kvartal	Izmjena	27.10.2023

Novi EOJN RH nudi mogućnost zainteresiranim gospodarskim subjektima (potencijalnim ponuditeljima) da u planovima nabave pojedinih naručitelja označe svoje favorite (stavke plana nabave) koje žele pratiti i za koje žele dobivati notifikacije (mail poruke) od EOJN RH o svim promjenama u navedenim stavkama plana nabave. Promjene se ne odnose samo na objavljene izmjene i dopune navedenih stavki, već i promjene koje se odnose na objavu prethodnog savjetovanja za te stavke, objavu postupka javne nabave i dr.

9. Obvezni sadržaj Plana nabave za 2024. godinu

Pravilnik, u članku 2. propisuje sadržaj Plana nabave. Plan nabave za predmete nabave koji ne predstavljaju jednostavnu nabavu, sadrži sljedeće podatke:

1. evidencijski broj nabave,
2. predmet nabave,
3. brojeva oznaka predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV),
4. procijenjena vrijednost nabave u EUR,
5. vrsta postupka (uključujući posebne režime nabave i jednostavnu nabavu),

6. navod planira li se predmet podijeliti na grupe,
7. navod sklapa li se ugovor ili okvirni sporazum,
8. navod financira li se ugovor ili okvirni sporazum iz fondova EU, ako su podaci o izvoru financiranja poznati prilikom izrade plana nabave,
9. planirani početak postupka,
10. planirano trajanje ugovora ili okvirnog sporazuma,
11. napomena, ako je potrebno.

U slučaju jednostavne nabave, u Plan nabave naručitelji obvezno unose sljedeće podatke:

1. evidencijski broj nabave
2. predmet nabave
3. brojeva oznaka predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV)
4. procijenjena vrijednost nabave u EUR
5. vrsta postupka (uključujući posebne režime nabave i jednostavnu nabavu).

U slučaju jednostavne nabave, naručitelju mogu unijeti i ostale podatke navedene u članku 2. stavku 1. Pravilnika, odnosno u točki od 1 do 11 iz prethodnog popisa.

Predložak plana nabave za 2024. godinu se djelomice razlikuje od obveznog sadržaja plana nabave iz Pravilnika. Tako se u predlošku plana nabave za 2024., osim 11 podataka koji se traže Pravilnikom, traže još neki dodatni podaci. Ti su podaci:

- zakonski okvir ili područje primjene koji je obvezan podatak i gdje korisnik naručitelja bira jednu od opcija: javna nabava, javna nabava – obrana i sigurnost, jednostavna nabava i obnova;
- ako nabavu provodi središnje tijelo za nabavu ili drugi naručitelj (povremena zajednička nabava), korisnik odabire ispravnu opciju, te je u tom slučaju, ako je odredio da nabavu provodi središnje tijelo za nabavu ili se radi o povremenoj zajedničkoj nabavi, obvezan dodatno popuniti podatke o središnjem tijelu za nabavu ili naručitelju koji provodi povremenu zajedničku nabavu i odabrati predmet središnje odnosno zajedničke nabave,
- redni broj stavke plana nabave.

Plan nabave i dalje ne mora biti strukturno povezan s financijskim planom, odnosno proračunom, odnosno, ne mora sadržavati oznaku pozicije na kojoj su sredstva za realizaciju predmeta nabave planirana odnosno osigurana. Navedeni podatak nije obvezan sadržaj plana nabave, odnosno nije dio obrasca u standardiziranom obliku koji na raspolaganje stavlja EOJN RH i koji je objavljen u EOJN RH, ali preporuka naručiteljima je da navedeni podatak navedu u Planu nabave izrađenom za svoje potrebe (detaljni Plan nabave), u kojemu će biti navedeni podaci o svim predmetima nabave pa tako i predmetima nabave procijenjene vrijednosti manje 2.650,00 eura i predmetima nabave na koje se primjenjuje izuzeće od primjene ZJN 2016.

Prethodno navedeno se smatra važnim zbog obveze izrade Statističkog izvješća o javnoj nabavi za prethodnu godinu, koje je propisano člankom 441. stavkom 2. ZJN 2016. U Statističkom izvješću, između ostalog, objavljuju se podaci o jednostavnoj nabavi i to iznosi nabavljenih radova, robe ili usluga bez PDV-a u razdoblju od 1.1. do 31.12. svake godine za koju se izrađuje statističko izvješće. Sve navedeno je važno i radi efikasnijeg upravljanja troškovima, te zbog izbjegavanja mogućih pogrešaka donošenja odluka o odabiru u predmetima za koje sredstva nisu osigurana u financijskom planu odnosno u proračunu.

10. Predmeti nabave koji se obvezno unose u Plan nabave za 2024. godinu

Naručitelji su obvezni u **Plan nabave za 2024. godinu** unijeti sve predmete nabave čija je procijenjena vrijednost **jednaka ili veća od 2.650,00 eura**. Predmete nabave čija je procijenjena vrijednost manja od 2.650,00 eura naručitelji **nisu obvezni** unijeti u Plan nabave. Javni naručitelji nisu obvezni u Plan nabave koji se objavljuje u EOJN RH unijeti one stavke Plana nabave na koje se primjenjuje izuzeće od primjene ZJN 2016 i stavke čija je procijenjena vrijednost nabave manja od 2.650,00 eura.

Kao što je navedeno predmete nabave proc. vrijednosti do 2.650,00 eura, naručitelji nisu obvezni unositi u Plan nabave. Međutim, uputno bi bilo da i te predmete nabave naručitelji vode u *detaljnem planu nabave*, s tim da taj dio Plana nabave ne moraju objavljivati. Na taj način naručitelj ima pregled nad svim predmetima nabave, s tim da u slučaju da nabava pojedinog predmeta nabave, proc. vrijednosti do 2.650,00 eura, tijekom godine prijeđe iznos od 2.650,00 eura, naručitelj je obvezan i te predmete nabave uvrstiti u Plan nabave. Dakle, preporučuje se

javnim naručiteljima da u Plan nabave za 2024. godinu, koji se javno objavljuje ne unose stavke čija je procijenjena vrijednost manja od 2.650,00 eura, što će im osigurati određenu fleksibilnost tijekom godine kod otvaranja novih predmeta nabave čija je procijenjena vrijednost nabave manja od 2.650,00 eura bez provođenja procedure izmjena plana nabave. Naime, predmeti nabave koji se odnose na usluge otklanjanja izvanrednih kvarova, nabavu rezervnih dijelova i potrošnog materijala za hitne popravke, usluge hitnih intervencija i sl., su najčešće proc. vrijednosti nabave manje od 2.650,00 eura bez PDV-a, pa u slučaju hitne potrebe za istima naručitelj ima mogućnost bez javne objave izmjene Plana nabave iste realizirati.

11. Određivanje predmeta nabave

Članak 203. ZJN 2016 propisuje da predmet nabave određuje naručitelj na način da predstavlja tehničku, tehnološku, funkcionalnu, oblikovnu i/ili drugu objektivno odredivu cjelinu. Naručitelji mogu podijeliti predmet nabave na grupe na temelju objektivnih kriterija, primjerice prema vrsti, svojstvima, namjeni, mjestu i/ili vremenu ispunjenja, u kojem slučaju određuju predmet i veličinu pojedine grupe, uzimajući u obzir mogućnost pristupa malih i srednjih gospodarskih subjekata postupku javne nabave. Ako javni naručitelj u postupku javne nabave velike vrijednosti nije podijelio predmet nabave na grupe, obvezan je u dokumentaciji o nabavi te u izvješću o javnoj nabavi naznačiti glavne razloge za takvu odluku. Ova odredba se ne primjenjuje na sektorske naručitelje.

12. Određivanje evidencijskog broja

ZJN 2016 a niti podzakonski akti doneseni na temelju ZJN 2016, ne donose definiciju evidencijskog broja, niti propisuju način na koji se određuje (struktura, sadržaj). Iz pojedinih odredbi ZJN 2016 i podzakonskih akata proizlazi obveza vođenja evidencije rednih brojeva nabave (Evidencijskog broja nabave), primjerice kod navođenja obveznih podataka na otnici ponude ili navođenja informacije o evidencijskom broju nabave u zapisniku o javnom otvaranju ponuda, zapisniku o pregledu i ocjeni zahtjeva za sudjelovanje, zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda.

Evidencijski broj nabave mora se navesti u Planu nabave, ali i u registru sklopljenih ugovora i okvirnih sporazuma. Evidencijski broj nabave može se odrediti kao običan niz brojeva (1,2,3...), odnosno kao podatak deklaratorne naravi iz kojeg je vidljiv samo redni broj predmeta nabave i dodatno ukupan broj predmeta nabave. On se može odrediti i kao kombinacija brojeva i slova iz koje se može iščitati redni broj predmeta nabave, jesu li predmet nabave roba, usluge ili radovi, sklapa li se ugovor ili okvirni sporazum, te radi li se o nabavi male ili velike vrijednosti.

13. Određivanje brojčane oznake predmeta nabave iz CPV

Pravilnik propisuje obvezu navođenja brojčane oznake predmeta nabave iz Jedinственog rječnika javne nabave (CPV), kao obvezni sadržaj Plana nabave. Naglašava se da se ne radi o određivanju predmeta nabave putem CPV oznake, već se radi o obvezi naručitelja da za svoje predmete nabave koje objavljuje u Planu nabave, **odredi brojčanu oznaku predmeta nabave iz Jedinственog rječnika javne nabave - (CPV) broj, koji najbolje opisuje odnosno označava predmet nabave**. Pri tome naručitelji mogu odrediti bilo koji CPV broj koji se sastoji

od 8 znakova **bez navođenja** crtice i devete znamenke koja služi za provjeru prethodnih znamenki (kontrolni broj).

U Planu nabave svakog naručitelja objavljenom u starom EOJN RH prikazuje se samo brojčana oznaka iz Jedinostvenog rječnika javne nabave bez navođenja tekstualnog značenja navedene brojčane oznake, dok se u Planu nabave objavljenom u novom EOJN RH prikazuje i brojčana oznaka i tekstualno značenje iz Jedinostvenog rječnika javne nabave, za svaku stavku plana nabave.

14. Pragovi nabave

Europska komisija je na temelju delegirane ovlasti iz EU direktiva 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU te 2009/81/EZ donijela akte kojima su **od 1. siječnja 2022. utvrđene vrijednosti europskih pragova (nabava velike vrijednosti)**. Naglašava se da će ovi pragovi biti aktualni do 31. prosinca 2023. godine, a da će se novi pragovi, prema dosadašnjoj praksi donošenja delegiranih uredbi Komisije o izmjenama važećih direktiva javne nabave, primjenjivati od 1. siječnja 2024. godine.

U nastavku se navode pragovi velike i male vrijednosti prema trenutno važećim direktivama Europske komisije:

o EURO	o PRIMJENA
o 80.000	o Odvojena nabava pojedine grupe – nabava roba ili usluga
o 140.000	o Robe/usluge/projektni natječaji Državna tijela RH
o 215.000	o Robe/usluge/projektni natječaji ostali javni naručitelji i decentralizirani javni naručitelji
o 431.000	o Robe/usluge/projektni natječaji sektorski naručitelji
o 750.000	o Društvene i druge posebne usluge javni naručitelji
o 1.000.000	o Društvene i druge posebne usluge sektorski naručitelji i odvojena nabave pojedine grupe - radovi
o 5.382.000	o Radovi svi naručitelji

15. Određivanje procijenjene vrijednosti nabave

Prema članku 17. ZJN 2016, izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnom iznosu, bez poreza na dodanu vrijednost (PDV), uključujući sve opcije i moguća obnavljanja ugovora, što se izričito određuje u dokumentaciji o nabavi. Način izračunavanja procijenjene vrijednosti nabave ne smije se koristiti s namjerom izbjegavanja primjene ZJN 2016 ili odredaba istog Zakona koje se primjenjuju na nabavu male, odnosno velike vrijednosti. Nabava se ne smije dijeliti s namjerom izbjegavanja primjene ZJN 2016 ili odredaba ZJN 2016 koje se primjenjuju na nabavu male, odnosno velike vrijednosti. Naručitelj je obavezan u obavijesti javne nabave navesti procijenjenu vrijednost nabave. Ako je predmet nabave podijeljen na više grupa, izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti svih grupa predmeta nabave.

Kod okvirnog sporazuma i dinamičkog sustava nabave izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na maksimalnoj procijenjenoj vrijednosti bez PDV-a svih ugovora koji se predviđaju sklopiti na temelju okvirnog sporazuma ili dinamičkog sustava nabave tijekom njihova trajanja.

Prilikom izrade Plana nabave za postupke nabave koji završavaju sklapanjem okvirnog sporazuma na više godina, često se postavlja pitanje unosi li se u Plan nabave za iduću godinu vrijednost pojedinačnog ugovora koji će se sklopiti na temelju sklopljenog okvirnog sporazuma u tekućoj godini. Odgovor je ne, odnosno naručitelj nije obavezan unositi vrijednost pojedinačnog ugovora u Plan nabave jer u Plan nabave se unose

samo **predmeti nabave za koje se provode postupci javne nabave ili postupci jednostavne nabave** čija je procijenjena vrijednost nabave jednaka ili veća od 2.650,00 eura. Dakle, pod pretpostavkom da je okvirni sporazum sklopljen 2023. godini na 4 godine, i da je postupak planiran, započeo i proveden u 2023. godini, isti je unesen u Plan nabave za 2023. godinu i ne unosi se dodatno u Plan nabave za 2024. godinu.

Procijenjenu vrijednost predmeta nabave čini ukupna procijenjena vrijednost svih pojedinačnih ugovora koji će se sklopiti na temelju okvirnog sporazuma. Bez obzira na navedeno, vrijednost pojedinačnog ugovora treba biti osigurana u proračunu/financijskom planu za onu godinu u kojoj će isti biti sklopljen. Također, kod predmeta nabave kod kojih je postupak javne nabave proveo središnje tijelo sukladno članku 186. ZJN 2016, predmet nabave se sa svim obveznim podacima unosi u Plan nabave središnjeg tijela koji će postupak i provoditi, a procijenjena vrijednost nabave je zbroj procijenjenih vrijednosti nabave svakog pojedinog naručitelja uključenog u središnju nabavu. Pojedini naručitelj u svom Planu nabave navedi predmet nabave i svoju procijenjenu vrijednost nabave, ali uz napomenu da za taj predmet nabave postupak nabave provodi središnje tijelo za javnu nabavu.

Člankom 23. ZJN 2016 je propisano da ako je predmet nabave podijeljen na više grupa predmeta nabave, izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti svih grupa predmeta nabave.

Na odvojenu nabavu pojedine grupe predmeta nabave primjenjuju se pravila koja vrijede za ukupnu procijenjenu vrijednost predmeta nabave. Iznimno od navedenog, ako je predmet nabave velike vrijednosti podijeljen na više grupa, na odvojenu nabavu pojedine grupe ili više grupa predmeta nabave, ako zbrojena procijenjena vrijednost tih grupa ne prelazi 20 % ukupne procijenjene vrijednosti svih grupa predmeta nabave, mogu se primijeniti pravila koja vrijede za:

1. nabavu male vrijednosti, ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa za robu ili usluge manja od 80.000,00 eura, odnosno za radove manja od 1 milijun eura ili
2. jednostavnu nabavu, ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa predmeta nabave manja od pragova za primjenu ZJN 2016.

Također, ako je predmet nabave male vrijednosti podijeljen na više grupa, na odvojenu nabavu pojedine grupe ili grupa predmeta nabave mogu se primijeniti pravila koja vrijede za jednostavnu nabavu:

1. ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa predmeta nabave manja od pragova za primjenu ZJN 2016, i
2. ako zbrojena procijenjena vrijednost tih grupa ne prelazi 20% ukupne procijenjene vrijednosti svih grupa predmeta nabave.

- **Primjer iz prakse: Mišljenje Ministarstva: Klasa: 406-01/21-01/407, od 8. studenoga 2021.**

Javni naručitelj, Grad, u dopisu navodi da je proveo otvoreni postupak javne nabave za projekt „Igram do govora“ u sklopu unaprjeđenja kvalitete i razvoja programa logopedске terapije i rane intervencije za aktivno socijalno uključivanje djece s teškoćama u razvoju. Predmet nabave, ukupne procijenjene vrijednosti 671.235,00 kn bez PDV-a, bio je podijeljen u četiri grupe. Za jednu od grupa, Provedba programa osnaživanja za roditelje „Terapija igrom“, procijenjene vrijednosti 19.935,00 kn, nije zaprimljena niti jedna ponuda. Javni naru-

čitelj je za navedenu grupu predmeta nabave donio odluku o poništenju postupka. Sada, javni naručitelj postavlja pitanje kako ponovno provesti postupak nabave za navedenu grupu.

Na temelju informacija iz dopisa, Ministarstvo smatra da su u opisanom slučaju zadovoljeni uvjeti za pokretanje pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje, sukladno članku 131. stavku 1. točki 1. ZJN 2016, ali se skreće pozornost na članak 23. ZJN 2016, kojim je propisano da, ako je predmet nabave podijeljen na više grupa, izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti svih grupa predmeta nabave, dok je stavkom 2. istoga članka ZJN 2016 propisano da se na odvojenu nabavu pojedine grupe predmeta nabave primjenjuju pravila koja vrijede za ukupnu procijenjenu vrijednost predmeta nabave. Stavkom 4. istoga članka propisana je iznimka u odnosu na stavak 2. istoga članka, odnosno da se na odvojenu nabavu pojedine grupe ili grupa predmeta nabave mogu primijeniti pravila koja vrijede za jednostavnu nabavu ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa predmeta nabave manja od pragova za primjenu ovoga Zakona i ako zbrojena procijenjena vrijednost tih grupa ne prelazi 20% ukupne procijenjene vrijednosti svih grupa predmeta nabave.

S obzirom da članak 23. ZJN 2016 govori o odvojenoj nabavi pojedine grupe ili grupa na koje je bio podijeljen predmet nabave u provedenom postupku, smatramo da su u konkretnom slučaju zadovoljeni uvjeti iz stavka 4. ovog članka te se na odvojenu nabavu grupe Provedba programa osnaživanja za roditelje „Terapija igrom“ mogu primijeniti pravila za jednostavnu nabavu.

16. Određivanje planiranog početka postupka

Jedan od obveznih podataka u Planu nabave je planirani početak postupka. Ne traži se podatak o točnom datumu početka postupka nabave već o planiranom početku. To znači da naručitelji kod izrade Plana nabave mogu u Planu nabave navesti primjerice kvartal u kojemu naručitelj planira ili ima namjeru pokrenuti postupak nabave. Ako i u odnosu na taj podatak dođe do izmjena, tada naručitelj može kroz izmjene Plana nabave korigirati i planirani početak postupka nabave.

17. Usvajanje/donošenje Plana nabave

Naručiteljima - javnim i sektorskim, Zakonom o javnoj nabavi i Pravilnikom propisana je obveza donošenja Plana nabave za proračunsku ili poslovnu godinu, te je određeno da Plan nabave *donosi čelnik naručitelja*. ZJN-om 2016, a niti Pravilnikom nije propisano tko je konkretno kod pojedinog naručitelja čelnik koji donosi Plan nabave. Uobičajena situacija kod javnih i sektorskih naručitelja je da Plan nabave izrađuju stručne službe naručitelja. Izrađeni i pripremljeni Prijedlog plana nabave dostavlja se odgovornoj osobi: županu, gradonačelniku, načelniku, ravnatelju, predsjedniku uprave, direktoru ili drugoj odgovornoj osobi (čelniku tijela).

O ovlasti odgovorne osobe – čelnika naručitelja određenoj Zakonom ili podzakonskim propisom, Statutom, društvenim ugovorom, izjavom o osnivanju ili drugim aktom ovisi tko će donositi Plan nabave. Aktom je propisana ovlast odgovorne osobe odnosno *visina ovlaštenja za sklapanje ugovora ili izdavanje narudžbenica za nabavu robe, usluga i radova*.

Sukladno članku 39. Zakona o proračunu, Sabor, odnosno predstavničko tijelo, donosi proračun na razini podskupine

ekonomske klasifikacije do kraja tekuće godine za iduću proračunsku godinu i projekciju na razini skupine ekonomske klasifikacije za sljedeće dvije proračunske godine do konca tekuće godine i to u roku koji omogućava primjenu proračuna s 1. siječnja godine za koju se donosi proračun.

Izmjene i dopune proračuna provode se po postupku za donošenje proračuna i projekcija. Odgovornost za planiranje i izvršavanje proračuna je na izvršnom tijelu. Prema navedenom, proračun se donosi na razini podskupine ekonomske klasifikacije dok plan nabave, kao akt izvršenja proračuna, razrađuje pojedinačne stavke svake podskupine pa je zato Plan nabave akt izvršnog tijela o izvršenju proračuna koji se izrađuje sukladno odredbama ZJN 2016. Takvim aktom je najčešće propisano usvajanje financijskog plana ili proračuna, financijskih izvještaja za godinu ili određeni dio godine, ali ne i Plana nabave. Razlog tome je što u trenutku pisanja i usvajanja statuta vjerojatno nije postojala obveza izrade i donošenja Plana nabave za proračunsku ili poslovnu godinu.

Ako procijenjena vrijednost nabave u Planu nabave planiranih predmeta nabave s PDV-om, odnosno osigurana sredstva u Planu nabave, prelaze iznos ovlaštenja odgovorne osobe predviđen Statutom ili drugim aktom, potrebna je suglasnost mjerodavnog tijela, županijskog, gradskog ili općinskog vijeća, upravnog vijeća, školskog odbora, fakultetskog vijeća, nadzornog odbora ili drugog mjerodavnog tijela na predloženi Plan nabave. Primjer: ravnatelj škole ima ovlaštenje da samostalno bez suglasnosti školskog odbora, za 2024. godinu potpisuje ugovore do 65.000,00 eura s PDV-om, odnosno 52.000,00 eura bez PDV-a (za stavke koje su oporezive stopom od 25% PDV-a).

Ako su u Planu nabave sadržane stavke odnosno predmeti nabave čija procijenjena vrijednost nabave prelazi 52.000,00 eura, ravnatelju je potrebna suglasnost školskog odbora za sklapanje takvih ugovora. Samo usvajanje Plana nabave od strane mjerodavnog tijela ne predstavlja istovremeno i suglasnost na sklapanje ugovora o javnoj nabavi odnosno okvirnog sporazuma. Iz tog razloga se preporučuje da se *odlukom o davanju suglasnosti na predloženi Plan nabave odmah ovlaštenoj osobi daje suglasnost i za sklapanje ugovora o javnoj nabavi odnosno okvirnog sporazuma ili izdavanja narudžbenica za nabavu roba, usluga ili radova koje su navedene u planu nabave.*

18. Plan nabave i privremeno financiranje

Člankom 44. Zakona o proračunu propisano je da ako Sabor, odnosno predstavničko tijelo ne donese proračun prije početka proračunske godine, privremeno se, na osnovi odluke o privremenom financiranju, nastavlja financiranje poslova, funkcija i programa državnih tijela i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih proračunskih i izvanproračunskih korisnika u visini koja je nužna za njihovo obavljanje i izvršavanje te prava primatelja sredstava proračuna utvrđena zakonima i drugim propisima donesenim na temelju zakona (u nastavku: *privremeno financiranje*). Rashodi financirani iz izvora financiranja opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici, osim sredstava učešća za pomoći, sredstva učešća za zajmove i sredstava refundacija iz pomoći EU-a, planiraju se najviše do 25 posto ukupno izvršenih rashoda iz ovih izvora financiranja iz posljednjeg objavljenog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna. Privremeno financiranje se obavlja najduže za prva tri mjeseca proračunske godine. U razdoblju privremenog financiranja proračunski

korisnici ne smiju preuzimati nove obveze na teret razdoblja nakon privremenog financiranja, osim obveza za financiranje projekata koji se sufinanciraju iz sredstava EU.

Člankom 4. Pravilnika je propisano da se odredbe članka 3., koje se odnose na donošenje Plana nabave, predmete nabave koji moraju biti obuhvaćeni Planom nabave, rok donošenja Plana nabave, mogućnost izmjene i dopune Plana nabave, način izrade izmjene ili dopune Plana nabave, *primjenjuju i u slučaju privremenog financiranja.*

U tom slučaju, Plan nabave se izrađuje, usvaja, objavljuje, mijenja i nadopunjava za period privremenog financiranja, odnosno za prva tri mjeseca proračunske godine, kojim se planiraju oni predmeti nabave koji su nužni za obavljanje temeljnih funkcija naručitelja. Nedostatak ovog pristupa je što će se nakon usvajanja proračuna morati provesti postupak javne nabave za preostalu vrijednost predmeta nabave, što će zahtijevati dodatno vrijeme, uz mogućnost da naručitelj ostane bez isporuka koje su mu potrebne u tom vremenu. U ovom slučaju kod ponovnog pokretanja postupka javne nabave u istoj godini za isti predmet nabave, postupak se provodi u odnosu na ukupno procijenjenu vrijednost za cijelu godinu.

Druga mogućnost je sačiniti Plan nabave za razdoblje cijele godine, s time da se predvidi sklapanje okvirnog sporazuma kojim se ne stvara ugovorna obveza i mogućnost sklapanja više ugovora temeljem istoga. To bi značilo da će se temeljem tako sklopljenog okvirnog sporazuma sklopiti ugovor o javnoj nabavi za razdoblje važenja privremenog financiranja, a po usvajanju proračuna i za preostali iznos osiguranih sredstava na razini godine.

19. Izmjene Plana nabave

Planiranje nabave predstavlja plansku aktivnost, a Plan nabave planski je dokument kojim se završava faza planiranja. Međutim, s obzirom na to da se Plan nabave donosi za proračunsku ili poslovnu (financijsku) godinu, nije realno za očekivati da će realizacija i izvršenje Plana nabave u potpunosti pratiti planirane stavke, odnosno da neće biti odstupanja od donesenog Plana nabave. Tijekom proračunske ili poslovne godine su česti neočekivani događaji koji izravno utječu na prethodno usvojeni Plan nabave kao npr. odobrenje dodatnih financijskih sredstava za sufinanciranje pojedinog projekta, smanjenje prihoda u proračunu ili financijskom planu, povećanje rashoda i drugo.

Uslijed ovakvih događanja potrebno je *izmijeniti plan nabave*. Ponekad je potrebno pristupiti nabavi novih roba, radova ili usluga koje Planom nabave ranije nisu planirane. Razlog tome može biti primjerice elementarna nepogoda ili druga slična prirodna katastrofa, globalna pandemija virusa COVID-19 ili nepredvidivi događaj koji se ranije nije mogao predvidjeti niti planirati. U takvim situacijama potrebno je izraditi *izmjenu ili dopunu Plana nabave*.

Spoznaja da će planirani početak postupka javne nabave umjesto u ožujku, započeti u lipnju, ne treba predmnijevati obveznu izmjenu Plana nabave samo u toj stavci. Međutim s obzirom na to da javni naručitelj Plan nabave mijenja i nadopunjava u EOJN RH direktno, on može bez odgode pristupiti izmjeni navedene stavke, te isto više ne predstavlja značajan problem niti komplikaciju. Izmjene i dopune Plana obuhvaćaju i brisanje pojedinih predmeta nabave iz razloga što npr. nije izdana važeća dozvola ili nije dana suglasnost nekog od nadležnih tijela. Neovisno o razlogu izmjena i dopuna Pla-

na nabave, *sve izmjene i dopune plana nabave moraju biti pripremljene i donesene, te vidljivo naznačene u odnosu na osnovni plan nabave.*

S obzirom na to da se Plan nabave unosi i objavljuje u formatu i prema uputama koje je pripremio sustav EOJN RH, isti sustav obavezan je osigurati da sve izmjene i dopune Plana nabave budu jasno vidljive u odnosu na osnovni Plan nabave. Plan nabave usvaja se na nadzornom tijelu, upravnom vijeću, školskom odboru, fakultetskom vijeću, a kod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ovisno o visini procijenjene vrijednosti na županijskom, gradskom ili općinskom vijeću. Na isti način treba usvojiti i izmijenjeni i dopunjeni Plan nabave, a tek nakon usvajanja ga objaviti na stranicama EOJN RH.

Za točnost objavljenih podataka odgovoran je javni naručitelj. Broj izmjena i dopuna Plana nabave u jednoj proračunskoj odnosno poslovnoj godini nije ograničen, tako da ih naručitelj može pripremiti, odobriti i objaviti više puta. S obzirom da naručitelj može započeti postupak javne nabave i kada nema osigurana sredstva za nabavu i kada nema planirani predmet nabave u Planu nabave, naručitelj može započeti postupak javne nabave i prije nego što formalno obavi izmjenu Plana nabave. Preporučuje se naručitelju da zbog primjene drugih propisa ne donosi odluku o odabiru prije nego što pripremi, usvoji i objavi Plan nabave ili izmjene Plana nabave i prije nego što osigura sredstva za realizaciju ugovora.

20. Prekršajna odgovornost i Plan nabave

Sukladno članku 437. ZJN 2016, nad provedbom ZJN 2016 i njegovih podzakonskih propisa provodi se upravni nadzor. Upravni nadzor koji se provodi tijekom provedbe postupka javne nabave ne zaustavlja njegov tijek. Upravni nadzor provodi tijelo državne uprave nadležno za trgovinu i politiku javne nabave (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) u svrhu sprječavanja, otklanjanja i otkrivanja nepravilnosti koje mogu nastati ili su nastale kao posljedica povrede odredbi ZJN 2016 i njegovih podzakonskih propisa. Člankom 438. stavkom 3. ZJN 2016 je propisano da ako tijelo državne uprave nadležno za trgovinu i politiku javne nabave u provedenju upravnog nadzora utvrdi jednu ili više nepravilnosti koje imaju obilježja prekršaja propisanog ZJN 2016, protiv naručitelja i odgovorne osobe može podnijeti optužni prijedlog pred nadležnim prekršajnim sudom ili o tome obavijestiti nadležno državno odvjetništvo.

Ako se javni naručitelji, pravne osobe, ne pridržavaju obveze objave Plana nabave ili registra ugovora te svih njihovih promjena na internetskim stranicama, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 1.320,00 do 13.270,00 eura, sukladno propisanim prekršajnim odredbama navedenim u članku 443. stavku 2. ZJN 2016. Kazna je predviđena i za odgovornu osobu u pravnoj osobi ili odgovornu osobu u državnom tijelu ili u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 660,00 do 2.650,00 eura.

21. Mišljenja Uprave za trgovinu i politiku javne nabave vezana uz plan nabave

- **Primjer iz prakse: Mišljenje Ministarstva, klasa: 406-01/18-01/334, od 19. listopada 2019.**

Naručitelj je tijekom 2018. godine nabavio računala i tablete procijenjene vrijednosti nabave od 198.000,00 kuna, bez PDV-a, u skladu s Pravilnikom o provedbi postupaka jednostavne nabave kod naručitelja. Naručitelj je u mjesecu rujnu

2018. dobio od osnivača dodatna novčana sredstva u vrijednosti od 42.000,00 kuna, za nabavu istog predmeta nabave te će shodno tome ukupna procijenjena vrijednost nabave računala i tableta za 2018. prelaziti procijenjenu vrijednost nabave iznad 200.000,00 kuna, bez PDV-a. Postavlja pitanje na koji način provesti postupak za nabavu dodatne robe.

Člankom 15. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da je jednostavna nabava, nabava do vrijednosti pragova iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona, odnosno nabava robe i usluga te provedba projektnih natječaja procijenjene vrijednosti manje od 200.000,00 kuna i nabava radova procijenjene vrijednosti manje od 500.000,00 kuna.

Ako naručitelj sklopi ugovor pa se pojavi potreba za dodatnom robom, pri čemu ukupna cijena prelazi spomenuti iznos, sagledavajući to kao jedan predmet nabave, evidentno se radi o nabavi ukupne procijenjene vrijednosti iznad iznosa vrijednosti nabave na koju se Zakon ne primjenjuje.

Za nabavu dodatne robe koja prelazi iznose iz članka 15. stavka 1., a u vezi sa člankom 12. stavkom 1. ZJN 2016 naručitelj je obvezan provesti postupak javne nabave sukladno ZJN 2016, s time da u dokumentaciji o nabavi navodi ukupnu procijenjenu vrijednost već nabavljene robe i one koja se nabavlja, uz napomenu da se novi postupak javne nabave provodi samo za nabavu dodatne robe odnosno u navedenom slučaju robe procijenjene vrijednosti od 42.000,00 kuna.

Jednako tako naručitelj je sukladno članku 2. stavku 2. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi, obvezan izmijeniti plan nabave zbog izmjene procijenjene vrijednosti predmeta nabave, koja u navedenom slučaju prelazi vrijednost iz čl. 15. stavka 1. ZJN 2016.

- **Primjer iz prakse: Mišljenje Ministarstva: KLASA: 406-01/21-01/113, URBROJ: 517-08-04-02-02-21-2, od 2. ožujka 2021.**

Naručitelj u zahtjevu za mišljenje traži uputu vezano uz način određivanja predmeta nabave te izradu plana nabave prema konkretnim primjerima iz prakse.

Ministarstvo u mišljenju naglašava da je člankom 203. Zakona o javnoj nabavi (NN broj 120/16, dalje u tekstu: ZJN 2016) propisano da javni naručitelj određuje predmet nabave na način da predstavlja tehničku, tehnološku, oblikovnu, funkcionalnu ili drugu objektivno odredivu cjelinu. Nadalje, člankom 28. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da je naručitelj obvezan donijeti plan nabave za proračunsku ili poslovnu godinu te ga ažurirati prema potrebi. Stavkom 5. istog članka ZJN 2016 propisano je da se u planu nabave i registru ugovora navode svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kuna. Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (NN broj 101/17 i 144/20) u članku 2. stavku 1. točki 2. propisuje da plan nabave sadrži podatak o predmetu nabave. Zbog svega naprijed navedenog, razvidno je da se predmet nabave određuje na razini proračunske ili poslovne godine.

Temeljem navedenih zakonskih i podzakonskih odredbi, Ministarstvo daje mišljenje kako slijedi:

a) U slučaju provedenog postupka javne nabave s namjerom sklapanja okvirnog sporazuma koji je u 2020. godini bio podijeljen u 10 grupa, od kojih je za tri grupe donijeta odluka o poništenju, a nabava istih provoditi će se u 2021. godini,

radi se o novom predmetu nabave koji se navodi u Planu nabave za 2021. pripadajuće procijenjene vrijednosti.

b) Kao što je naprijed navedeno, predmet nabave određuje se na razini proračunske odnosno poslovne godine. Iako je za određeni predmet nabave u prethodnoj godini proveden postupak javne nabave, a u tekućoj godini pojavljuje se potreba za istim ili sličnim predmetom nabave, Ministarstvo je mišljenja da se radi o novom predmetu nabave koji se navodi u planu nabave tekuće godine.

- **Primjer iz prakse: Mišljenje Ministarstva: KLASA: 406-01/21-01/170, URBROJ: 517-08-04-01-02-21-2-2, od 19. travnja 2021.**

Naručitelj u zahtjevu za mišljenje navodi da je zaključio ugovor o uporabi poslovnog prostora s Ministarstvom za dvije prostorije u zgradi u gradu u kojoj je preko 51% stanara zaključio ugovor o potrošnji toplinske energije s HEP toplinarstvom te se u poslovnim prostorijama toplinska energija od navedenog opskrbljivača već koristi. Slijedom toga Naručitelj postavlja pitanja: smatra li se toplinska energija predmetom nabave koji se unosi u plan nabave, ulaze li troškovi toplinske energije u statističko izvješće o javnoj nabavi i postoji li izbor kod odabira opskrbljivača toplinskom energijom.

Ministarstvo odgovara da je člankom 3. stavkom 1. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (NN br. 101/2017 i 144/2020) propisano da plan nabave za predmete nabave čija je procijenjena vrijednost nabave jednaka ili veća od 20.000,00 kuna donosi čelnik naručitelja za proračunsku ili poslovnu godinu najkasnije u roku od 30 dana od dana njegovog donošenja proračuna ili financijskog plana.

U mišljenju je navedeno da ako je u konkretnom slučaju ukupna procijenjena vrijednost toplinske energije koju nabavlja naručitelj za poslovni prostor koji koristite veća ili jednaka od 20.000,00 kuna, ista se unosi u plan nabave. Nadalje, kako je toplinska energija predmet nabave u smislu ZJN 2016 troškovi iste ulaze u statističko izvješće o javnoj nabavi koje se izrađuju sukladno Uputi za obveznike primjene ZJN 2016 o sadržaju i načinu dostavljanja statističkog izvješća o javnoj nabavi koja je dostupno na www.javnabava.hr.

Vezano za izbor kod odabira opskrbljivača toplinskom energijom Ministarstvo je mišljenja da, ako su sukladno posebnim propisima koji reguliraju područje toplinske energije obavljanje djelatnosti kupca toplinske energije i usluge opskrbljivača toplinskom energijom tržišne djelatnosti, izbor kod odabira postoji te da se na nabavu toplinske energije primjenjuje ZJN 2016 ako je procijenjena vrijednost iznad praga propisanog člankom 12. ZJN 2016.

Nadalje, Naručitelj navodi da je u postupku zaključivanja sporazuma o reguliranju zajedničkih troškova u koje ulaze troškovi opskrbe električne energije sa suvlasnicima poslovnih prostorija na zajedničkoj adresi s Ministarstvom nakon čega će od drugog subjekta tražiti nadoknadu za mjesečne račune. Postavlja se pitanje ulaze li troškovi opskrbe električnom energijom u statističko izvješće o javnoj nabavi i ako da prikazuju li se u cijelosti ili samo u dijelu koji snosi Naručitelj.

Ministarstvo je mišljenja da je opskrba električnom energijom predmet nabave u smislu ZJN 2016 te je stoga troškove opskrbe električnom energijom potrebno unijeti u statističko izvješće o javnoj nabavi. S obzirom na to da se u konkretnom slučaju radi o opskrbi električnom energijom za više ko-

risnika, a i iz dopisa naručitelja je razvidno da će podružnica naručitelja snositi troškove za opskrbu električnom energijom za sve korisnike, a samim time i sklapa ugovor o opskrbi električnom energijom, u statističkom izvješću o javnoj nabavi predmetni troškovi prikazuju se u cijelosti.

- **Primjer iz prakse: Mišljenje Ministarstva: KLASA: 406-01/22-01/212, URBROJ: 517-08-04-02-01-22-2, od 4. kolovoza 2022.**

Naručitelj traži uputu kako ispravno postupiti pri izmjeni i dopuni plana nabave u tri situacije, kako slijedi:

1. U planu nabave naveden je otvoreni postupak za predmet nabave vozila, a isti je završen odlukom o poništenju. Potrebno je provesti novi postupak za isti predmet nabave, s izmijenjenom procijenjenom vrijednosti, stoga se postavlja pitanje vrši li se u predmetnom slučaju izmjena procijenjene vrijednosti unutar istog evidencijskog broja ili se u plan nabave dodaje novi postupak?
2. U planu nabave planiran je postupak jednostavne nabave za računalne usluge, čija je prvotna vrijednost procijenjena na 31.000,00 kn. S obzirom da se procijenjena vrijednost smanjila na 16.000,00 kn pitanje je briše li se navedeni postupak iz plana nabave ili se vrši izmjena?
3. Pitanje je mora li plan nabave biti usklađen s financijskim planom, odnosno je li izmjena financijskog plana uvjet za izradu izmjene plana nabave, ako sredstva nisu osigurana u financijskom planu na određenoj razini konta? Pitanje je da li se smije donijeti odluka o odabiru i sklopiti ugovor po provedenom postupku nabave ako sredstva nisu prethodno osigurana na razini konta vrste troška financijskog plana?

Ministarstvo odgovara kako slijedi:

1. Iako se radi o izmjeni procijenjene vrijednosti predmeta nabave, radi se o istom predmetu nabave vozila stoga je u predmetnom slučaju potrebno izmijeniti procijenjenu vrijednost unutar istog evidencijskog broja.
2. Kada je procijenjena vrijednost za predmet nabave računalne usluge s 31.000,00 kn smanjena na 16.000,00 odgovara se da članak 28. stavak 5. ZJN 2016 propisuje da se u planu nabave i registru ugovora navode svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kuna. Stoga, u slučaju smanjenja procijenjene vrijednosti nabave ispod 20.000,00 kn naručitelj bi trebao izbrisati takav predmet nabave iz plana nabave, uz preporuku da se u planu nabave pokraj izbrisane stavke stavi napomena s pojašnjenjem, u cilju očuvanja transparentnosti.
3. ZJN 2016 izriječno ne uvjetuje naručiteljima da prije započinjanja postupka javne nabave moraju imati osigurana sredstva za nabavu niti trenutak u kojem sredstva moraju biti osigurana. Međutim, ZJN 2016 obavezuje naručitelje na donošenje plana nabave za proračunsku ili poslovnu godinu te na valjano određivanje procijenjene vrijednosti nabave u trenutku početka postupka javne nabave. Financiranje planiranih nabava naručitelj bazira na određenim planovima i projekcijama pribavljanja financijskih sredstava te se pretpostavlja da će za planirane nabave imati osigurana sredstva, kao i da vodi računa o dinamičnosti nastanka obveza po sklopljenim ugovorima. Naručitelj je dužan sukladno posebnim propisima, voditi računa da ima osigurana sredstva za podmirenje svojih obveza najkasnije u trenutku kada te obveze moraju biti podmirene. Člankom 44. Zakona o proračunu određeno je da proračunski korisnici smiju preuzimati obveze na teret držav-

nog proračuna tekuće godine samo za namjene i do visine utvrđene financijskim planom. Plaćanja koja proizlaze iz preuzetih obveza proračunski korisnici državnog proračuna moraju kao obvezu uključiti u financijski plan u godini u kojoj obveza dopijeva. Prema tome, javni naručitelj može sklopiti ugovor o javnoj nabavi, ako u proračunu, odnosno financijskom planu može preraspodjelom osigurati dodatna sredstva potrebna za neplaniranu vrijednost nabave.

- **Primjer iz prakse: Mišljenje Ministarstva: KLASA: 406-01/22-01/243, URBROJ: 517-08-04-01-01-22-2, od 6. listopada 2022.**

Na temelju financijske revizije, naručitelj je dobio preporuku vezano uz pet izmjena i dopuna plana nabave, kojom preporukom je navedeno da je potrebno više pozornosti posvetiti planiranju nabave kako bi se izbjegle brojne izmjene i dopune plana nabave tijekom proračunske ili poslovne godine. Iako je naručitelj pokušao smanjiti broj izmjena i dopuna plana nabave tijekom proračunske odnosno poslovne godine, međutim isto nije uspio. Zbog navedenog traži mišljenje je li navođenje pojedinog predmeta nabave u Planu nabave zaista nužan preduvjet da bi se pojedini postupak pokrenuo, te ako je predmet nabave već uvršten u Plan nabave je li nužno prije pokretanja postupka objaviti izmjenu Plana nabave koja se odnosi na konkretan predmet nabave (npr. izmjena procijenjene vrijednosti, rok, kvartal u kojem se postupak pokreće i sl.)? Nadalje, Naručitelj navodi da bi, u slučaju da se predmet nabave ili izmjena pojedine stavke Plana nabave može uvrstiti i nakon pokretanja postupka, razmotrili kvartalno usklađivanje Plana nabave sa stvarnim stanjem.

Ministarstvo odgovara da je plan nabave dokument naručitelja u koje se unose svi predmeti nabave koje naručitelj planira nabaviti, odnosno za koje će u toj godini započeti postupak nabave. Sukladno odredbi članka 28. stavka 1. ZJN 2016 naručitelj je obavezan donijeti plan nabave za proračunsku ili poslovnu godinu te ga ažurirati prema potrebi. Stavkom 5. istoga članka ZJN 2016 propisano je da se u planu nabave navode svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn. Odredbom članka 3. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi („Narodne novine“, br. 101/2017 i 144/2020, dalje u tekstu: Pravilnik) propisano je da plan nabave za predmete nabave čija je procijenjena vrijednost nabave jednaka ili veća od 20.000,00 kn donosi čelnik naručitelja za proračunsku ili poslovnu godinu najkasnije u roku od 30 dana od dana njegovog donošenja proračuna ili financijskog plana te da naručitelj može izmijeniti ili dopuniti plan nabave tijekom proračunske ili poslovne godine.

Nadalje, prema odredbi članka 4. istoga Pravilnika, naručitelj je obavezan plan nabave i sve njegove kasnije promjene objaviti u standardiziranom obliku u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: EOJN RH) u roku od osam dana od donošenja ili promjene.

Sukladno svemu navedenom, Ministarstvo je mišljenja da se u plan nabave unose svi predmeti nabave čije je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kn, neovisno o izvorima i načinu financiranja te da naručitelj može započeti postupak javne nabave predmeta nabave koji nije naveden u planu nabave prije izmjene plana nabave. Dakle, izmjena pojedine stavke plana nabave može se uvrstiti i nakon pokretanja postupka, iako radi veće transparentnosti bilo bi svrsishodno objaviti izmjenu plana nabave prije početka postup-

ka javne nabave, ako je primjenjivo na konkretan postupak javne nabave, odnosno, osim ako iz opravdanih razloga naručitelj to nije u mogućnosti. Naručitelj je obavezan poštovati rok od osam dana za objavu svake promjene plana nabave u EOJN RH koji je propisan odredbom članka 4. stavka 1. Pravilnika, što se odnosi na situaciju ako je promjena plana zaista izvršena u kojem slučaju je radi transparentnosti potrebno tu izmjenu i objaviti u propisanom roku i na propisani način.

- **Primjer iz prakse: Mišljenje Ministarstva: KLASA: 406-01/21-01/348, URBROJ: 517-08-04-02-02-21-22, od 8. rujna 2021.**

Naručitelj navodi da je proveo otvoreni postupak javne nabave za rekonstrukciju gradske tržnice koji je poništen. Slijedila je izmjena projektne dokumentacije te troškovnika, a shodno tome i procijenjene vrijednosti predmeta nabave. Naručitelj postavlja sljedeća pitanja:

1. radi li se o istom ili novom predmetu nabave,
2. jeste li obavezni izmijeniti ili dopuniti plan nabave,
3. je li postupak javne nabave pokrenut u slučaju kada je poništen ili za novi predmet nabave započinje od dana slanja poziva na nadmetanje?

Ministarstvo odgovara:

1. Iako se radi o izmijenjenoj projektnoj dokumentaciji i promjeni procijenjene vrijednosti predmeta nabave, radi se o istom predmetu nabave rekonstrukcije gradske tržnice.
2. Članak 28. stavak 3. ZJN 2016 propisuje da je naručitelj obavezan plan nabave i sve njegove kasnije promjene objaviti na internetskim stranicama. Iz članka 4. stavka 1. Pravilnika kojem je propisano da je javni naručitelj obavezan plan nabave i sve njegove kasnije promjene objaviti u Elektroničkom oglasniku javne nabave u Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: EOJN RH), proizlazi da je obavezan u EOJN RH objaviti izmjene koje se odnose na konkretan predmet nabave.
3. Člankom 87. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da otvoreni i ograničeni postupak te partnerstvo za inovacije započinju od dana slanja poziva na nadmetanje. Dakle ova odredba ZJN 2016 odnosi se na postupak javne nabave, a ne na predmet nabave. Predmet nabave je isti, ali se radi o novom postupku javne nabave.

- **Primjer iz prakse: Mišljenje Ministarstva: KLASA: 406-01/21-01/368, URBROJ: 517-08-04-02-02-21-2, od 10. studenoga 2021.**

Naručitelj postavlja pitanje jesu li autorski honorari, ugovori o djelu i računi dobavljača izuzeti od primjene ZJN 2016 u slučaju kada se odnose na usluge vođenja radionica/seminara/konferencija, te u slučaju kada se isti odnose na usluge provođenja istraživanja koje Naručitelj objavljuje kao javno i besplatno dostupne publikacije. Isto tako, postavljate pitanje jesu li službena putovanja izuzeta od primjene ZJN 2016. Nastavno na navedeno, tražite mišljenje moraju li se ovi predmeti nabave koji su povezani s različitim projektima i aktivnostima, navesti u planu nabave, odnosno registru ugovora.

Ministarstvo odgovara da je članak 203. ZJN 2016 propisano da javni naručitelj određuje predmet nabave na način da predstavlja tehničku, tehnološku, oblikovnu, funkcionalnu ili dru-

gu objektivno odredivu cjelinu. Odgovornost za određivanje predmeta nabave isključivo je na samom javnom naručitelju, koji najbolje poznaje sadržaj predmeta nabave. Izuzeća za ugovore o javnoj nabavi propisana su člankom 30. ZJN 2016. Stavkom 1. točkom 12. istog članka ZJN 2016 propisano je da se Zakon ne primjenjuje na ugovore o javnoj nabavi za ugovore o radu. Ugovor o djelu nije pojam definiran ZJN 2016, već posebnim propisima (Zakon o obveznim odnosima). Ako je predmet ugovora o djelu nabava usluga koja je predmet ZJN 2016, a koju na tržištu nude gospodarski subjekti, uključivo i fizičke osobe (u smislu ZJN 2016 fizičke osobe su obrtnici, odvjetnici, trgovci pojedinci) za nabavu iste potrebno je provesti postupak javne nabave ili nabavu propisanu općim aktom naručitelja za provođenje jednostavne nabave.

Međutim, potrebno je odrediti radi li se u konkretnom slučaju o honorarnom angažmanu voditelja radionica/seminara/konferencija kao i provođenje istraživanja čiji se rezultati objavljuju kao javne i besplatno dostupne publikacije sklopanjem ugovora o djelu radi pružanja navedenih usluga od strane Naručitelja trećim osobama kao krajnjim korisnicima u kojim bi voditelji imali ulogu kao privremeni zaposlenici naručitelja, što u tom slučaju nije predmet ZJN 2016. Ukoliko navedene usluge koje se nabavljaju ugovorom o djelu nisu predmet ZJN 2016, nije potrebno iste navoditi u planu nabave niti u registru ugovora.

Nadalje, sukladno odredbi članka 203. ZJN 2016, Ministarstvo je mišljenja da se svako pojedino službeno putovanje, koje uključuje jednu ili više osoba, može promatrati kao zaseban predmet nabave. Primjena ZJN 2016 i njegovih podzakonskih propisa ovisi o procijenjenoj vrijednosti predmeta nabave, odnosno svakog službenog putovanja. Pri tome se napominje da članak 4. stavak 2. ZJN 2016 propisuje da javna nabava ne smije biti osmišljena s namjerom izbjegavanja primjene ovoga Zakona ili izbjegavanja pravila o javnoj nabavi male, odnosno velike vrijednosti ili s namjerom da se određenim gospodarskim subjektima neopravdano da prednost ili ih se stavi u nepovoljan položaj. Uz to, na naručitelju je odgovornost za podatke iznesene u dopisu kao i teret dokaza za primjenu izuzeća od primjene ZJN 2016 te obveza postupanja na način da ne povrijedi pravila koja se primjenjuju u projektu financiranim iz različitih EU i međunarodnih fondova kako su navedeni u zahtjevu za mišljenje i osiguranje transparentnosti postupanja naručitelja (primjerice, objavom javnog poziva za honorarni angažman voditelja radionice, kao fizičke osobe).

22. Zaključno

Naručitelji (javni i sektorski) su obavezni plan nabave za 2024. godinu donijeti u eurima. Javni naručitelji imaju obvezu plan nabave za 2024. godinu objaviti u EOJN RH, dok se ista obveza ne odnosi na sektorske naručitelje. Javni naručitelji obavezni su plan nabave za 2024. godinu objaviti u novom EOJN RH, umjesto kao što je bilo od 2018. do 2023. godine u starom EOJN RH. Aktualni europski pragovi (nabava velike vrijednosti) koji su trenutno na snazi vrijedit će do 31. prosinca 2023. godine, a novi pragovi će se, prema dosadašnjoj praksi donošenja delegiranih uredbi Komisije o izmjenama važećih direktiva javne nabave, primjenjivati od 1. siječnja 2024. godine. Ostale odredbe vezane uz pripremu, donošenje, objavu, izmjene plana nabave nisu promijenjene.

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave*

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Pogreška u pisanju naziva proizvođača traženog proizvoda¹

Pogreška u pisanju naziva proizvođača traženog proizvoda u troškovniku odabrane ponude ne utječe na njenu valjanost

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj ističe da je odabrani ponuditelj u stupcu 8. za stavku 228. troškovnika, a gdje su tražene vezice, naveo proizvođača koji ne postoji. Stoga zaključuje da je odabrani ponuditelj pogrešno ispunio troškovnik te da je naručitelj trebao odbiti njegovu ponudu kao nevaljanu.

U odgovoru na žalbu naručitelj navodi da je odabrani ponuditelj u stavci 228. troškovnika samo pogreškom u pisanju naveo proizvođača "Nongbo Dosound", umjesto ispravnog "Ningbo Dosound", kao što je primjerice navedeno u drugim stavkama troškovnika. Smatra da učinjena pogreška (tipfeler u pisanju) nije od utjecaja na valjanost ponude.

Uvidom u troškovnik odabrane ponude Državna komisija je utvrdila da je odabrani ponuditelj u stavci troškovnika 228., gdje su tražene vezice za akreditaciju, naveo da je proizvođač nuđenog proizvoda "Nongbo Dosound". Iz odgovora na žalbu te očitovanja odabranog ponuditelja proizlazi da je u toj stavci odabrani ponuditelj samo greškom naveo proizvođača "Nongbo Dosound", umjesto ispravnog "Ningbo Dosound". Prema ocjeni Državne komisije učinjena pogreška u pisanju ne utječe na valjanost odabrane ponude, te ne predstavlja osnovu za odbijanje ponude s obzirom na to da takvo nešto ne proizlazi iz mjerodavnih odredbi ZJN 2016. S obzirom na navedeno, uzevši u obzir činjenicu da je iz popunjenog troškovnika jasno da odabrani ponuditelj nudi proizvode proizvođača Ningbo Dosound, kao što je navedeno u drugim stavkama troškovnika, primjerice stavkama 26., 56., 95., 98., 103. – 116. i 131., žalbeni navod je ocijenjen kao neosnovan.

Iskustvo gospodarskog subjekta kao kriterij za odabir ponude²

Naručitelj je kao drugi kriterij ekonomski najpovoljnije ponude odredio iskustvo gospodarskog subjekta u prijevozu učenika, što je suprotno odredbi članka 284. ZJN 2016

... u žalbi na sadržaj dokumentacije o nabavi za predmet nabave: usluga prijevoza učenika osnovnih škola, žalitelj osporava toč. 6.6.2. dokumentacije kojom su propisani uvjeti kvalitativne ocjene ponude (bodovanje) te navodi da je tom točkom propisano da minimalno iskustvo u prijevozu učenika koje donosi bodove, iznosi više od 36 mjeseci. Navodi da naručitelj nabavlja uslugu prijevoza učenika osnovnih škola za samo jednu školsku godinu pa će čak i onaj ponuditelj koji je tri godine obavljao prijevoz učenika osnovnih škola, dobiti nula bodova slijedom čega smatra takav kriterij diskriminirajućim.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da je drugi kriterij iskustvo gospodarskog subjekta u prijevozu učenika, koje ima relativan značaj prilikom ocjenjivanja ponude u visini od 20%, bitan zbog važnosti usluge koja se traži, pa je zbog sigurnosti posebno važno da ponuditelj ima iskustva u prijevozu učenika.

Toč. 6.6.2. dokumentacije propisano je da naručitelj kao drugi kriterij ekonomski najpovoljnije ponude određuje iskustvo gospodarskog subjekta u prijevozu učenika te da će naručitelj iskustvo manje od 36 mjeseci ocijeniti s nula bodova, iskustvo veće od 36 mjeseci će ocijeniti s 10 bodova, a iskustvo veće od 60 mjeseci će ocijeniti s 20 bodova.

Državna komisija navodi da je prije ocjene ovog žalbenog navoda potrebno istaknuti da su ocjena sposobnosti gospodarskih subjekata i odabir ponude dvije različite aktivnosti u postupku javne nabave te ih određuju različita pravila. Stoga, kada se u konkretnom slučaju pod kriterijima za odabir ponude ocjenjuje iskustvo gospodarskog subjekta, umjesto iskustva ponuđenih

¹ Rješenje Državne komisije: UP/II-034-02/23-01/479, od 18. listopada 2023.

² Praksa Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/20-01/655, od 30. rujna 2020.

stručnjaka, takvo postupanje naručitelja ocjenjuje se suprotnim odredbi članka 284. ZJN 2016, koja propisuje da predmet ocjene, kroz kriterije za odabir ponude, može biti primjerice organizacija, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažiranog na izvršenju određenog ugovora, ako kvaliteta angažiranog osoblja može značajno utjecati na razinu uspješnosti izvršenja ugovora. Navedene odredbe dokumentacije o nabavi ocijenjene su suprotnima gore navedenom pravnom okviru. Žalbeni navod je osnovan.

Pravni interes za izjavljivanje žalbe zajednice gospodarskih subjekata³

Podnositelj žalbe može biti samo zajednica gospodarskih subjekata koja je podnijela ponudu, a pojedini član zajednice nema samostalno pravo na žalbu

U postupku javne nabave usluge izrade idejnih rješenja racionalizacije rasvjete na svim dionicama i tunelima HAC d.o.o. dostavljene su dvije ponude. Naručitelj je obje ponude ocijenio kao valjane te je donio odluku o odabiru ponude ponuditelja G. d.d. Na navedenu odluku o odabiru žalbu je izjavio žalitelj D.-P. d.o.o. Prije upuštanja u odluku o glavnoj stvari, potrebno je utvrditi postojanje postupovnih pretpostavki za izjavljivanje žalbe koje moraju biti ispunjene na strani žalitelja, a među kojim pretpostavkama je i pravni interes za izjavljivanje žalbe te činjenica je li žalbu izjavila ovlaštena osoba.

Odredbom članka 420. stavkom 1. točkom 2. ZJN 2016 propisano je da žalba obvezno sadržava podatke o zastupniku ili opunomoćeniku, s priloženom valjanom punomoći, a člankom 421. stavkom 2. ZJN 2016 propisano je da ako je žalba nerazumljiva ili ne sadržava sve podatke i dokaze iz članka 420. stavka 1. točaka 1. – 9. i 11. tog Zakona, Državna komisija će u primjerenom roku od dana primitka žalbe na to upozoriti žalitelja i odrediti rok koji ne smije biti duži od pet dana, u kojem je žalitelj dužan otkloniti nedostatke, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Stavkom 3. tog članka propisano je da ako se nedostaci žalbe ne otklone u utvrđenom roku, a po žalbi se ne može postupiti, žalba će se odbaciti kao neuredna.

Budući da žalba nije sadržavala sve podatke i dokaze Državna komisija je zaključkom upozorilo žalitelja, D.-P. d.o.o., te je žalitelj pozvan u roku od tri dana od dana dostave zaključka dostaviti očitovanje izjavljuje li žalbu D.-P. d.o.o. ili zajednica gospodarskih subjekata koja je dostavila ponudu u predmetnom postupku javne nabave (otkloniti nedostatak aktivne legitimacije za žalbu), te dostaviti valjanu punomoć drugog člana zajednice izdanu uvodno naznačenom opunomoćeniku za zastupanje u ovom žalbenom postupku. Posljednji dan za uređenje žalbe u konkretnom slučaju istekao je dana 1. lipnja

2023. Žalitelj u ostavljenom roku nije postupio sukladno traženom u zaključku.

U predmetnom postupku podnositelj žalbe je D.-P. d.o.o., koji nema status ponuditelja, već status ponuditelja ima zajednica gospodarskih subjekata koja je podnijela ponudu, a koja se sastoji od dva gospodarska subjekta, D.-P. d.o.o. i ZG-P. d.o.o. Dakle, podnositelj žalbe može biti samo zajednica gospodarskih subjekata koja je podnijela ponudu, a pojedini član zajednice nema samostalno pravo na žalbu. Naime, žalitelj u konkretnom postupku mora dokazati da ima pravni interes za dobivanje ugovora o javnoj nabavi i da je pretrpio ili mogao pretrpjeti štetu od kršenja subjektivnih prava, a žalitelj u žalbenom postupku nije dokazao da u istom nastupa u ime zajednice gospodarskih subjekata, odnosno nije po zahtjevu ovog tijela dostavio punomoć drugog člana zajednice gospodarskih subjekata za izjavljivanje žalbe. Stoga na strani žalitelja nisu ispunjene pretpostavke iz članka 401. ZJN 2016, jer žalitelj u ovom postupku nije dokazao postojanje uvjeta iz tog članka, odnosno nije dokazao postojanje pravnog interesa za dobivanje ugovora o javnoj nabavi i moguću štetu, budući da su oba člana zajednice zajedno (a ne pojedini samostalno) aktivno legitimirani na podnošenje žalbe protiv odluke o odabiru. Navedeno pravno shvaćanje potvrđeno je presudom VUS RH, posl. broj: Usl-498/19-6 od 24. listopada 2019.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa Vašim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.



pitajcentar@tim4pin.hr

³ Praksa Državne komisije. Klasa:UP/II-034-02/23-01/268, od 5. lipnja 2023.

Pregled ključnih novina u „novom“ EOJN Republike Hrvatske

Željko Miličić*

Elektronički oglasnik javne nabave Republike je usluga od općeg negospodarskog interesa. Javnu ovlast za pružanje predmetne usluge imaju Narodne novine d.d.

Nova platforma Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: EOJN RH) razvijena je i implementirana unutar komponente »C2.3. R3-19 Uspostava nove platforme Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske« Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

Dinamika puštanja „novog“ EOJN RH u produkciju odvija se kroz tri faze:

- od 18. rujna 2023. godine omogućena je registracija korisnika,
- od 28. rujna do 31. prosinca 2023. godine omogućena je provedba postupaka javne nabave za pet naručitelja u sklopu pilot projekta,
- od 1. siječnja 2024. godine bit će obvezna primjena za sve naručitelje.

Važno je napomenuti da obje platforme, „stari“ i „novi“ EOJN RH, ostaju paralelno u produkciji sve dok se ne završe svi postupci započeti na „starom“ oglasniku. Autor u tekstu opisuje najznačajnije novine i funkcionalnosti koje donosi nova platforma EOJN RH.

1. Registracija korisnika

Pristupni podaci sa „starog“ EOJN RH ne primjenjuju se na „novom“ EOJN RH. Za korištenje „novog“ EOJN RH potrebno je registrirati se na internetskoj adresi <https://eojn.hr>.

Obvezno se registriraju svi sudionici postupaka javne nabave:

- javni i sektorski naručitelji,
- gospodarski subjekti/ponuditelji,
- svi članovi zajednice ponuditelja,
- podugovaratelji,
- gospodarski subjekti na koje se ponuditelj oslanja.

Osim hrvatske, implementirana je i engleska verzija oglasnika na konzoli gospodarskih subjekata.

2. Plan nabave

Javni naručitelj javno objavljuje plan nabave. Sektorski naručitelj može unijeti plan nabave bez obveze objavljivanja. Omogućen je unos plana nabave stavku po stavku ili korištenjem predložaka plana nabave za sve planirane stavke. Popunjava se u .xlsx formatu. Dostupan je za preuzimanje u uputama objavljenim na naslovnici oglasnika.

Osim popisa objavljenih planova nabave, zainteresiranim gospodarskim subjektima omogućeno je i pretraživanje po stavci svih objavljenih planova nabave. Također, gospodarski subjekt se može zainteresirati za pojedinu stavku što mu osigurava notifikaciju u trenutku pokretanja postupka ili objave prethodnog savjetovanja, ako je primjenjivo.

The screenshot shows an Excel spreadsheet template for procurement planning. The columns are labeled A through O. Row 2 contains instructions: 'Crveno označena polja su obavezna za upis. Narančasta polja su uvjetno obavezna za upis. Rava polja su neobavezna. Stavke upisujete red za redom - bez praznih redova tako da počnete od reda 4. NE SMIJETE BRISATI KOLONE, DODAVATI KOLONE, PREIMENOVATI ZAGLAVLJE NITI BRISATI REDOVE IZNAD REDA 4.' Row 3 contains the following headers: '#br', 'Existirajući broj nabave', 'Zakonski okvir', 'Predmet javne nabave', 'Vrsta ugovora', 'CPV', 'Procijenjena vrijednost (EUR)', 'Vrsta postupka', 'Društvene i druge posebne usluge', 'Predmet podijeljen u grupe', 'Tehnika / Otvirni sporazum', 'Financiranje iz EU fondova', 'Planirani početak postupka', 'Planirano prijavno ugovora / D.S. / SDN', and 'Napomena'. Row 4 contains a dropdown menu with options: 'Javna nabava', 'Javna nabava - Obrana i sigurnost', 'Jednostavna nabava', and 'Obnova'. Callout boxes provide additional instructions: 'Broj stavke se automatski generira - ovo polje ne dirajte', 'CPV upisujete izborom iz padajuće liste ili direktno upišete CPV oznaku. Popis svih CPVova možete naći u kartici CPV', and 'Ako ste naznačili da planiranu nabavu provodi srednje tijelo za nabavu čete nakon učitavanja ovog dokumenta na EOJN morati upisati konkretno tijelo na konkretnu planiranu nabavu.'

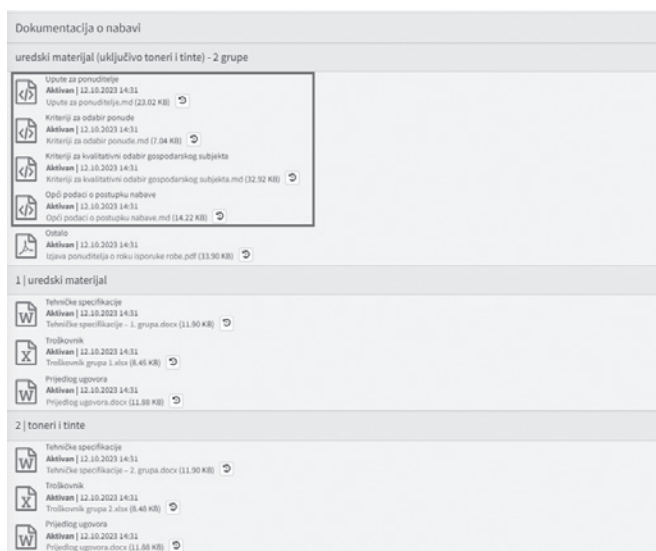
U pripremi postupka zajedničke nabave moguće je povezati stavke plana nabave svih naručitelja koji sudjeluju u postupku zajedničke nabave. Povezivanje omogućuje notificiranje zainteresiranih gospodarskih subjekata koji su se predbilježili na stavku plana nabave naručitelja koji ne provodi postupak, a sudionik je zajedničke nabave.

3. Dokumentacija o nabavi i objave

Objavljena dokumentacija o nabavi (dalje u tekstu: DON) sastoji se od više dijelova:

- dijelovi DON-a koji su generirani od sustava (opći dio DON-a):
 - opći podaci o postupku, upute za ponuditelje, kriteriji za odabir ponude (automatsko rangiranje) i kriteriji za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta
 - dokumente sustav kreira na temelju upisanih podataka u pripremi postupka, a kreirani su u .md formatu (moguće ih je ispisati u .pdf formatu)
- dijelovi DON-a koje naručitelj učitava u sustav u različitim formatima (pdf, xlsx, docx i dr.):
 - troškovnik, tehničke specifikacije, predložci izjava, kriteriji za odabir ponude (ručno rangiranje) i dr.

U primjeru na slici ekrana označeni su dijelovi DON-a koji su generirani od sustava.



Ne primjenjuju se standardni obrasci javne nabave. Primjenjuju se pravila e-obrazaca¹. Objave su niz podataka. Na temelju upisanih podataka u koracima pripreme postupka generiraju se objave (npr. obavijest o nadmetanju) i DON i istovremeno se objavljuju.

Prethodna savjetovanja se također objavljuju po istom principu. Informacija o prethodnom savjetovanju i DON pripremaju se i objavljuju na temelju upisanih podataka u koracima pripreme. Pokretanjem postupka i povezivanjem na prethodno savjetovanje svi podaci iz prethodnog

savjetovanja prenose se u pripremu postupka što značajno skraćuje vrijeme potrebno za objavu.

4. Odabir ručnog ili automatskog rangiranja ponuda

Naručitelj u pripremi postupka određuje način rangiranja ponuda – automatsko ili ručno rangiranje.

Automatsko rangiranje – naručitelj definira numeričke vrijednosti ekonomskih kriterija i bira formule za izračun bodova za ekonomske kriterije. Na temelju definiranih kriterija sustav generira dokument „Kriteriji za odabir ponude“.

Ručno rangiranje – naručitelj definira ekonomske kriterije i učitava dokument kojeg je samostalno pripremio.

5. E-Katalog

Razvijen je i implementiran e-Katalog, koji omogućuje naručitelju da zahtijeva podnošenje ponuda u obliku elektroničkog kataloga ili da sadržavaju elektronički katalog.

Prije pokretanja (objavljivanja) postupka javne nabave u kojem se ponude podnose u obliku e-Kataloga, potrebno je u sustavu kreirati obrazac e-Kataloga (e-Katalozi naručitelja -> Novi e-Katalog).

Stupci e-Kataloga koje definira naručitelj sastoje se iz četiri dijela:

Osnovni stupci e-Kataloga koje definira naručitelj – osim označenih stavaka (broj/oznaka stavke, naziv stavke, opis/tehničke specifikacije, jedinica mjere i valuta) naručitelj može odrediti da će količine biti definirane na razini stavke.

Dodatni stupci (dodatne specifikacije – karakteristike naručitelja) – naručitelj može definirati dodatna polja na razini stavki. Za svako dodatno polje određuje naziv polja i tip podataka. Također može odrediti odnosi li se dodatno polje na sve stavke ili samo na neke.

Osnovni stupci e-Kataloga koje popunjava ponuditelj – naručitelj definira podatke koje ponuditelj treba unijeti prilikom popunjavanja e-Kataloga

Dodatni stupci e-Kataloga koje će popunjavati ponuditelj – naručitelj može odrediti dodatne stupce e-Kataloga i definirati koje dodatne podatke ponuditelj treba unijeti prilikom popunjavanja e-Kataloga.

Naručitelj u sustav unosi stavke e-Kataloga putem excel predložka ili stavku po stavku.

U pripremi postupka naručitelj pridružuje prethodno definirani e-Katalog.

6. ESPD obrazac

Naručitelj u pripremi postupka unosi uvjete kriterija za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta iz kojih sustav generira zaseban dokument kriterija za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta kao sastavni dio DON-a i **ESPD zahtjev**. Navedenom novinom eliminira se mogućnost greške definiranja različitih uvjeta u DON-u i ESPD zahtjevu. Kreira se jedan ESPD zahtjev za sve grupe predmeta nabave bez obzira na različite uvjete za pojedinu grupu.

¹ Sukladno Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2022/2303 od 24. studenoga 2022. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2019/1780 o utvrđivanju standardnih obrazaca za objavljivanje obavijesti u području javne nabave

Kriterij za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta

Korištenje ESPD-a

Kroz korake koji slijede određujete **kriterije za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta i informacije vezane uz njihovo dokazivanje**. Temeljem upisanih podataka EOJN automatski kreira dio dokumentacije o nabavi. Kriteriji za odabir gospodarskog subjekta s općinom za popunjavanje ESPD-a / dokazivanje ispunjavanja kriterija koji sadrži podatke ESPD obrascu i prilagođen je konkretnom postupku. Naručitelj može objaviti i prilog tom dijelu dokumentacije o nabavi ukoliko smatra da kreirani dokument ne sadrži sve potrebne podatke.

- E-ESPD se koristi za ispunjavanje kriterija za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta

Kriterij za odabir gospodarskog subjekta

- Kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti) - sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti, ekonomsku i financijsku sposobnost te tehničku i stručnu sposobnost navedeni su u dokumentaciji o nabavi

Obavezne osnove za isključenje

- Odaberi sve kriterije iz ove skupine
- Osnove povezane s kaznenim presudama
- Osnove povezane s plaćanjem poreza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje

Ostale osnove za isključenje (označite osnove koje koristite u ovom postupku)

- Odaberi sve kriterije iz ove skupine
- Obveze u području prava o zaštiti okoliša, socijalnog i radnog prava
- Stečaj, nesposobnost za plaćanje, prezaduženost, likvidacija i drugo
- Teški profesionalni propust

ESPD odgovor kreira se isključivo kroz sustav. U pripremi ESPD odgovora prikazuju se samo uvjeti koji su traženi za grupe predmeta nabave za koje gospodarski subjekt planira dostaviti ponudu. Gospodarski subjekti izrađuju jedan

ESPD odgovor za sve grupe predmeta nabave. Implementirana je opcija za gospodarske subjekte da „jednim klikom“ označe da ne postoje osnove za isključenje gospodarskog subjekta.

Osnove za isključenje

Istovremena potvrda za sve osnove za isključenje

Klikom na kvadratiću ispod istovremeno potvrđujete da ne postoji nijedan temelj za isključenje određen u ovom postupku javne nabave. U tom slučaju EOJN umjesto vas popunjava tražene podatke kojima se potvrđuje da ne postoji nijedan od zahtijevanih osnova za isključenje. Prije nego li prijedete na sljedeći korak obavezno provjerite jesu li svi ovako popunjeni podaci točni i istiniti. Ukoliko je potrebno, ispravite podatke u vezi bilo koje osnove za isključenje. **EOJN ne preuzima odgovornost za netočne i neistinite podatke.**

- Potvrđujem da ne postoji niti jedna osnova za isključenje

Osnove za isključenje

Pretraži...

Naziv kriterija	
<input checked="" type="checkbox"/> Osnove povezane s kaznenim presudama	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
<input checked="" type="checkbox"/> Osnove povezane s plaćanjem poreza i obveza za mirovinsko i zdravstveno osiguranje	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
<input checked="" type="checkbox"/> Stečaj, nesposobnost za plaćanje, prezaduženost, likvidacija i drugo	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>
<input checked="" type="checkbox"/> Lažno prikazivanje, prikrivanje informacija, nemogućnost podnošenja traženih dokumenata i prikupljanje povjerljivih informacija o ovom postupku	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>

Prethodni korak | Sljedeći korak

Svaki član zajednice ponuditelja, podugovaratelj i gospodarski subjekt na kojeg se ponuditelj oslanja samostalno kreiraju ESPD odgovor te ih kroz sučelje EOJN RH dostavljaju korisniku koji podnosi ponudu. Podnositelj ponude agregira sve ESPD odgovore te ih pridružuje ponudi u za to predviđenom koraku u postupku pripreme ponude.

7. Predefinirani tekstovi

Naručitelj može odabrati predložene tekstove (npr.: osnove za isključenje gospodarskog subjekta, kriterije za odabir gospodarskog subjekta, uvjete sposobnosti, kriterije za odabir ponude s odabirom numeričkih pokazatelja – ponderi koje naručitelj dodjeljuje svakom pojedinom kriteriju, formule i dr.). Omogućeno je dopunjavanje predloženih tekstova. Prilagođeni tekstovi spremaju se za upotrebu u budućim postupcima korisnika.

Sustav predlaže ovaj tekst (preuzmi, pročitaj, izmjeni/dopuni)

Za potrebe utvrđivanja da ne postoje okolnosti iz ove točke, gospodarski subjekt dostavlja: - ispunjeni ESPD obrazac

prije donošenja odluke provjeriti informacije navedene u ESPD-u kod nadležnog tijela za vođenje službene evidencije o tim podacima sukladno posebnom propisu i zatraži izdavanje potvrde o tome, uvidom u popratne dokumente ili dokaze koje već posjeduje ili izravnim pristupom elektroničkim sredstvima komunikacije besplatnoj nacionalnoj bazi podataka na hrvatskom jeziku. Ako se ne može obaviti provjera ili ishoditi potvrda naručitelj će od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti da u primjerenom roku, ne kraćem od 5 (pet) dana, dostavi ažurirane popratne dokumente kojim dokazuje da ne postoje osnove za isključenje: a) izvadak iz kaznene evidencije ili drugog odgovarajućeg registra ili, ako to nije moguće, jednakovrijedni dokument nadležne sudske ili upravne vlasti u državi poslovnog nastana gospodarskog subjekta, odnosno državi čiji je osoba državljanin, kojim se dokazuje da ne postoje navedene osnove za isključenje. Ako se u državi poslovnog nastana gospodarskog subjekta, odnosno državi čiji je osoba državljanin ne izdaju gore navedeni dokumenti ili ako ne obuhvaćaju sve gore navedene okolnosti, gospodarski subjekt dostavlja: b) izjavu pod prisegom ili, ako izjava pod prisegom prema pravu dotične države ne postoji, izjavu davatelja s ovjerenim potpisom kod nadležne sudske ili upravne vlasti, javnog bilježnika ili strukovnog ili trgovinskog tijela u državi poslovnog nastana gospodarskog subjekta, odnosno državi čiji je osoba državljanin. Izjavu može dati osoba po zakonu ovlaštena za zastupanje gospodarskog subjekta za gospodarski subjekt i za sve osobe koje su članovi upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela ili imaju ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili nadzora gospodarskog subjekta. Davanje informacija o državljanstvu - gospodarski subjekt koji nemaju poslovni nastan u Republici Hrvatskoj i/ili osobe koje nisu državljanji Republike Hrvatske moraju navesti u kojoj državi imaju poslovni nastan, odnosno podatak o državljanstvu osoba koje su članovi upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela ili imaju ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili nadzora gospodarskog subjekta. Za potrebe utvrđivanja navedenog, gospodarski subjekt dostavlja: a) u obliku ispunjenog ESPD obrasca, Podaci o gospodarskom subjektu, Podaci o gospodarskom subjektu i/ili Podaci o zastupnicima gospodarskog subjekta, ili b) u obliku izjave / popisa u slobodnoj formi.

Za potrebe utvrđivanja da ne postoje okolnosti iz ove točke, gospodarski subjekt dostavlja: - ispunjeni ESPD obrazac

Način dokazivanja

VAŽNO: EOJN predlaže tekst koji možete koristiti za opis načina dokazivanja ispunjenosti kriterija na način da ga preuzmete klikom na ikonu [...], pročitate i izmijenite ili dopunite.

Predloženi tekst NE MORATE koristiti.

Ako ga koristite, nakon preuzimanja **MORATE GA PRILAGODITI KONKRETNOM POSTUPKU JAVNE NABAVE**

Način dokazivanja ispunjavanja kriterija

Za potrebe utvrđivanja da ne postoje okolnosti iz ove točke, gospodarski subjekt dostavlja: - ispunjeni ESPD obrazac

8. Zajednica ponuditelja

U slučaju predaje ponude u ime zajednice ponuditelja potrebno je kreirati zajednicu ponuditelja. Voditelj zajednice ponuditelja kroz sustav dostavlja **zahtjev za pristanak**

svim članovima zajednice. Članovi zajednice ponuditelja daju suglasnost za članstvo. Svaki član zajednice mora pristati na dostavu ponude u konkretnom postupku javne nabave.

TEST - pregled i ocjena ponuda - Odluka o odabiru i Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda nisu objavljeni

Osnovni podaci o nabavi

Naručitelj: Javni naručitelj test 2 d.o.o.
Lokacija naručitelja: HR900 - Grad Zagreb, Zagreb
Predmet nabave: TEST - pregled i ocjena ponuda - Odluka o odabiru i Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda nisu objavljeni

Evidencijski broj nabave: 01-MV
Vrsta ugovora: Robe
Procijenjena vrijednost: 50.000,00
Vrsta postupka: Otvoreni postupak
Broj i datum objave: 2023/5 P02-0000131, 17.10.2023
CPV: 30192000 - Uredske potrepštine
Rok za dostavu: 17.10.2023 14:59:00
Status: Otvorene ponude / ZTS

Prethodno savjetovanje

Name	Evid. broj	Vrsta u...	Vrsta postupka	CPV
uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	01-MV	Robe	Otvoreni postupak	30192000 - Uredske potrepštine

Stavka plana nabave

Područje prim.	Evid. broj	Predmet nabave	Procijenjena vrijednost	CPV	EU fin.	Planirani početak postupka	Status	Zadnja izmjena
Javna nabava	01-MV	uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	50.000,00	30192000 - Uredske potrepštine	Ne	4. kvartal	Pokrenuta nabava	12.10.2023

Predmet / grupe

B.	Naziv	Mjesto	Procijenjena vrijednost	Krit. za odabir	Status
1	uredski materijal	sjedište naručitelja, Ulica 1	30.000,00	Cijena i kvalit...	Pregled i ocjena
2	toneri i tinte	sjedište naručitelja, Ulica 1	20.000,00	Cijena i kvalit...	Pregled i ocjena

Objave

Objava	Usporedi	Broj	Naziv objave	Datum slanja	Datum objave	Opis izmjena
		2023/5 P02-0000131	Objavljnost o nadmetanju	17.10.2023	17.10.2023	

9. Zahtjev za dodatne informacije, objašnjenja ili izmjene dokumentacije o nabavi (dalje u tekstu: pitanja)

Gospodarski subjekti dostavljaju pitanja u vezi DON-a na radnoj površini postupka u rubrici „Pitanja | Odgovori“. Pitanja u vezi DON-a moguće je postaviti za vrijeme trajanja prethodnog savjetovanja sa zainteresiranim gospodarskim subjektima i u postupku javne nabave tijekom roka za do-

stavu ponuda. Pitanje se postavlja upisom teksta pitanja u za to predviđeno polje. Postoji mogućnost dodatnog učitavanja dokumenata kojim gospodarski subjekt npr. potkrepljuje svoj prijedlog izmjene DON-a. Naručitelj u istoj rubrici, na svojoj radnoj površini postupka, priprema i javno objavljuje odgovor. Odgovor upisuje u za to predviđeno polje, sustav generira dokument „Odgovori“, korisnik provjerava sadržaj i u konačnici objavljuje odgovor bez

13. listopada 2023. - Unos novog ključivo toneri i tinte) - 2 grupe

Osnovni podaci o nabavi: Pregled mojih odgovori

Naručitelj: HR050 - Grad Zagreb, Zagreb
 Lokacija naručitelja: 13. listopada 2023. - uređski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe
 Predmet nabave: 01-MV
 Evidencijski broj nabave: Robe
 Vrsta ugovora: 50.000,00
 Procijenjena vrijednost: Otvoreni postupak
 Vrsta postupka: 2023/5 F02-0000122, 13.10.2023
 Broj i datum objave: CPV 30192000 - Uredske potrepštine
 Rok za dostavu: 27.11.2023 12:00:00
 Status: Objavljen

Prethodno savjetovanje

Name	Evid. broj	Vrsta u...	Vrsta postupka	CPV
uređski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	01-MV	Robe	Otvoreni postupak	30192000 - Uredske potrepštine

Stavka plana nabave

Područje prim.	Evid. broj	Predmet nabave	Procijenjena vrijednost	CPV	EU fin.	Planirani početak postupka	Status	Zadnja izmjena
Javna nabava	01-MV	uređski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	50.000,00	30192000 - Uredske potrepštine	Ne	4. kvartal	Pokrenuta nabava	12.10.2023

Predmet / grupe

B. / Naziv	Mjesto	Procijenjena vrijednost	Krit. za odabir	Status
1 - uređski materijal	Ulica 1	30.000,00	Cijena i kvalit...	Objavljen
2 - toneri i tinte	sjedište naručitelja, Ulica 1	20.000,00	Cijena i kvalit...	Objavljen

Objave

Objava	Usporedi	Broj	Naziv objave	Datum slanja	Datum objave	Opis izmjena
		2023/5 F02-0000122	Objavljeno o nadmetanju	13.10.2023	13.10.2023	

razotkrivanja identiteta postavljča pitanja. Sustav šalje obavijest svim zainteresiranim gospodarskim subjektima.

Naručitelju je anonimizirana predaja upita gospodarskih subjekata vezanih uz DON. Također je anonimizirana lista preuzimatelja DON-a do isteka roka za dostavu ponuda.

10. Predaja ponude

Proces predaje ponude formira se prema sadržaju kojeg je definirao naručitelj. Omogućena je priprema i podnošenje više ponuda za više grupa odjednom.

1. Osnovni podaci o naručitelju i postupku
 2. Gospodarski subjekt
 3. Predmet i sadržaj grupe ponuda / ZZS
 4. Sadržaj

Predmet i sadržaj grupe ponuda / ZZS

Predmet / grupe

Ponuda / ZZS za predmet / grupu

- 1 - uređski materijal - Objavljen
- 2 - toneri i tinte - Objavljen

Prethodni korak | Slijedeći korak

Ponuditelj popunjava tražene podatke (npr. cijenu sa i bez PDV-a, rok valjanosti ponude i dr.), učitava dokumente ponude (troškovnik, tehničko rješenje, izjave i dr.), pridodjeljuje ESPD odgovore u ponudu kroz sustav i kreira uvez ponude.

Sustav generira jedan uvez ponude s jednim ponudbenim listom za svaku grupu predmeta nabave posebno.

Ponuditelju je omogućena provjera svih dokumenata ponude prije slanja.

Sustav obavještava ponuditelja o uspješnom slanju ponude.

Tijekom roka za dostavu ponuda omogućena je izmjena, dopuna ili odustajanje od ponude za pojedinu grupu predmeta nabave.

11. Javno otvaranje ponuda

Po isteku roka za dostavu ponuda sustav provodi automatsko otvaranje ponuda. Mehanizam kriptiranja je unaprijed. Dokumenti ponude i uvez ponude se kriptiraju

bez slanja privatnih ključeva na e-mail adresu ovlaštenih predstavnika naručitelja.

Ako naručitelj u pripremi postupka nije tražio dijelove ponude koji se dostavljaju neelektroničkim putem (npr. jamstvo za ozbiljnost ponude, uzorke, makete i sl.) Zapisnik o otvaranju ponuda automatski se generira i objavljuje istekom roka za dostavu ponuda.

Ako je naručitelj u pripremi postupka tražio dijelove ponude koji se dostavljaju neelektroničkim putem, naručitelj evidentira dijelove ponude koji su dostavljeni neelektroničkim putem, upisuje nazočne na otvaranju ponuda, primjedbe i sl. (Ponude -> Neelektronički dijelovi ponuda). Sustav generira Zapisnik o otvaranju ponuda. Naručitelj ispisuje, potpisuje i u konačnici učitava potpisani Zapisnik o otvaranju ponuda i priloge te ih javno objavljuje.

Prisustvovanje otvaranju ponuda, osim naručiteljima, dostupno je i svim zainteresiranim gospodarskim subjektima kroz sučelje EOJN RH (Ponude -> Javno otvaranje).

12. Sandučić korisnika i sandučić radne površine

Sandučić u EOJN RH primarni je kanal za notificiranje korisnika vezano za postupke javne nabave. Postoje dvije vrste sandučića:

- **sandučić korisnika** – sadrži sve poruke vezane uz predmete korisnika i pristupa mu se glavnom trakom i
- **sandučić radne površine** – sadrži poruke vezane uz predmet radne površine. Također se koristi za komuni-

kaciju odnosno razmjenu dokumenata naručitelja i ponuditelja u postupku pregleda i ocjene ponude (npr. zahtjev za pojašnjenjem ili upotpunjavanjem informacija ili dokumentacije, prihvata računske pogreške, izuzetno nisku ponudu i dr.).

Kopija poruke dostavlja se i na e-mail adresu korisnika.

uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe

Osnovni podaci o nabavi

Naručitelj: Javni naručitelj test 2 d.o.o.
 Lokacija naručitelja: HR050 - Grad Zagreb, Zagreb
 Predmet nabave: uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe
 Evidencijski broj nabave: 01-MV
 Vrsta ugovora: Robe
 Procijenjena vrijednost: 50.000,00
 Vrsta postupka: Otvoreni postupak
 Broj i datum objave: 2023/5 F02-0000121, 12.10.2023
 CPV: 30192000 - Uredske potrepštine
 Rok za dostavu: 12.10.2023 15:15:00
 Status: Završen postupak

Ugovori

Broj ugovora	Datum sklapanja ugovora	OIB ugovaratelja	Naziv ugovaratelja	Iznos bez PDV-a	Ukupni iznos s PDV-om	Valuta	Status	Objavljeno	Zadnja promjena
UG 1. i 2. grupa	11.10.2023	09894311815	Zaj. Pon. ZG d.d. i ST d.d.	30.000,00	37.500,00	EUR	Ugovoren	12.10.2023 15:43:50	12.10.2023 15:43:50

Prethodno savjetovanje

Name	Evid. broj	Vrsta u...	Vrsta postupka	CPV
uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	01-MV	Robe	Otvoreni postupak	30192000 - Uredske potrepštine

Odluke o odabiru

Za grupu	Datum ...	OIB	Odabrani	Objavljeno	Obrazloženje izmjene	Na osnovu O.S./DSN
1. uredski materijal	12.10.2...	09894311815, 78794822328	ZG d.d., ST d.d.	12.10.2023 15:35:30		Ne
2. toneri i tinte	12.10.2...	09894311815, 78794822328	ZG d.d., ST d.d.	12.10.2023 15:35:30		Ne

Stavka plana nabave

Područje prim.	Evid. broj	Predmet nabave	Procijenjena vrijednost	CPV	EU fin.	Planirani početak postupka	Status	Zadnja izmjena
Javna nabava	01-MV	uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	50.000,00	30192000 - Uredske potrepštine	Ne	4. kvartal	Pokrenuta nabava	12.10.2023

13. Dohvat dokaza iz evidencija i registara Republike Hrvatske

Novi EOJN RH omogućava dohvat dokaza za sve članove zajednice ponuditelja, podugovaratelje, te za gospodarske subjekte na koje se ponuditelj oslanja.

www.tim4pin.hr

uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe

Osnovni podaci o nabavi

Naručitelj: Javni naručitelj test 2 d.o.o.
 Lokacija naručitelja: HR050 - Grad Zagreb, Zagreb
 Predmet nabave: uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe
 Evidencijski broj nabave: 01-MV
 Vrsta ugovora: Robe
 Procijenjena vrijednost: 50.000,00
 Vrsta postupka: Otvoreni postupak
 Broj i datum objave: 2023/5 F02-0000121, 12.10.2023
 CPV: 30192000 - Uredske potrepštine
 Rok za dostavu: 12.10.2023 15:15:00
 Status: Završen postupak

Ugovori

Broj ugovora	Datum sklapanja ugovora	OIB ugovaratelja	Naziv ugovaratelja	Iznos bez PDV-a	Ukupni iznos s PDV-om	Valuta	Status	Objavljeno	Zadnja promjena
UG 1. i 2. grupa	11.10.2023	09894311815	Zaj. Pon. ZG d.d. i ST d.d.	30.000,00	37.500,00	EUR	Ugovoren	12.10.2023 15:43:50	12.10.2023 15:43:50

Prethodno savjetovanje

Name	Evid. broj	Vrsta u...	Vrsta postupka	CPV
uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	01-MV	Robe	Otvoreni postupak	30192000 - Uredske potrepštine

Odluke o odabiru

Za grupu	Datum ...	OIB	Odabrani	Objavljeno	Obrazloženje izmjene	Na osnovu O.S./DSN
1. uredski materijal	12.10.2...	09894311815, 78794822328	ZG d.d., ST d.d.	12.10.2023 15:35:30		Ne
2. toneri i tinte	12.10.2...	09894311815, 78794822328	ZG d.d., ST d.d.	12.10.2023 15:35:30		Ne

Stavka plana nabave

Područje prim.	Evid. broj	Predmet nabave	Procijenjena vrijednost	CPV	EU fin.	Planirani početak postupka	Status	Zadnja izmjena
Javna nabava	01-MV	uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	50.000,00	30192000 - Uredske potrepštine	Ne	4. kvartal	Pokrenuta nabava	12.10.2023

Dohvat dokaza iz registara

- Lista preuzimatelja dokumentacije
- Log postupka
- Izvjeste u postupku
- Log pitanja i odgovora

14. Pregled i ocjena ponuda

Nakon otvaranja ponuda provodi se pregled i ocjena ponuda na temelju uvjeta i zahtjeva iz dokumentacije o nabavi (Procesi -> Pregled i ocjena ponuda). U koracima koji slijede naručitelj pregledava i ocjenjuje ponude odnosno dostavljena jamstva za ozbiljnost ponude, osnove za isključenje, upisuje podatke o pojašnjenju ili upotpunjavanju informacija ili dokumentacije, unosi korekcije ako je primjenjivo i sve ostale podatke potrebne za utvrđivanje valjanosti ponude. Ako je naručitelj u pripremi postupka odredio automatsko rangiranje ponuda sustav će umjesto korisnika automatski izračunati bodove ekonomskih kriterija i rangirati ponude. Nadalje, unijet će članove stručnog povjerenstva, a sustav će u konačnici generirati dokument „Pregled rezultata pregleda i ocjene“ koji služi kao podloga za generiranje Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda i Odluke o odabiru/poništenju.

Podaci za objavu Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda i Odluke o odabiru/poništenju pripremaju se u zasebnom procesu (Procesi -> Odluka o odabiru/poništenju). U koracima koji slijede naručitelj određuje objavljuje li Odluku o odabiru ili poništenju, bira pravnu osnovu za donošenje

odluke i ostale podatke potrebne za generiranje Zapisnika i Odluke. Kako bi se kreirani dokumenti mogli objaviti, potrebno ih je preuzeti, potpisati te potpisane učitati u EOJN RH.

15. Uvid u ponude

Od trenutka objave Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda i Odluke o odabiru omogućeno je slanje zahtjeva i uvid u ponude ostalih ponuditelja kroz sustav, osim dijelova koje je ponuditelj označio tajnim (sandučić u EOJN RH).

16. Obavijest o dodjeli ugovora <-> Registar ugovora

Na traci radne površine postupka naručitelj unosi podatke o ugovoru ili ugovorima u registar ugovora (Ugovori -> Unos podataka ugovora).

Ugovori se spremaju u sustav, ali se ne objavljuju. Nakon završenog unosa podataka o ugovorima sustav omogućava pripremu Obavijesti o rezultatima postupka nabave (Procesi -> Obavijest o rezultatima postupka nabave). Istovremeno, objavom obavijesti objavljuju se i ugovori u registru.

Ugovori										
Broj ugovora	Datum sklapanja ugovora	OIB ugovaratelja	Naziv ugovaratelja	Iznos bez PDV-a	Ukupni iznos s PDV-om	Valuta	Status	Objavljeno	Zadnja promjena	
UG 1. / 2. grupa	11.10.2023	09894311815	Zaj. Pon. ZG d.d. / ST d.d.	30.000,00	37.500,00	EUR	Ugovoren	12.10.2023 15:43:50	12.10.2023 15:43:50	
Prethodno savjetovanje										
Name	Evid. broj	Vrsta u...	Vrsta postupka	CPV						
uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	01 MV	Rube	Otvoreni postupak	30192000 Uredske potrepštine						
Odluke o odabiru										
Za grupu	Datum ...	OIB	Odabrani	Objavljeno	Obrazloženje izmjene			Na osnovu O.S./DSN		
1 uredski materijal	12.10.2...	09894311815, 78784822328	ZG d.d., ST d.d.	12.10.2023 15:35:30				Ne		
2 toneri i tinte	12.10.2...	09894311815, 78784822328	ZG d.d., ST d.d.	12.10.2023 15:35:30				Ne		
Stavka plana nabave										
Područje prim.	Evid. broj	Predmet nabave	Procijenjena vrijednost	CPV	EU fin.	Planirani početak postupka	Status	Zadnja izmjena		
Javna nabava	01 MV	uredski materijal (uključivo toneri i tinte) - 2 grupe	30.000,00	30192000	Uredske potrepštine	Ne	4. kvartal	Pokrenuta nabava 12.10.2023		
Predmet / grupe										
B.	Naziv	Mjesto		Procijenjena vrijednost	Krit. za odabir	Status				
1	uredski materijal	sjedište naručitelja, Ulica 1		30.000,00	Cijena i kvalit...	Ugovoren				
2	toneri i tinte	sjedište naručitelja, Ulica 1		20.000,00	Cijena i kvalit...	Ugovoren				
Objave										
Objava	Usporedi	Broj	Naziv objave	Datum slanja	Datum objave	Opis izmjena				
		2023/S F02 0000121	Obavijest o nadmetanju	12.10.2023	12.10.2023					
		2023/S F03 0000027	Obavijest o dodjeli ugovora - Rezultati postupka nabave	12.10.2023	12.10.2023					

PRETPLATA ZA 2024.GODINU JE U TIJEKU
<https://tim4pin.hr/pretplata>

Radni uvjeti sindikalnog povjerenika / predstavnika

Gordana Muraja*

Radnici se imaju pravo udruživati u sindikat i postavljati vlastita pravila sindikalnog djelovanja. No, postavlja se pitanje položaja i prava sindikalnog povjerenika / predstavnika prema poslodavcu kod praktične provedbe sindikalnih aktivnosti: u koje vrijeme te aktivnosti može provoditi i kojih se je pravila pritom dužan pridržavati.

1. Pravo na udruživanje u sindikat

Zakon o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17, 98/19. i 151/22, dalje u tekstu: ZR) člankom 165. jamči radnicima pravo bez ikakvog prethodnog odobrenja utemeljiti sindikat te se u njega učlaniti, uz uvjete koji mogu biti propisani samo statutom ili pravilima toga sindikata. Glava IV ZR-a pod naslovom *Kolektivni radni odnosi* detaljnije uređuje pravo radnika na osnivanje sindikata u koji se dobrovoljno učlanjuju i sami određuju način svoga djelovanja i utemeljenje saveza ili drugih oblika udruživanje. Glava IV tako uređuje različita pitanja koja se odnose na utemeljenje i registraciju, imovinu, djelovanje, prestanak djelovanja, zaključivanje kolektivnog ugovora, štrajk i rješavanje kolektivnih radnih sporova te odredbe o osnivanju i radu gospodarsko-socijalnog vijeća.

Iako je djelovanje sindikalnog povjerenika / predstavnika povezano s temom djelovanja sindikata, ovaj se članak bavi samo dijelom o radnim uvjetima sindikalnog povjerenika / predstavnika, dakle koja su njegova prava kao zastupnika članova te kad provodi sindikalne aktivnosti.

2. Zastupanje sindikata pred poslodavcem

Osim spomenute glave IV, ZR i u drugim odredbama razrađuje prava radnika, članova sindikata na sindikalno organiziranje, a člankom 166. normira i zabranu poslodavcu da radnika koji je član sindikata stavlja u nepovoljniji položaj zbog članstva u sindikatu. U članku 186. ZR razrađuje zabrane nejednakog postupanja zbog sindikalnog članstva ili djelatnosti te upravo tim odredbama jasno izražava da članstvo u sindikatu ne može biti čimbenik kod odlučivanja o radno-pravnom statusu radnika.

3. Sindikalni povjerenik i predstavnik

Budući da sindikat čine radnici koji su se udružili i zajednički organizirali kako bi zaštitili svoja prava i unaprijedili svoje interese vezane uz rad¹, i budući da ne mogu svi članovi sudjelovati u pregovorima s poslodavcem, članak 187. ZR-a u stavku 1. utvrđuje da sindikati koji imaju najmanje

pet zaposlenih kod određenog poslodavca mogu imenovati ili izabrati jednog ili više sindikalnih povjerenika koji će ih zastupati u pregovorima s poslodavcem.

U sindikalnom radu kod pojedinog poslodavca može sudjelovati i sindikalni predstavnik – a argumentom suprotnosti odredbi članka 187. stavka 4. i argumentom iz stavka 9. istog članka slijedi da se radi o članu sindikata koji nije u radnom odnosu upravo kod tog poslodavca, ali ga je sindikat imenovao da zastupa njihove članove. Sindikalnog povjerenika ili predstavnika članovi sindikata biraju između sebe, po pravilima koja su sami slobodni postavili.

4. Prava sindikalnih povjerenika /predstavnika na djelovanje

Članak 187. ZR-a u staccima 5. do 9. uređuje prava sindikalnih povjerenika / predstavnika. Stavak 5. ovog članka utvrđuje da sindikalni povjerenici, odnosno sindikalni predstavnici imaju pravo kod poslodavca štititi i promicati prava i interese članova sindikata, a stavak 6. da je poslodavac dužan sindikalnom povjereniku, odnosno sindikalnom predstavniku omogućiti pravodobno i djelotvorno ostvarenje prava na promicanje prava i interesa članova sindikata te pristup podacima važnim za ostvarenje toga prava.

U stavku 7. članka 187. ZR sindikalnog povjerenika / predstavnika obvezuje da zaštitu i promicanje prava i interese članova sindikata mora ostvarivati na način koji ne šteti poslovanju poslodavca. Koji je cilj zakonodavna intervencija trebala postići čini se jasno. No općepoznato je da su interesi radnika i poslodavca suprotstavljeni te da je štrajk, koji nesumnjivo šteti poslovanju poslodavca, jedna od akcija u sindikalnom repertoaru. Da to prepoznaje i ZR vidljivo je i iz poglavlja 7. Glave IV ZR-a koje uređuje štrajk i rješavanje kolektivnih radnih sporova. Zato na drugi pogled zapravo nije jasno što je zakonodavac imao na umu, koje je to ponašanje sindikalnog predstavnika koje ne šteti poslovanju poslodavca, odnosno nejasan je doseg odredbe članka 187. stavka 7., ili način na koji se može jednog dana² iskoristiti / interpretirati.

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

¹ <https://www.sssh.hr/sindikalno-organiziranje>, Savez samostalnih sindikata Hrvatske, na dan 12.11.2023.

² Pretraga na Portalu sudske prakse na dan 12.11.2023. ne nudi nijedan rezultat za sudsku odluku donesenu s uporištem na članak 187. stavak 7. Zakona o radu.

U svome su djelovanju sindikalni povjerenik i predstavnik izjednačeni. Zakonodavac je smatrao potrebnim člankom 187. stavkom 9. utvrditi da sindikalni predstavnik ne može ostvariti prava iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom, za što nije baš jasno zašto se moralo naći u tekstu propisa. Naime, nije jasno kojom bi to logikom onaj tko nije s određenim poslodavcem zaključio ugovor o radu mogao ostvariti prava iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom? U prilog ovakvom normiranju govori teza o tome da je korisno kad zakon moguće nesporazume razriješi unaprijed.

No, deklaraciji o jednakosti zakonodavac je ipak postavio i granicu: na predstavnika se ne primjenjuju odredbe članka 153. stavka 3. ZR-a, a radi se o odredbi koja utvrđuje da u slučaju da kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće sindikalni povjerenik preuzima sva prava i obveze radničkog vijeća. I opet se radi o odredbi koja ima značaj deklaracije jer članak 153. u stavku 3. preuzimanje položaja radničkog vijeća izričito vezuje za sindikalnog povjerenika – no vjerojatno se i u ovom slučaju išlo za time da se unaprijed razjasne sve moguće dvojbe.

Sindikata, naravno, ima obvezu o imenovanju sindikalnog povjerenika, odnosno sindikalnog predstavnika u pisanom obliku obavijestiti poslodavca, na što ga obvezuje članak 187. stavkom 7.

5. Osiguravanje uvjeta za rad sindikalnog povjerenika

Sve do sada rečeno je zapravo uvod u temu ovog članka, odnosno odgovor na praktična pitanja koja se pojavljuju u radu sindikalnog povjerenika. U ovom dijelu, iako imaju ista prava, donekle se razlikuju mogućnosti sindikalnog povjerenika u odnosu na predstavnika. Naime, osnovna su pitanja u koje vrijeme djeluje sindikalni povjerenik i mogu li se sindikalne aktivnosti odvijati za vrijeme radnog vremena? Je li poslodavac u obvezi djelovanju sindikata pružiti i materijalnu potporu druge vrste, primjerice snositi trošak putovanja na sindikalne aktivnosti ili financirati organizaciju pojedinih sindikalnih događanja? Također se postavlja pitanje je li poslodavac u obvezi osigurati sindikalnom povjereniku neke druge posebne uvjete da bi mogao ostvarivati sindikalne djelatnosti?

Na ova pitanja ZR ne daje odgovor. ZR jedino u dijelu u kojem uređuje pravo na plaćeni dopust člankom 86. svakom radniku daje pravo na plaćeni dopust za vrijeme obrazovanja za potrebe radničkog vijeća ili sindikalnog rada, *pod uvjetima, u trajanju i uz naknadu određenu kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca ili pravilnikom o radu.*

ZR, dakle, osim ovih odredbi, koje upućuju na uvjete koje radnici tek trebaju dogovoriti s poslodavcem, ne sadrži drugih odredbi koje bi sindikalnom povjereniku davale pravo, primjerice, na određeni broj sati radnog vremena koje može utrošiti na sindikalni rad. To što ZR nije poslodavca obvezao na određeni standard ne znači da poslodavac i radnici, zastupani po sindikatu, ne bi mogli ugovoriti određeni stupanj potpore poslodavca sindikalnom djelo-

vanju jer ZR nije postavio ni prepreke da se poslodavac i radnik dogovore i o drugim pitanjima koja se odnose na ostvarivanje prava koja im ZR jamči.

6. Primjeri uređenje prava sindikalnih povjerenika i predstavnika

Upravo zato što je ZR ova pitanja ostavio otvorenim, ovaj se članak bavi i prikazom primjera kolektivnih ugovora za službenike i zaposlenike u javnim službama i za državne službe koji mogu poslužiti kao ilustracija da se s poslodavcem može ugovoriti ostvarivanje i više prava nego je zajamčeno ZR-om. Ovdje prikazana rješenja koja se odnose na sindikalne predstavnike nesumnjivo su rezultat kolektivnog pregovaranja, a među njima postoje i razlike koje ukazuju na različite teme koje su pregovarači smatrali bitnima.

Materija je prikazana s naglaskom na prava sindikalnog povjerenika / predstavnika, koja treba sagledati u cjelini s pravima članova sindikata i sindikata kao organizacije.

6.1. Temeljni kolektivni ugovor za službenike i zaposlenike u javnim službama

Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i zaposlenike u javnim službama (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23. i 128/23, dalje u tekstu: TKU) osnovna pitanja djelovanja sindikata uređena su detaljno i u puno većoj mjeri nego je prikazano u članku. Naime, članak je usredotočen na djelovanje sindikalnog povjerenika / predstavnika a ostalih se tema dotiče samo toliko koliko je potrebno da se glavna tema stavi u kontekst ugovorenih prava sindikata.

6.1.1. Pravo na informiranost i pristup informacijama

TKU uređuje člankom 75., stavkom 1. obveze poslodavca da sindikalnom povjereniku / predstavniku osigura ili omogući slobodan pristup radnim mjestima te uvid u podatke i isprave u svezi s ostvarivanjem i zaštitom prava zaposlenika, u vrijeme i na način koji ne šteti djelatnosti poslovanja. Osim ovog općeg prava na pristup informacijama i dokumentima, u stavku 5. članak 75. utvrđuje da je u pojedinačnim slučajevima za uvid u podatke konkretnog radnika potrebna i suglasnost radnika, a da je poslodavac dužan te podatke dati u roku od 5 dana od podnošenja pismenog zahtjeva.

Stavak 2. utvrđuje da poslodavac treba sindikalnom povjereniku / predstavniku osigurati informacije bitne za gospodarski položaj zaposlenika, kao što su prijedlozi odluka ili pravilnika o radu kojima se uređuju prava i obveze iz radnog odnosa, prijedlozi poslovnih i razvojnih odluka koje utječu na ekonomski i socijalni položaj zaposlenika.

Zatraži li sindikalni povjerenik / predstavnik, poslodavac ga je dužan primiti na razgovor, po mogućnosti odmah, a najkasnije u roku od 3 dana, što utvrđuje stavak 3. članka 75.

Na svaki dopis sindikalnog povjerenika / predstavnika poslodavac je u obvezi odgovoriti u primjerenom roku, a najkasnije u roku od 15 dana, u pisanom obliku. Začudujućom metodologijom u stavku 4., ali kao druga rečenica, iza utvrđenja roka u kojem poslodavac mora pismeno

odgovoriti, nalazi se i načelo da sindikalni povjerenik odnosno predstavnik ne smije biti spriječen ili ometan u obnašanju svoje dužnosti ako djeluje u skladu sa zakonom i samim TKU-om.

Stavak 6. utvrđuje da se sindikalni predstavnik dužan pred poslodavcem predstaviti tako što će predočiti punomoć ili iskaznicu. Za povjerenika ovakva odredba po prirodi stvari nije potrebna jer povjerenik je s poslodavcem zaključio ugovor o radu pa se poslodavcu predstavio već kod zaključivanja ugovora o radu.

Stavkom 7. članka 75. TKU za sindikalnog je povjerenika ugovorena posebna pogodnost da će se ozljede koje pretrpi tijekom obavljanja sindikalne dužnosti i dužnosti radničkog vijeća, smatrati ozljedom na radu, u skladu s posebnim propisima zaštite na radu i obveznog zdravstvenog osiguranja.

6.1.2. Pravo na sindikalni rad za vrijeme radnog vremena

TKU prilično izričito i detaljno uređuje pravo sindikalnog predstavnika, te članova sindikalnog povjereništva na rad za vrijeme radnog vremena. Člankom 86. TKU ugovoreno je da je poslodavac sindikalnom predstavniku / povjereniku, ili članovima povjereništva dužan omogućiti obavljanje sindikalnih aktivnosti *u radno vrijeme, na način i u opsegu koji ovisi o veličini i organizaciji rada ustanove, a koji ne šteti obavljanju službe*. Stavak 5. ovog članka otišao je i korak dalje pa je njime utvrđeno da sindikalni čelnik reprezentativnog sindikata koji za vrijeme obavljanja te funkcije istovremeno radi u javnoj službi ima pravo na 3 sata godišnje po članu za obavljanje sindikalnih aktivnosti, pri čemu se broj članova određuje u odnosu na broj članova u najvećoj podružnici. Članovi povjereništva sindikata također imaju pravo održati sindikalne sastanke u radno vrijeme ustanove, vodeći računa da se sastanci organiziraju u vrijeme i na način koji ne šteti djelotvornosti poslovanja ustanove, kako utvrđuje stavak 2. istog članka. Ne temelju stavka 3. članka 86. jednom u 6 mjeseci članovi sindikata imaju pravo održati sindikalni skup u radno vrijeme ustanove, o čemu trebaju obavijestiti poslodavca, pazeći da se sastanak organizira u vrijeme i na način koji najmanje narušava redovno poslovanje ustanove.

Kao što je u uvodnim poglavljima spomenuto članak 86. ZR-a upućuje na dogovor poslodavca i radnika o danima plaćene odsutnosti s rada radi obrazovanja za potreba sindikalnog djelovanja. Stavkom 4. člankom 86. TKU je ugovoreno da sindikalni povjerenik, kao i članovi sindikalnog povjereništva, imaju pravo na plaćeni dopust za sindikalne sastanke, tečajeve, seminare, kongrese i konferencije u trajanju od ukupno 10 dana godišnje.

6.1.3. Druga prava

Uz navedena, na temelju članka 87. stavka 2. TKU, sindikalni povjerenik / predstavnik koji u punom radnom vremenu obavlja sindikalne aktivnosti koje nije moguće obavljati na njegovom mjestu rada, poslodavac će mu u pravilu osigurati drugi odgovarajući prostor za obavljanje sindikalnih aktivnosti. To povrh toga da je na temelju članka 87. po-

slodavac preuzeo obvezu bez naknade osigurati prostoriju za rad sindikata.

Poseban članak TKU posvetio je zaštiti sindikalnog povjerenika, kojem poslodavac ne smije otkazati ugovor o radu, premjestiti ga na nepovoljnije mjesto rada, premjestiti ga u sklopu iste ili druge ustanove, niti na bilo koji drugi način staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na njegove dotadašnje uvjete rada i u odnosu na ostale zaposlenike za vrijeme obavljanja te dužnosti i šest mjeseci nakon prestanka te dužnosti bez suglasnosti sindikata kojeg je sindikalni povjerenik član.

Iako TKU ne govori izričito o povjereniku / predstavniku, nego koristi izraz *sindikalni čelnik*, članak 90. daje pravo članu sindikata izabranom na dužnost sindikalnog čelnika, da od poslodavca zatraži zaključivanje sporazuma koji mu jamči povratak na radno mjesto na kojem je prethodno radio ili na poslove koji u najvećoj mogućoj mjeri njima odgovaraju, a nakon prestanka funkcije u sindikatu.

6.1.4. Financiranje rada sindikalnog povjerenika / predstavnika

Iako sindikalni predstavnik / povjerenik za svoj rad može koristiti radno vrijeme, kako je prikazano u prethodnim odlomcima, osim činidbama (osiguranjem / omogućavanjem korištenja pojedinih prostora za sindikalne aktivnosti i slično), poslodavac nije u obvezi financirati sindikalnog povjerenika / predstavnika izvan okvira koji je postavljen ZR-om, odnosno TKU-om.

Naime, jedno od pitanja koje postavljaju korisnici je i *tko je u obvezi snositi putni trošak i dnevnicu sindikalnom povjereniku koji je na sastanak sindikata putovao službenim vozilom u vlasništvu poslodavca*. Sindikat je udruga koja ima svoje izvore financiranja pa svoju djelatnost treba sama i financirati, za sve ono za što poslodavac nije preuzeo obvezu financiranja. U konkretnom primjeru je pogodnost da je sindikalni povjerenik mogao koristiti službeno vozilo poslodavca, ali trošak korištenja vozila treba platiti sindikat. Isto se odnosi i na dnevnicu: neprofitne organizacije mogu bez obračuna poreza svojim članovima koji ne primaju naknadu za svoj rad isplatiti dnevnicu i tako članu nadoknaditi povećane troškove nastale na službenom putu.

6.2. Kolektivni ugovor za službenike i namještenike u državnoj službi

Kolektivni ugovor za službenike i namještenike u državnoj službi (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23, dalje u tekstu KU) također uređuje osnovna pitanja djelovanja sindikata u puno većoj mjeri nego je prikazano u članku, jer je članak usredotočen na djelovanje sindikalnog povjerenika / predstavnika.

6.2.1. Pravo na informiranost i pristup informacijama

Sindikalni povjerenik / predstavnik u državnoj službi ima pravo na informiranost, opću, u kojoj treba biti obaviješten o svim odlukama važnih za položaj službenika i namještenika, a i na pojedinačne informacije kad se radi o zaštiti prava pojedinačnog službenika i namještenika.

Uvažavajući da je državna služba različita od svih drugih po tome da nije moguće osnivanje radnički vijeća, članak 88. KU posebno se bavi načinom donošenja odluka o važnim gospodarskim i socijalnim pravima i interesima službenika i namještenika. Poslodavac, odnosno Republika Hrvatska koju zastupa i predstavlja Vlada RH, se obvezao da će prije donošenja odluka važnih za položaj državnih službenika i namještenika čelnik državnog tijela o tome obavijestiti sindikat i priopćiti mu podatke važne za donošenje odluke i sagledavanje njezina utjecaja na položaj službenika i namještenika.

U stavku 3. ovog članka KU je posebno pobrojao odluke koje se smatraju važnima tj. kod kojih se procjenu o važnosti odluke ne prepušta poslodavcu (plan zapošljavanja i otkaz, namjera izvanrednog otkaza, mjere u vezi sa zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu, uvođenje nove tehnologije, promjene u organizaciji i načinu rada, plan godišnjih odmora, raspored radnog vremena, noćni rad, naknade za izume i tehnička unaprjeđenja, kolektivni višak službenika i namještenika).

O dostavljenom prijedlogu odluka sindikat se može očitovati u roku od osam dana, a čelnik državnog tijela dužan je razmotriti dostavljene primjedbe sindikata. Nadzor nad primjenom i izvršenjem obveza u rukama je komisije koja je prema članku 101. nadležna za tumačenje i praćenje primjene KU, koja će u slučaju povrede bilo koje od obveza obavijestiti Vladu i sindikat državne službe.

Članak 88. u stavku 7. ipak ograničava pravo na informiranost time što postavlja pravilo da se obveza obavještanja sindikata odnosi na sindikat koji ima najmanje pet članova u državnom tijelu na razini kojeg se donosi odluka. Iako država pregovara i kolektivni ugovor zaključuje s reprezentativnim sindikatima, zapravo zato da bi se znalo da je ugovor izraz volje većine članova sindikata, nije jasno zašto poslodavac ne bi imao obvezu svakom sindikalnom povjereniku, bez obzira na veličinu sindikata, uputiti obavijest o donošenju važnih odluka, odnosno zašto se i manji sindikati ne bi mogli o njima izjasniti – osobito imajući u vidu da se mišljenja sindikata poslodavac nema obvezu držati, jer u postupku pribavlja samo mišljenje, a ne i suglasnost.

Pravo na pristup informacijama koje se odnose na sasvim konkretnog službenika i zaposlenika KU jamči člankom 79. kojim utvrđuje da je čelnik državnog tijela, dužan službeniku i namješteniku odnosno sindikalnom povjereniku osigurati informacije koje su bitne za socijalni položaj službenika i namještenika, a posebno mu dati informacije o odlukama koje utječu na socijalni položaj službenika i namještenika, o rezultatima rada, o prijedlozima odluka i općih akata kojima se u skladu s KU uređuju osnovna prava i obveze iz službe odnosno rada, te uz pristanak službenika i namještenika i o mjesečnim obračunima plaća.

I u državnoj službi čelnik tijela ima obvezu razmotriti prijedloge, inicijative, mišljenja i zahtjeve sindikata u svezi s ostvarenjem prava, obveza i odgovornosti iz rada i po osnovi rada i o zauzetim stajalištima dužan je u roku osam dana od primitka prijedloga, inicijative, mišljenja i zahtjeva pismenim putem izvjestiti Sindikat.

Čelnik državnog tijela ili osoba koju on ovlasti dužan je najkasnije u roku od 8 dana od predaje pismenog zahtjeva za prijam primiti na razgovor sindikalnog povjerenika i s njim razmotriti pitanja sindikalne aktivnosti i materijalnu problematiku službenika i namještenika.

KU člankom 83. utvrđuje da aktivnost sindikalnog povjerenika ili predstavnika sindikata u državnom tijelu ne smije biti sprječavana ili ometana, ako djeluje u skladu s konvencijama Međunarodne organizacije rada, zakonima, drugim propisima i samim KU-om.

6.2.2. Pravo na informiranost iz područja zaštite na radu

U državnoj službi uloga sindikalnog povjerenika proširena je pravima i obvezama iz područja zaštite na radu. Naime, članak 93. KU utvrđuje da sindikalni povjerenik ima pravo sudjelovati u planiranju mjera za unaprjeđivanje uvjeta rada, biti informiran o svim promjenama od utjecaja na sigurnost i zdravlje službenika i namještenika, primati primjedbe službenika i namještenika na primjenu propisa i provođenje mjera zaštite na radu, biti nazočan inspekcijskim pregledima i informirati inspektora o svim zapažanjima službenika i namještenika, pozvati inspektora zaštite na radu kada ocijeni da su ugroženi život i zdravlje službenika i namještenika, a državno tijelo to propušta ili odbija učiniti, školovati se za obavljanje poslova zaštite na radu, stalno proširivati i unaprjeđivati svoje znanje, pratiti i prikupljati informacije odgovarajuće za rad na siguran način, staviti prigovor na inspekcijski nalaz i mišljenje, te svojom aktivnošću poticati ostale službenike i namještenike za rad na siguran način.

KU ide i tako daleko da je stavak 2. članka 93. sindikatu dao pravo na izbor povjerenika zaštite na radu ako u državnom tijelu nije izabran povjerenik zaštite na radu u skladu s propisima s područja zaštite na radu u roku od 90 dana od početka primjene samog KU.

6.2.3. Pravo na sindikalni rad za vrijeme radnog vremena

Pravo sindikalnog predstavnika na rad za vrijeme radnog vremena ugovoreno je člankom 84. KU, koji u stavku 1. utvrđuje da sindikalni povjerenik ima pravo na naknadu plaće za obavljanje sindikalnih aktivnosti, i to 3 sata po članu sindikata godišnje. Stavak 2. utvrđuje da na svakih 700 članova sindikata sindikalni povjerenik ima pravo na naknadu plaće za puno radno vrijeme. Ova se dva stavka međusobno isključuju, što je uređeno stavkom 5, a znači da u primjeni može biti samo jedna od dvije mogućnosti. Članak 85. KU predviđa i zaključivanje posebnog sporazuma između sindikata i čelnika državnog tijela kojim se uređuju obveze iz službe kad sindikalni predstavnik dio svog radnog vremena posvećuje sindikalnim zadaćama, a dio svojim redovnim radnim obvezama.

I sindikalni povjerenik u državnoj službi može koristiti povlasticu da se ozljeda koju sindikalni pretrpi tijekom obavljanja sindikalnih dužnosti smatra ozljedom na radu, kako je ugovoreno člankom 84. stavkom 4.

Pored prava na naknadu plaće čelnik državnog tijela dužan je sindikalnom povjereniku omogućiti plaćeni dopust zbog pohađanja sindikalnih sastanaka, tečajeva, osposobljavanja, seminara, kongresa i konferencija, kako u zemlji tako i u inozemstvu, s time da KU ne ograničava broj plaćenih sati koje poslodavac mora za te svrhe omogućiti.

6.2.4. Druga prava

KU ne sadrži odredbe kojima bi poslodavac bio u posebnoj obvezi sindikalnom povjereniku osigurati prostor za obavljanje aktivnosti. Poslodavac je člankom 90. preuzeo obvezu osigurati uvjete za rad sindikata, a oni, između ostalih, uključuju i prostoriju za rad. Predmnijeva je da se sindikalni povjerenik može koristiti tom prostorijom za svoj rad.

Sindikalni povjerenik u državnoj službi od otkaza je zaštićen člankom 87. koji u stavku 1. utvrđuje da mu za vrijeme obnašanja dužnosti u sindikatu i šest mjeseci nakon prestanka bez suglasnosti sindikata ne može prestati služba niti ga je moguće bez njegove suglasnosti premjestiti na

drugo radno mjesto u okviru istog ili drugog državnog tijela, odnosno izvan mjesta njegova stanovanja, ne može se protiv njega pokrenuti postupak zbog povrede službene dužnosti, te ga nije moguće udaljiti ga iz službe zbog pokretanja kaznenog postupka.

KU sindikalnom čelniku koji profesionalno obavlja dužnost predsjednika sindikata i kojemu za vrijeme obnašanja dužnosti prestaje služba člankom 92. daje pravo na povratak u službu sukladno svojoj stručnoj spremi nakon isteka mandata, s time da se ostvarenje tog prava uređuje pismenim sporazumom zaključenim između sindikata i čelnika državnog tijela odnosno druge osobe koju on za to ovlasti.

6.2.5. Financiranje rada sindikata

Ni u državnoj službi poslodavac nema obvezu financirati materijalne troškove službenog puta i/ili dnevnicu za službeni put sindikalnom povjereniku. Sindikat je udruga koja ima svoje izvore financiranja, pa i naknade svojim članovima treba isplatiti na svoj teret i iz svojih izvora.



**SVEUČILIŠNA
TISKARA**

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr
www.sveucilisnatiskara.hr

Nabava usluge raspoloživosti postrojenja, uređaja i opreme

Damir Juričić*

Damir Medved**

Nedavno je u Hrvatskoj sklopljen ugovor o nabavi fotonaponskog postrojenja kao usluge raspoloživosti. Radi se o ugovoru u okviru kojega izvršitelj isporučuje raspoloživost postrojenja sukladno standardima raspoloživosti koje je odredio naručitelj. Izvršitelj je u obvezi nabaviti postrojenje, ugraditi, testirati, nabavu i ugradnju financirati te održavati određeni broj godina (uglavnom do 10 godina). U postupku nabave izvršitelja korišten je kriterij troškova životnog vijeka (LCC¹) određen člankom 287. i 288. Zakona o javnoj nabavi. Budući da se u Hrvatskoj još nije razvila praksa primjene ugovora o nabavi raspoloživosti postrojenja, uređaja, strojeva i opreme kao niti primjena kriterija troškova životnog vijeka, u okviru ovog teksta razmatraju se osnovna obilježja samog ugovora, standarda raspoloživosti, sufinanciranja i učinaka kapitalnih pomoći na iznos naknade te knjiženja transakcije na računima naručitelja i izvršitelja.

1. Uvod

Javni naručitelji javne investicijske projekte (građevinske i negrađevinske – postrojenja, opremu, uređaje i slično) mogu nabavljati na različite načine. Svaki način ima različite učinke na transparentnost, postojanost kvalitete u životnom vijeku, cijenu, financijsku održivost, raspoloživost javne usluge koja se projektom isporučuje građanima i slično. Način nabave (ili model nabave javnih investicijskih projekata) koji javni naručitelji najčešće primjenjuju je tradicionalna nabava radova. U okviru ovog modela nabave javni naručitelj sklapa ugovor o nabavi radova s izvođačem radova te isporučene radove plaća iz vlastitih (proračunskih) izvora ili iz tuđih uglavnom dužničkih izvora financiranja. Važno obilježje ovog modela nabave je da javni naručitelj održava građevinu ili postrojenje u njenom životnom vijeku preuzimajući pretežiti dio ukupnih rizika građevine ili postrojenja u njenom životnom vijeku.

Drugi model koji u razvijenom svijetu javni naručitelji sve češće primjenjuju je nabava usluge raspoloživosti građevine ili postrojenja. Razlika ovog modela nabave javnih investicijskih projekata je što javni naručitelj ne nabavlja samo radove već s njima povezano i održavanje. Dakle, kod modela nabave usluge raspoloživosti radovi i održavanje se nerazdvojivo povezani. Pod raspoloživošću se razumije obveza izvršitelja usluge raspoloživosti da građevinu ili postrojenje drži u raspoloživom (funkcionalnom) stanju u ugovornom razdoblju koji je za građevine najčešće u rasponu od 20 do 30 godina, a za postrojenja od 5 do 15 godina. Javni naručitelj ne plaća izvedene radove već periodično, tijekom ugovornog razdoblja, isporučene

usluge raspoloživosti ukoliko je, u obračunskom razdoblju (mjesec, kvartal, polugodište ili godina), građevina ili postrojenje bila raspoloživa. U tom smislu, izvršitelj usluge raspoloživosti, uz izgradnju i održavanje, najčešće preuzima i obveze financiranja izgradnje javnog projekta.

Jedan od razloga sve češće primjene modela nabave usluge raspoloživosti je specijalizacija i efikasnija organizacija isporuke javnih usluga. Naime, javni naručitelji su specijalizirani za isporuku javnih usluga (na primjer, obražovanje, liječenje, osvjetljavanje javnih površina, korištenje obnovljive energije, sigurnost, obrana i slično). Njihov osnovni posao nije upravljati građevinama ili postrojenjima (na primjer, škole, bolnice, javna rasvjeta, postrojenja za proizvodnju obnovljive energije, policijske i vatrogasne postrojbe, vojne građevine). Stoga brigu o građevinama i postrojenjima ustupaju specijaliziranim subjektima iz privatnog sektora koje, posredstvom ugovora o nabavi raspoloživosti građevine ili postrojenja, angažiraju na izgradnji, održavanju, financiranju, a nerijetko i upravljanju. Plaćat će isključivo korištenje građevina i postrojenja i to isključivo ukoliko su im raspoložive za isporuku njihovih javnih usluga zbog kojih postoje.

Nedavno je po prvi puta u Republici Hrvatskoj sklopljen ugovor o nabavi usluge raspoloživosti fotonaponskog postrojenja. Radi se o ugovoru između jedne općine i privatnog poduzetnika temeljem kojega je poduzetnik obavezan izraditi projektну dokumentaciju postrojenja, ishoditi dozvole, dobiti i ugraditi postrojenje na krovu u vlasništvu općine, nabavu i ugradnju financirati te održavati postrojenje primjereni broj godina na način da proizvodi obnovljivu energiju kontinuirano. Ukoliko je postrojenje raspoloživo (funkcionalno) na način kako je to određeno ugovorenim standardima, općina će platiti naknadu za raspoloživost za protekli mjesec.

Svaki model nabave javnih investicijskih projekata ima prednosti i nedostatke, a zadatak je javnog menadžmenta

* Dr.sc. Damir Juričić, Sveučilište u Rijeci, Centar za podršku pametnim i održivim gradovima (damir.juricic@uniri.hr).

** Mr.sc. Damir Medved, Sveučilište u Rijeci, Centar za podršku pametnim i održivim gradovima (damir.medved@uniri.hr).

¹ Eng. Life Cycle Costs.

utvrditi jesu li prednosti veći od nedostataka i u takvom procesu usporedbe odabrati onaj s kojim se može očekivati najveća vjerojatnost postizanja vrijednosti za novac. U tablici 1 prezentirane su prednosti i nedostaci modela nabave javnih projekata kao usluge raspoloživosti:

Tablica 1: Prednosti i nedostaci modela nabave usluge raspoloživosti

Prednosti	Nedostaci
Naručitelj nema inicijalna plaćanja za namirenje kapitalne vrijednosti projekta	Složeniji postupak pripreme
Jednostavna knjigovodstvena evidencija transakcija	Nepovjerenje naručitelja zbog malog broja primjera u praksi
Veća transparentnost prihoda i troškova	Mali broj stručnjaka potrebnih za pripremu projekta
Dobra kvaliteta podataka za planiranje budućih projekata	
Obveze se najčešće ne evidentiraju u javnom dugu	
Naručitelj se ne zadužuje	
Prevladavanje ograničenja koje proizlazi iz smanjenog administrativnog kapaciteta	
Doprinos jačanju kapaciteta i konkurentnosti lokalnog poduzetništva	
Mogućnost provedbe većeg broja projekata u kraćem razdoblju	

Izvor: Autori.

Velika pogodnost primjene modela nabave usluge raspoloživosti je postizanje poslovnog stanja naručitelja u kojem je aktivnost administracije usmjerena na isporuku javne usluge, a ne na samu građevinu ili postrojenje kao preduvjeta za isporuku javne usluge. Kada sklopi ugovor o usluzi raspoloživosti, javna administracija ne troši vrijeme i kapacitete za kontinuirano održavanje građevina i postrojenja već isključivo na kvalitetu isporučene javne usluge i komunikaciju s korisnicima usluge koje se građevinom ili postrojenjem isporučuje građanima. Građevinom ili postrojenjem bavi se poduzetnik kojemu je to i osnovni posao. Posljedica takvog poslovnog stanja (poslovnog modela) je transfer pretežitog dijela rizika javnog projekta na poduzetnika uz naknadu premije za prenesene rizike (naknada za raspoloživost) kojom se očekuje postizanje veće vrijednosti javnih usluga za plaćeni novac. Uz to, ukoliko je ugovorom određeno da provedbu projekta (kapitalnu vrijednost) financira poduzetnik, tada se javni naručitelj ne zadužuje ili ne plaća kapitalnu vrijednost iz proračuna na početku provedbe projekta već sukcesivno u ugovornom razdoblju, iz operativnog proračuna, u ugovornom razdoblju. Podatci o kapitalnoj vrijednosti projekta i operativnim troškovima, budući da su utvrđeni u postupku javne nabave, predstavljaju tržišne vrijednosti i kao takvi imaju veliku vrijednost u pripremu budućih sličnih javnih projekata. Baze podataka s tržišnim vrijednostima doprinijet će smanjenju rizika prekoračenja budžeta budućih projekata, prekoračenja razdoblje provedbe te povećanja vjerojatnosti postizanja planiranih učinaka. Budući da je u pripremu, provedbu i uporabu uključen subjekt s većim iskustvom, naručitelji s nedostatnim administrativnim kapacitetom bit će u mogućnosti provesti složenije javne projekte. No, u skoroj perspektivi bit će od velikog značaja činjenica da je sva proizvedena energije od općine što će joj omogućiti udruživanje u energetske zajednice te slobodno dijeljenje proizvedene energije s drugim javnim tijelima, građanima i poduzećima.

No, s obzirom da je ugovor o nabavi raspoloživosti dugoročan, njegova priprema bit će složenija. Također, budući da izvršitelj preuzima pretežiti dio rizika projekta, njegova priprema ponude zahtijevat će angažman kompetentnog tima koji ima svoju financijsku vrijednost. U postupku pripreme svi subjekti suočavaju se s više novih termina poput: matrice alokacije, identifikacije i kvantifikacije rizika, standarda usluge raspoloživosti, troškova životnog vijeka ili ukupnih životnih troškova, mehanizma plaćanja i slično. To ne znači da se ovi termini i analize ne bi trebali koristiti i u postupcima nabave radova. Štoviše, trebalo bi, ali javni naručitelji ih ne koriste. Za pripremu ovakvih ugovora potrebni su stručnjaci koji posjeduju znanja i vještine dostatne za provedbu cjelovitog postupka pripreme.

2. Obilježja ugovora o nabavi raspoloživosti

Ugovorom o nabavi raspoloživosti, konkretno raspoloživosti fotonaponskog postrojenja, uređuju se odnosi naručitelja (općine) i izvršitelja (poduzetnika). Područja koja su najčešće obuhvaćena ugovorom su: definicije pojmova; uvodne napomene; definicija postrojenja; definicija raspoloživosti postrojenja; prava i obveze ugovornih strana; naknada za raspoloživost; obračun, plaćanje i usklađivanje naknade za raspoloživost; trajanje i izmjene ugovora; postupci financiranja, refinanciranja i sufinanciranja; prestanak ugovora; završne odredbe; prilozi i slično.

U okviru uvodnih napomena utvrđuje se vlasništvo nekretnine na kojoj se ugrađuje postrojenje, broj obračunskog mjernog mjesta, podatci o provedenom postupku javne nabave, snaga postrojenja, pravo korištenja obnovljive proizvedene energije i slično. U ugovoru je potrebno jasno definirati pojam postrojenja. Radi se o obvezama izrade glavnog projekta, ishođenju elektro-energetske suglasnosti, nabavu dijelova postrojenja i ugradnje na krovu, održavanju, periodičkim pregledima, ishođenju odobrenja za trajni rad, testiranju i slično. Posebno važan dio ugovora je precizno definiranje značenja pojma raspoloživosti, tj. opisa stanja postrojenja koje može biti raspoloživo, djelomično raspoloživo te neraspoločivo. U slučaju stanja raspoloživosti naručitelj plaća naknadu za raspoloživost u cijelosti. U slučaju stanja djelomične raspoloživosti plaćat će se umanjena naknada dok će se u slučaju neraspoločivosti obustaviti plaćanje naknade do vraćanja postrojenja u stanje raspoloživosti. Ugovorom trebaju biti predviđeni rizici koje preuzimaju ugovorne strane, a najčešće se opisuju u tzv. matrici alokacije rizika.

Definirana naknada, s obzirom na dugoročni karakter ugovora, najčešće se usklađuje za inflaciju. Usklađivanje za inflaciju provodi se periodično sukladno odabranom indeksu, a najčešće se koristi harmonizirani indeks potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku. Osobito važan dio ugovora je onaj koji se odnosi na raskid, tzv. raskidne klauzule. U okviru raskidnih klauzula utvrđuju se razlozi kod kojih ugovorne strane mogu raskinuti ugovor povezan s posljedicama raskida ugovora ovisno o razlozima. Budući da je najčešće izvršitelj u obvezi financiranja projekta potrebno je utanačiti obvezu financiranja te prava i posljedice refinanciranja tijekom trajanja ugovora. Ov-

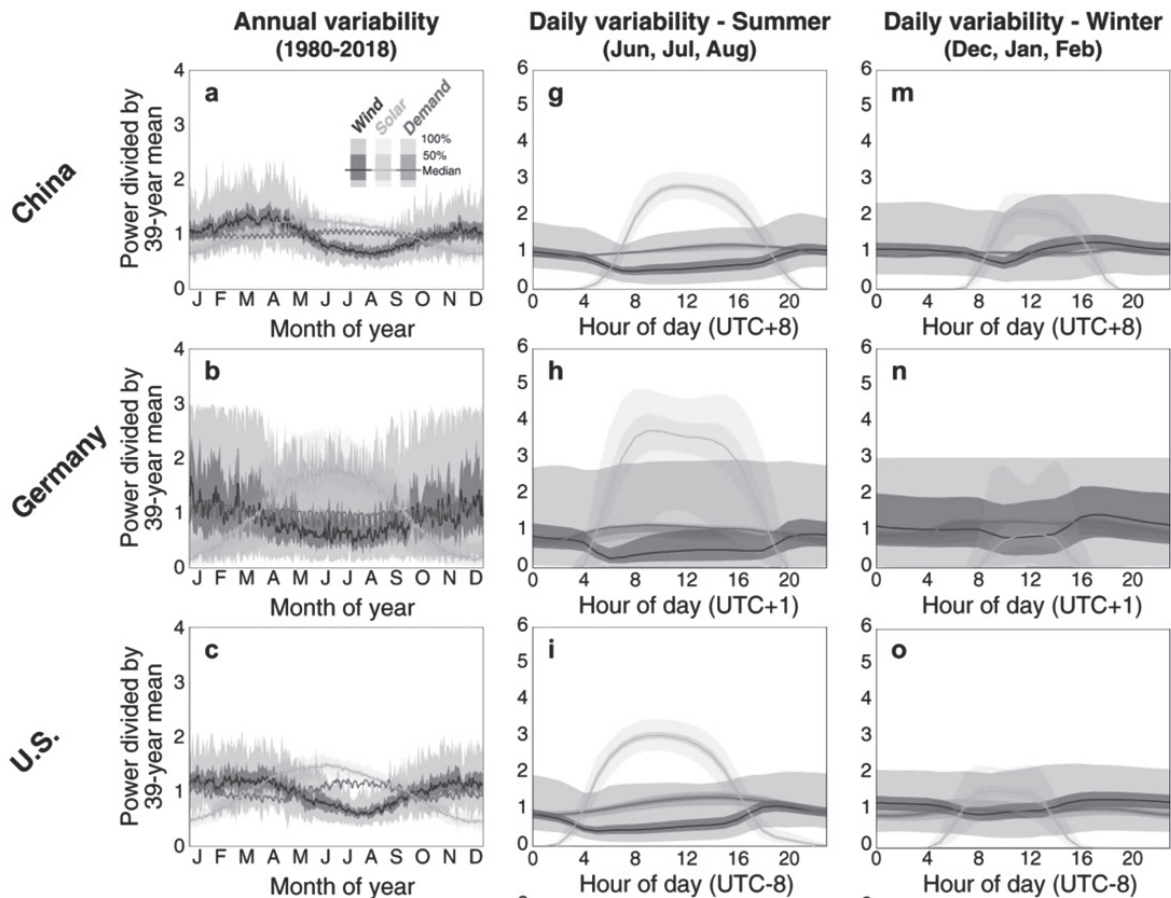
dje je važno definirati i mehanizam, postupanje u slučaju isplate granta (kapitalne pomoći) te s tom uplatom povezano umanjeње naknade za raspoloživost. Ugovor završava popisom priloga, a najčešći su standardi raspoloživosti, matrica alokacije rizika, projekcija troškova životnog ciklusa, dokaz o vlasništvu i slično.

3. Standardi raspoloživosti

Za operacionalizaciju usluge raspoloživosti ključna je uspostava povjerenja i transparentnosti u odnosima naručitelj – izvršitelj, te je u tom kontekstu neophodna uspo-

energije u skladu sa instaliranom snagom postrojenja. Drugim riječima prekid proizvodnje nastaje uglavnom zbog kvarova ili zamjene goriva². U slučaju održivih izvora energije (OIE - sunce i vjetar) radi se, u naravi, o statističkoj dostupnosti energenta³. Primjer dostupnosti OIE energenta prikazan je na slici 1, gdje je jasno vidljiva sezonalnost dobavlјivosti, kako na godišnjoj tako i na dnevnoj razini. Prema tome za raspoloživost je ključno posjedovati vrlo precizne informacije o izvorima energenta i uspostaviti korelacije između dostupnosti energenta i proizvedene energije postrojenja.

Slika 1: Dostupnost OIE energenta



Izvor: Nature.

stava platforme koja će omogućiti verifikaciju elemenata ugovora i dogovorenih indikatora raspoloživosti. Raspoloživost u solarnoj industriji odnosi se na tehničku sposobnost solarnih sistema da proizvode energiju u određenom razdoblju.

3.1. Što su standardi?

Standardi raspoloživosti osnovna su mjera pouzdanosti i efikasnosti solarnih sistema. Na ovom mjestu treba uočiti i specifičnosti održivih izvora energije, a to je da osim raspoloživosti samih sustava za proizvodnju energije imamo i izazov raspoloživosti „energenta“. U tradicionalnim sustavima za proizvodnju energije (termoelektre, agregati i sl.) možemo pretpostaviti da će ukoliko je gorivo osigurano i dostupno sustav osigurati kontinuiranu proizvodnju

Druga kritična komponenta potrebna za utvrđivanje raspoloživosti jest dostupnost i pouzdanost energetske mreže na koju je postrojenje spojeno. Funkcioniranje fotonaponskog postrojenja mora biti usklađeno sa parametrima energetske mreže koje definira HOPS (za velika postrojenja) ili ODS (za manja postrojenja). Parametri mreže određeni su maksimalnim naponima, stabilnošću frekvencije i slično te, ako postrojenje ili mreža nisu usklađeni, sigurnosni sustavi isključuju postrojenje dok se parametri ponovo ne dovedu u regularne okvire. To može biti značajan izazov, a vidljiv je u tablici 2 u kojoj je prikazana izgubljena proizvodnja na jednom fotonaponskom postrojenju u Hr-

² Zanimljiv primjer je nuklearna elektrana Krško koja ima cikluse zamjene goriva svakih 18 mjeseci – većinu vremena radi praktično nazivnom snagom

³ <https://www.nature.com/articles/s41467-021-26355-z> (11.11.2023.)

vatskom primorju. U ovom slučaju uzrok ispada postrojenja je bio previsok napon mreže na pojedinim fazama (napon viši o 253 V) što je uzrokovalo automatsko isključenje postrojenja.

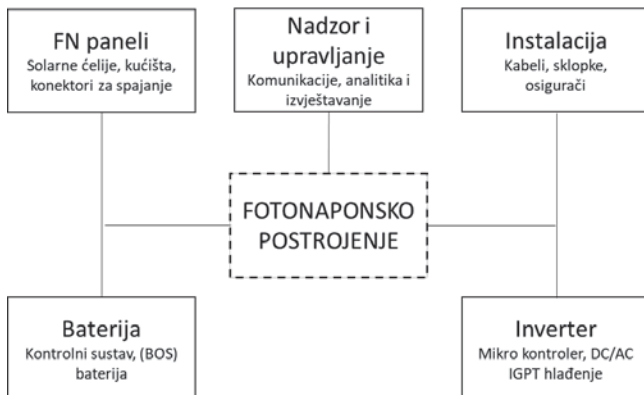
Tablica 2: Izgubljena proizvodnja u FN postrojenju uslijed previsokog napona mreže

Mjesec 2023	Broj grešaka	Izgubljena proizvodnja (minute)
Svibanj	325	1,625
Lipanj	887	4,435
Srpanj	347	1,735
Kolovoz	108	540
Rujan	91	455
Listopad	115	575
Studeni	22	110
Ukupno	1,895	9,475

Izvor: Autori.

Treća ključna komponenta raspoloživosti postrojenja jest kvaliteta samog sustava koji se sastoji od velikog broja komponenti⁴ - svaka sa svojom razinom pouzdanosti.

Shema 1: Prikaz komponenti sustava fotonaponskog postrojenja



Izvor: Autori.

Kvaliteta postrojenja započinje projektiranjem koje uključuje odabir kvalitetnih komponenata, optimalno postavljanje solarnih panela, te osiguravanje pravilnog hlađenja i zaštite od nepovoljnih vremenskih uvjeta. Solarni paneli, inverteri i drugi dijelovi solarnih sustava moraju zadovoljavati određene standarde kvalitete kako bi se osigurala dugotrajna i pouzdana operacija. Jedan od pokazatelja kvalitete mogu biti certifikati izdani od relevantnih industrijskih udruženja ili međunarodnih organizacija.

Sustavi za nadzor i upravljanje igraju značajnu ulogu u osiguravanju optimalnog rada solarnih postrojenja. Automatizacija i sustavi daljinskog praćenja omogućuju brzu iden-

tifikaciju problema i daljinsko upravljanje sustavom. Praćenje performansi solarnih sustava pomaže identificirati i rješavati probleme koji mogu utjecati na raspoloživost. Standardi za praćenje obično uključuju mjerenje i analizu proizvodnje energije te praćenje učinkovitosti opreme. Konačno, redovito održavanje može imati velikog utjecaja na dugotrajan i učinkovit rad solarnih sistema. Standardi održavanja obično uključuju redovito čišćenje solarnih panela, inspekcije i testiranja opreme, te zamjenu dijelova koji su dostigli kraj životnog vijeka. Važno je napomenuti da se standardi mogu razlikovati ovisno o regiji, tehnologiji i vrsti solarnog sustava, a upravljanje raspoloživošću često zahtijeva integrirani pristup koji uključuje tehničke, operativne i upravljačke strategije.

3.2. Zašto su standardi važan dio ugovora?

Povezivanje standarda sa ugovornim obavezama isporučitelja usluga ključno je kako bi se osiguralo da isporučitelj usluge raspoloživosti ispunjava određene standarde kvalitete, sigurnosti ili bilo koje druge relevantne standarde navedene u ugovoru. Prvi korak je jasno definiranje standarda koji će se primjenjivati na isporučenu uslugu. To mogu biti standardi industrije, zakonski propisi, međunarodni standardi ili interni standardi koje organizacija primjenjuje. Treba utvrditi koje specifične zahtjeve standardi postavljaju i kako će se ti zahtjevi integrirati u pružanje usluga. Na primjer, možda postoji standard koji određuje potrebne indikatore ili obaveze izvještavanja nadležnih kontrolnih tijela, neke organizacije imaju interne standarde o sigurnosti, za redovito održavanje opreme ili za obuku osoblja. Posebno su važni standardi sigurnosti ako su naručitelji javne ustanove (vrtići, škole, bolnice) sa posebnim zahtjevima. Ključna je otvorena komunikacija između naručitelja i isporučitelja usluga o standardima i njihovoj primjeni, odnosno da oba ugovorna partnera razumiju očekivanja i obveze.

Operativna provedba standarda obično se uspostavlja putem platforme za nadzor raspoloživosti koja omogućuje ocjenjivanje i praćenje. Ako standardi podliježu promjenama ili ažuriranjima, potrebno je osigurati fleksibilnost ugovora i platforme koji će omogućiti prilagodbu novim verzijama standarda. Proces monitoringa može uključivati i redovite revizije, izvješća o performansama ili druge metode evaluacije. Dobra je praksa odmah utvrditi i posljedice ugovorne neusklađenosti s postavljenim standardima. Ovo može uključivati kaznene mjere (penale), postupke za ispravak problema ili, u ekstremnim slučajevima, raskid ugovora.

3.3. Potreba uspostavljanja jasnog i transparentnog sustava mjerenja

Povjerenje partnera osigurava transparentnost mjerenja pouzdanosti što uključuje analizu i praćenje performansi sustava ili procesa kako bi se utvrdilo koliko često i u kojoj mjeri ispunjava svoje funkcije bez zastoja ili kvarova.

Prvi korak pri odabiru i dizajnu sustava je svakako definiranje i usuglašavanje očekivanja između naručitelja i

⁴ https://www.researchgate.net/publication/331968857_Reliability_Availability_and_Maintainability_Analysis_for_Grid-Connected_Solar_Photovoltaic_Systems_Accepted_for_publication_in_energies_Mar_22_2019 (11.11.2023.)

isporučitelja. Pri tome je važno da se razumiju tehnološki i financijski učinci standardizacije na konačnu cijenu⁵. Očekivanja se materijaliziraju u obliku ključnih pokazatelja performansi (KPI-je) koji omogućavaju mjerenje pouzdanost, poput vremena zastoja ili vremena između održavanja. Za pravilno i realistično određivanje KPI treba identificirati kritične točke u sustavu ili ključne komponente koje imaju najveći utjecaj na pouzdanost, te scenarije kvarova ili problema koji bi mogli utjecati na pouzdanost sustava.

Naredni korak je odabir odgovarajuće metode mjerenja za svaku identificiranu kritičnu točku ili komponentu, te što točno pratimo (vrijeme rada postrojenja prije sljedećeg kvara, analizu uzroka kvarova, praćenje održavanja, i slično.). Prikupljanje podataka u svrhu mjerenja isporučenih standarda svakako bi trebalo biti automatizirano gdje god je to moguće kako bi se minimizirale ljudske pogreške i osigurala dosljednost podataka.

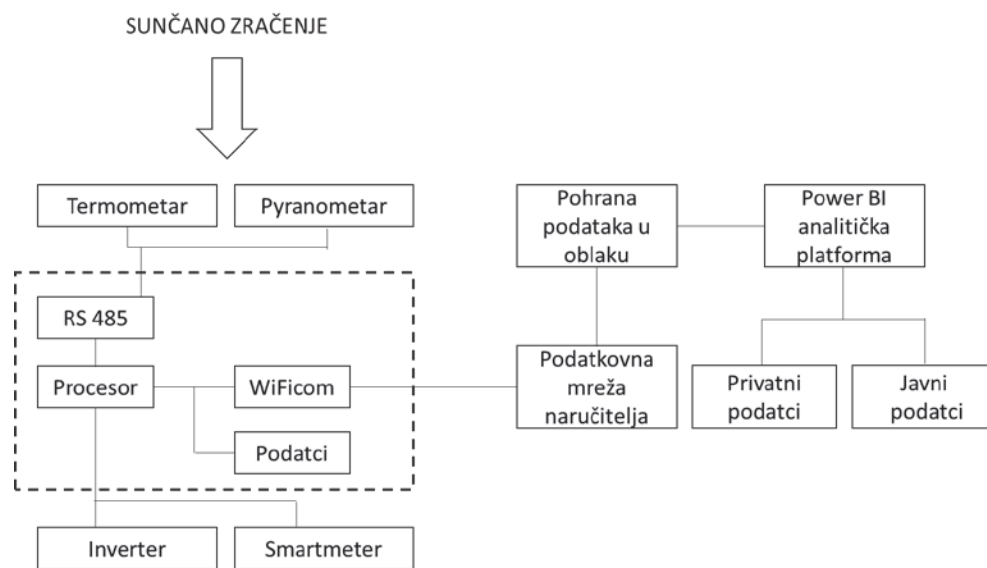
Automatizirana platforma za praćenje raspoloživosti omogućuje redovnu analizu prikupljenih podataka i identificiranje obrazaca, trendove ili potencijalne zastoje raspoloživosti sustava. To se provodi putem izvještaja o pouzdanosti koji pružaju pregled ključnih KPI-ja i pokazatelja performansi, te uspoređuju stvarne rezultate s postavljenim (ugovorenim) ciljevima pouzdanosti. Ako postoje odstupanja, obično se istražuju razlozi i razvijaju strategije za poboljšanje. Mjerenje pouzdanosti često zahtijeva integrirani pristup koji uključuje tehničke, operativne i upravljačke aspekte. Redovito praćenje i prilagodba mjernih metoda ključni su za održavanje visoke pouzdanosti sustava ili procesa.

3.4. Platforma za utvrđivanje raspoloživosti fotonaponskog postrojenja

Mjerenje pouzdanosti fotonaponskog postrojenja uključuje upotrebu različitih komponenata i uređaja kako bi se pravilno pratila i ocijenila performansa sustava. Kako je već u uvodu poglavlja naglašeno platforma mora osigurati mjerenje cijelog niza internih i eksternih parametara a za što se koriste i specifični senzori i mjerna oprema. Komponente za praćenje kvalitete proizvodnje energije te kvalitete mreže prate proizvodnju električne energije, učinkovitost sustava i druge ključne pokazatelje. Primjerice, invertori pretvaraju istosmjernu struju (DC) koja se proizvodi solarnim panelima u izmjeničnu struju (AC) koja se koristi u kućanstvima ili se priključuje na električnu mrežu. Praćenje rada invertera pomaže u identifikaciji problema s konverzijom energije. Kontroleri napona i sustavi praćenja snage osiguravaju optimalnu radnu točku solarnih panela, što pomaže u povećanju učinkovitosti sustava. Mjerači i senzori struje prate protok električne energije kroz sustav, pomažući u identifikaciji odstupanja ili problema s električnom energijom (naponom ili frekvencijom).

Integracija ovih komponenata omogućuje sustavno praćenje i analizu performansi fotonaponskih postrojenja, pomažući u održavanju pouzdane operacije i identifikaciji potencijalnih problema na vrijeme. Danas je obavezno praćenje i upravljanje fotonaponskim postrojenjem putem daljinskog pristupa, čime se olakšava dijagnostika i intervencije u slučaju problema. Blok shema sustava koji se koristi za praćenje dogovorenih parametara postrojenja koje je predmet ovog članka prikazan je na Shemi 2:

Shema 2: Struktura i međuodnosi komponenti sustava za praćenje raspoloživosti



Izvor: Autori.

Na kraju treba naglasiti značaj algoritama za analizu podataka koji se koriste za interpretaciju podataka prikupljenih iz različitih senzora i uređaja te za identifikaciju uzoraka ili anomalija koje mogu ukazivati na neraspoloživost postrojenja.

⁵ Na primjer, ako se želi postići više od 99,99% raspoloživosti sustava tijekom godine to može uvjetovati ugradnju dodatnih redundantnih sustava te višekратно povećanje cijene postrojena (je li takva funkcionalnost doista potrebna?)

4. Primjena kriterija troškova životnog vijeka (LCC)

Odredbom članka 287. i 288. Zakona o javnoj nabavi javnim naručiteljima je data mogućnost da prihvatljivost ponude gospodarskih subjekata ocijene na temelju informacije o troškovima u životnom vijeku. Radi se o korisnim informacijama iz razloga što troškovi javnog investicijskog projekta nisu određeni samo njenom kapitalnom vrijednošću već i različitim troškovima u dugom razdoblju uporabe. Kada naručitelj nabavlja radove, tada on održava građevinu ili postrojenje te plaća troškove održavanja. Kada građevinu ili postrojenje nabavlja kao uslugu raspoloživosti tada ne održava građevinu ili postrojenje nego plaća naknadu za raspoloživost u koju je uključena nabavna vrijednost, održavanje, financiranje i drugi troškovi ovisno o ugovoru i alokaciji rizika.

Iz prirode kriterija troškova životnog vijeka proizlazi da nje ga nije logično primjenjivati u slučajevima nabave radova osim u informativne svrhe iz razloga što rizike i obveze iz iskazanih troškova u uporabi ne preuzima ponuditelj već naručitelj. Stoga je logično da će se ovaj kriterij koristiti uglavnom prilikom primjene modela nabave raspoloživosti u kojem slučaju ponuditelj preuzima obveze i rizike za iskazane troškove. Ukoliko stvarni troškovi budu manji od projiciranih, ponuditelj će ostvariti profit, a ukoliko budu veći od projiciranih ponuditelj će ostvariti gubitak ili manji profit od onog kojeg je planirao prilikom podnošenja ponude. Ovaj mehanizam je ujedno i osnova značenja ekonomskog vlasništva koje je na strani izvršitelja u ugovoru o nabavi usluge raspoloživosti.

Kriterij troškova životnog vijeka najčešće je sastavni dio ekonomski najpovoljnije ponude. U dokumentaciji o nabavi naručitelj obvezuje zainteresirane gospodarske su-

loživost. Tako iskazani troškovi svest će se na sadašnju vrijednost sukladno jedinstvenoj diskontnoj stopi koju naručitelj objavljuje u dokumentaciji o nabavi. Na primjeru troškova životnog vijeka iz tablice 3, njihova sadašnja vrijednost uz diskontnu stopu od 5% godišnje iznosi 269,213 eura i ta će se vrijednost ocijeniti.

5. Sufinanciranje i učinak kapitalne pomoći u slučaju nabave usluge raspoloživosti

Postupak sufinanciranja ili dodjele kapitalne pomoći u postupcima nabave radova javnim je naručiteljima uglavnom jasan. Postupak se svodi, najčešće, na predfinanciranje radova te isplatu kapitalne pomoći po završetku radova. Svota predfinanciranja često se koristi za namirenje preostale glavnice iznosa predfinanciranja.

No, u slučaju ugovaranja raspoloživosti postupak je nešto drugačiji. Moguće su dvije varijante. U prvoj varijanti javni naručitelj objavljuje svotu kapitalne pomoći te način i vrijeme isplate slijedom čega ponuditelji svoju ponudu naknade za raspoloživost nude uključujući u kalkulacije isplate kapitalne pomoći. Druga varijanta provodit će se u slučajevima kada naručitelji ne znaju svotu kapitalne pomoći u trenutku objave javne nabave, ali računaju na veliku vjerojatnost dodjele kapitalne pomoći. Postupak drugog načina sastoji se od slijedećih procesa: (i) projekcija ukupnih troškova u ugovornom razdoblju (ponuda odabranog ponuditelja), (ii) izračun financijske stope povrata projekta FRR(C) na temelju ponuđene naknade za raspoloživost i troškova u ugovornom razdoblju, (iii) izračun povećane stope povrata projekta FRR(C) nakon simulacije isplate kapitalne pomoći, (iv) izračun smanjene naknade u razdoblju nakon isplate kapitalne pomoći. Ovi koraci ilustrirat će se izračunima:

Tablica 3: Projekcija troškova u ugovornom razdoblju

Opis	1	2	3	4	5	6	7
Kapitalna vrijednost	169,900						
Nabavna vrijednost	150,000						
Projektiranje	12,400						
Ostalo	7,500						
Troškovi uporabe	10,500	19,400	19,400	19,400	19,400	19,400	15,000
Preventivno održavanje	7,000	11,400	11,400	11,400	11,400	11,400	7,000
Reaktivno održavanje		2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Troškovi upravljanja	2,500	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
Ostali troškovi uporabe	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Kraj životnog vijeka	0	0	0	0	0	0	9,500
Uklanjanje							5,000
Zbrinjavanje							4,500
UKUPNO	180,400	19,400	19,400	19,400	19,400	19,400	24,500
KUMULATIV	180,400	199,800	219,200	238,600	258,000	277,400	301,900

Izvor: Simulacija autora.

bjekte da u za tu svrhu određenoj tablici iskažu vrijednosti troškova i rizika koje preuzimaju i za koje će u ugovornom razdoblju, između ostalih, naplaćivati naknadu za raspo-

(i) *Odabrani ponuditelj predao je projekciju svojih troškova u ugovornom razdoblju*

U postupku javne nabave gospodarski subjekti prilaži tablicu s projekcijom očekivanih troškova izgradnje i održavanja. Podatci iz ove tablice predstavljaju osnovu za primjenu kriterija troškova životnog ciklusa kao jednog od kriterija ekonomski najpovoljnije ponude:

(ii) Izračun financijske stope povrata FRR(C) ponude

Naručitelj će u tablicu s projekcijom troškova koja je sastavni dio ugovora, uključiti projekciju ugovorenih naknada iz čega slijedi izračun financijske stope povrata projekta FRR(C) ponude:

njegova financijska stopa povrata projekta povećati. U slučaju iz primjera i uz kapitalnu pomoć od 100,000 eura isplaćenu u siječnju 3. godine, FRR(C) povećat će se sa nominalne vrijednosti od 7.22% na 29.96% godišnje kako je prikazano u tablici 5:

Tablica 4: Izračun FRR(C) ponude

Mjesečna naknada za raspoloživost	4,655						
Opis	1	2	3	4	5	6	7
Prihodi od naknade za raspoloživost	32,583	55,857	55,857	55,857	55,857	55,857	23,274
Kapitalna vrijednost	169,900						
Nabavna vrijednost	150,000						
Projektiranje	12,400						
Ostalo	7,500						
Troškovi uporabe	10,500	19,400	19,400	19,400	19,400	19,400	15,000
Preventivno održavanje	7,000	11,400	11,400	11,400	11,400	11,400	7,000
Reaktivno održavanje		2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Troškovi upravljanja	2,500	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
Ostali troškovi uporabe	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Kraj životnog vijeka	0	0	0	0	0	0	9,500
Uklanjanje							5,000
Zbrinjavanje							4,500
RAZLIKA PRIHODA I TROŠKOVA	-147,817	36,457	36,457	36,457	36,457	36,457	-1,226
KUMULATIV	-147,817	-111,360	-74,903	-38,446	-1,989	34,468	33,242
FRR(C)	7.22%						

Izvor: Simulacija autora.

Tablica 5: Povećanje FRR(C) uslijed isplate kapitalne pomoći

Opis	1	2	3	4	5	6	7
Kapitalna pomoć			100,000				
Prihodi od naknade	32,583	55,857	55,857	55,857	55,857	55,857	23,274
Kapitalna vrijednost	169,900						
Nabavna vrijednost	150,000						
Projektiranje	12,400						
Ostalo	7,500						
Troškovi uporabe	10,500	19,400	19,400	19,400	19,400	19,400	15,000
Preventivno održavanje	7,000	11,400	11,400	11,400	11,400	11,400	7,000
Reaktivno održavanje		2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Troškovi upravljanja	2,500	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
Ostali troškovi uporabe	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Kraj životnog vijeka	0	0	0	0	0	0	9,500
Uklanjanje							5,000
Zbrinjavanje							4,500
RAZLIKA PRIHODA I TROŠKOVA	-147,817	36,457	136,457	36,457	36,457	36,457	-1,226
KUMULATIV	-147,817	-111,360	25,097	61,554	98,011	134,468	133,242
FRR(C)	29.96%						

Izvor: Simulacija autora.

Odabrani ponuditelj ponudio je mjesečnu naknadu za raspoloživost u svoti od 4,655 eura. Kada se ta naknada (prihodi ponuditelja) uključi u projekciju proizlazi da je financijska stopa povrata projekta FRR(C) 7.22% godišnje.

(iii) Izračun učinka isplate kapitalne pomoći (povećanje financijske stope povrata projekta)

Isplata kapitalne pomoći, uz projicirane operativne troškove i ugovorenu naknadu za raspoloživost predstavlja dodatne, ekstra prihode za izvršitelja. To znači da će se

U principu, kapitalna se pomoć dodjeljuje naručitelju kako bi se postigla financijska održivost projekta ili priuštivost u provedbi javnog investicijskog projekta. Stoga kapitalna pomoć treba djelovati neutralno na izvršitelja. Sve koristi od kapitalne pomoći alocirane su na naručitelja i taj princip je potrebno održati i kod ugovaranja usluge raspoloživosti.

(iv) Izračun smanjene naknade za razdoblje nakon isplate kapitalne pomoći

Nakon isplate kapitalne pomoći potrebno je utvrditi novu (smanjenu) vrijednost naknade za raspoloživost. Pritom će se koristiti kriterij izjednačavanja FRR(C) izvršitelja na vrijednost prije isplate granta, a u slučaju iz primjera ta je vrijednost 7.22% godišnje. Dakle, naknada za raspoloživost u razdoblju od isplate kapitalne pomoći do kraja važenja ugovora treba imati onu vrijednost s kojom će izvršitelj postići stopu povrata projekta od 7.22%:

prikazano na shemama 3 i 4. Za ilustraciju, pretpostavlja se da kapitalna vrijednost imovine iznosi 1,000 eura, godišnja naknada za raspoloživost 130 eura, godišnja amortizacija 100 eura te tržišna vrijednost postrojenja na kraju ugovora 600 eura.

Tablica 6: Izračun nove naknade za raspoloživost zbog isplate kapitalne pomoći

Umanjena naknada	2,534						
Opis	1	2	3	4	5	6	7
Kapitalna pomoć			100,000				
Prihodi od naknade	32,583	55,857	30,410	30,410	30,410	30,410	12,671
Kapitalna vrijednost	169,900						
Nabavna vrijednost	150,000						
Projektiranje	12,400						
Ostalo	7,500						
Troškovi uporabe	10,500	19,400	19,400	19,400	19,400	19,400	15,000
Preventivno održavanje	7,000	11,400	11,400	11,400	11,400	11,400	7,000
Reaktivno održavanje		2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
Troškovi upravljanja	2,500	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
Ostali troškovi uporabe	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Kraj životnog vijeka	0	0	0	0	0	0	9,500
Uklanjanje							5,000
Zbrinjavanje							4,500
RAZLIKA PRIHODA I TROŠKOVA	-147,817	36,457	111,010	11,010	11,010	11,010	-11,829
KUMULATIV	-147,817	-111,360	-350	10,660	21,670	32,680	20,851
FRR(C)	7.22%						

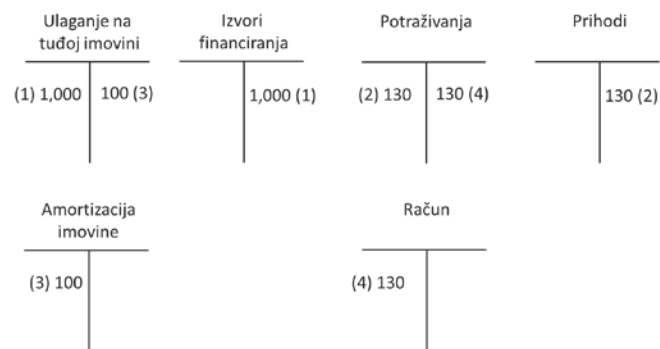
Izvor: Simulacija autora

U razdoblju od veljače 3. godine do kraja ugovora mjesečna naknada za raspoloživost smanjit će se sa 4,655 eura mjesečno na 2,534 eura mjesečno. S novom naknadom za raspoloživost i isplaćenom kapitalnom pomoći izvršitelj će do kraja ugovora ostvariti financijsku stopu povrata projekta FRR(C) od 7.22% godišnje.

6. Knjiženje transakcije na računima naručitelja i izvršitelja

Jedna od specifičnosti transakcije koja je predmetom ovog teksta je razdvajanje tzv. pravnog i ekonomskog vlasništva. Pravni vlasnik je onaj koji je upisan u isprave o vlasništvu dok je ekonomski vlasnik projekta onaj koji imovinu eksploatira te stječe koristi i snosi rizike poslovanja. Nameće se pitanje kako evidentirati ovakve transakcije u poslovnim knjigama ugovornih strana. Izvor za evidenciju nalazi se u ESA 2010, točka 20.287 i 20.288⁶. Ukoliko se transakcijom razdvaja vlasništvo na pravno i ekonomsko tada će se u poslovnim knjigama ugovornih strana postupno uspostavljati (evidentirati) imovina i obveze s ciljem da na kraju ugovora javni naručitelj postane i pravni i ekonomski vlasnik. Preporuke iz ESA 2010 prilagođene su hrvatskom propisima iz područja proračuna i proračunskog računovodstva. Knjiženja u poslovnim knjigama ugovornih strana moguća su na način kako je

Shema 3: Knjiženje transakcije u poslovnim knjigama izvršitelja



Izvor: Autori.

Izvršitelj je u obvezi pribaviti potrebne izvore financiranja u svrhu namirenja kapitalne vrijednosti projekta (1). Tijekom eksploatacije projekta (razdoblje uporabe) izvršitelj sukcesivno isporučuje račun naručitelju za isporučenu uslugu raspoloživosti postrojenja (2). Izvršitelj obračunava amortizaciju ulaganja na tuđoj imovini (3) te iz naplaćenog računa zatvara potraživanja (4).

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5925693/KS-02-13-269-EN.PDF/44cd9d01-bc64-40e5-bd40-d17df0c69334> (8.11.2023.)

Shema 4: Knjiženje transakcije u poslovnim knjigama naručitelja

Vanbilančna evidencija		Vanbilančna evidencija		Nefinancijska imovina	Društveni kapital
(1) 1,000	100(1a1) 100(1a2) 100(1a3) 100(1a10)	(1a1) 100 (1a2) 100 (1a3) 100 (1a10) 100	1,000 (1)	(4) 600	600 (4)
Proračunski rashodi		Kratkoročne obveze		Račun	
(2) 130		(3) 130	130 (2)		130 (3)

Izvor: Autori.

Naručitelj, budući da je pravni vlasnik postrojenja, evidentira postrojenje vanbilančno po kapitalnoj vrijednosti⁷ (1). Tijekom trajanja ugovora svake će godine vanbilančne stavke umanjivati za 1/10 nabavne vrijednosti postrojenja (1a1, 1a2,...1a10). Iz tekućeg (operativnog) proračuna sukcesivno, kako zaprimi periodično račun za dobivenu uslugu raspoloživosti, evidentira na rashodima i obvezama (2). Isplatom računa zatvara obveze (3). Po dospjeću ugovora po tržišnoj (procijenjenoj) vrijednosti evidentirat će postrojenje na računima nefinancijske imovine i društvenog kapitala (vlastitih izvora)(4).

7. Zaključna razmatranja

Nabava usluge raspoloživosti postrojenja, uređaja ili opreme javnim naručiteljima mogao bi biti prihvatljiv model nabave iz razloga što postoji velika vjerojatnost postizanja veće vrijednosti za novac, nabava se ne mora evidentirati u javnom dugu, uglavnom nema inicijalnih plaćanja te u ugovornom razdoblju je administrativni nadzor i evidencija značajno pojednostavljena. Tome treba dodati i korist za one naručitelje koji ne raspoložuju administrativnim kapacitetom potrebnim za nabavu složenijih postrojenja, uređaja ili opreme.

U ovom su se tekstu prezentirale mogućnosti primjene kriterija troškova životnog ciklusa (LCC), postupak sufinanciranja ugovora kapitalnom pomoći te postupak knjiženja transakcije u poslovnim knjigama naručitelja i izvršitelja.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.



pitajcentar@tim4pin.hr

⁷ U postupku javne nabave svaki ponuditelj iskazuje kapitalnu vrijednost postrojenja u tablici projekcije troškova životnog vijeka.

Izrada programa rada i financijskog plana neprofitnih organizacija za 2024. godinu

U ovom se uredničkom tekstu daje osvrt i sažeto podsjeća na obvezu izrade godišnjeg programa rada i financijskog plana neprofitnih organizacija – obveznica vođenja dvojnog knjigovodstva. Ovi se programski i planski financijski akti moraju usvojiti do kraja godine poslovne godine.

1. Uvod

Neprofitne organizacije, obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva, u izradi financijskih planova dužne su se pridržavati pravila vezanih uz oblik i sadržaj financijskih planova, ali i rokova njihova donošenja.

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija¹ (u nastavku: Zakon) u čl. 15 obvezuje neprofitne organizacije obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva na izradu **godišnjeg programa rada i financijskog plana** za njegovu provedbu sukladno odredbama Zakona. **Pravilnikom o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija²** (u nastavku: Pravilnik), između ostaloga, propisuje se metodologija izrade financijskog plana, njegova izmjena te način i uvjeti izvršavanja financijskog plana. **Izradi financijskog plana prethodi – godišnji program rada, čiji sadržaj nije propisan.**

Neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo koje udovoljavaju uvjetima iz Zakona za vođenje jednostavnog knjigovodstva, ali nisu donijele Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela **nemaju obvezu primjenjivati odredbe ovoga Pravilnika u dijelu planiranja. Propisanu metodologiju planiranja ne primjenjuju niti političke stranke, niti vjerske zajednice.**

2. Način i rokovi donošenja financijskog plana

Prijedlog financijskog plana neprofitne organizacije za sljedeću, 2024. godinu priprema zakonski zastupnik i dostavlja ga najvišem tijelu neprofitne organizacije, odnosno tijelu koje je na temelju statuta ovlašteno za njegovo donošenje.

Financijski plan za 2024. godinu obvezno je donijeti najkasnije do 31. prosinca 2023.

¹ Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 121/14; 114/22 u nastavku: Zakon)

² Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 119/15, 134/22)

3. Obvezni sadržaj financijskog plana

Financijski planovi neprofitnih organizacija obvezni su sadržavati:

- 1 plan prihoda i rashoda,
- 2 plan zaduživanja i otplata te
- 3 obrazloženje financijskog plana.

Sadržaj plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otplata te obrazloženje propisan je Pravilnikom i njega se neprofitna organizacija mora pridržavati.

3.1. Plan prihoda i rashoda

Plan prihoda i rashoda prikazuje na što se sredstva tijekom godine planiraju utrošiti i iz kojih se izvora planiraju prikupiti. Plan prihoda i rashoda mora se izraditi i donijeti **najmanje na razini skupine računa** iz Računskog plana za neprofitne organizacije koji je objavljen kao sastavni dio Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu³.

To je minimalna razina na kojoj se moraju iskazati planirani prihodi i rashodi, no poželjno je da se financijski plan izrađuje i na detaljnijoj razini., kao što je prikazano primjerom u nastavku.

³ Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Nar. nov., br. 1/15, 25/17, 96/18, 103/18 i 134/22)

IMATE
PITANJE?



pitajcentar@tim4pin.hr

Primjer 1.: Plan prihoda i rashoda za 2024. godinu

Plan prihoda i rashoda		2024.
3	PRIHODI	2.499.500
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	3.000
321	Članarine	3.000
34	Prihodi od imovine	500
341	Prihodi od financijske imovine	500
35	Prihodi od donacija	395.000
351	Prihodi od donacija iz proračuna	10.000
353	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	250.000
355	Ostali prihodi od donacija	135.000
36	Ostali prihodi	101.000
361	Prihodi od naknade štete i refundacija	100.000
363	Ostali nespomenuti prihodi	1.000
37	Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	2.000.000
371	Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	1.000.000

KORIŠTENJE PRENESENOG VIŠKA PRIHODA		50.000
4	RASHODI	2.549.500
41	Rashodi za radnike	466.500
411	Plaće	389.500
412	Ostali rashodi za radnike	10.000
413	Doprinosi na plaće	67.000
42	Materijalni rashodi	894.400
421	Naknade troškova radnicima	46.400
422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično	25.900
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	98.100
425	Rashodi za usluge	361.000
426	Rashodi za materijal i energiju	43.000
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	320.000
43	Rashodi amortizacije	32.000
44	Financijski rashodi	10.000
443	Ostali financijski rashodi	10.000
45	Donacije	1.100.000
451	Tekuće donacije	100.000
46	Ostali rashodi	46.600
462	Ostali nespomenuti rashodi	46.600

522	UKUPNO PRENESENI VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNIH GODINA	100.000
1.	Višak koji se koristi u 2024.	50.000
2.	Ostatak viška prihoda iz prethodnih godina	50.000

Radi boljeg razumijevanja i transparentnosti, plan na detaljnijoj razini može sadržavati i obrazloženja prihoda i rashoda. Planiranje prihoda i rashoda u financijskim planovima treba pratiti način iskazivanja prihoda i rashoda u računovodstvenim evidencijama koje su temelj za praćenje njegova izvršenja. Prihodi i rashodi **planiraju se** u skladu s računovodstvenim **načelom nastanka događaja** (čl. 26. Zakona), odnosno na način kako se vodi i računovodstvo neprofitne organizacije.

U financijskom planu neprofitne organizacije **mora biti vidljiv planirani rezultat poslovanja** za koji se očekuje da će neprofitna organizacija ostvariti na dan 31. prosinca godine koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan. Financijski plan koji ne uključuje rezultat poslovanja,

ne pruža cjelovit financijski okvir za donošenje odluka o budućoj potrošnji i izvorima financiranja. U plan je potrebno uključiti i prenesene rezultate iz prethodnih godina.

Neprofitne organizacije koje posluju s gubitkom trebaju financijskim planom pokazati uzroke iz kojih su manjkovi proizašli i iznaći načine za njihovo pokriće. Manjkovi se mogu pokriti ili na teret novih izvora financiranja, odnosno rasta prihoda ili smanjenjem ukupne rashodovne strane u visini nastalih manjkova (kroz jednu ili više godina). Preneseni rezultat u računovodstvenim evidencijama iskazan je na podskupini računa 522 Višak/manjak prihoda. Višak i manjak se i u financijskom planu planira na računima podskupine 522, odnosno njegove analitike 5221 Višak prihoda i 5222 Manjak prihoda. Činjenica je da je konačni rezultat poslovanja poznat tek u veljači godine za koju se donosi financijski plan, pa se zbog toga prilikom planiranja tj. izrade financijskog plana u obzir uzima planirani rezultat poslovanja (procjena rezultata poslovanja).

Važno je napomenuti kako preneseni manjkovi, odnosno viškovi iz prethodnih godina ne moraju biti nužno pokriveni, odnosno iskorišteni (utrošeni) u godini za koju se sastavlja financijski plan, što je i izrijekom utvrđeno u čl. 16. st. 1. Pravilnika. Radi bolje ilustracije u nastavku dajemo primjere mogućih načina uključivanja rezultata (viška ili manjka) u financijski plan neprofitne organizacije.

Primjer 2. Pokriće cjelokupnog prenesenog manjka

3	PRIHODI TEKUĆE GODINE	387.000
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	90.000
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	120.000
34	Prihodi od imovine	2.000
35	Prihodi od donacija	160.000
36	Ostali prihodi	15.000

4	RASHODI TEKUĆE GODINE	337.000
41	Rashodi za radnike	172.000
42	Materijalni rashodi	87.000
43	Rashodi amortizacije	19.000
44	Financijski rashodi	12.000
45	Donacije	5.000
46	Ostali rashodi	42.000

522	POKRIĆE MANJKA PRENESENOG IZ PRETHODNIH GODINA	50.000
------------	---	---------------

Neprofitna organizacija koja procjenjuje da će godinu završiti s manjkom prihoda, u modelu financijskog plana na kraju iskaza plana rashoda uključuje i kategoriju prenesenog manjka. Iskaz procjene prenesenog manjka u financijskom planu je obavezan, ali je na samoj neprofitnoj organizaciji da odluči hoće li taj manjak pokriti u 2024. (u cijelosti ili djelomično) ili neće. U danom Primjeru 2. procijenjeni preneseni manjak od 50.000 kn planira se u cijelosti pokriti u 2024. i to iz prihoda 2024., dok se u Primjeru 3. prikazuje na koji način u financijski plan uključiti pokriće dijela manjka. Manjak se u financijskom planu ne iskazuje na računima razreda 4, već se u financijski plan uključuje kao bilančna pozicija – 5222 Manjak prihoda.

Primjer 3. Pokriće dijela prenesenog manjka

3	PRIHODI TEKUĆE GODINE	357.000
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	88.000
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	110.000
34	Prihodi od imovine	1.500
35	Prihodi od donacija	145.000
36	Ostali prihodi	12.500

4	RASHODI TEKUĆE GODINE	347.000
41	Rashodi za radnike	180.000
42	Materijalni rashodi	93.000
43	Rashodi amortizacije	19.000
44	Financijski rashodi	12.000
45	Donacije	5.000
46	Ostali rashodi	38.000

POKRIĆE DIJELA MANJKA PRENESENOG IZ PRETHODNIH GODINA		10.000
---	--	--------

522 UKUPNO PRENESENI MANJAK IZ PRETHODNIH GODINA		50.000
1.	Za pokriće u 2024. godini	10.000
2.	Ostatak manjka za pokriće u narednim godinama	40.000

Ako neprofitna organizacija procjenjuje da će poslovnu godinu završiti s viškom prihoda, taj rezultat iskazuje i u financijskom planu za 2024. godinu. Međutim, na samoj je neprofitnoj organizaciji da odluči hoće li taj višak koristiti (u cijelosti ili djelomično) ili neće.

3.2. Plan zaduživanja i otplate

Sadržaj **plana zaduživanja i otplate** definiran je čl. 14. Pravilnika. Prilikom izrade financijskog plana u planu zaduživanja i otplate potrebno je navesti visinu planiranih:

- primitaka od dugoročnog zaduživanja na temelju primljenih kredita i zajmova, primitaka od prodaje vrijednosnih papira, dionica i udjela u glavnici, primitaka od povrata glavnice danih zajmova te
- izdataka od danih dugoročnih zajmova, ulaganja u vrijednosne papire, dionice i udjele u glavnici te otplate glavnice primljenih dugoročnih kredita i zajmova.

Plan zaduživanja i otplate mora sadržavati **i najviši iznos** do kojega se neprofitna organizacija može jednokratno **kratkoročno zadužiti**, kao i najviši iznos do kojega neprofitna organizacija može jednokratno **dati kratkoročne zajmove**. Tako se najvišem tijelu neprofitne organizacije, najčešće je to skupština, daje veća kontrola nad raspolaganjem sredstvima neprofitne organizacije, a ujedno i mogućnost ograničavanja zaduživanja. To se u praksi, u velikom broju slučajeva, pokazalo kao potrebno, a uzimajući u obzir da se planom prihoda i rashoda ne vide priljevi od zaduživanja, kao niti odljevi na temelju otplate ranije primljenih zajmova i kredita.

pitajcentar@tim4pin.hr

Primjer 4. Plan zaduživanja i otplate

Neprofitna organizacija planira u 2024. uzeti kredit za nabavu opreme na rok od sedam godina. Vrijednost opreme iznosila bi 75.000 kn.

Pregled uvjeta zaduživanja i troška kreditiranja

Valuta kredita	eura
Traženi iznos kredita	75.000
Rok otplate	7
Troškovi uključeni u iznos kredita (DA/NE)	DA
Odobreni iznos kredita	77.977
Trošak naknade za obradu kreditnog zahtjeva	750
Trošak premije osiguranja tražbine kredita	1.871
Trošak upisa fiducije	355,55
Efektivna kamatna stopa (EKS)	3,92%
Mjesečni anuitet	1.157
Kamata za razdoblje otplate kredita	19.613
Ukupan iznos za plaćanje	97.590

Neprofitna organizacija neće se tijekom 2024. godine **kratkoročno zaduživati**, niti davati kratkoročne zajmove.

3.3. Obrazloženje plana

Obrazloženje plana je obvezni element financijskog plana propisan Zakonom i mora imati sljedeći sadržaj:

- obrazloženje pojedinih skupina prihoda i rashoda te
- obrazloženje programa, aktivnosti i projekata koji se planiraju provoditi u onoj godini za koju se donosi financijski plan.

U obrazloženju se navode i okolnosti te parametri koji su uzeti u obzir prilikom izračuna potrebnih sredstava za svaku od skupina prihoda i rashoda.

4. Godišnji program rada neprofitne organizacije

Osnovu za izradu financijskog plana predstavlja **godišnji program rada** neprofitne organizacije. **Godišnji program rada, čiji sadržaj nije propisan**, trebao bi sadržavati:

- 1. Uvod** (u kojem se osvrće na osnovne zadaće neprofitne organizacije, ali koji predstavlja i poveznicu s programom rada za prethodnu godinu).
- 2. Osnovne ciljeve** neprofitne organizacije u 2024. godini.
- 3. Aktivnosti i razvojne projekte** u 2024. godini koji se provode radi ostvarenja postavljenih ciljeva.
- 4. Resurse** potrebne za ostvarivanje planiranih ciljeva (ljudske i financijske).

Obrazloženje programa, aktivnosti i projekata mora sadržavati **poveznicu** s godišnjim programom rada i potrebnim sredstvima za njihovu provedbu. Ako neprofitna organizacija ima više organizacijskih dijelova (podružnica), u obrazloženju treba pokazati koji će se programi provoditi u kojim organizacijskim dijelovima (relevantno za veće neprofitne organizacije), koliko se sredstava namjerava uložiti u svaki od programa te koji su im izvori financiranja.

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.29. i 30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte ²
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 0,40 po prijeđenom kilometru
II. Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 26,55 ³ (do 70% ako je osiguran jedan obrok do 40% ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 13,28 (do 70% ako je osiguran jedan obrok do 40% ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 8/06)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 3/23 i 56/23).

² Čl. 7. st.33. Pravilnika o porezu na dohodak: Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom i/ili naknade stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte mjesnim javnim prijevozom ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju ili plaćenom odnosno neplaćenom dopustu u skladu s posebnim propisima ili su cijeli mjesec radili od kuće.

³ Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
5.	Dnevnice za službena putovanja <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 33,19 dnevno
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 53,09 dnevno
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
III. Otpremnine i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.327,24
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 862,71 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.061,79 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 132,73 godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 132,72 godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 663,62 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 995,43 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 796,44 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.592,76 godišnje pod uvjetom da račun i obavijenim uslugama prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirjenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
13.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad od kuće	Do 3,98 po danu rada od kuće, a najviše do 66,37 mjesečno
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 995,43
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 398,17
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje
6.	Potpore za novorođenčce (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.327,24
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ⁴)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	66,37 eura mjesečno, odnosno 796,44 eura godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpore djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁵ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatiatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

⁴ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22 i 114/23).

⁵ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
V. Nagrade zaposlenicima		
	Za izvršenih:	
	• 10 godina radnog staža	do 199,09
	• 15 godina radnog staža	do 265,45
	• 20 godina radnog staža	do 331,81
	• 25 godina radnog staža	do 398,17
1.	• 30 godina radnog staža	do 464,53
	• 35 godina radnog staža	do 530,90
	• 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 663,62
VI. Stipendije		
1.	Stipendije učenicima i studentima za redovno školovanje u tuzemstvu i inozemstvu na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju temeljem javnih natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 530,90 mjesečno
3.	Stipendije studentima izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima, za redovito školovanje na visokim učilištima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁶ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.654,48 godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.185,38 godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatiatelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose

zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju se doprinosi te porez na dohodak i prerez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁷

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 0,40 eura po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade kod korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Temeljem članka 39. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu (NN, br. 145/22 i 63/23), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2023. godini iznosi 441,44 eura.

⁶ Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (NN, br. 46/14 i 9/17).

⁷ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji***	200,00 kn odnosno 26,55 eur	200,00 kn odnosno 26,55 eur
Dodatak za rad na terenu	200,00 kn odnosno 26,55 eur	200,00 kn odnosno 26,55 eur
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	1.800,00 kn odnosno 238,90 eur	1.800,00 kn odnosno 238,90 eur
Regres za korištenje godišnjeg odmora*****	300,00 eur	300,00 eur
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	300,00 eur	300,00 eur
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	753,45 kn odnosno 100,00 eur	100,00 eur
Naknada za odvojeni život od obitelji*****	1.000,00 kn odnosno 132,72 eur	
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu
Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe*****	3,00 kn odnosno 0,40 eura po prijeđenom kilometru	3,00 kn odnosno 0,40 eura po prijeđenom kilometru

* Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23) - Članak 109. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22): Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 56/22) i Dodatak I. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (NN 127/22, 127/22, 58/23 i 128/23).

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (TKU: čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarne nagrade Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.67.st.2.) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarat će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 1.800,00 kuna neto.

***** Odluka o visini regresa za korištenje godišnjeg odmora državnih službenika i namještenika i službenika i namještenika u javnim službama za 2023. godinu (NN 65/23)

***** Naknada za odvojeni život za službenike i namještenike u javnim službama uredit će se granskim kolektivnim ugovorima (članak 64.).

***** Ako je zaposleniku odobreno korištenje privatnog automobila u službene svrhe, nadoknadit će mu se troškovi u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima. (članak 66. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama)

Napomena: iznosi dnevnica za službeni put u zemlji i za rad na terenu, osnovice za jubilarnu nagradu i naknade za odvojeni život od obitelji preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

WWW.TIM4PIN.HR

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarne nagrade prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn* odnosno 238,90 eura	Neoporezivi iznosi jubilarne nagrade u eurima i centima
1	2	3
5	1.800 kn – 238,90 eur	Oporezivo u cijelosti
10	2.250 kn – 298,63 eur	199,09
15	2.700 kn – 358,35 eur	265,45
20	3.150 kn – 418,08 eur	331,81
25	3.600 kn – 477,80 eur	398,17
30	4.500 kn – 597,25 eur	464,53
35	5.400 kn – 716,70 eur	530,90
40	7.200 kn – 955,60 eur	663,62
45	9.000 kn – 1.194,51 eur	663,62

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 67. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

Napomena: kunski iznosi preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema **Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima** (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 – 16/19) **suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu** (200,00 kn odnosno 26,55 eura dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁸

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	150,00 kn odnosno 19,91 eur dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	2,00 kn odnosno 0,40 eur po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	150,00 kn odnosno 19,91 eur dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	1.000,00 kn odnosno 132,72 eur mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	500,00 kn odnosno 66,36 eur mjesečno

Napomena: kunski iznosi preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

⁸ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 8/06), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo** (visina dnevnica po državama objavljena je na www.tim4pin.hr).

Sukladno članku 7. stavcima 18. i 19. Pravilnika o porezu na dohodak⁹, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnicica se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnicica se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnicica za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnicica, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka¹⁰

Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijentata na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 331,81 euro. Osnovni osobni odbitak iznosi 530,90 eura (koeficijent 1,6 osnovice osobnog odbitka).¹¹

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹²	0,7	232,27
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	232,27
3.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	331,81

⁹ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 128/17).

¹⁰ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹¹ Sukladno članku 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23) od 1. siječnja 2023. osnovni osobni odbitak će iznositi 560,00 eura, a propisani su i novi koeficijenti za izračun dijelova osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje.

¹² Sukladno članku 14., od 1. siječnja 2019. uzdržavanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očusi koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćeha odnosno očusi, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
4.	Treće uzdržavano dijete	1,4	464,53
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	630,44
6.	Peto uzdržavano dijete	2,5	829,53
7.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	1061,79
8.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	1327,24
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	1625,87
10.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	1957,68
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	132,72
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegovu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	497,72

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹³

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se po stopi od 20% od mjesečne porezne osnovice do visine 3.981,69 eura te po stopi od 30% na poreznu osnovicu iznad 3.981,69 eura¹⁴.

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2022. i 2023. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenoj plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće. Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2023. godinu (NN, br. 122/22), minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. godine utvrđena je u bruto iznosu 700,00 eura. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2023. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023. godine.

Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2023. godinu (NN, br. 122/22), **minimalna plaća za razdoblje od 1.**

¹³ Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹⁴ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak. Od 1. siječnja predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati visine poreznih stopa u granicama propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23).

siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. godine utvrđena je u **bruto** iznosu **700,00 eura**. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2023. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023. godine.

Najniža mjesečna osnovica¹⁵

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinos se treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice**, koja za 2023. godinu iznosi **519,53 eura**¹⁶.

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica iznosi za 2023. godinu iznosi **8.203,08 eura**¹⁷. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica za 2023. godinu iznosi **98.436,96 eura**¹⁸ i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 14/23), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope
• Za mirovinsko osiguranje	20 %
• I. stup	15 %
• II. stup	5 %
Doprinosi iz plaće	Stope
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2% zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁹,

¹⁵ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

¹⁶ Sukladno Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br. 1/23, 27/23 i 43/23).

¹⁷ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br.1/23, 27/23 i 43/23)

¹⁸ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br.1/23, 27/23 i 43/23)

¹⁹ Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih

plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak broja osoba s invaliditetom, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30% zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20%.²⁰ Za 2022. godinu mjesečna naknada iznosi 937,50 kn, a za 2023. godinu 140,00 eur.

Sukladno točki III: Odluke o namjeni korištenja sredstava i odgodi plaćanja novčane naknade zbog neispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom (NN 36/20) odgođena je obveza plaćanja novčane naknade poslodavcima obveznicima kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom koja je nastala za mjesec ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uz mogućnost odgode plaćanja obveze koje su nastale u naredna 3 mjeseca. Odgođene obveze mogu se podmiriti obročnom otplatom u roku od 24 mjeseca od dana dospelosti obveze. Za vrijeme trajanja odgode plaćanja i obročne otplate ne obračunavaju se kamate i ne teče zastara.

Poslodavac je obvezan na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem²¹

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplataljci drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23 i 114/23) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

- **Države članice Europske unije** (od 1.7.2013.)
- **Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku**
- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska – od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

²⁰ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

²¹ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23 i 114/23).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec²²

Osnovica za obračun doprinosa	2023. ²³ euri i centi
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	103,91

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu Iznosi u kunama za 2022.			Broj dana u mjesecu Iznosi u eurima za 2023.		
	28	30	31	28	30	31
	Dnevna osnovica	129,43	120,80	116,91	18,55	17,32
Dnevna obveza	25,89	24,16	23,38	3,71	3,46	3,35

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa –
oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 144/23):

- a) Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- b) Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19 i 84/21) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključenja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

²² Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima. Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20%.

²³ (NN, br. 1/23, 27/23 i 43/23)

3.3.5. Umanjenje mjesečne osnovice za obračun doprinosa

Sukladno članku 4. (novi članak 21.a **Zakona o doprinosima**) **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima** (NN, br. 144/23) počevši od plaće za prosinac 2023. (bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.) mjesečna osnovica za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća do 700,00 eura uključujući i iznos od 700,00 eura umanjuje se za 300,00 eura. Mjesečna osnovica za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća od 700,01 eura do 1.300,00 eura umanjuje se za iznos dobiven izračunom: $0,5 \times (1.300,00 - \text{ukupan iznos bruto plaća za određeni mjesec})$. To umanjenje koristi se bez obzira na broj dana provedenih u osiguranju određenog mjeseca te bez obzira na to radi li se o radu u punom odnosno nepunom radnom vremenu. Ova odredba prvi put se primjenjuje pri obračunu plaće za prosinac 2023., bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. i 2023. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. i 2023.

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	Od 1. listopada 2022. do 31. prosinca 2022. 6.663,47 kn	Članak 35. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23)
	Od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023. 884,39 eur	
	od 1. travnja 2023. godine pa nadalje 902,08 eur	
Javne službe	Od 1. listopada 2023. pa nadalje 947,18 eur	Članak 49. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (NN 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23)
	Od 1. listopada 2022. do 31. prosinca 2022. 6.663,47 kn	
	Od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023. 884,39 eur	
	od 1. travnja 2023. godine pa nadalje 902,08 eur	
	Od 1. listopada 2023. pa nadalje 947,18 eur	
	Od 1. listopada 2023. pa nadalje 947,18 eur	
Državni dužnosnici	516,29 eur (3.890,00 kn)	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Pravosudni dužnosnici	625,203 eur 4.710,595 kn	Zakon o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 16/19), primjena od 1. ožujka 2019. do 30. lipnja 2023.
Pravosudni dužnosnici	706,50 eura bruto	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 71/23), primjena od 1. srpnja 2023.

Sukladno Odluci o isplati privremenog dodatka na plaću državnim službenicima i namještenicima te službenicima i namještenicima u javnim službama (NN 65/23) državnim službenicima i namještenicima te službenicima i namještenicima u javnim službama Vlada RH odredila je isplatu privremenog dodatka na plaću i to:

- u bruto iznosu od 163,62 eura mjesečno, ako su raspoređeni na radna mjesta s koeficijentom u rasponu 0,631 – 1,110
- u bruto iznosu od 130,89 eura mjesečno, ako su raspoređeni na radna mjesta s koeficijentom u rasponu 1,111 – 1,529
- u bruto iznosu od 98,17 eura mjesečno, ako su raspoređeni na radna mjesta s koeficijentom u rasponu 1,530 – 1,867.

Privremeni dodatak na plaću isplaćuje se za puno radno vrijeme od 40 sati tjedno, a u slučaju nepunog radnog vremena, razmjerno ugovorenom odnosno utvrđenom radnom vremenu. Ako su službenici i namještenici raspoređeni na radna mjesta na kojima, bez dodatka iz ove Odluke, ne ostvaruju Zakonom propisani iznos minimalne plaće, privremeni dodatak isplaćuje se na iznos minimalne plaće.

Privremeni dodatak na plaću određen ovom Odlukom isplaćivat će se uz plaću, jedanput mjesečno za prethodni kalendarski mjesec počevši s plaćom za lipanj 2023., koja se isplaćuje u srpnju 2023., a do dana ostvarivanja plaće prema uredbama kojima će se utvrditi nazivi radnih mjesta i koeficijenti za obračun plaće u skladu s novim zakonom o plaćama u državnoj službi i javnim službama.

Sukladno Odluci o isplati dodatka na plaću državnim službenicima i namještenicima u pravosudnim tijelima (NN 87/23), počevši s plaćom za srpanj 2023., koja se isplaćuje u kolovozu 2023., državnim službenicima i namještenicima u tijelima sudbene vlasti i državnim odvjetništvima (u daljnjem tekstu: pravosudna tijela), raspoređenim na radna mjesta za koje je utvrđen koeficijent složenosti poslova do 2,30, određuje se isplata dodatka na plaću u visini od 12 %.

Ako su državni službenici i namještenici u pravosudnim tijelima raspoređeni na radna mjesta na kojima, bez dodatka iz navedene Odluke, ne ostvaruju Zakonom propisani iznos minimalne plaće, dodatak se isplaćuje na iznos minimalne plaće.

Dodatak na plaću će se isplaćivati do dana ostvarivanja plaće prema uredbi kojom će se utvrditi nazivi radnih mjesta i koeficijenti za obračun plaće u skladu s novim zakonom o plaćama u državnoj službi i javnim službama.

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu. Uredbom o visini minimalne plaće (NN, br. 122/22) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. u bruto iznosu od 700,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2023. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023.

Uredbom o visini minimalne plaće (NN, br. 125/23) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. u bruto iznosu od 840,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2024.

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00 kn	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00 kn	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78 kn	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61 kn	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55 kn	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00 kn	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00 kn	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80 kn	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00 kn	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51 kn	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00 kn	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50 kn (neto 3.750,00 kn)	117/21
od 1.1.2023. do 31.12.2023.	700,00 eur	122/22
od 1.1.2024. do 31.12.2024.	840,00 eur	125/23

3.6. Koeficijenti za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Tablica 12. Pregled koeficijenata za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Stopa prireza	Doprinos za mirovinsko osiguranje = 20 %	
	Stopa poreza	
	20 %	30 %
0,00	1,562500	1,785714
1,00	1,566416	1,793400
2,00	1,570352	1,801153
3,00	1,574307	1,808973
4,00	1,578283	1,816860
5,00	1,582278	1,824818
6,00	1,586294	1,832845
6,25	1,587302	1,834862
6,50	1,588310	1,836885
7,00	1,590331	1,840943
7,50	1,592357	1,845018
8,00	1,594388	1,849112
9,00	1,598465	1,857355
10,00	1,602564	1,865672
12,00	1,610825	1,882530
13,00	1,614987	1,891074
14,00	1,619171	1,899696
15,00	1,623377	1,908397
18,00	1,636126	1,934985

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak i prireza. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), Zakonu o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22) u tablici 13., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiteljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 13. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana , odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 %/ 80 %/ od osnovice, ne više od 565,04 eur*
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 %/ 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur
3.	Za njegu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
7.	Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
8.	Rodiljni dopust** , 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta (obvezni rodiljni dopust), a nakon proteka obveznog rodiljnog dopusta do navršenih 6 mjeseci života djeteta (dodatni rodiljni dopust) – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % od osnovice, bez ograničenja
9.	Očinski dopust: 10 radnih dana za jedno dijete 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % osnovice bez ograničenja
10.	Roditeljski dopust: od navršenih 6 mjeseci života djeteta a) 8 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 6 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za prvo i drugo rođeno dijete b) 30 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 28 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za rođene blizance, 3. i svako sljedeće dijete c) u polovici radnog vremena	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	a) 100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice mjesečno (995,45 eur) b) 125% proračunske osnovice mjesečno (551,80 eur) c) 110% pr. osnovice mjesečno (485,58 eur)

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
11.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100% proračunske osnovice (441,44 eur) ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

*Prema čl. 55 st. 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju najviši mjesečni iznos naknade plaće za puno radno vrijeme ne može iznositi više od proračunske osnovice uvećane za 28%.

**Prema čl. 32., st. 8. Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji na dan koji prethodi danu započinjanja prava ne ispunjava uvjet prethodnog osiguranja u trajanju od najmanje 6 mjeseci neprekidno ili 9 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta od 1. siječnja 2023. ima pravo na naknadu, u iznosu od 125% proračunske osnovice (551,80 eur).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (110,36 eur) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka umanjenog za propisane izdatke. Drugi dohodak ostvaruje se po osnovi primitaka koji se ne smatraju primicima određenim po osnovi: nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatitelji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
 - a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).

- b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
- c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artistske, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25% primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 14. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak, porez i prirez

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0%	0%	30%	55%
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10%	10%	10%	10%
4.a	MO I. stup	7,5%	10%	7,5%	7,5%
4.b	MO II. Stup	2,5%	0%	2,5%	2,5%
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez i prirez (6.a + 6.b)				
6.a	(5 x stopa)	20%	20%	20%	20%
6.b	prirez prema odluci (6.a x stopa)				
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
9.	Trošak isplatelja (1+8)				

Od 2017. godine obračun poreza i prireza na drugi dohodak nije konačan. Primici od drugog dohotka u posebnom postupku pribrajaju se ostvarenom dohotku od nesamostalnog rada (plaći/mirovini) i dohotku od samostalne djelatnosti te se, temeljem tih vrsta primitaka, utvrđuje godišnja porezna osnovica. Od 2021. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 360.000,00 kuna, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kuna²⁴. U 2023. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 47.780,28 eura, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 47.780,28 eura.²⁵

²⁴ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak.

²⁵ Sukladno članku 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23) godišnji porez na dohodak plaća se po nižoj stopi na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura te po višoj stopi na dio po-

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50% umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 20% od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 15. Pregled koeficijenta za preračunavanje neto iznosa u bruto iznos drugog dohotka

Stopa prireza	Ugovor o djelu	Autorske naknade Izdatak 30%	Umjetničke naknade Izdatak 55%
0%	1,388889	1,243781095	1,14416476
1%	1,39237	1,245733363	1,145226125
2%	1,395868	1,24769177	1,146289461
3%	1,399384	1,249656345	1,147354774
4%	1,402918	1,251627115	1,148422068
5%	1,40647	1,253604112	1,14949135
6%	1,410039	1,255587364	1,150562625
7%	1,413627	1,257576901	1,151635899
7,5%	1,415428	1,258574036	1,152173287
8%	1,417234	1,259572753	1,152711177
9%	1,420858	1,26157495	1,153788464
10%	1,424501	1,263583523	1,154867768
12%	1,431844	1,267619917	1,157032443
13%	1,435544	1,2696478	1,158117827
14%	1,439263	1,271682181	1,159205249
15%	1,443001	1,273723093	1,160294715
18%	1,454334	1,279885322	1,163575435

Tablica 16. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose, porez i prirez na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatelj doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatelj doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatelj doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

rezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura. Dohodak ostvaren do 31. prosinca 2023. oporezivati će se po Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20. i 151/22.).

Porez i prizrez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2023. godini (NN, br.13/23 i 46/23)	HR 68 1945-OIB isplatelj poreza – oznaka Izvrješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – Odluka Ustavnoga suda RH 73/17, 131/20 i 114/22) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljenost uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljske i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,
11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenčce do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,

17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 17. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljenost uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 7.583,00 kn ²⁶ odnosno 1.006,44 eur (st.1.)	½ prosječne neto plaće u RH 503,22 eur	¾ prosječne neto plaće u RH 670,96 eur	¼ prosječne neto plaće u RH 251,61 eur
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 7.583,00 kn odnosno 1.006,44 eur (st.2)	½ neto plaće ovršenika	¾ plaće ovršenika, ali ne više od ¾ prosječne neto plaće u RH	¼ neto plaće ovršenika

²⁶ Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2022. (NN, br. 125/22).

7. Financijske obavijesti

Tablica 18. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²⁷	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁸	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

Tablica 19. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građanskopravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40%	15%	12%	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35%	15%	12%	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29%	15%	12%	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14%	15%	12%	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13%	15%	12%	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14%	10,14%	8,14%	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05%	10,05%	8,05%	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88%	9,88%	7,88%	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68%	9,68%	7,68%	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41%	9,41%	7,41%	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09%	9,09%	7,09%	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82%	8,82%	6,82%	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54%	8,54%	6,54%	NN 1/19
1.7. – 31.12.2019.	8,30%	8,30%	6,30%	NN 64/19
1.1. – 30.6.2020.	8,11%	8,11%	6,11%	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89%	7,89%	5,89%	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75%	7,75%	5,75%	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61%	7,61%	5,61%	NN 74/21
1.1. – 30.6.2022.	7,49%	7,49%	5,49%	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31%	7,31%	5,31%	NN 75/22
1.1. – 30.6.2023. ²⁹	10,5%	10,5%	5,5%	NN 1/23

²⁷ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁸ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

²⁹ Ulaskom RH u eurozonu izmijenjen je i način utvrđivanja visine zateznih kamata. Sukladno izmjenama Zakona o obveznim odnosima (NN, br. 114/22., Uredba 156/22.) i Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN, br. 114/22.) od 1. 1.2023. polazna osnovica za izračun zatezne kamate je kamatna stopa koju je Europska središnja banka primije-

1.7. – 31.12.2023.	12,0%	12,0%	7,0%	NN 69/23
--------------------	-------	-------	------	----------

Tablica 20. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH

Tromjesečno razdoblje	Iznos u eurima		Mjesec	Iznos u eurima		Godina	Iznos u eurima	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
XI/2022.-I/2023.	1.452	1.063	I/2023.	1.499	1.094	2021.	1.274	946
XII/2022.-II/2023.	1.482	1.081	II/2023.	1.522	1.106	2022.	1.380	1.016
I/2023.-III/2023.	1.526	1.110	III/2023.	1.556	1.130			
II/2023.-IV/2023.	1.542	1.120	IV/2023.	1.547	1.122			
IV/2023.-VI/2023.	1.566	1.135	VI/2023.	1.590	1.150			
V/2023.-VII/2023.	1.577	1.141	VII/2023.	1.580	1.141			
VI/2023.-VIII/2023.	1.595	1.151	VIII/2023.	1.614	1.163			
VII/2023.-IX/2023.	1.597	1.153	IX/2023.	1.596	1.156			

* Izvor: Državni zavod za statistiku (<https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58107>)

8. Ostale informacije

Tablica 21. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
1.	Poslovno uvjetovani otkaz		Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca = 1/3 prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. Najviše: Šest prosječnih mjesečnih plaća koje je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno drukčije	Do visine 862,71 eur za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)
2.	Osobno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19 i 152/22)	Do visine 1.061,79 eur za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti			Najviše 1.327,24 eur (čl. 7., st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
4.	Odlazak u mirovinu			Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu			

nila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta. Za referentno razdoblje ta kamatna stopa iznosi 4,00 %. Visina zatezne kamate utvrđuje se uvećanjem navedene referentne kamatne stope za 8 postotnih poena na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava, a u ostalim odnosima za 3 postotna poena.

Tablica 22. Pregled radnih sati po mjesecima u 2023. godini

Mjesec 2023.g	Broj dana	Radnih dana	Dana praznika	Ukupno sati	Radnih sati	Sati praznika
I	22	21	1	176	168	8
II	20	20	0	160	160	0
III	23	23	0	184	184	0
IV	20	19	1	160	152	8
V	23	21	2	184	168	16
VI	22	20	2	176	160	16
VII	21	21	0	168	168	0
VIII	23	22	1	184	176	8
IX	21	21	0	168	168	0
X	22	22	0	176	176	0
XI	22	21	1	176	168	8
XII	21	19	2	168	152	16
Ukupno u 2023.g.	260	250	10	2080	2000	80

Ukupan broj radnih sati u 2023. godini iznosi **2080**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 23. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u prosincu 2023.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD
1.	23335	12.	23316	23.	23327
2.	23336	13.	23317	24.	23328
3.	23337	14.	23318	25.	23329
4.	23338	15.	23319	26.	23330
5.	23339	16.	23320	27.	23331
6.	23340	17.	23321	28.	23332
7.	23341	18.	23322	29.	23333
8.	23342	19.	23323	30.	23334
9.	23343	20.	23324	31.	23365
10.	23344	21.	23325		
11.	23345	22.	23326		

Tablica 24. Blagdani i neradni dani u studenom 2020.

25. studenoga	Božić
26. studenoga	Sveti Stjepan

Tablica 25. Rokovi za podnošenje poreznih i financijskih izvješćaja u prosincu 2023. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrasci JOPPD	<ul style="list-style-type: none"> na dan isplate primitka ili najkasnije sljedeći dan u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 20. prosinca za studeni
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 20. prosinca za studeni

WWW.TIM4PIN.HR

Tablica 26. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Uredba o visini minimalne plaće za 2024. godinu	125/23	1.1.24.
Dodatak III. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike	128/23	25.10.23.
Dodatak III. Temeljnem kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama	128/23	25.10.23.
Izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu	129/23	1.11.23.
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu	129/23	1.11.23.
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima	130/23	10.11.23.
Odluka o kriterijima i mjerilima za financiranje troškova stanovanja te iznosu sredstava za pojedinu jedinicu lokalne samouprave za 2024. godinu	131/23	1.1.24.
- Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća i prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj	131/23	
Odluka o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak na području Grada Vodica	131/23	1.1.24.
Odluka o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak Općine Pitomača	131/23	1.1.24.
Naputak o izmjeni Naputka o isplati sredstava beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uslijed pada prihoda	134/23	9.11.23.
Odluka o uspostavi informacijskog sustava Jedinstvene elektroničke evidencije rada putem digitalnih radnih platformi	135/23	9.11.23.
Polugodišnji izvještaj o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu	136/23	
Pravilnik o izmjeni Pravilnika o žigu	137/23	16.11.23.
Odluka o porezima Općine Hrašćina	138/23	1.1.24.
Odluka o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak Općine Hrašćina	138/23	1.1.24.
Odluka o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak na području Općine Severin	138/23	1.1.24.

Tablica 27. Nove stope prireza u 2023. godini

Grad/općina	Dosadašnja stopa	Nova stopa	Datum primjene	Narodne novine, br.
Rijeka	14%	13%	1.1.23.	150/22
Lekenik	0%	10%	1.1.23.	155/22
Brckovljani	3%	0%	1.7.23.	66/23



IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr



SVEUČILIŠNA **TISKARA**

www.sveucilisnatiskara.hr

*Sretan Božić
i Nova godina!*

Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428 • F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr

iTransparentnost

Prati korak zakona i gradi povjerenje građana



LibusoftCicom
ina2GRUPA

iTransparentnost

iTransparentnost, kao moderno web rješenje, omogućava automatiziran prikaz trošenja sredstava iz proračuna, jednostavno filtriranje i izvoz podataka te praćenje troškova po odabranim parametrima. Rješenje je u skladu s odredbama novog Naputka i lako je prilagodljivo za sve buduće izmjene.

- ✓ Automatski prikaz podataka, bez ručnog unosa
- ✓ Brza i jednostavna implementacija
- ✓ U skladu sa zadnjim zakonskim izmjenama

Transparentnost

Transparentnost trošenja proračunskih sredstava i internetska objava istog postala je obvezom **Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi** (Članak 68.a) dok su novim **Naputkom o okvirnom sadržaju, minimalnom skupu podataka te načinu javne objave informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama JLP(R)S** unutar **Zakona o proračunu** (Članak 144) definirani obveznici transparentnosti, periodičnost objave te način objave podataka.

Više od 200 općina, gradova i županija koristi iTransparentnost



iTransparentnost pridonosi boljem indeksu otvorenosti proračuna i jačanju povjerenja građana.

